Κείμενα ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος

Κ. Δ. Κ.

ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

(ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ ΤΟΥ)

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

(Συμβολὴ στὸν προγραμματικὸ προσανατολισμό του)

Συγγραφέας: Κ. Δ. Κ.

Τίτλος: Βασικὰ ζητήματα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος

Στοιχειοθεσία — Ἐκτύπωση: Τυπογραφεῖο «Προμηθεύς», Ρήγα Παλαμήδη 5 (Δ' ὄροφος), τηλ. 32.43.158

Χρονολογία τυπογραφικῆς ἐργασίας: Ὀχτώβρης 1979

Ἔκδοση: Πρωτοποριακὴ Βιβλιοθήκη, ὁδὸς Κεραμεικοῦ 28 (Ἀθήνα).

Κείμενα ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος

Κ. Δ. Κ.

ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

(ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ ΤΟΥ)

(Δεύτερη ἔκδοση)

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικὸ σημείωμα στὴ δεύτερη ἔκδοση

Στὰ χρόνια μας ἡ ἔκδοση παλιῶν κειμένων ποὺ ἀναφέρονται στὴν πολιτικὴ ἱστορία τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος μοιάζει μὲ ἡράκλειο ἄθλο. Οἱ πολύχρονες περίοδοι τῆς παρανομίας ἢ τῆς μισοπαρανομίας ἔκαναν πολὺ δύσκολη τὴ διαφύλαξη τοῦ ἀναγκαίου ὑλικοῦ ἀπὸ ἐφημερίδες, περιοδικά, προκηρύξεις, φυλλάδια, μπροσοῦρες ἢ βιβλία. Ἀσφαλῶς πολὺ λίγοι θἄχουν κατορθώσει νὰ διατηρήσουν ἔστω καὶ ἕνα ἐλάχιστο μέρος ἀπὸ τὶς σχετικὲς ἐκδόσεις τῆς περιόδου 1918 - 1974.

Τὸ τμῆμα τοῦ ἀρχειακοῦ ὑλικοῦ ποὺ ἀφορᾶ τὰ ἀντιπολιτευτικὰ ρεύματα ἔξω ἢ μέσα στὸ ΚΚΕ εἶναι φυσικὸ νὰ παρουσιάζει τὶς μεγαλύτερες ἐλλείψεις. Αὐτὸ γιὰ δυὸ λόγους: Πρῶτα γιατὶ τὸ ὀλιγάριθμο τῶν μελῶν καὶ τῶν ὀπαδῶν τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν καὶ ἡ συναφὴς ἰσχνότητα τῶν ὑλικῶν μέσων ποὺ διέθεταν ἀποτελοῦν ἕνα πρόσθετο κώλυμα. Κι ἔπειτα γιατί συνεχίστηκε καὶ συνεχίζεται ἡ σκοταδιστικὴ προσπάθεια τῆς γραφειοκρατικῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ νὰ ἐξαφανίσει καὶ τὰ ἐλάχιστα ἴχνη ἀντιπολιτευτικῶν κειμένων ποὺ ὑπῆρχαν στὶς παλιότερες ἐκδόσεις του. Λογουχάρη ἀπὸ τὴν τελευταία ἔκδοση τῶν Ἐπίσημων Κειμένων τοῦ ΚΚΕ (τόμος Β΄, περίοδος 1925 - 1928) ἔχουν ἐξοστρακιστεῖ ὅλα τὰ κείμενα τοῦ Π. Πουλιόπουλου ποὺ ὑπῆρχαν στὴν προηγούμενή του ἔκδοση τῶν Νέων Βιβλίων τοῦ 1945.

Ἔτσι οἱ νέες γενιὲς τῶν ἀγωνιστῶν μένουν ἐντελῶς ἀπληροφόρητες γιὰ τὶς ἀπόψεις ποὺ διασταυρώθηκαν μέσα στὸ ἑλληνικὸ ἐργατικὸ κίνημα πάνω στὸ καίρια προβλήματά του. Ἐνῶ μποροῦν νὰ μελετήσουν στὰ Ἐπίσημα Κείμενα τὴν πολιτικὴ γραμμὴ τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ, δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν στὴ διάθεσή τους τὶς ἀπόψεις τῆς τροτσκιστικῆς ἀντιπολίτευσης ἀρχικά, τῆς τεταρτοδιεθνιστικῆς ὀργάνωσης ἀκόλουθα.

Ὡστόσο δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἕνας ὁλοένα μεγαλύτερος ἀριθμὸς νέων ἀγωνιστῶν ἀμφισβητεῖ σήμερα τὸ ἀλάθητο τῆς γραφειοκρατικῆς ἡγεσίας τῶν ΚΚΕ καὶ διερευνᾶ μὲ κριτικὴ ματιὰ τὸ πρόσφατο καὶ τὸ μακρινότερο παρελθὸν τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἀφομοιώσει τὶς ἐμπειρίες του, γιὰ νὰ συγκομίσει διδάγματα ἀπὸ τὶς παλιὲς ἧττες γιὰ τοὺς νέους ἀγῶνες.

Στὴ λαχτάρα αὐτῆς τῆς νέας γενιᾶς ἀνταποκρίνεται ἡ προσπάθεια τῆς «Πρωτοποριακῆς Βιβλιοθήκης» (ποὺ δὲν εἶναι ἐμπορικὸς ἐκδοτικὸς οἶκος μὲ κίνητρο τὸ ὑλικὸ κέρδος) νὰ ἐκδώσει μιὰ σειρὰ μπροσοῦρες μὲ κείμενα ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.

Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἀποτελεῖ ἐπανέκδοση ἑνὸς κειμένου ποὺ ἡ πρώτη ἔκδοσή του ἔγινε τὸ 1957 πάλι ἀπὸ τὴν «Πρωτοποριακὴ Βιβλιοθήκη». Δὲν κυκλοφόρησε τότε παρὰ χέρι μὲ χέρι, ὅμοια ὅπως καὶ τὰ ἄλλα τρία βιβλία ποὺ ἔβγαλε ἡ «Πρωτοποριακὴ Βιβλιοθήκη» στὴν περίοδο 1956 - 1958: «Ἡ προλεταριακὴ ἐπανάσταση καὶ ὁ ἀποστάτης Κάουτσκι» τοῦ Ν. Λένιν (στὰ 1956), «Ὁ πόλεμος ποὺ ἔρχεται» τοῦ Μ. Πάμπλο (στὰ 1957), «Τὰ Λαϊκὰ Μέτωπα — Ὁ 2ος Παγκόσμιος Πόλεμος — Ἡ διχτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου» τοῦ Π. Πουλιόπουλου (στὰ 1958). Τὰ «Βασικὰ ζητήματα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος» ἀπο-

τελοῦν μιὰ προσπάθεια προγραμματικῆς σύνθεσης ποὺ τὴν παρουσίασε ὁ τότε γραμματέας τοῦ Κομμουνιστικοῦ Διεθνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδας (ἑλληνικὸ τμῆμα τῆς 4ης Διεθνοῦς) στὸ 5ο Συνέδριο τοῦ ΚΔΚΕ τὸ Σεπτέμβρη τοῦ 1957. Τὸ Συνέδριο ἐνέκρινε τὸ προσχέδιο αὐτὸ προγράμματος ποὺ ἀποτέλεσε καὶ τὸ βασικὸ κείμενο γιὰ τὴν πολιτικὴ δουλειὰ τῶν τεταρτοδιεθνιστῶν ἐκείνη τὴν περίοδο. Γραμμένο πρὶν ἀπὸ 20 χρόνια, τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει ἀναμφισβήτητα πολλὰ στοιχεῖα (ἰδίως στατιστικὰ) ξεπερασμένα. Ὡστόσο ἀποτελεῖ στὶς βασικές του γραμμὲς ἕνα ντοκουμέντο ποὺ ἐνσωματώνει τὴ μαρξιστικὴ κριτικὴ καὶ τὶς ἐπαναστατικὲς θέσεις ἀπέναντι στὸ ποδοπάτημα ἀπὸ τὸ σταλινισμὸ τῶν πιὸ βασικῶν ἀντιλήψεων τοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ. Σὰν τέτοιο διατηρεῖ ὅλη του τὴν ἀξία, γι' αὐτὸ καὶ τὸ παραδίνουμε στὴν κρίση καὶ στὴ γνώση τῶν ἀγωνιστῶν τῆς νέας γενιᾶς.

Η «ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»

Πρόλογος

Μὲ μεγαλύτερους καὶ ἐπιταχυνόμενους διασκελισμοὺς ἡ Ἱστορία ἀνοίγει τὸ δρόμο της στὸν αἰώνα μας — ἐποχὴ τῆς ἀτομικῆς ἐνέργειας ποὺ προμηνύεται καὶ ἐποχὴ τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Φτάνει νὰ ρίξουμε μιὰ πρόχειρη ματιὰ στὰ συγκλονιστικὰ γεγονότα ποὺ ἀκολούθησαν τὸ 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε αὐτὴ τὴν ἐκρηκτικὰ ἐπαναστατικὴ περίοδο ποὺ συνεχίζεται καὶ στὶς μέρες μας: Ἰλιγγιώδεις ἐπιτεύξεις τῆς Ἐπιστήμης (διάσπαση τοῦ ἀτόμου...) καὶ τῆς Τεχνικῆς (αὐτοματοποίηση...) ποὺ ἡ κοινωνικὴ ἀξιοποίησή τους θὰ ἐξασφαλίσει τὸ σοσιαλιστικὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας. —Ὁρμητικὴ ἄνοδο καὶ νίκες τῆς ἀντιιμπεριαλιστικῆς ἐπανάστασης τῶν ἀποικιακῶν καὶ μισοαποικιακῶν λαῶν (19 νέα ἐθνικὰ ἀνεξάρτητα κράτη ποὺ συγκεντρώνουνε τὸ μισὸ πληθυσμὸ τῆς Γῆς). —Δημιουργία νέων ἀντικαπιταλιστικῶν κρατῶν (Γιουγκοσλαβία, «λαϊκὲς δημοκρατίες» τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, Κίνα, Βόρεια Κορέα, Βόρεια Ἰνδοκίνα) ποὺ ἐπιδεινώνουνε ἀντικειμενικὰ τὸ θανάσιμο ἄγχος τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος. —Σπάσιμο τῆς «ἐθνικῆς ἑνότητας» (ποὺ ὑποδούλωνε τὶς προλεταριακὲς μάζες κατὰ τὸν πόλεμο στὴν πολιτικὴ τῆς «δικῆς τους» κεφαλαιοκρατίας) καὶ ὄξυνση τῶν κοινωνικῶν ἀνταγωνισμῶν στὶς καπιταλιστικὲς χῶρες τῆς Εὐρώπης.—Πολιτικοστρατηγικὴ προετοιμασία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, μ' ἐπικεφαλῆς τὸν ἀμερικάνικο, γιὰ τὸν τρίτο παγκόσμιο πόλεμο ἐναντίον τοῦ ταξικοῦ του ἐχθροῦ ποὺ εἶναι: τὸ παγκόσμιο ἐπαναστατικὸ προλεταριάτο, οἱ κοινωνικὲς καταχτήσεις του (στὴν ΕΣΣΔ, Κίνα, «λαϊκὲς δημοκρατίες») καὶ ἡ συμμαχική του ἀποικιακὴ ἐπανάσταση. —Τοπικοὶ πόλεμοι στὴν Κορέα, Ἰνδοκίνα, Αἴγυπτο, Ἀλγερία κλπ. —Γιουγκοσλαβικὴ ἀνταρσία τοῦ 1948 ἀπέναντι στὸ Κρεμλίνο. —Ἐξεγέρσεις τῶν προλεταριακῶν μαζῶν στὰ ἀντικαπιταλιστικὰ κράτη ἐνάντια στὴ «δική τους» γραφειοκρατία καὶ στὴ «σοβιετικὴ» κατοχὴ (προλεταριακὲς πολιτικὲς ἐπαναστάσεις γιὰ τὴν ἐπιβολὴ μιᾶς ἀληθινῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας στὴν Ἀνατολικὴ Γερμανία τὸ 1953 καὶ στὴν Πολωνία καὶ Οὑγγαρία τὸ 1956). —Κατάρρευση τοῦ σταλινισμοῦ στὴν ΕΣΣΔ, κρίση τῶν γραφειοκρατικῶν καθεστώτων στὰ μὴ καπιταλιστικὰ κράτη καὶ στὰ Κομμουνιστικὰ Κόμματα. —Ταξικὴ δραστηριοποίηση τοῦ βρεττανικοῦ προλεταριάτου...

Οἱ ἐκμεταλλευόμενες καὶ καταπιεζόμενες μάζες τῆς Ἑλλάδας μέσα στὴν τελευταία δεκαπενταετία ἀγωνίστηκαν σκληρά, ἔχυσαν αἷμα, πλησίασαν πολὺ στὴν ἐπαναστατικὴ λύση, ἀλλὰ γνώρισαν ἀλλεπάλληλες πικρὲς ἧττες ποὺ ἡ σημαντικότερη καὶ ἀποφασιστικότερη ἤτανε ἡ ἧττα τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1944. Τὸ δράμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος εἶναι ὅτι μιὰ κατάσταση ἀντικειμενικὰ ἐπαναστατική, ἀπὸ τὶς πιὸ εὐνοϊκὲς ποὺ γνώρισε ἡ Εὐρώπη τοῦ 1944—46, ἔκλεισε μὲ τὴ νίκη τῆς καπιταλιστικῆς ἀντεπανάστασης ποὺ τῆς ἔστρωσε τὸ δρόμο ἡ ἴδια ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ θεωρητικὰ καὶ πολιτικά, ἐκτελώντας δουλικὰ τὶς ντιρεχτίβες τοῦ Κρεμλίνου.

Οἱ ἐργάτες, οἱ φτωχοὶ ἀγρότες, οἱ πλατιὲς καταπιεζόμενες καὶ ἐκμεταλλευόμενες μάζες ποὺ πλήρωσαν καὶ πληρώνουνε ἀκόμα τόσο ἀκριβὰ (μὲ αἷμα καὶ μὲ βάσανα, μὲ στερήσεις καὶ διώξεις) τὴν ἧττα αὐτή, πρέπει νὰ γνωρίσουνε ὅλη τὴν ἀλήθεια γιὰ τὸ ποιὸς καὶ γιατὶ τοὺς πρόδωσε. Οἱ γνήσιοι προ-

λεταριακοὶ ἀγωνιστὲς περισσότερο ἀπ' ὅλους αἰσθάνονται τὴ ζωτικὴ ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσουνε τὶς πραγματικὲς αἰτίες καὶ τοὺς ὑπεύθυνους τῶν πρόσφατων ἥττῶν τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Γιατὶ τὰ διδάγματα ἀπὸ τὶς χτεσινὲς ἧττες θὰ βοηθήσουνε στὸ σωστὸ προσανατολισμὸ καὶ στὴ νικηφόρα ἔκβαση τῶν σημερινῶν καὶ αὐριανῶν ἀγώνων. Γι' αὐτὸ σὲ κάθε στοχαστικὸ μαχητὴ μόνο ἀγανάχτηση προκαλοῦνε τὰ ἠλίθια παραμύθια κατασκοπείας («ὁ χαφιὲς Σιάντος!») ποὺ κυκλοφόρησε ἡ χτεσινὴ σταλινικὴ ἡγεσία τοῦ Ζαχαριάδη καὶ ἡ ἔνοχη σιωπὴ τῆς σημερινῆς ἡγεσίας τῶν διαδόχων του, ποὺ εἶναι καὶ ὁλότελα συνυπεύθυνοι γιὰ τὶς ἧττες αὐτές.

Στὴ λαχτάρα τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τους νὰ βγάλουνε ἀπὸ τὴ χτεσινὴ αἱματηρὴ πεῖρα τους τὰ γόνιμα συμπεράσματά τους καὶ στὸ ταξικό τους ἔνστιχτο, πάνω στὸ ὁποῖο βασίζουμε τὶς ἐλπίδες μας γιὰ τὴν ἀνόρθωση τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ἀπευθύνονται οἱ ἀκόλουθες σελίδες. Ξέρουμε πὼς δὲν ἐξαντλοῦνε τὸ θέμα, ἀλλὰ πιστεύουμε πὼς ρίχνουνε μιὰ δέσμη ἀπὸ τὸ φῶς τῆς μαρξιστικῆς κριτικῆς καὶ δείχνουνε τὸ μόνο δρόμο ποὺ ὁδηγεῖ στὴν προλεταριακὴ νίκη.

'Απρίλης 1957

Α΄

1918: Ένας ιστορικός σταθμός του εργατικού κινήματος

Ἡ νίκη τῆς προλεταριακῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης ἔδωσε τεράστια ὤθηση στὸ ἐργατικὸ κίνημα σ᾽ ὅλο τὸν κόσμο. Καὶ πάνω στὸ ἑλληνικὸ ἐργατικὸ κίνημα ἡ ἐπίδρασή της ἤτανε ἀποφασιστική.

Ἔτος 1918: Στὴν Ἑλλάδα τὸ ἐργατικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα παρουσιάζει γοργὴ ἀνάπτυξη: τὰ ἐργατικὰ σωματεῖα ἀπὸ 200 στὰ 1917 φτάνουνε τὰ 320 στὰ 1918 μὲ 100.000 περίπου μέλη. Ἡ ἀνάγκη γιὰ τὴ συνένωση ὅλων τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων σὲ ἕνα πανελλαδικὸ συνδικαλιστικὸ κέντρο γίνεται ὁλοένα πιὸ ἐπιταχτική. Ὕστερ᾽ ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀπεργιακὴ δραστηριότητα τῆς περιόδου 1908—1918 καὶ τὶς προδρομικὲς προσπάθειες γιὰ τὴν ἵδρυση αὐτοῦ τοῦ ὀργανισμοῦ (ἡ πρώτη ἔγινε τὸ Δεκέμβρη τοῦ 1911 μὲ τὴ δημιουργία τῆς «Πανελληνίου Ἐργατικῆς Ὁμοσπονδίας»), μέσα στὶς νέες εὐνοϊκὲς διεθνεῖς καὶ ἐθνικὲς συνθῆκες ἡ λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ἔχει πιὰ ὡριμάσει. Συνέρχεται στὴν Ἀθήνα στὶς 26 Ὀχτώβρη τοῦ 1918 τὸ Α΄ Πανελλαδικὸ Ἐργατικὸ Συνέδριο ποὺ ἱδρύει τὴ Γενικὴ Συνομοσπονδία Ἐργατῶν Ἑλλάδος. Στὸ Συνέδριο αὐτὸ ἐπικρατεῖ μὲ μεγάλη πλειοψηφία (158 ἔναντι 21) ἡ ἀριστερὴ τάση (Ἀβρ. Μπεναρόγιας, Γ. Παπανικολάου κ.ἄ.) ποὺ ὑποστηρίζει σὰν θεμελιακὴ βάση τοῦ ἀνώτατου συνδικαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ τὴν ἀρχὴ τῆς πάλης τῶν τάξεων. Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ Συνεδρίου ξάφνιασε τὴν κυβέρνηση Ἐλ. Βενιζέλου ποὺ πατρόναρε τὴ σχετικὴ κίνηση μέσω τῶν ἀνθρώπων της στὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα (Μαχαίρας) μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ τὴ χρησιμοποιήσει γιὰ τοὺς πολιτικοὺς καὶ «ἐθνικοὺς» σκοποὺς τῆς «φιλελεύθερης» μπουρζουαζίας.

Παράλληλα, ἡ συγκρότηση ἑνιαίου πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ προλεταριάτου, δηλαδὴ ἑνὸς ἐργατικοῦ κόμματος, προωθεῖται ἀπὸ τὶς ἴδιες γενικὲς συνθῆκες (ἄνοδος τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος μετὰ τὴ νίκη τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης) καὶ τὶς εἰδικὲς συνθῆκες ποὺ εἴχανε τότε διαμορφωθεῖ στὴν Ἑλλάδα: ἄνοδος τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος μέσα στὸ 1918 — ὡρίμανση τῆς ταξικῆς πολιτικῆς συνείδησης στὴν ἐργατικὴ πρωτοπορία — ὕπαρξη πολλῶν τοπικῶν σοσιαλιστικῶν

ὁμάδων, ὅπως ἡ Φεντερασιὸν στὴ Σαλονίκη, ἡ Σοσιαλιστικὴ Ἐργατικὴ Ἕνωση στὴν Ἀθήνα, ἡ Σοσιαλιστικὴ Νεολαία τῶν Λιγδόπουλου, Δούμα, Κομιώτη κ.ἄ. — διάφορα ἐργατικὰ σοσιαλιστικὰ κέντρα καὶ ὅμιλοι στὴν Ἀθήνα, Πειραιᾶ, Βόλο, Κέρκυρα, Λάρισα, Καβάλα, Μυτιλήνη, Πάτρα, Χαλκίδα, Καζακλάρ... — κυκλοφορία σοσιαλιστικῶν ἐφημερίδων ὅπως ὁ «Ἐργατικὸς Ἀγών», «Σοσιαλισμός», «Ἀβάντι» κλπ. καὶ ἄλλων σοσιαλιστικῶν φυλλαδίων καὶ βιβλίων — προδρομικὲς σχετικὲς ζυμώσεις μὲ τὴν Α΄ Σοσιαλιστικὴ Συνδιάσκεψη τοῦ 1915 καὶ τὴ Β΄ Σοσιαλιστικὴ Συνδιάσκεψη τοῦ Γενάρη 1918 στὴ Σαλονίκη — καιροσκοπικὸ ποντάρισμα τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ Ἐλ. Βενιζέλου πάνω στὰ πολιτικὰ ὀφέλη ποὺ θὰ εἶχε ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ κόμματος καὶ τῆς τάξης του ἀπὸ τὴν ὕπαρξη ἑνὸς ἐργατικοῦ μεταρρυθμιστικοῦ κόμματος. Μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες συνέρχεται στὸν Πειραιᾶ στὶς 4 τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1918 (μιὰ βδομάδα μετὰ τὸ Πανελλαδικὸ Ἐργατικὸ Συνέδριο) τὸ Α΄ Πανελλαδικὸ Σοσιαλιστικὸ Συνέδριο ποὺ ἵδρυσε τὸ Σοσιαλιστικὸ Ἐργατικὸ Κόμμα Ἑλλάδος, μὲ τὴ συμμετοχὴ 300 ἀντιπροσώπων. Τὸ ΣΕΚ ἑνάμισυ χρόνο ἀργότερα, στὸ 2ο Συνέδριό του (Ἀπρίλης 1920), προσχωρεῖ στὴν 3η Κομμουνιστικὴ Διεθνῆ προσθέτοντας σὲ παρένθεση στὸν τίτλο του τὴ λέξη «Κομμουνιστικὸ» καὶ στὰ τέλη τοῦ 1923 μετονομάζεται σὲ «Κομμουνιστικὸ Κόμμα Ἑλλάδος».

Ἰδεολογικὲς συγκρούσεις μέσα στὸ Σ.Ε.Κ.

Οἱ πολιτικὰ προχωρημένες ἐργατικὲς καὶ φτωχὲς ἀγροτικὲς μάζες συσπειρώνονται γρήγορα καὶ ἀγωνίζονται κάτω ἀπὸ τὴ σημαία τοῦ κόμματος αὐτοῦ ποὺ συμβολίζει γενικὰ τοὺς πόθους τους γιὰ τὴν κοινωνική τους ἀπελευθέρωση. Τὸ Σοσιαλιστικὸ Ἐργατικὸ Κόμμα Ἑλλάδος ὑπῆρξε ἕνα κόμμα ἐ ρ γ α τ ι κ ό: ἀπὸ τὴ γενική του τοποθέτηση στὸ στίβο τῆς ταξικῆς πάλης, ἀπὸ τὴν προσπάθειά του γιὰ τὴν ταξικὴ συνειδητοποίηση, κινητοποίηση καὶ συνδικαλιστικὴ - πολιτικὴ ὀργάνωση τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῶν φτωχῶν χωρικῶν μέσα στὶς δύσκολες συνθῆκες τῆς καθυστερημένης ἐξέλιξης τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ἀπὸ τοὺς στενοὺς δεσμοὺς ποὺ δημιούργησε μὲ τὶς καταπιεζόμενες καὶ ἐκμεταλλευόμενες μάζες ποὺ ἄλλωστε μέσα ἀπὸ τὸ κόμμα αὐτὸ διοχέτευαν τὶς συμπάθειές τους στὴν Ὀχτωβριανὴ Ἐπανάσταση καὶ στὸ νέο ἐργατικὸ κράτος ποὺ αὐτὴ δημιούργησε. Τὸ ΣΕΚ εἶναι ἕνα ἐργατικὸ ἀ ν τ ι κ α π ι τ α λ ι σ τ ι κ ὸ κόμμα. Ὡστόσο δ ὲ ν ε ἶ ν α ι ἕνα ἐ π α ν α σ τ α τ ι κ ὸ προλεταριακὸ κόμμα: τὸ πρόγραμμά του ἔχει τὴ σφραγίδα τοῦ μικροαστικοῦ ριζοσπαστισμοῦ καὶ πατσιφισμοῦ («λαϊκὴ δημοκρατία», «ἐκδημοκράτηση τῶν τριῶν ἐξουσιῶν», λαϊκὸς ἔλεγχος πάνω στὴν κυβέρνηση μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ δημοψηφίσματος, «ἀφοπλισμὸς ὅλων τῶν κρατῶν καὶ ἀναγκαστικὴ διαι-

τησία», «ἐθνικὴ ἄμυνα», Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν κλπ.)· οἱ ριζοσπαστικοποιημένοι μικροαστοὶ διανοούμενοι δίνουνε τὸν τόνο στὴ σοσιαλρεφορμιστικὴ ἡγεσία του· καὶ ἡ ὀργανωτική του μορφὴ (τμήματα ποὺ συνέρχονται νόμιμα κλπ.) κάθε ἄλλο παρὰ ἀνταποκρίνεται στὸν ὑπεύθυνο ρόλο τοῦ μοχλοῦ γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ ἀνατροπὴ τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος.

Ἡ προλεταριακὴ - ἀριστερὴ πτέρυγα μέσα στὸ ΣΕΚ τῆς περιόδου ἐκείνης ἀγωνίζεται ἐναντίον τῆς σοσιαλιστικῆς δεξιᾶς γιὰ τὸν ἐπαναστατικὸ προσανατολισμὸ τοῦ κόμματος, ἀλλὰ χάνει σύντομα τὴν κυριότερη ἡγετική της φυσιογνωμία, τὸ φωτισμένο μαχητὴ Δημοσθένη Λιγδόπουλο, ποὺ σκοτώνεται στὴ Μαύρη Θάλασσα τὸν Ὀχτώβρη τοῦ 1920 ἀπὸ ληστοπειρατὲς Τουρκολαζοὺς κατὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὸ 2ο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ΣΕΚ ὡστόσο ὑπάρχει ζωὴ καὶ διαμορφώνονται ἐλεύθερα οἱ ἰδεολογικὲς καὶ πολιτικὲς τάσεις.

Τὸ Φλεβάρη τοῦ 1921 τὸ μικροαστικὸ ρεφορμιστικὸ ἐπιτελεῖο τοῦ ΣΕΚ, μ' ἐπικεφαλῆς τοὺς Γ. Γεωργιάδη, Α. Σίδερη, Ν. Δημητρᾶτο, διακηρύττει τὴν «ἀνάγκη τῆς μακρᾶς νομίμου ὑπάρξεως», ὑποστηρίζει ὅτι οἱ ἀποφάσεις τῆς Διεθνοῦς ἔχουνε «ἁπλῶς ἱστορικὸ χαρακτήρα» γιὰ τὸ ἑλληνικὸ κόμμα καὶ ὅτι τὸ ΣΕΚ πρέπει νὰ περιοριστεῖ σὲ «καθήκοντα ὀργανώσεως καὶ προπαγάνδας». Ὅταν τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1922 ἡ κατάρρευση τοῦ μικρασιατικοῦ μετώπου, ἡ ἐπιστροφὴ τῶν στρατιωτῶν, ἡ εἰσροὴ τῶν προσφύγων δημιουργοῦνε ἕνα πλατὺ κῦμα ἐπαναστατικοῦ ἀναβρασμοῦ στὴ χώρα, ἡ διοίκηση αὐτή, πανικόβλητη μπροστὰ στὴν ἐπαναστατικὴ κρίση ποὺ ξεσποῦσε, καλεῖ τοὺς ἐξεγερμένους φαντάρους νὰ ἐγκαταλείψουνε τὰ «ἀναρχικὰ κινήματα», νὰ γυρίσουνε ἥσυχα στὰ σπίτια τους καὶ νὰ ζητήσουνε εὐθύνες μὲ τοὺς βουλευτὲς ποὺ θὰ στείλουνε αὔριο στὴ Βουλή. Ἡ ἴδια ἡγεσία ρίχνει τὸ σωβινιστικὸ σύνθημα τοῦ «ἀμυντικοῦ πολέμου» στὴ Θράκη.

Ὅλη αὐτὴ ἡ δεξιὰ ὀπορτουνιστικὴ πολιτική, ποὺ ἐκφράζει τὴν ἐπίδραση τῆς ἀστικῆς ἰδεολογίας μέσα στὸ ΣΕΚ, προκαλεῖ τὴν ἀγανάχτηση τῆς ἐργατικῆς βάσης τοῦ κόμματος ποὺ δέχεται τὴν ἐπίδραση τῆς ἀντικειμενικὰ ἐπαναστατικῆς κατάστασης. Πρωτοπόρο ρόλο στὴν ἐξέγερση τῶν προλεταριακῶν μελῶν τοῦ κόμματος ἐναντίον τῆς πολιτικῆς τῆς ἡγεσίας τοῦ ΣΕΚ παίζει ἡ κομμουνιστικὴ φράξια τῶν στρατευμένων μελῶν τοῦ ΣΕΚ ποὺ εἶχε ἀναπτύξει στὸ μέτωπο ἔντονη ἐπαναστατικὴ προπαγάνδα καὶ ζύμωση μέσα στὶς στρατιωτικὲς μονάδες (συγκροτώντας πυρῆνες, ὀργανώσεις, συμβούλια στρατιωτῶν, κυκλοφορώντας ἔντυπο ὑλικὸ κλπ.). Μετὰ τὴ μικρασιατικὴ ἧττα ἡ ὁμάδα αὐτὴ γίνεται ὁ σημαιοφόρος τῆς ἐσωκομματικῆς πάλης γιὰ τὸν ἐπαναστατικὸ προσανατολισμὸ τοῦ κόμματος, καὶ δίνει ἀποφασιστικὲς μάχες μὲ τὴ σοσιαλδημοκρατικὴ δεξιὰ μέσα στοὺς σχηματισμοὺς καὶ στὰ σώματα τοῦ κόμματος στὰ 1922—23. Ἡ «παλαιοπολεμιστικὴ» ὁμάδα ἀναπτύσσει τὴ δραστηριότητά της παράλληλα μὲ τὴν ὄξυνση τῆς ἐπαναστατικῆς κρίσης στὰ 1922—23 καὶ τὴν ἄνοδο τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος

(τρίτη γενικὴ πανελλαδικὴ ἀπεργία τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1923 καὶ αἱματοκύλισμα τῶν ἐργατῶν στὸ Πασαλιμάνι ἀπὸ τοὺς «δημοκράτες» Πλαστήρα καὶ Παπανδρέου). Μ' ἐπικεφαλῆς μεγάλης ἀξίας ἡγετικὲς φυσιογνωμίες (Π. Πουλιόπουλο, Γ. Νίκολη κ.ἄ.) συνεχίζει τὶς προσπάθειές της στὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο τοῦ Κ.Κ.Ε. (3—8 τοῦ Φλεβάρη 1924) γιὰ τὸν προλεταριακὸ προσανατολισμὸ τῆς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΕ καὶ ἀναπτύσσει τὴ μαζικὴ δράση της ὀργανώνοντας στὶς 5—9 Μάη 1924 τὸ Πανελλήνιο Συνέδριο Παλαιῶν Πολεμιστῶν καὶ Θυμάτων Στρατοῦ, ἱδρύοντας τὴν Ὁμοσπονδία ΠΠΘΣ μὲ ἑβδομαδιαῖο ὄργανο τὸν «Παλαιὸ Πολεμιστή», κυκλοφορώντας τὴ μπροσσούρα «Πόλεμος κατὰ τοῦ Πολέμου» γραμμένη ἀπὸ τὸ Φ. Ὀρφανὸ (ψευδώνυμο τοῦ Πουλιόπουλου) κλπ.

Μὲ τὴν ἀποτίναξη τῆς σοσιαλιστικῆς δεξιᾶς του ἀπὸ τὴν ἡγεσία καὶ ἀπὸ τὶς γραμμὲς τοῦ κόμματος, τὸ ΚΚΕ γίνεται τὸ ἐ π α ν α σ τ α τ ι κ ὸ κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲ σημαίνει πὼς εἶναι τὸ μαρξιστικὸ ἐπαναστατικὸ κόμμα τοῦ προλεταριάτου. Ἡ προσπάθεια γιὰ νὰ γίνει τὸ ΚΚΕ κόμμα μ α ρ ξ ι σ τ ι κ ὸ συνεχίζεται ἀπὸ τὸν κεντρικὸ πυρήνα τῆς παλαιοπολεμιστικῆς ὁμάδας (Πουλιόπουλος, Νίκολης κλπ.) ποὺ, παρ' ὅλες τὶς ἀδυναμίες, τὶς ταλαντεύσεις καὶ τὰ λάθη της, ἀποτελεῖ τὴ μαρξιστικὴ καὶ ἀριστερὴ προλεταριακὴ τάση τοῦ ΚΚΕ ποὺ βρίσκει σημαντικὴ ἀπήχηση στὶς σφυρηλατημένες προλεταριακὲς ὀργανώσεις τοῦ κόμματος (Πειραιᾶ, καπνεργάτες κλπ.). Γιὰ μιὰ περίοδο μάλιστα γίνεται γενικὸς γραμματέας τοῦ ΚΚΕ ὁ Π. Πουλιόπουλος ποὺ ἀποτελεῖ τὴν πιὸ φωτεινὴ φυσιογνωμία τοῦ ἑλληνικοῦ κομμουνισμοῦ: κορυφαῖος θεωρητικός, πολιτικός, ρήτορας καὶ συνάμα μὲ προλεταριακὴ ψυχολογία καὶ σοσιαλιστικὸ ἦθος ἀλύγιστος μαχητὴς ποὺ μὲ τὴν ὅλη ἐπαναστατικὴ στάση του καὶ τὴ μνημειώδη του ἀπολογία στὸ στρατοδικεῖο τῆς παγκαλικῆς διχτατορίας (Φλεβάρης 1926) ὑπεράσπισε τὴ σημαία τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ σὲ μιὰ κρίσιμη στιγμὴ τοῦ ΚΚΕ ποὺ προκάλεσαν οἱ διώξεις τῆς ἡγεσίας του γιὰ τὸ «Μακεδονικό».

Ἡ τάση αὐτὴ βάζει ὁλοένα πιὸ ἀποφασιστικὰ τὰ ζητήματα τοῦ προλεταριακοῦ πολιτικοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ ΚΚΕ, τῆς βελτίωσης τῆς κοινωνικῆς καὶ ποιοτικῆς σύνθεσής του, τῆς θεωρητικῆς καὶ πολιτικῆς ἐξύψωσης τῶν στελεχῶν καὶ τῶν μελῶν του, τῆς λειτουργίας τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ, τῆς ἀπόρριψης σὰν σφαλεροῦ τοῦ συνθήματος «Ἑνιαία καὶ ἀνεξάρτητη Μακεδονία καὶ Θράκη» καὶ τῆς υἱοθέτησης τοῦ συνθήματος «Αὐτοδιάθεση τῆς μακεδονικῆς ἐθνότητας ὥς κρατικό της ἀποχωρισμό». Μὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἐμπόδια δὲν ἐπιτρέπουνε νὰ ἐπικρατήσει ἡ τάση τῆς μαρξιστικῆς ἀνάπλασης τοῦ ΚΚΕ. Εἶναι αὐτά: ἡ μεγάλη συρροὴ μικροαστικῶν καὶ λουμπενπρολεταριακῶν στοιχείων στὶς γραμμὲς τοῦ ΚΚΕ, ἡ χαμηλὴ θεωρητικὴ - πολιτικὴ στάθμη τῶν στελεχῶν καὶ μελῶν του καὶ ὁ ἀπίστευτος κονφουζιονισμὸς ποὺ ἐπικρατεῖ, ἡ μερικὴ καὶ προσωρινὴ σταθεροποίηση τοῦ καπιταλισμοῦ, οἱ πρῶτες σοβαρὲς διώξεις ἀπὸ τὴν παγκαλικὴ διχτατορία καὶ — τὸ σημαντικότερο — ἡ περιπλοκὴ τῆς μακρόχρονης ἐσωτερικῆς κρίσης τοῦ ΚΚΕ μὲ τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ γραφειοκρατικοῦ ἐκφυλισμοῦ τοῦ

πρώτου ἐργατικοῦ κράτους στὴ μεταλενινικὴ (σταλινικὴ) περίοδο καὶ τοῦ ἰδεολογικοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς 3ης Διεθνοῦς. Αὐτὸς ὁ ἐκφυλισμὸς στάθηκε ὁ ἀποφασιστικὸς ἀντικειμενικὸς συντελεστὴς ποὺ ὄχι μόνο δὲν ἐπέτρεψε στὸ ΚΚΕ νὰ γίνει μαρξιστικὸ ἀλλὰ καὶ τὸ ἔβαλε στὸ δρόμο τοῦ γραφειοκρατικοῦ του ἐκφυλισμοῦ ποὺ κατάληξε στὴ θεωρητικὴ ἄρνηση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καὶ στὸ πραχτικὸ σαμποτάρισμά της.

Ἡ ἐπικράτηση τοῦ σταλινισμοῦ στὸ Κ.Κ.Ε.

Τὸ πρῶτο σταλινικὸ συγκρότημα τοῦ ΚΚΕ ἐκπροσωπούμενο ἀπὸ τοὺς Χαϊτᾶ, Εὐτυχιάδη καὶ Ζαχαριάδη, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ δραματικὴ πάλη μὲ τὴ μαρξιστικὴ ἀριστερὰ — ποὺ υἱοθετεῖ σ' αὐτὴ τὴν περίοδο τὶς ἀπόψεις τῆς τροτσκιστικῆς ἀριστερᾶς στὸ Ρωσικὸ Κ.Κ. — κατορθώνει νὰ κυριαρχήσει στὸ κόμμα καὶ νὰ διαγράψει τὴν προλεταριακὴ μαρξιστική του τάση χρησιμοποιώντας ὅλες τὶς μέθοδες καὶ τὰ μέσα τοῦ γραφειοκρατικοῦ σταλινικοῦ μηχανισμοῦ (συκοφαντίες, παραποιήσεις, στραγγάλισμα τῆς ἐσωκομματικῆς δημοκρατίας κλπ.) μὲ τὴν ἐνίσχυση τῶν Σμέραλ καὶ Ρέμελε, ἀντιπροσώπων τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς ποὺ ἦρθανε στὴν Ἑλλάδα, καὶ τῶν Ν. Μπουχάριν καὶ Γ. Κολλάρωφ στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Κ.Δ.

Σ' αὐτὴν τὴν περίοδο βρίσκονται τὰ πρῶτα σπέρματα τοῦ σταλινικοῦ ἰδεολογικοῦ ἐκφυλισμοῦ τοῦ ΚΚΕ, ποὺ ὁλοκληρώθηκε ἀργότερα θεωρητικὰ μὲ τὶς ἀποφάσεις τῆς 6ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τὸ Γενάρη το 1934 καὶ πολιτικὰ στὴ μετέπειτα σταλινικὴ πράξη. Ὁ Χαϊτᾶς εἰσηγεῖται στὴν Ἀνάφη τὴν ὑποστήριξη τοῦ Παγκάλου ἀπὸ τὸ ΚΚΕ στὶς προεδρικὲς ἐκλογὲς κι' ὁ Κούτβης (ψευδώνυμο τοῦ Ζαχαριάδη) ἔρχεται σὲ ἐπαίσχυντες συνεννοήσεις μὲ τοὺς ὑπασπιστὲς τοῦ διχτάτορα τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1926*. Στὶς 26 Αὐγούστου τοῦ 1926 σὲ κύριο ἄρθρο του στὸ «Ριζοσπάστη» ὁ Ν. Ζαχαριάδης διακηρύττει ὅτι «τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀριστερῆς μπουρζουαδικῆς δημοκρατίας».

Στὴν κομματικὴ διάσκεψη τοῦ Σεπτέμβρη 1926 ἡ ἀντιπολίτευση (Πουλιόπουλος, Γιατσόπουλος) καταπολέμησε ἀποφασιστικὰ τὸ δεξιὸ ὀπορτουνιστικὸ σύνθημα «ἀριστερὴ μπουρζουαζικὴ δημοκρατία» τῶν Εὐτυχιάδη—Ζαχαριάδη καὶ τὸ συγχυσμένο σύνθημα «πραγματικὴ δημοκρατία» τοῦ Χαϊτᾶ καὶ ὑπεράσπισε τὸ ξεκάθαρο σύνθημα τῆς «προλεταριακῆς - σοβιετικῆς δημοκρατίας». Γενικὰ ἡ πολιτικὴ τοῦ πρώτου αὐτοῦ σταλινικοῦ συγκροτήματος χαραχτηρίζεται ἀπὸ κατσικίσια πηδήματα ἀπὸ τὸν ὑπερδεξιὸ ὀπορτουνισμὸ («ἀριστερὴ δημοκρατία») στὸν ὑπεραριστερὸ ἐξτρεμισμὸ (συνδικαλιστικὴ διάσπαση). Ἐνῶ ἡ πολιτικὴ τοῦ δεύτερου σταλινικοῦ συγκροτήματος Θέου - Σιάντου - Πυλιώτη - Ἀλέξη στὴν περίοδο 1929—31, προσαρμόζεται ὁλότελα στὴν τυχοδιωκτικὴ πο-

* Ἀποκαλύψεις Κούστα, Μοναστηριώτη στὸ «Σπάρτακο» τοῦ 1933.

λιτική τῆς «3ης καὶ τελευταίας περιόδου τοῦ καπιταλισμοῦ» μὲ συνθήματα δράσης τὶς «μαχητικὲς διαδηλώσεις», τὶς «γενικὲς πολιτικὲς ἀπεργίες», τὶς «ἐπαναστατικὲς καθόδους τῶν χωρικῶν στὶς πόλεις», κλπ. Τὸ Νοέμβρη τοῦ 1931 ἡ Ε.Ε. τῆς Διεθνοῦς καθαιρεῖ τὴ διοίκηση Θέου - Σιάντου κλπ. καὶ διορίζει τὸ συγκρότημα Ζαχαριάδη. Ἔτσι ἀνοίγει ὁ δρόμος γιὰ τὴ μακρόχρονη καὶ μονολιθικὴ βασιλεία τοῦ «μεγάλου ἀρχηγοῦ».

Ἀναμφισβήτητα τὸ ντοκουμέντο ποὺ στάθηκε ὁ καμβὰς γιὰ νὰ πλεχτεῖ ὁ σταλινικὸς μύθος τοῦ «μεγάλου ἀρχηγοῦ» εἶναι οἱ ἀποφάσεις τῆς 6ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. (1934) μὲ τὶς ὁποῖες τάχα — καθὼς ἔγραφε ὁ Ζέβγος — «ὁ μαρξισμὸς - λενινισμὸς πῆρε ντόπιο χρῶμα». Στὴν πραγματικότητα οἱ ἀποφάσεις αὐτὲς — ποὺ εἶναι ἄλλωστε διαποτισμένες ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς δεξιᾶς ὁπορτουνιστικῆς πολιτικῆς ποὺ ἀκολούθησε ἡ Κ.Δ. μετὰ τὴν ἄνοδο τοῦ Χίτλερ στὴν ἐξουσία — ἀποτελοῦνε τὴ θεωρητικὴ ἀφετηρία γιὰ ὁλόκληρη τὴν πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθήθηκε στὴν περίοδο 1934—1956, πολιτικὴ συνεργασίας τάξεων καὶ σοσιαλπατριωτισμοῦ ποὺ ὁδήγησε στὶς φοβερότερες ἧττες ποὺ γνώρισε τὸ ἑλληνικὸ ἐργατικὸ κίνημα μέσα στὶς εὐνοϊκότερες ἐθνικὰ καὶ διεθνῶς γιὰ τὴν προλεταριακὴ ἐπανάσταση ἀντικειμενικὲς συνθῆκες.

Μὲ τὶς ἀποφάσεις αὐτὲς ἐγκαταλείπεται ὁ παλιὸς στρατηγικὸς προσανατολισμὸς τοῦ ΚΚΕ τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καὶ χαράζεται μιὰ ἐντελῶς διαφορετικὴ στρατηγικὴ γραμμή: τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης ποὺ θὰ ἐγκαθιδρύσει μιὰ δημοκρατικὴ δικτατορία ἐργατῶν καὶ φτωχομεσαίων χωρικῶν σὰν ἕνα ἐνδιάμεσο οἰκονομικοπολιτικὸ καθεστὼς ὥσπου νὰ περάσομε λίγο ἢ πολὺ γρήγορα στὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἀφοῦ ἔχομε στὴν Ἑλλάδα τὸ «ἀναγκαῖο μίνιμουμ ὑλικῶν προϋποθέσεων γιὰ τὴ σοσιαλιστικὴ ἀνοικοδόμηση».

Ἡ μαρξιστικὴ κριτικὴ γιὰ τὴν “ἀστικοδημοκρατικὴ ἐπανάσταση„

Τὴ συντριπτικὴ κριτικὴ τῆς νέας στρατηγικῆς τὴν ἔδωσε τὸ τροτσκιστικὸ κίνημα μὲ τὸ ἔξοχο βιβλίο τοῦ Πουλιόπουλου «Δημοκρατικὴ ἢ Σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση στὴν Ἑλλάδα;» (Ἐκδόσεις Γκοβόστη, Ἀθήνα 1934) ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὴ σπουδαιότερη μαρξιστικὴ συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν βασικῶν προβλημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καὶ στὴν προγραμματικὴ θεμελίωση τοῦ προλεταριακοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος. Δίνουμε ἐδῶ συνοπτικὰ τὴν ἐπιχειρηματολογία του:

1. Τὸ κριτήριο γιὰ τὸ «ἀναγκαῖο μίνιμουμ ὑλικῶν προϋποθέσεων γιὰ τὸ σοσιαλισμὸ» σὲ κάθε χώρα ξεχωριστὰ — συγκεκριμένα στὴν Ἑλλάδα — ἀποτελεῖ τὴ θεωρητικὴ βάση τοῦ ἐθνικορεφορμισμοῦ καὶ τοῦ σοσιαλπατριωτισμοῦ. Ἡ παγκόσμια οἰκονομία εἶναι ὥριμη γιὰ τὴ σοσια-

λιστικὴ μεταβολὴ καὶ ἡ προλεταριακὴ ἐπανάσταση σὲ μιὰ καθυστερημένη χώρα ἀποτελεῖ ὄχι ἕνα ἀνεξάρτητο ἐθνικὸ σύνολο ἀλλὰ ἕνα ἀναπόσπαστο κρίκο κι' ἕνα μοχλὸ συνάμα τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης ποὺ μὲ τὴ νικηφόρα διαρκῆ πορεία της προωθεῖ καὶ ἐνισχύει ἀφάνταστα τὸ ρυθμὸ τῆς σοσιαλιστικῆς μετατροπῆς σὲ κάθε ἐθνικὸ τομέα.

2. Ἡ Ἑλλάδα δὲν εἶναι μιὰ μισοφεουδαρχικὴ χώρα ποὺ τὴ διευθύνει ἕνας «ἀστικοτσιφλικάδικος συνασπισμός», ἀλλὰ μιὰ καπιταλιστικὴ χώρα, σχετικὰ καθυστερημένη. Καὶ παρατηροῦσε ὁ Πουλιόπουλος: «Μιὰ ἀνάπτυξη ἐξαιρετικὰ γοργὴ ἀπὸ τὰ 1916—1930 τῆς βιομηχανίας, ἡ διάλυση τῶν κλειστῶν οἰκιακῶν οἰκονομιῶν, ἡ ὁρμητικὴ διείσδυση καὶ ὁλοκληρωτικὴ ἐπικράτηση τῶν ἀστικῶν ἐμπορευματικῶν σχέσεων στὰ χωριά, ὁ ἐκτοπισμὸς τῆς μεσαιωνικῆς χωρικῆς συντεχνίας ἀπὸ τὸ ἐμπορικὸ κεφάλαιο καὶ ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς καπιταλιστικῆς ἐπιχείρησης, μὲ ὅλες τὶς μεγάλες ἐλλείψεις στὸ συγκοινωνιακὸ δίχτυ, ἡ γοργὴ ταξικὴ διαφοροποίηση μέσα στὰ χωριὰ καὶ ἡ ἀξιοσημείωτη αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀγροτικῶν προλεταρίων, τὸ μικρότερο ποσοστὸ τῶν ἀγροτικῶν εἰσοδημάτων σχετικὰ μὲ τὰ ἀστικά, ἡ σημαντικὴ ἀριθμητικὴ ἀναλογία τοῦ βιομηχανικοῦ προλεταριάτου σχετικὰ μὲ ὅλη τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ προλεταριάτου σχετικὰ μὲ τὸν πληθυσμὸ τῆς χώρας, ἡ ἀναλογία γεωργικοῦ καὶ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ καὶ εἰδικότερα ἡ πυκνὴ συγκέντρωση τοῦ πληθυσμοῦ στὰ μεγάλα κέντρα, οἱ σύγχρονες μέθοδες ὀργάνωσης τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος, ἡ συγκέντρωση καὶ ἡ ἀποφασιστικὴ ἐπίδρασή του στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία, στὴ βιομηχανία καὶ στὸ ἐμπόριο, ἡ καπιταλιστικὴ ἐκμετάλλευση στὰ κυριότερα ἀγροτικὰ προϊόντα ἀπὸ τὸ ἐξαγωγικὸ ἐμπορικὸ κεφάλαιο, τραστοποιημένο σὲ σημαντικὸ βαθμό, ἡ ὕπαρξη μιᾶς καπιταλιστικῆς συγκεντρωμένης ἐμπορικῆς ναυτιλίας κλπ. — ὅλα αὐτὰ ἀποδείχνουν ὄχι μόνο ὅτι οἱ καθαρὰ καπιταλιστικὲς σχέσεις ἔχουν ἀποφασιστικὰ ἐπικρατήσει στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς χώρας, μὰ ἀκόμα καὶ ὅτι ὑπάρχει κιόλας ἕνα ἰσχυρὸ προλεταριάτο ποὺ συνολικὰ καὶ εἰδικὰ στὸ βιομηχανικό του πυρήνα εἶναι τὸ μεγαλύτερο στὴ Βαλκανική. Ἔτσι, μὲ ὅλη τὴν — ἄλλωστε πολὺ μικρὴ — ἀριθμητικὴ ὑπεροχὴ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, μποροῦμε σοβαρὰ νὰ ἀντικρύσουμε, στὴν ἐποχὴ τῆς διεθνικῆς καπιταλιστικῆς κατάρρευσης, τὴν προοπτικὴ τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καὶ ἡγεμονίας τοῦ προλεταριάτου μέσα στὸ συμμαχικό του συνασπισμὸ μὲ τὴν ἀγροτικὴ φτωχολογιὰ ἐνάντια στὴν κυριαρχία τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας».

3. Ὁ ἀστικοδημοκρατικὸς μετασχηματισμὸς ὑπῆρξε καθυστερημένος, συντελέστηκε μὲ ἀργὸ ρυθμὸ (ὥς τὸ 1910) καὶ σὲ διαρκεῖς συμβιβασμοὺς μὲ τὸν παλιὸ κόσμο, Αὐλή, φεουδαρχία, κλῆρο, κατὰ τὴν πρὸ τοῦ 1910 περίοδο, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Τρικούπη ἄρχισε νὰ προχωρεῖ σταθερὰ στὸ δρόμο γιὰ τὴν ὁλοκλήρωσή του. Μετὰ τὸ κίνημα τοῦ Γουδὶ (1909) ἡ ἑλληνικὴ μπουρζουαζία σημειώνει μιὰ νέα ὁρμητικὴ ἄνοδο, ἀλλὰ ἀποφεύγει πάντα τὶς πληβειακὲς λύσεις. Εἶναι ἐνδεικτικὴ γιὰ τὸν ὀργανικὸ συντηρητισμὸ τῆς ἀστικῆς τάξης ἡ πεισματικὴ

ἀντίδραση τοῦ Ἐλευθ. Βενιζέλου τότε ἀπέναντι στὸ λαϊκὸ αἴτημα τῶν ἀθηναϊκῶν μαζῶν γιὰ Συνταχτικὴ Συνέλευση, ἀντίδραση ποὺ ἐκφράστηκε μὲ τὸ σύνθημα: «Ὄχι Συνταχτικὴ ἀλλὰ Ἀναθεωρητική!» (δηλαδὴ «εἰρηνικὸς» συμβιβασμὸς μὲ τὴ Μοναρχία κι' ὄχι ἐπαναστατικὴ δημοκρατικὴ ἀνατροπή της). «Ὁ ἀστικὸς δημοκρατισμὸς — παρατηρεῖ βαθυστόχαστα ὁ Πουλιόπουλος — φτάνοντας στὴν Ἑλλάδα μὲ τόσο μεγάλη ἱστορικὴ καθυστέρηση διασταυρώνεται στὴν τωρινὴ περίοδο τοῦ διεθνικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ μὲ τὶς τάσεις τῆς ἀντιδραστικῆς ἀναστροφῆς τῆς μπουρζουαζίας (διχτατορίες, φασισμός). Ἡ ἀστικὴ δημοκρατία στὴν Ἑλλάδα μοιάζει μ' ἕνα πρόωρα γερασμένον ἄντρα ποὺ ἔζησε πολὺ λίγο καὶ ξεζεῖ γρήγορα. Ἔτσι κι αὐτὴ ἄρχισε νὰ ξεζεῖ δίχως νἄχει δώσει στὸ προλεταριάτο οὔτε καὶ ὅσες δημοκρατικὲς ἐλευθερίες γνώρισαν οἱ Εὐρωπαῖοι ἐργάτες. Γι' αὐτὸ ἡ πάλη τοῦ προλεταριάτου γιὰ τὴ διεκδίκηση τῶν πολιτικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν ἐλευθεριῶν τῆς ἐργατικῆς δημοκρατίας ἐνάντια στὶς διχτατορίες καὶ στὸ φασισμό, εἶναι πάλη ὄχι γιὰ τὴν «ὁλοκλήρωση» τοῦ «προοδευτικοῦ» ρόλου τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας, μὰ εἶναι πάλη μὲ σκοπὸ τὴν κατάχτηση ἑνὸς πλατύτερου πεδίου καὶ περισσότερων ὅπλων γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς ἀστικῆς καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς προλεταριακῆς δημοκρατίας».

4. Τὰ ἀσήμαντα ἀπομεινάρια φεουδαλικῶν σχέσεων ἰδιοχτησίας δὲν μποροῦνε νὰ δικαιολογήσουν τὸ νέο στρατηγικὸ προσανατολισμό. Σὲ πολλὲς καὶ προχωρημένες καπιταλιστικὲς χῶρες τῆς Εὐρώπης (π.χ. Ἀγγλία, Γερμανία) ὑπάρχουνε τέτοια κι ἀκόμα σοβαρότερα ὑπολείμματα. Ἡ ἀστικὴ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση πέρασε ἀπὸ δυὸ φάσεις: τὴν «ἀποκατάσταση» τῶν ἀχτημόνων γηγενῶν καὶ τὸν ἐποικισμὸ τῶν προσφύγων. Ἡ ἀπαθλίωση τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν (μικροϊδιοχτητῶν), ἡ ἀπομύζησή τους ἀπὸ τὸ καπιταλιστικὸ κράτος καὶ τὰ πανίσχυρα καπιταλιστικὰ μονοπώλια, τὸ τραγικὸ οἰκονομικὸ ἀδιέξοδο τῶν φτωχῶν χωρικῶν, αὐτὰ εἶναι προβλήματα ποὺ θὰ τὰ λύσει μόνο ἡ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση μὲ κινητήριες δυνάμεις τὴν ἐργατικὴ τάξη σὲ συμμαχία μὲ τοὺς φτωχοὺς χωρικοὺς κάτω ἀπὸ τὴν προλεταριακὴ ἡγεσία, ἐπανάσταση ποὺ θὰ ἀποτινάξει ἀπὸ τὸν τόπο τὸν ξένο ἰμπεριαλιστικὸ μαζὶ μὲ τὸν ντόπιο καπιταλιστικὸ ζυγό. Ἄλλωστε πολὺ ὀξύτερα ἀγροτικὰ προβλήματα (λ.χ.: στὴ Ρωσία τοῦ 1917) βρήκανε τὴ λύση τους μόνο μέσα στὸ καθεστὼς τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, δηλαδὴ στὸ μεταβατικὸ καθεστὼς ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸ στὸ σοσιαλισμὸ ποὺ λύνει συνδυασμένα τὰ ἄλυτα ἀστικοδημοκρατικὰ προβλήματα μαζὶ μὲ τὰ προβλήματα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, μέσα σ' ἕνα διαρκὲς ἐπαναστατικὸ προτσέσο. Ἡ μαρξιστικὴ θέση γιὰ τὴ στάση τοῦ ἀγωνιζόμενου νὰ καταχτήσει τὴν ἐξουσία προλεταριάτου ἀπέναντι στὰ διάφορα στρώματα τῆς ἀγροτιᾶς συνοψίζεται στὴν ἐξασφάλιση τῆς ὑποστήριξης τῆς πλειοψηφίας, ἂν ὄχι τοῦ συνόλου, τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, ποὺ εἶναι ἐκμεταλλευόμενες μάζες, — στὴν οὐδετεροποίηση τῶν μεσαίων χωρικῶν, ποὺ συγκομίζουνε κέρδη μὲ τὴν ἐκμετάλλευση τῆς ξένης ἐργασίας. (Θέσεις γιὰ τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα τοῦ

2ου Συνεδρίου τῆς Κ.Δ.). «Ὕστερ᾿ ἀπὸ τὴν ἀνατροπὴ τῆς μπουρζουαζίας καὶ τὴ στερέωση τῆς προλεταριακῆς ἐξουσίας... ὀφείλουμε, ἴσαμ᾿ ἕνα ὁρισμένο μέτρο νὰ ρίξουμε τὴν προσοχή μας στὸν μεσαῖο χωρικὸ» ποὺ «σ᾿ αὐτὸν διαβάζουμε τὸ ἄλφα βῆτα τοῦ καπιταλισμοῦ...» (Λένιν, λόγος του στὸ 8ο Συνέδριο τοῦ Ρωσικοῦ Κ.Κ.).

5. Ἡ διείσδυση τοῦ ξένου χρηματιστικοῦ κεφαλαίου σὲ ἀποφασιστικοὺς κλάδους τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας δὲν εἶναι τέτοιας ἔχτασης ὥστε νὰ μπορεῖ ἡ Ἑλλάδα νὰ θεωρηθεῖ σὰν μιὰ ἀποικιακὴ ἢ μισοαποικιακὴ (μισο) φεουδαρχικὴ χώρα. Ἡ ντόπια καπιταλιστικὴ τάξη, συνυφασμένη ἐξαρχῆς μὲ τὸ ξένο κεφάλαιο καὶ τὴ βοήθειά του, κρατᾶ στὰ χέρια της τοὺς ἀποφασιστικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ τὴν πολιτικὴ τοῦ τόπου ποὺ τοὺς ἔχει δώσει τὴ δ ι κ ή τ η ς ταξικὴ σφραγίδα. «Ξένες» ἐπιχειρήσεις μὲ ἀπόλυτη χημικὴ καθαρότητα δὲν ὑπάρχουνε στὴν Ἑλλάδα ἀφοῦ στὸ μετοχικό τους κεφάλαιο εἶναι μπασμένο καὶ τὸ ἑλληνικό. Ἡ οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ ἐξάρτηση τῆς χώρας ἀπὸ τὸν ξένο ἰμπεριαλισμό, μέσα στὸ περίπλοκο σύστημα τῆς διεθνοῦς ἀλληλεξάρτησης ποὺ χαρακτηρίζει τὴν ἐποχή μας, δὲν σημαίνει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ὑποτέλεια ἑνὸς μικροῦ ἰμπεριαλιστικοῦ δορυφόρου σὲ μιὰ μεγάλη ἰμπεριαλιστικὴ δύναμη. Τὰ προβλήματα λοιπὸν τῆς πάλης ἐνάντια στὸν ξένο ἰμπεριαλιστικὸ ζυγὸ συνδέονται ἀδιάσπαστα μὲ τὸν ἀγώνα γιὰ τὴν προλεταριακὴ - σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση. Ἡ ἀντίληψη γιὰ τὴν ἐθνικοποίηση τῶν «ξένων» ἐπιχειρήσεων πρὶν ἀπὸ τὶς «ντόπιες» εἶναι μιὰ οὐτοπία μὲ τὴν ἀπόλυτη περιπλοκὴ «ντόπιου» καὶ «ξένου» κεφαλαίου καὶ τὸν ὁλοένα ἀσφυχτικότερο ἔλεγχο τοῦ Κράτους ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ καὶ ξένο μονοπωλιακὸ κεφάλαιο. Γι᾿ αὐτὸ δὲν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος ἀπὸ τὴν προλεταριακὴ ἐθνικοποίηση ὅλων τῶν καπιταλιστικῶν ἐπιχειρήσεων, «ξένων» καὶ «ντόπιων», ποὺ μόνο ἡ νικηφόρα σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση θὰ τὴν πραγματοποιήσει.

6. Ἡ θεωρία τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης ὁδηγεῖ μὲ τὴν ἐσωτερικὴ λογική της στὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα: Σκορπίζει τὴν ἰδεολογικὴ σύγχυση γιὰ τὸν πρωτοπόρο ἱστορικὸ ρόλο τοῦ προλεταριάτου καὶ γιὰ τοὺς ἀναγκαίους ταξικούς του συμμάχους, εὐνουχίζει τὸ ταξικὸ ἐπαναστατικὸ καὶ διεθνιστικὸ πνεῦμα, δημιουργεῖ αὐταπάτες γιὰ τὶς ἐξαντλημένες πιὰ ἀπὸ καιρὸ δυνατότητες τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας, διαλύει πολιτικὰ τὸ προλεταριάτο μέσα σὲ μιὰ παρδαλὴ μάζα φτωχομεσαίων, ἀνοίγει διάπλατα τὶς πόρτες σ᾿ ὅλες τὶς μικροαστικὲς καὶ ρεφορμιστικὲς παρεκκλίσεις: στὴ συνεργασία μὲ τὴ «φιλελεύθερη» μπουρζουαζία, στὸ σοσιαλπατριωτισμό, στὸ σοσιαλσωβινισμό.

Ἡ πολιτικὴ τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων

Δὲν ἄργησε νὰ φανοῦνε οἱ ὀλέθριες συνέπειες τῆς νέας στρατηγικῆς γραμμῆς: Τὸν Ἰούλη τοῦ 1935 ἀνοίγει ἡ καμπάνια γιὰ τὸ «Δημο-

κρατικό Συνασπισμό» μὲ ὅλους τοὺς «πραγματικοὺς δημοκράτες» τύπου Παπανδρέου. Τὸ Δεκέμβρη 1935 τὸ 6ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΕ, ἐγκαταλείποντας τὴ μαρξικὴ θέση «οἱ προλετάριοι δὲν ἔχουνε πατρίδα» καὶ τὴ λενινικὴ γραμμὴ τῆς μετατροπῆς τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου σὲ ἐμφύλιο, καλεῖ τὶς ἐκμεταλλευόμενες καὶ καταπιεζόμενες τάξεις στὸ «ὑπέρτατο καθῆκον» τῆς «ὑπεράσπισης τῆς ἐθνικῆς ἀκεραιότητας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας». Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1936 ἡ πολιτικὴ τῆς ταξικῆς συνεργασίας ἐκδηλώνεται μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων στὴ Βουλὴ (Σύμφωνο Σκλάβαινα—Σοφούλη). Τὸ Μάη 1936 ὁ σταλινισμὸς ἐκφυλίζει τὴ μεγαλειώδη παγκαπνεργατικὴ ἀπεργία τῆς Σαλονίκης κι ἔτσι ἐξατμίζεται ἡ ἀντικειμενικὰ ἐπαναστατικὴ κατάσταση ποὺ διαμορφώθηκε στὴν πόλη αὐτή. Συνέπεια αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς στὸ συσχετισμὸ τῶν δυνάμεων εἶναι ἡ ἐπιβολὴ τῆς βοναπαρτιστικῆς διχτατορίας τῆς 4ης Αὐγούστου ποὺ χτυπᾶ ἄγρια καὶ ρίχνει σὲ πλέρια παρανομία τὸ ἐργατικὸ κίνημα.

Ὁ ἑλληνοϊταλικὸς πόλεμος τοῦ 1940—41 ποὺ ξέσπασε σὰν μιὰ ἀπόφυση τῆς γενικότερης ἐνδοϊμπεριαλιστικῆς σύγκρουσης (φασιστικοῦ καὶ «δημοκρατικοῦ» ἰμπεριαλισμοῦ) δίνει τὴν εὐκαιρία στὴ γραφειοκρατικὴ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ καὶ στὸ «μεγάλο ἀρχηγό» της νὰ ταχθοῦν ἀνεπιφύλαχτα γιὰ τὴν «ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας» κάτω ἀπὸ τὴ διεύθυνση τῆς «φασιστικῆς» κυβέρνησης Μεταξᾶ (πρώτη ἐπιστολὴ τοῦ Ζαχαριάδη ἀπὸ τὶς φυλακὲς τῆς Κέρκυρας).

Ἔρχονται τὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς. Στὴν Ἑλλάδα ὁ ντόπιος καπιταλιστικὸς μηχανισμὸς ἐκμετάλλευσης καὶ καταπίεσης ἔχει καταρρεύσει, ἀλλὰ στὴ θέση του ὑψώνεται θηριώδης ἡ πολεμικὴ κρατικὴ μηχανὴ τοῦ ἀξονικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ποὺ μὲ τὶς κυβερνήσεις τῶν κουΐσλιγκ του, ἐκμεταλλεύεται καὶ καταδυναστεύει τὶς λαϊκὲς μάζες. Ἕνα πελώριο κύμα λαϊκῆς ἀντίστασης ἀρχίζει νὰ ἁπλώνεται σ' ὅλη τὴ χώρα καὶ νὰ ἀγκαλιάζει πλατύτερες μάζες μὲ ἀναμφισβήτητα ἀντιιμπεριαλιστικές, ἀντικαπιταλιστικὲς καὶ φιλοσοβιετικὲς τάσεις. Τὸ ΕΑΜ φουντώνει κάτω ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ καὶ ὁ ΕΛΑΣ γίνεται μὲ τὸν καιρὸ ἡ μόνη στρατιωτικὴ δύναμη ποὺ κυριαρχεῖ σχεδὸν σ' ὅλη τὴ χώρα. Ἡ ἐξουσία βρίσκεται οὐσιαστικὰ καὶ τυπικὰ στὰ χέρια τοῦ ΕΑΜ καὶ τοῦ ΕΛΑΣ ποὺ ἀκολουθοῦνται ἀπὸ τὶς πιὸ πλατιὲς λαϊκὲς μάζες.

Τὸ πρόγραμμα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης

Μὲ τὴν ἥττα καὶ τὴν ἀποχώρηση τῶν δυνάμεων κατοχῆς τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ὑπήρχανε ὅλες οἱ ἀντικειμενικὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴ σοσιαλιστικὴ λύση. Ἕνα μαζικὸ προλεταριακὸ ἐπαναστατικὸ κόμμα (ἀλλὰ τὸ ΚΚΕ δὲν ἦταν πιὰ ἐπαναστατικό), θἄπρεπε νὰ βάλει σὰν κεντρικὴ πολιτικὴ ἐπιδίωξή του τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς ἐπαναστατικῆς κυβέρνησης τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν ποὺ στηριζομένη πάνω στὶς δη-

μοκρατικὰ ἐκλεγμένες ἐπιτροπὲς (συμβούλια) τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν νὰ καταστρώσει καὶ νὰ ἐφαρμόσει ἕνα πρόγραμμα σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ ποὺ τὸ βασικὸ σκελετό του τὸν εἶχανε ἀπὸ καιρὸ ἐπεξεργαστεῖ οἱ κομμουνιστὲς - διεθνιστὲς στὴν Ἑλλάδα*:

1. Ἄμεση ἀπαλλοτρίωση δίχως ἀποζημίωση σὲ ὅλα τὰ μεγάλα ἐργοστάσια, μεγάλες βιομηχανικές, ναυτιλιακὲς καὶ μεταφορικὲς ἐπιχειρήσεις — κοινωνικοποίηση τῆς βιομηχανίας, τῆς ναυτιλίας, τῆς μεταφορᾶς. Ἄμεση ἀπαλλοτρίωση σὲ ὅλες τὶς τράπεζες δίχως ἐξαίρεση, συνένωσή τους σὲ μιὰ κρατικὴ τράπεζα — κοινωνικοποίηση τῆς πίστης. Δήμευση ὅλων τῶν περιουσιῶν ποὺ ἀποχτήθηκαν στὴν περίοδο τοῦ πολέμου καὶ τῆς Κατοχῆς.

2. Ἄμεση ἀπαλλοτρίωση στὶς μεγάλες ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις, καταστήματα, ἀποθῆκες. Δημιουργία μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἐργατικοῦ κράτους πολὺ ἰσχυρῶν συνεταιρισμῶν κατανάλωσης ποὺ νὰ ὀργανώσουνε σὲ πλατιὰ κλίμακα τὸ φτηνὸ ἐφοδιασμὸ ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ μὲ τρόφιμα, ροῦχα, ὑποδήματα καὶ μὲ κάθε εἶδος καθημερινῆς χρήσης κι ἔτσι αὐτὸς νὰ ἀπαλλαχτεῖ ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ ἐμπορομεσιτικοῦ κεφαλαίου.

3. Ἄμεση καθιέρωση τοῦ 7ώρου μὲ ἴσο μεροκάματο γιὰ ὅλους τοὺς ἐργάτες, ἄμεση καθιέρωση τοῦ 6ώρου στὶς ἐξορυχτικὲς καὶ ὅλες τὶς ἀνθυγιεινὲς ἐργασίες καὶ γιὰ τοὺς νέους. Εἰδικὴ φροντίδα γιὰ τὴν ἐργαζόμενη γυναίκα. Μὲ βάση τοὺς διαθέσιμους πόρους μας ὕψωση τοῦ μισθοῦ τῶν ἐργατῶν σ' ὅλους ἀνεξαίρετα τοὺς κλάδους καὶ ὅλων τῶν κατώτερων ὑπαλλήλων γιὰ ν' ἀνεβεῖ ἔτσι ἡ ἀγοραστικὴ δύναμη τῶν μαζῶν καὶ νὰ γίνει δυνατὴ γι' αὐτὲς μιὰ ζωὴ διαφορετικὴ ἀπὸ κείνη ποὺ ζοῦνε μὲ τὸ σημερινὸ σύστημα. Ἀπορρόφηση γοργὴ τῶν ἀνέργων ἀπὸ τὴν παραγωγὴ μὲ τὴν ἐλάττωση τοῦ ἐργάσιμου χρόνου καὶ μὲ μεγάλης ἀχτίνας δημόσια ἔργα. Σβήσιμο ὅλων τῶν χρεῶν τῶν φτωχῶν βιοπαλαιστῶν τῆς πόλης στοὺς τοκογλύφους, τράπεζες καὶ Κράτος.

4. Ἀπὸ κανένα καλλιεργητὴ δὲ θὰ ἀφαιρεθεῖ ἡ γῆ ποὺ καλλιεργεῖ. Ἀνακήρυξη ὅλης τῆς γῆς σὲ ἐθνικὸ χτῆμα καὶ παραχώρηση τῆς χρήσης της στοὺς καλλιεργητὲς δωρεὰν γιὰ τὴν παραγωγή. Ἀπαλλοτρίωση δίχως ἀποζημίωση στὰ ὑπολειπόμενα μεγάλα ἀγροχτήματα σ' ὅποιον κι ἂν ἀνήκουνε καὶ στὶς περίσσιες ἐχτάσεις τῶν πλουσιότερων χωρικῶν. Διανομή τους γιὰ καλλιέργεια, διατήρηση τῶν χτημάτων στὴν κατοχὴ τῶν μισοπρολετάριων, φτωχῶν χωρικῶν καὶ τῶν μεσαίων ὅσων τὰ καλλιεργοῦνε μόνοι ἢ μὲ τὴν οἰκογένειά τους. Ἀφαίρεση τῆς γῆς ἀπὸ κείνους ποὺ τὴν ἐκμεταλλεύονται μὲ ξένη μόνο ἐργασία. Ἀπαλλαγὴ ὅλων τῶν ἐργαζομένων στὰ χωριὰ ἀπὸ κάθε σημερινὸ φορολογικὸ βάρος, τόκους, ἐνοίκια, χρέη κλπ. Καθιέρωση ἑνὸς ἁπλοῦ φόρου σὲ εἶδος πάνω στὸ περίσσευμα ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀφαίρεση τοῦ ποσοῦ ποὺ χρειάζεται γιὰ τὴν καλὴ συντήρηση τῆς οἰκογένειας τοῦ καλλιεργητῆ καὶ τοῦ χτή-

---

* Π. Πουλιόπουλου: «Δημοκρατικὴ ἢ Σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση στὴν Ἑλλάδα;» (1934), «Βασιλεία, Δημοκρατία, Κομμουνισμός» (1935).

ματος, φόρου πού θά καθορίζεται προοδευτικά άπό τά έργατικά καί άγροτικά συμβούλια τών χωριών άπαρτισμένα άπό άγροτικούς προλετάριους, φτωχούς χωρικούς καί μεσαίους, όσους δέν θά έκμεταλλεύονται ξένη έργασία. Δωρεάν παραχώρηση τής χρήσης όλων τών έθνικών, κοινοτικών κ.ά. μεγάλων χτημάτων, λειβαδιών, δασών, ύδρονομικών έργων κλπ. Συστηματική βοήθεια τού έργατικού κράτους γιά τήν ίδιαίτερη όργάνωση τών μισοπρολετάριων καί φτωχών χωρικών.

5. Διατήρηση τών μοντέρνων ίδιωτικών καί άλλων μεγάλων άγροτικών έπιχειρήσεων, άλυκών, δασικών, βιομηχανικής κατεργασίας άγροτικών προϊόντων κλπ. πού ύπάρχουνε στή χώρα, μαζί μέ όλο τους τόν τεχνικό έφοδιασμό, μετατροπή τους σέ πρότυπες σοβιετικές έπιχειρήσεις. Συστηματικός προσανατολισμός τής άγροτικής πολιτικής τού νέου έργατικού κράτους πρός τήν ύποβοήθηση τών όργανώσεων (κρατικές άγροτικές έπιχειρήσεις, συνεταιρισμοί άγροτικής παραγωγής κλπ.) πού μέ τόν καλύτερο τεχνικό έφοδιασμό, τή διάδοση τών άγρονομικών γνώσεων καί τό ζωντανό παράδειγμα τής κολλεχτιβιστικής παραγωγής θά πείσουνε τό φτωχό καί μεσαίο χωρικό γιά τήν ύπεροχή τής μεγάλης κολλεχτιβιστικής καλλιέργειας πού θά άνυψώσει τό ύλικό καί πολιτιστικό έπίπεδο τού άγροτικού πληθυσμού.

6. Καθιέρωση μιάς καλά μελετημένης κοινωνικής πολιτικής πού θά περιλαβαίνει όλα τά στρώματα τού έργαζόμενου λαού άνάλογα μέ τίς άνάγκες τους, άρρωστους, άνάπηρους, άνίκανους γιά έργασία, θύματα πολέμου, γέρους, παιδιά, έγκυες γυναίκες. Ούτε μιά πεντάρα έπιβάρυνση τών έργαζομένων στίς είσφορές. Όλα τά έξοδα γιά τήν κοινωνική πολιτική θά τά καταβάλλουν οί έπιχειρήσεις καί ό προϋπολογισμός τής έργατικής δημοκρατίας.

7. Άμεση έγκατάλειψη τής άστικής δημοτικής καί κοινοτικής πολιτικής. Δωρεάν φώς, νερό, φωταέριο, ήλεκτρικό ρεύμα γιά τά φτωχά στρώματα τού πληθυσμού. Είσιτήρια δωρεάν γι' αύτά στά τράμ, σιδηρόδρομους, πλοία. Έθνικοποίηση καί δημοτικοποίηση στίς μεγάλες κατοικίες καί στόν περίσσιο κατοικήσιμο χώρο, παραχώρηση τής χρήσης τους στούς έργαζόμενους δωρεάν ή μέ φτηνά ένοίκια καθορισμένα άπό τά έργατικά συμβούλια άνάλογα μέ τά διαθέσιμα μέσα καί έπιστασία τών κατοικιών άπό τίς όργανώσεις τών έργαζομένων, νέες έργατικές συνοικίες καί πόλεις ύγιεινές καί άνετες κλπ.

8. Ή Έκκλησία ύπόθεση ίδιωτική τού κάθε πολίτη, καμιά σχέση μέ τό έργατικό κράτος. Προσανατολισμός τής πολιτικής τού έργατικού κράτους πρός τήν άπελευθέρωση τών έργαζομένων άπό τό ζυγό τών θρησκευτικών προλήψεων δίχως διοικητική πίεση καί δίχως προσβολή τού αίσθήματος τών πιστών, άλλά μέ συστηματική έκλαΐκευση τών φώτων τής έπιστήμης καί άντιθρησκευτική μόρφωση τών μαζών. Ή δημοτική γλώσσα καθιερώνεται σ' όλους τούς βαθμούς τής έκπαίδευσης καί σάν έπίσημη γλώσσα τού Κράτους. Προεργασία γιά τήν είσαγωγή τού λατινικού άλφαβήτου. Είσαγωγή τής καθολικής ύποχρεωτικής πολυτεχνικής έκπαίδευσης γιά τούς νέους καί τών δύο φύλων ίσαμε τό

17ο ἔτος δωρεὰν (παιδαγωγικὴ σύνθεση τῆς θεωρητικῆς μόρφωσης μὲ τὶς βασικὲς μορφὲς τῶν διαφόρων παραγωγικῶν ἐργασιῶν). Ὁλοκληρωτικὴ πραγματοποίηση τοῦ ἑνιαίου σχολείου ἐργασίας. Τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια προσιτὰ καὶ δωρεὰν στοὺς νέους πάνω ἀπὸ 17 χρόνων ποὺ θέλουν νὰ σπουδάσουνε, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ γενικὴ πολυτεχνική τους μόρφωση. Οἱ θησαυροὶ τῆς τέχνης προσιτοὶ σ' ὅλους τοὺς ἐργαζομένους. Πλατιὰ παραχώρηση ὑλικῆς δυνατότητας γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ἀφανοῦς ταλέντου καὶ τῆς ἰδιοφυΐας, ποὺ χάνονται κάτω ἀπὸ τὸ καθεστῶς τοῦ πνευματικοῦ μονοπώλιου τῆς πλουτοκρατίας. Παράλληλη ἀνάπτυξη τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ λαϊκοῦ ἀθλητισμοῦ κλπ.

9. Ἀπόλυτη ἰσοπολιτεία καὶ αὐτοδιάθεση ὅλων τῶν ἀστικῶν μειονοτήτων ποὺ ζοῦνε στὴ χώρα ἀπὸ κάθε ἄποψη, πολιτική, γλωσσική, ἐκπαιδευτικὴ καὶ πολιτιστικὴ γενικά.

10. Ἐφαρμογὴ ἑνὸς ἐπαναστατικοῦ προλεταριακοῦ προγράμματος οἰκονομικοῦ καὶ δημοσιονομικοῦ. Αὐτὸ θὰ μπορεῖ σίγουρα νὰ ἐξοικονομήσει κολοσσιαῖα ποσὰ γιὰ νὰ διατεθοῦν στὴν πραγματοποίηση τῆς παραπάνω μισθολογικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ στὴ βαθμιαία ἀνάπτυξη τῆς παραγωγῆς πάνω σὲ σοσιαλιστικὲς βάσεις: α) Κατάργηση τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους καὶ κάθε πληρωμῆς ἀπὸ χρέη στὸ ξένο κεφάλαιο. β) Κατάργηση κάθε ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους τῶν καπιταλιστῶν, κάθε τραπεζικοῦ κέρδους, μερισμάτων, ποσοστῶν καὶ ὑπερόγκων παρασιτικῶν ἀμοιβῶν ποὺ δίνουνε σήμερα οἱ μεγάλες καπιταλιστικὲς ἐπιχειρήσεις. γ) Κατάργηση τῆς πολυδάπανης πολυτέλειας τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Κατάργηση τοῦ φαινομένου τῆς σπάταλης ζωῆς τῶν ἑκατομμυριούχων καὶ μεγάλων πλουτοκρατῶν. δ) Κατάργηση τῆς ἀσυλλόγιστης σπατάλης ποὺ γίνεται σήμερα γιὰ μιὰ ἀνώτερη ὑπαλληλοκρατία, πολλὲς φορὲς ἀργόμισθη, τῆς τεράστιας δαπάνης γιὰ ἀστυνομία, πολεμικὲς δαπάνες, Ἐκκλησία κλπ. Ἡ πολιτοφυλακὴ θὰ ἀντικαταστήσει τὴ σημερινὴ ἀστυνομία καὶ τὸ σημερινὸ ἰμπεριαλιστικὸ στρατὸ θὰ ἀντικαταστήσει ὁ ἀμυντικὸς κόκκινος. Ἔτσι θ' ἀπαιτεῖται ἄπειρα πιὸ λίγη δαπάνη ἀπὸ σήμερα. Ὁ ἐξοπλισμὸς τῶν ἐργαζομένων εἶναι ἀπαραίτητος σ' αὐτὴ τὴν περίοδο καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ ἄγρυπνος ἔλεγχος πάνω στὴν ποικιλόμορφη γραφειοκρατία, στοὺς κρατικοὺς ὑπαλλήλους, τὰ βιομηχανικά, συνεταιριστικά, συνδικαλιστικὰ καὶ τὰ κομματικὰ στελέχη ποὺ πρέπει νὰ λογοδοτοῦνε καὶ νὰ ἐλέγχονται τακτικά, νὰ ἀνανεώνονται καὶ νὰ μὴν ἔχουνε εἰσοδήματα ἢ συνθῆκες ζωῆς ἀνώτερες ἀπὸ τοὺς ἐργάτες. ε) Ἐπεξεργασία καὶ ἐφαρμογὴ ἐπιστημονικοῦ οἰκονομικοῦ σχεδίου ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων σὲ ἁρμονικὸ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς καταναλωτικῆς ἱκανότητας τῶν μαζῶν, τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν μὲ τὰ ἄλλα ἐργατικὰ κράτη καὶ τὴ διεθνῆ σοσιαλιστικὴ συνεργασία.

Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ στηρίζεται στὴν ἐπαναστατικὴ συνεργασία καὶ ἀλληλεγγύη τῶν προλεταρίων ὅλων τῶν βαλκανικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ στὴν ἵδρυση τῆς Βαλκανικῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμοσπονδίας μέσα στὰ πλαίσια τῆς ὁποίας θὰ

πραγματοποιηθεῖ ἡ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων τῆς Βαλκανικῆς, καθὼς καὶ τῆς μακεδονοσλαβικῆς ἐθνότητας ποὺ ἕνα τμῆμα της βρίσκεται στὸ ζυγὸ τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας. Ἡ πάλη τῶν προλεταριακῶν μαζῶν τῆς Βαλκανικῆς, συνδυαζόμενη μὲ τὴν ἀντικαπιταλιστικὴ πάλη τῶν προλεταριακῶν μαζῶν τῆς Κεντρικῆς καὶ Δυτικῆς Εὐρώπης, κατευθύνεται στὴ δημιουργία τῶν Ἑ ν ω μ έ ν ω ν Σ ο σ ι α λ ι σ τ ι κ ῶ ν Π ο λ ι τ ε ι ῶ ν τ ῆ ς Ε ὐ ρ ώ π η ς, ἀποφασιστικὸ βῆμα στὴν πορεία τῶν προλεταρίων ὅλου τοῦ κόσμου πρὸς τὴν Π α γ κ ό σ μ ι α Σ ο σ ι α λ ι σ τ ι κ ὴ Δ η μ ο κ ρ α τ ί α. Ἡ ἀνεπιφύλαχτη καὶ ἐνεργητικὴ ὑποστήριξη τοῦ ἐθνικοεπαναστατικοῦ κινήματος τῶν ἀποικιακῶν καὶ μισοαποικιακῶν μαζῶν ἐναντίον τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, καὶ τοῦ πολιτικοεπαναστατικοῦ κινήματος τῶν προλεταριακῶν μαζῶν στὶς ἀντικαπιταλιστικὲς χῶρες γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς ψευτοσοσιαλιστικῆς γραφειοκρατίας τους καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση γνήσιας ἐργατοαγροτικῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας — τὰ δυὸ αὐτὰ κινήματα μαζὶ μὲ τὸ κοινωνικοεπαναστατικὸ κίνημα ἀποτελοῦνε τὰ ὀργανικὰ μέρη τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης — εἶναι στοιχειῶδες καὶ ἀπαραβίαστο διεθνιστικὸ καθῆκον τοῦ ἑλληνικοῦ, βαλκανικοῦ καὶ εὐρωπαϊκοῦ προλεταριάτου κάτω ἀπὸ ὁποιεσδήποτε συνθῆκες.

Ἡ ἐπαναστατικὴ κατάσταση καὶ ἡ ἀντεπαναστατικὴ ἡγεσία

Στὴν Ἑλλάδα τοῦ 1944 γιὰ τὴ νίκη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης ὑπήρχανε ὅλες οἱ ἀ ν τ ι κ ε ι μ ε ν ι κ ὲ ς συνθῆκες (παράλυση τῆς μπουρζουαζίας, ἐπαναστατικὴ μαζικὴ κινητοποίηση τοῦ προλεταριάτου, ἀντικαπιταλιστικὴ ἐξέγερση τῶν πλατιῶν μικροαστικῶν μαζῶν καὶ συσπείρωσή τους γύρω ἀπὸ τὸ προλεταριάτο). Οἱ ὑ π ο κ ε ι μ ε ν ι κ ο ὶ ὅμως συντελεστές, κι ἐννοοῦμε μ᾽ αὐτὸ τὸν ὅρο τὴν πολιτικὴ τῆς κομματικῆς ἡγεσίας τῶν μαζῶν, ἀναπτύσσονταν σὲ μιὰ κατεύθυνση ἀ ν τ ε π α ν α σ τ α τ ι κ ὴ ποὺ ὑπαγορευόταν ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας. Μὲ τὴ θεωρία καὶ τὴν πρακτικὴ τῆς «ὁμαλῆς δημοκρατικῆς ἐξέλιξης» καὶ τῆς «ἱερᾶς συμμαχίας» μὲ τὰ ἀστικὰ καπιταλιστικὰ κόμματα καὶ τὸ «δημοκρατικὸ» ἰμπεριαλισμὸ — μιὰ μοναδικὰ ἐπαναστατικὴ κατάσταση στὴν Ἑλλάδα ἔληξε μὲ τὴ νίκη τῆς ἀντίδρασης.

Εἶναι σχετικὰ πρόσφατα τὰ γεγονότα καὶ οἱ παλιότεροι ἐργάτες καὶ ἀγωνιστὲς θὰ τὰ θυμοῦνται καλά, ἀλλὰ κι ἡ νεώτερη γενιὰ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τους πρέπει νὰ τὰ συνειδητοποιήσει σ᾽ ὅλο τὸ τραγικό τους βάθος, νὰ βγάλει τὰ συμπεράσματά της, νὰ ὁπλιστεῖ μὲ τὴ χτεσινὴ πείρα γιὰ τοὺς σημερινοὺς καὶ αὐριανοὺς ἀγῶνες. Αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο στοιχεῖο γιὰ τὴ νίκη τῶν προλεταριακῶν δυνάμεων ἐνάντια

στὶς δυνάμεις τῆς καπιταλιστικῆς καὶ ἰμπεριαλιστικῆς ἀντίδρασης. Ἂς δοῦμε λοιπὸν ποιά ἤτανε ἡ ἀντεπαναστατικὴ γραμμὴ τῆς σταλινικῆς ἡγεσίας (μέσα ἀπὸ τὰ ἴδια της τὰ κείμενα) σὲ ἀντιπαραβολὴ μὲ τὴν ἐπαναστατικὴ γραμμὴ τῶν τροτσκιστῶν.

Σ' ἕνα ἄρθρο της μὲ τίτλο «Τροτσκιστικὴ πέμπτη φάλαγγα» ἡ «Κομμουνιστικὴ Ἐπιθεώρηση» τῆς Κατοχῆς (φύλλο 11 Μάρτη τοῦ 1943) δίνει χαρακτηριστικὰ τὴ σταλινικὴ σὲ ἀντιπαραβολὴ μὲ τὴν τροτσκιστικὴ θέση γιὰ τὸν πόλεμο καὶ τὸ ρόλο τῶν «δημοκρατικῶν» ἰμπεριαλιστῶν σ' αὐτόν. Ἔγραφε λοιπὸν ἡ «Κομμουνιστικὴ Ἐπιθεώρηση»: «Ὀχυρωμένοι τάχατες πίσω ἀπὸ τὴ λενινιστικὴ θέση ὅτι τὸν πόλεμο τὸν γεννάει τὸ ἰμπεριαλιστικὸ σύστημα τῆς κεφαλαιοκρατίας καὶ πὼς κατὰ συνέπεια κάθε ἰμπεριαλιστικὴ δύναμη εἶναι αἴτιος τοῦ πολέμου καὶ ἐχθρὸς τῶν λαῶν, οἱ τροτσκιστὲς σκόπιμα παρασιωποῦν τὴν ἀλλαγὴ τοῦ χαρακτήρα τοῦ σημερινοῦ πολέμου ποὺ ἐξαιτίας τοῦ ρόλου τοῦ φασισμοῦ καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης μετατράπηκε σὲ πόλεμο ἐλευθερωτικὸ τῶν λαῶν, προοδευτικό». Καὶ σὰν συντριπτικὴ ἀπόδειξη τοῦ «φασιστικοῦ ρόλου» τοῦ τροτσκισμοῦ ὁ σταλινικὸς ἀρθρογράφος τῆς Κομὲπ παραθέτει τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν «Προλετάριο» (παράνομο τεταρτοδιεθνιστικὸ φύλλο κατὰ τὴν Κατοχή): «Ἕνας καινούριος ἰμπεριαλιστικὸς πόλεμος λυσσομανᾶ. Ἄλλη μιὰ φορὰ προδόθηκαν οἱ προλετάριοι ὅλου τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὴν 3η Διεθνῆ αὐτὴ τὴ φορά... Ἡ ΕΣΣΔ βρίσκεται σήμερα σὲ μιὰ θανάσιμη σύγκρουση μὲ τὴν ἰσχυρότερη πολεμικὴ μηχανὴ τῆς Εὐρώπης. Ἡ σταλινικὴ κυβέρνηση ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ κάνει πιὸ δύσκολη τὴ θέση τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. Μὰ ἂν ὁ σταλινισμὸς πρόδωσε τὴν Ὀχτωβριανὴ Ἐπανάσταση, αὐτὴ ζεῖ στὶς κοινωνικὲς μορφὲς τῆς ἰδιοχτησίας καὶ στὴ συνείδηση τῶν σοβιετικῶν προλεταρίων ποὺ ὑπερασπίζουν σήμερα μὲ ἡρωϊσμὸ τὸ ἐργατικὸ κράτος ἐνάντια στοὺς ἰμπεριαλιστὲς καὶ ποὺ δὲ θ' ἀργήσουν μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἐπανάστασης στὴν Εὐρώπη νὰ πραγματοποιήσουνε τὴν πολιτική τους ἐπανάσταση ποὺ θὰ σαρώσει τὴ ρωσικὴ γραφειοκρατία καὶ θὰ ξαναδώσει στὴ χώρα μιὰ κυβέρνηση σὰν κείνη τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Τρότσκι».

Ἂς ἐλέγξουμε τώρα αὐτὲς τὶς ἀπόψεις στὸ φῶς τῆς αἱματηρῆς πείρας ποὺ ἀποχτήθηκε. Π ρ ῶ τ ο: Σήμερα κανένας πραγματικὸς κομμουνιστὴς δὲν μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει σοβαρὰ ὅτι ὁ πόλεμος τῶν Ἄγγλων, Γάλλων καὶ Ἀμερικανῶν χορτάτων ἰμπεριαλιστῶν ἐναντίον τῆς Γερμανίας, Ἰταλίας, Ἰαπωνίας (πεινασμένων ἰμπεριαλιστῶν) ἤτανε προοδευτικὸς καὶ ἐλευθερωτικὸς τῶν λαῶν. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Ἐπιβεβαιώθηκε μὲ τὸν πιὸ παταγώδη τρόπο ἡ προδοσία τῆς 3ης Διεθνοῦς: α) ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ποὺ ἀκολούθησε ὁ σταλινισμὸς κατὰ τὸν πόλεμο, στὴν ἀρχὴ φιλοχιτλερικὴ καὶ ἐναντίον τῶν «πλουτοκρατικῶν δυτικῶν Δυνάμεων» (ὅσο ἴσχυε τὸ Γερμανοσοβιετικὸ Σύμφωνο), ἔπειτα στὸ πλευρὸ τοῦ δυτικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καὶ ἐναντίον τῶν «φασιστικῶν ἐθνῶν», β) ἀπὸ τὸ γεγονὸς τῆς ἴδιας τῆς αὐτοδιάλυσης της, γιατὶ ἐνῶ ἡ 3η Διεθνὴς ὀργανώθηκε γιὰ νὰ συντονίσει τοὺς ἀγῶνες τῶν προλεταρίων

ὅλου τοῦ κόσμου καὶ νὰ τοὺς καθοδηγήσει ὡς τὴν πραγματοποίηση τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, διαλύθηκε κάτω ἀπὸ ἕνα νεῦμα τοῦ Στάλιν γιὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦνε οἱ ἰμπεριαλιστικοὶ «σύμμαχοί» του στὸν πόλεμο κατὰ τοῦ Ἄξονα. Τ ρ ί τ ο: Ἂν ἡ σταλινικὴ κυβέρνηση δυσκόλεψε ἢ ὄχι τὴν ἄμυνα τῆς ΕΣΣΔ, κάτι (ἂς εἶναι καὶ λειψὸ) ἔχει ὁμολογήσει κι ὁ ἴδιος ὁ Χρουστσὼφ στὴ μυστικὴ ἔκθεσή του στὸ 20ὸ Συνέδριο. Τ έ τ α ρ τ ο: Ὅτι ὁ σταλινισμὸς πρόδωσε τὸ πρόγραμμα τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης γίνεται φανερό: ἀπὸ τὸ φοβερὸ ἀστυνομικὸ καθεστὼς ποὺ ἐγκαθίδρυσε στὴν ΕΣΣΔ, — ἀπὸ τὴν ὑπερεκμετάλλευση τῶν σοβιετικῶν μαζῶν πρὸς ὄφελος τῆς προνομιούχας κάστας τῶν γραφειοκρατῶν, τεχνικῶν κλπ. ποὺ τὰ εἰσοδήματά τους φτάνουνε σὲ μερικὲς περιπτώσεις πάνω ἀπὸ τὸ 300πλάσιο τῶν ἐργατικῶν εἰσοδημάτων — ἀπὸ τὸ σαμποτάρισμα τῆς εὐρωπαϊκῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης (Γερμανία, Γαλλία, Ἱσπανία, Ἰταλία, Ἑλλάδα κλπ.), — ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψη ὅλων τῶν βασικῶν ἀρχῶν τοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ, δηλαδή: τὴν ἀπάρνηση τῆς ταξικῆς πάλης μὲ τὴ συνεργασία τῶν τάξεων, τὴν ἀντικατάσταση τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ μὲ τὸ σοσιαλπατριωτισμό, τὸ στραγγάλισμα τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ μὲ τὸ γραφειοκρατικὸ συγκεντρωτισμὸ ποὺ ἀποκορυφώθηκε μὲ τὶς σκηνοθετημένες δίκες τῆς Μόσχας καὶ τῶν λαϊκῶν δημοκρατιῶν, τὶς ὁμαδικὲς καὶ ἀτομικὲς δολοφονίες τῶν ἀγωνιστῶν, τὴ λατρεία τοῦ ἀλάθητου ἀρχηγοῦ κλπ. Π έ μ π τ ο: Τέλος ὅτι τὸ ἀνερχόμενο ἐπαναστατικὸ κύμα θὰ σαρώσει τελικὰ μὲ τὴν πολιτικὴ ἐπανάσταση τοῦ σοβιετικοῦ προλεταριάτου τὴ σοβιετικὴ γραφειοκρατία (καρκίνωμα τοῦ ἐργατικοῦ κράτους τῆς ΕΣΣΔ ποὺ ξεφύτρωσε μέσα στὶς συνθῆκες τῆς οἰκονομικῆς - πολιτιστικῆς καθυστέρησης τῆς χώρας καὶ τῶν ἥττῶν τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης) ἐπαληθεύεται σήμερα τόσο ἀπὸ τὶς ἀντιγραφειοκρατικὲς ἐξεγέρσεις τῶν ἐργατῶν στὴν Ἀνατολικὴ Γερμανία, Πολωνία, Οὐγγαρία, στὰ σοβιετικὰ στρατόπεδα καταναγκαστικῆς δουλειᾶς (στὴ Βορκούτα, στὸ Κιργκουΐν, στὸ Νορίλσκ κ.ἄ.), ὅσο κι ἀπὸ τὶς παραχωρήσεις ποὺ ἀναγκάζεται νὰ κάνει ἡ μετασταλινικὴ γραφειοκρατία κάτω ἀπὸ τὴν τεράστια πίεση τῶν ἀγαναχτισμένων ἐνάντια στὸ γραφειοκρατικὸ πολιτικὸ καθεστὼς σοβιετικῶν προλεταριακῶν μαζῶν ποὺ ἄρχισαν νὰ κινοῦνται γιὰ τὴν κατάργηση τῶν προνομίων καὶ τῆς ἐξουσίας τῆς γραφειοκρατίας καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῆς σοβιετικῆς δημοκρατίας στὴν ΕΣΣΔ.

Ποιά ἤτανε ἡ ἐπαίσχυντη σταλινικὴ πολιτικὴ φαίνεται ξεκάθαρα ὄχι μονάχα στὶς πολεμικὲς καὶ στὶς θέσεις τῆς «Κομμουνιστικῆς Ἐπιθεώρησης», ἀλλὰ καὶ στὰ κύρια ἄρθρα τοῦ «Ριζοσπάστη» τῆς κρίσιμης ἐκείνης ἐποχῆς. Νά τί ἔλεγε σχετικά: «Ὁ κ. Τσῶρτσιλ... ξαίρει ὅτι ὅλη ἡ Ἑλλάδα, πλὴν τῆς γωνιᾶς τοῦ Ζέρβα, μαζὶ καὶ ἡ πρωτεύουσα, εἶχε μείνει σ τ ὰ χ έ ρ ι α τοῦ ΕΑΜ ποὺ ὡστόσο δ ὲ ν κατάλαβε τὴν ἐξουσία» («Ριζοσπάστης» Τρικάλων, 21 Γενάρη 1945). «Τὴν ὁ μ α λ ὴ δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ὴ λ ύ σ η διακήρυσσε πάντα τὸ ΕΑΜ καὶ γι' αὐτὴ πῆγε στὸ Λίβανο καὶ μπῆκε στὴν Ἐθνικὴ Κυβέρνηση, μὲ σο-

βαρότατη θ υ σ ί α θέσεων καὶ ἀποκτημένων δικαιωμάτων» (Κ. Καραγιώργης: «Γύρω στὸ Δεκέμβρη», σ. 10). «Τὸ ἱστορικὸ Σύμφωνο τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἐ ξ α σ φ α λ ί ζ ε ι στοὺς ἀπελευθερωμένους λαοὺς τῆς Εὐρώπης πλῆρες τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ἐλευθερία νὰ λύσουν μόνοι τους τὸ ζήτημα τῆς κρατικῆς τους ὀργάνωσης... Ὅταν θεωρήσουν (οἱ ἀντιδραστικοὶ στὴν Ἑλλάδα) τὰ πράγματα ὥριμα θὰ καλέσουν τοὺς ξένους συμμάχους, εἰδικὰ τοὺς Βρετανούς, νὰ ἐγκαταστήσουν κατοχὴ γιὰ νὰ ἀποκατασταθεῖ ἡ τάξη. Ν ο μ ί ζ ο υ ν ὅτι οἱ μεγάλοι μας σύμμαχοι Βρεττανοὶ θὰ εἶναι ἕτοιμοι νὰ τοὺς ἀκούσουν!» («Ριζοσπάστης», 18 Νοέμβρη 1944). «Ἐλπίζουμε ὅτι οἱ συμμαχικὲς κυβερνήσεις, μαζὶ καὶ ἡ ἴδια ἡ ὑπεύθυνη βρεττανικὴ κυβέρνηση, θ ὰ ἀ π ο δ ο κ ι μ ά σ ο υ ν τὶς θλιβερὲς ἐνέργειες τῶν κ.κ. Λῆπερ καὶ Σκόμπυ» («Ριζοσπάστης», 4 Δεκέμβρη 1944). «Τί γυρεύουν ἐπιτέλους ἀπὸ μᾶς οἱ Ἄγγλοι; Συνέβη... τὸ κ α τ α π λ η χ τ ι κ ό, τὸ ἀ π ί σ τ ε υ τ ο γεγονὸς νὰ ξεσπάσει ἕνας ἀκήρυχτος ἀλλὰ οὐσιαστικὸς πόλεμος μεταξὺ τῆς μεγάλης βρεττανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ μικροῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Στὸ πλευρό μας στέκει... ἡ μεγάλη ἀγγλοσαξωνικὴ χώρα τῆς Ἀμερικῆς» («Ριζοσπάστης», 17 Δεκέμβρη 1944). «Ἔτσι ἀντιμετωπίζουμε, κύριοι ὑπουργοί, τὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνευσης τῆς χώρας καὶ τῆς ἀποκατάστασης λαϊκῶν ἐλευθεριῶν. Δηλώνουμε καὶ πάλι πὼς εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ συντείνουμε μὲ ὅλες μας τὶς δυνάμεις στὴν πραγματοποίηση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ νὰ μπεῖ ἡ χώρα στὸ δρόμο τῆς ὁ μ α λ ῆ ς δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ῆ ς ἐ ξ έ λ ι ξ η ς, τῆς ἀνοικοδόμησης καὶ τῆς προκοπῆς» («Ριζοσπάστης» Τρικάλων, 8 Φλεβάρη 1945). «Ὑπογράφτηκε ἡ συμφωνία (τῆς Βάρκιζας) ποὺ ἐ ξ α σ φ α λ ί ζ ε ι τὴν ἐσωτερικὴ εἰρήνη» («Ριζοσπάστης» Τρικάλων, 14 Φλεβάρη 1945). «Ὁ ΕΛΑΣ πρέπει ν' ἀφήσει τὰ ὅπλα. Τώρα ἀνοίγεται ἡ ἐποχὴ τῶν εἰρηνικῶν πολιτικῶν ἀγώνων» ποὺ «θὰ στεφανωθεῖ μὲ τὴν πανηγυρικὴ δημοκρατικὴ ἐπιτυχία στὸ δημοψήφισμα καὶ τὶς ἐκλογές» («Ριζοσπάστης» Τρικάλων, 16 Φλεβάρη 1945).

Ἡ σταλινικὴ αὐτὴ πολιτικὴ — ποὺ δὲν ἔχει τίποτα τὸ κοινὸ μὲ τὴν προλεταριακὴ ἐπαναστατικὴ πολιτικὴ ἑνὸς μαρξιστικοῦ κόμματος — ἔστρωσε ἀνθόσπαρτο τὸ δρόμο γιὰ τὴ νίκη τῆς ντόπιας καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης ἐνισχυόμενης ἀπὸ τὸν ξένο ἰμπεριαλισμό. Τὴν ἀντεπαναστατικὴ αὐτὴ πολιτικὴ τὴν πλήρωσαν καὶ τὴν πληρώνουν ἀκόμα μὲ πολὺ αἷμα, βάσανα καὶ δυστυχία οἱ ἐργάτες, οἱ φτωχοὶ χωρικοί, οἱ βιοπαλαιστὲς τοῦ τόπου. Καὶ τὴν ἀκριβοπληρώσανε ὅλοι οἱ ἀγωνιστές τους καὶ ἰδιαίτερα οἱ δεκάδες χιλιάδες ἡρωϊκοὶ προλεταριακοὶ μαχητὲς τοῦ ΚΚΕ ὅσοι σκοτώθηκαν στὰ πεδία τῶν συγκρούσεων, ὅσοι σαπίζουνε στὶς φυλακὲς καὶ τὶς ἐξορίες, ὅσοι διώκονται ἀπὸ τὴν καπιταλιστικὴ ἀντίδραση, ὅσοι συγκομίζουνε τώρα τὴν πικρὴ πεῖρα τους στὶς «λαϊκὲς δημοκρατίες».

Οἱ ἔγκαιρες προειδοποιήσεις τῶν κομμουνιστῶν -διεθνιστῶν

Ἄς δοῦμε τώρα ποιά ἤτανε ἡ πολιτική τῶν τροτσκιστῶν πού τολμᾶ ἀκόμα νά τούς συκοφαντεῖ ὁ «Ριζοσπάστης» (τοῦ Ἰούλη 1956) ὅτι «πρακτορεύουν τόν ἀγώνα τῆς ἐργατικῆς τάξης».

«Ἡ συμμετοχή τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας στόν πόλεμο δέν ἀλλάζει καθόλου τόν ἰμπεριαλιστικό του χαρακτήρα. Οἱ Ἀγγλοαμερικάνοι θἄρθουνε, ἀλλά ὄχι γιά νά μᾶς ἀπελευθερώσουν... Θἄρθουνε γιά νά βοηθήσουνε τή σύμμαχή τους ἑλληνική μπουρζουαζία νά ξαναπάρει στά χέρια της τήν κρατική ἐξουσία, γιά νά μᾶς φέρουνε τό Γεώργιο Γλύξμπουργκ. Σάν ἔρθουνε θἄρθουνε γιά ν' ἀντικαταστήσουνε τόν ἕνα ζυγό μέ τόν ἄλλο. Οἱ μεγάλες μάζες τῶν ἐκμεταλλευομένων τῆς χώρας μας δέν ἔχουνε τίποτε νά περιμένουν ἀπό τούς Ἀγγλοσάξονες. Μόνο νέες συμφορές καί νέα δεσμά. Τούς κινδύνους πού γεννάει μιά μελλοντική ἀπόβασή τους πρέπει νά τούς ἀντιμετωπίσουν δραστήρια καί ἐνεργητικά» («Προλετάριος», Γενάρης 1943). «Ὑπό τήν ἐπίδραση τῆς κατάρρευσης τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος καί μέσα στίς ἰδιαίτερες συνθῆκες τοῦ πολέμου καί τῆς ξένης ἰμπεριαλιστικῆς καταπίεσης πού μετατρέψανε σέ πραγματική κόλαση τή ζωή τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἕνα πλατύ καί ὁρμητικό λαϊκό κίνημα ἀνδρώθηκε, κίνημα πού ἐκφράζει ὅλο τό ἀπέραντο μίσος καί τήν ἀγανάχτηση τῶν ἐργαζομένων ἐνάντια στούς ἐξαθλιωτικούς ὅρους τῆς διαβίωσής τους μέσα στό καπιταλιστικό σύστημα καί τούς πόθους τους γιά μιά ριζική κοινωνική μεταβολή. Τό κίνημα αὐτό (τοῦ ΕΑΜ) ἀδυνατεῖ νά πάρει ἕνα καθαρό, συνεπῆ καί συνειδητό ταξικό χαρακτήρα χάρη στήν ἐπίδραση τοῦ ὥς τά κόκκαλα ἐκφυλισμένου σταλινικοῦ κόμματος καί ὅλων τῶν ἄλλων πρακτόρων τοῦ κεφαλαίου μέσα στό ἐργατικό στρατόπεδο πού χύνουνε τό ἐθνικιστικό τους δηλητήριο καί καλλιεργοῦνε τίς πιό ἐπικίνδυνες αὐταπάτες γιά ἐθνική ἑνότητα καί λαϊκές δημοκρατίες. Κάτω ἀπό αὐτές τίς συνθῆκες ἡ τελική μας ἧττα στίς μεγάλες ταξικές συγκρούσεις πού πλησιάζουν καταντάει ἀναπόφευχτη. Μόνο μέ τήν ἐγκατάλειψη τῶν ἐθνικιστικῶν αὐταπατῶν καί τήν υἱοθέτηση μιᾶς ταξικῆς πολιτικῆς μπορεῖ νά μᾶς ὁδηγήσει στή νίκη. Ὄχι λοιπόν Ἐθνικό Μέτωπο ἀλλά Ταξικό Μέτωπο τῶν Ἐργαζομένων, παρόμοια ὅπως ἡ μπουρζουαζία πραγματοποίησε τό δικό της. Ὄχι ἀγώνας γιά «ἐθνική» ἀπελευθέρωση, ἀλλά ἀγώνας γιά ταξική ἀπελευθέρωση» («Διεθνιστής», 6 Ὀχτώβρη 1943). «Ἡ μιά κατοχή διαδέχτηκε τήν ἄλλη. Αὐτό ἤτανε τό τελικό ἀποτέλεσμα ἑνός ἀγώνα πού ὁ τόπος πλήρωσε μέ αἷμα καί μέ πρωτάκουστες θυσίες! Τά καθεστῶτα ἀγγλοαμερικάνικης κατοχῆς, αὐτά εἶναι ἐκεῖνα μέ τά ὁποῖα ἔχουνε τώρα νά παλαίψουνε οἱ λαοί πού «ἀπελευθερώνονται» μέσα στήν Εὐρώπη. Οἱ Ἀγγλοαμερικάνοι ἰμπεριαλιστές, ἀφοῦ πληγώσανε καίρια τόν πολεμικό τους ἀντίπαλο, στρέφονται τώρα ἐνάντια στό κίνημα τῶν μαζῶν πού ζητᾶνε ψωμί, λευτεριά καί εἰρήνη καί πού ἀπειλεῖ στήν ἀνάπτυξή του νά παρασύρει τό σάπιο οἰκοδόμημα τοῦ εὐ-

ρωπαϊκοῦ καπιταλισμοῦ καὶ νὰ μεταδώσει τὴ φωτιὰ τῆς ἐπανάστασης καὶ στὸν ὑπόλοιπο κόσμο. Οἱ «μεγάλοι μας φίλοι καὶ σύμμαχοι» εἶναι πολὺ λίγο τέτοιοι γιὰ τοὺς ἐργαζόμενους τῆς χώρας. Μὲ κάθε μέρα ποὺ περνάει θὰ φανερώνεται πὼς ἐκεῖνο ποὺ διακήρυξαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ οἱ Κομμουνιστὲς - Διεθνιστές, πὼς ὁ «ἐθνικοαπελευθερωτικὸς» ἀγώνας δὲν ἐπρόκειτο νὰ δώσει στὶς λαϊκὲς μάζες τὴ λευτεριὰ ἀλλὰ νὰ τοὺς ἀλλάξει δεσμὰ καὶ δεσμοφύλακα, ἀποτελεῖ τὴ μόνη ἀντικειμενικὴ ἀλήθεια» («Διεθνιστής», φύλλο Νο 20, τῆς 30 Νοέμβρη 1944).

Στὸ φῶς τῆς ἀκριβοπληρωμένης μὲ πολὺ αἷμα καὶ μὲ πολλὲς ἧττες πείρας τῶν καταπιεζομένων μαζῶν ἀποδείχνεται γενικὰ σωστὴ ἡ πολιτικὴ τοῦ τεταρτοδιεθνιστικοῦ κόμματος στὴν κατοχικὴ περίοδο. Ὄχι πὼς δὲν κάναμε καὶ τότε μερικὰ σοβαρὰ σφάλματα ταχτικῆς σεχταριστικοῦ χαραχτήρα κι ἤτανε αὐτὰ α) ἡ ἐπίμονη ἀναζήτηση χημικὰ καθαρῶν ταξικῶν μορφῶν πάλης σὲ μιὰ περίοδο ποὺ τὸ προλεταριάτο εἶχε ἀποσπαστεῖ ἀπὸ τὴν παραγωγὴ κι᾿ ἡ ἰδεολογικὴ σύγχυση εἶχε ἁπλωθεῖ στὶς γραμμιές του, β) ἡ κάποια ὑποτίμηση τοῦ δυναμισμοῦ ποὺ εἴχανε οἱ βαθύτερες ἀντικαπιταλιστικὲς τάσεις τῶν μαζῶν τοῦ ΕΑΜ σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ συνθηκολόγα πολιτικὴ τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ, ὑποτίμηση ποὺ δὲν μᾶς ἐπέτρεψε νὰ ἐπεξεργαστοῦμε καὶ νὰ ἐφαρμόσουμε μιὰ ταχτικὴ ποὺ νάβαζε ἀπὸ τὰ μέσα σφήνα ἀνάμεσα στὶς πληβειακές του μάζες μὲ τὶς ἀντικαπιταλιστικὲς τάσεις καὶ στὴ γραφειοκρατική του ἡγεσία μὲ τὴν ὀπορτουνιστικὴ ρεφορμιστικὴ της πολιτικὴ τῆς «ὁμαλῆς δημοκρατικῆς λύσης» διαμέσου τῆς «κυβέρνησης ἐθνικῆς ἑνότητας» κλπ. Ἀλλὰ τὸ σφάλμα αὐτὸ ταχτικῆς τοῦ τεταρτοδιεθνιστικοῦ κόμματος δὲν εἶναι ἄσχετο μὲ τὸ ἀντικειμενικὸ γεγονὸς τῆς λυσσασμένης δολοφονικῆς ἐκστρατείας τῆς σταλινικῆς γραφειοκρατίας καὶ τοῦ πανίσχυρου μηχανισμοῦ της ἐνάντια στοὺς ἀγωνιστὲς τροτσκιστές: δολοφονίες Στράτου Σπανέα, Θύμιου Ἀβραμυτίδη, Κοσμᾶ Χαριτωνίδη, Παν. Τσιγκέλη, Δημοσθένη Βουρσούκη, Νίκου Ἀραβαντινοῦ, Σταύρου Βερούχη, Γ. Δόξα, Μάγκου, Στεφάνου, Μπαλτᾶ, Μ. καὶ Θ. Θεμελῆ, Ν. Μούσκα, Ν. Βενετσιάνου, Κατσαμπρόκου κ.ἄ. — δολοφονικὴ ἀπόπειρα ἐναντίον τοῦ Λ. Καστρίτη καὶ τραυματισμός του κλπ. Ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία δὲν ἄφηνε τότε νὰ ἀκουστεῖ καμιὰ κριτικὴ προλεταριακὴ φωνή. Βάλθηκε νὰ ἐξοντώσει φυσικὰ ὅλους τοὺς ἀντισταλινικοὺς ἐπαναστάτες μέσα στὸ ἐργατικὸ κίνημα. Στὸν κατάλογο τῶν προγραφῶν τῆς ΟΠΛΑ τὴν πρώτη θέση φυσικὰ τὴν εἴχανε οἱ τεταρτοδιεθνιστές. Ἀκολουθοῦσαν ἄλλοι ἐπαναστάτες ἀντιπολιτευόμενοι (ἐν ἐνεργείᾳ ἢ παλιὰ στελέχη καὶ μέλη τοῦ ΚΚΕ ὅπως ὁ Κωνσταντινίδης - Ἀσημίδης, ὁ Ντούβας κ.ἄ.) καὶ οἱ ἀρχειομαρξιστές*.

[* Ὁ ἀρχειομαρξισμὸς πρωτοεμφανίστηκε στὰ 1923 μὲ τὸ «Ἀρχεῖον Μαρξισμοῦ» ποὺ δὲν ἦτανε ἕνα περιοδικὸ κριτικῆς εἴτε μελέτης τῆς πολιτικῆς ἢ κοινωνικῆς κατάστασης τῆς χώρας, ἀλλὰ εἶχε μόνο μεταφράσεις (πολὺ ἄθλιες)

μαρξιστικῶν ἔργων. Ἀργότερα ἡ ἀρχειομαρξιστικὴ γραφειοκρατία προσπάθησε ταχυδακτυλουργικὰ νὰ συσχετίσει τὸν ἀρχειομαρξισμὸ μὲ τὸ περιοδικὸ «Κομμουνισμὸς» (1920) τῆς «Ἕνωσης τοῦ Κομμουνισμοῦ» ποὺ ἀποτελοῦσε ὁλοφάνερα μιὰ πολιτικὴ κομμουνιστικὴ ὁμάδα, ποὺ ἐργάστηκε γιὰ τὴν προσχώρηση τοῦ Σοσιαλεργατικοῦ Κόμματος Ἑλλάδος στὴν 3η Διεθνὴ καὶ αὐτοδιαλύθηκε πάλι μέσα στὸ Σ.Ε.Κ. ὅταν αὐτὸ προσχώρησε στὴν Κ.Δ. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἤτανε μιὰ πλαστογράφηση τῆς ἱστορίας γιατὶ α) τὸ περιοδικὸ «Κομμουνισμὸς» καὶ ἡ «Ἕνωση τοῦ Κομμουνισμοῦ» εἴχανε ἀνοιχτὴ πολιτικὴ φυσιογνωμία καὶ ἄμεση πραχτικὴ συμμετοχὴ στοὺς ταξικοὺς ἀγῶνες, β) τὰ μέλη τῆς «Ἕνωσης τοῦ Κομμουνισμοῦ» ἀποτελοῦνταν στὴν πλειοψηφία τους ἀπὸ ἀριστερὰ κομματικὰ στοιχεῖα (Πυλιώτης κλπ.) καὶ μόνο λίγα μέλη της (Τζουλάτι κ.ἄ.) πήρανε μέρος ἀργότερα στὴν ἀρχειομαρξιστικὴ κίνηση.

Ἡ ἱστορικὴ περίοδος μέσα στὴν ὁποία ἀποκρυσταλλώνεται ὁ ἀρχειομαρξισμὸς χαραχτηρίζεται: στὸ διεθνὴ στίβο ἀπὸ τὶς ἀλλεπάλληλες ἧττες τῆς ἐπανάστασης, τὴν κάμψη τῆς ἐπαναστατικῆς ψυχολογίας τῶν μαζῶν, τὶς πρῶτες σοβαρὲς ἐκδηλώσεις τοῦ γραφειοκρατικοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς ΕΣΣΔ, τὰ φαινόμενα τῆς προσωρινῆς καὶ μερικῆς σταθεροποίησης τοῦ καπιταλισμοῦ· στὸν ἑλληνικὸ στίβο ἀπὸ τὸ ξεπέρασμα τῆς ἐπαναστατικῆς κρίσης τῆς περιόδου 1922—23, τὴν ἀπαρχὴ τῆς προσωρινῆς σταθεροποίησης τοῦ καπιταλισμοῦ, τὰ σκληρὰ χτυπήματα τῆς ἀντίδρασης ἐναντίον τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καὶ τοῦ ΚΚΕ (παγκαλικὴ παρανομία), τὴ συνεχιζόμενη ἐσωτερικὴ κρίση στὸ ΚΚΕ. Ὑπάρχουνε δηλαδὴ εὐνοϊκὲς ἀντικειμενικὲς συνθῆκες γιὰ τὴν ἀνάπτυξη, μέσα στὸ ἐργατικὸ κίνημα, τοῦ ἀρχειομαρξισμοῦ πού: α) κηρύττει τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ πολιτικὴ πάλη καὶ τὶς συνέπειές της («πρῶτα μόρφωση κι ὕστερα δράση»), β) καταπολεμᾶ μὲ ἀντικομμουνιστικὲς μέθοδες (ἀτομικὴ τρομοκρατία, ξύλο, προσωπικὸ κουτσομπολιό, διαλύσεις ἐργατικῶν συγκεντρώσεων τοῦ ΚΚΕ κλπ.) τὸ ΚΚΕ ἐν ὀνόματι τοῦ «κομμουνισμοῦ», γ) διαμορφώνει ἕνα ὑπερσυγκεντρωτικὸ καὶ ὑπεργραφειοκρατικὸ μηχανισμὸ (μπροστὰ στὸν ὁποῖο ὠχριοῦσε ἡ ὑπανάπτυκτη τότε μέσα στὸ ΚΚΕ πρώτη σταλινικὴ γραφειοκρατικὴ ὁμάδα) ἀπὸ στοιχεῖα μικροαστικὰ ἢ ἀπὸ φανατικοὺς καθυστερημένους ἢ ἀνώριμους ἀκόμα πολιτικὰ ἐργάτες ποὺ ἐκτελοῦν ἄκριτα τὶς ἀποφάσεις μιᾶς μονοπρόσωπης ἀνώτατης ἐξουσίας τῆς «Ἐργασίας» (ὅπως λεγότανε στοὺς ἀρχειομαρξιστικοὺς κύκλους ἡ ὀργάνωση) ποὺ ἀποφασίζει τὰ πάντα χωρὶς ἐπὶ 7½ χρόνια νὰ ὑπάρχει τὸ ἐλάχιστο ἴχνος ἀπὸ τὴ δημοκρατικὴ - συγκεντρωτικὴ λειτουργία μιᾶς κομμουνιστικῆς ὀργάνωσης, δ) ἀντλεῖ τὰ μέλη καὶ τοὺς συμπαθοῦντες της ἀπὸ τὰ πιὸ καθυστερημένα τμήματα τῆς ἐργατικῆς τάξης (τσαγκαράδες, ξυλουργούς...) χωρὶς νὰ βρίσκει ἔδαφος στὰ πιὸ ἐξελιγμένα καὶ μαχητικὰ τμήματα τῆς τάξης (ἐργοστασιακοὺς ἐργάτες, καπνεργάτες κλπ.), ε) ἐκφράζει τὴ μικροαστικὴ «ἠθικὴ» ἐξέγερση ἐνάντια στὶς ἀρνητικὲς πλευρὲς τοῦ ΚΚΕ. Τὴ μεγαλύτερη ὀργανωτική του ἀνάπτυξη ὁ ἀρχειομαρξισμὸς τὴ γνώρισε στὴν περίοδο τῆς παγκαλικῆς δικτατορίας, ὅπου μὲ τὸ σύστημα τῆς στενῆς προπαγανδιστικῆς ἐργασίας συγκέντρωσε στὶς γραμμές του πολλὰ προλεταριακὰ στοιχεῖα.

Ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴν προλεταριακή του βάση ποὺ ἐνστικτωδῶς ζητοῦσε τὴ συμμετοχὴ στὴν ἀνοιχτὴ συνδικαλιστικὴ καὶ πολιτικὴ ζωὴ τοῦ προ-

λεταριάτου, ἀπὸ τὴ μιά, καὶ στὴ μικροαστικὴ ἡγεσία του, τὴν ξεκομμένη ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἀπὸ τὴν ἄλλη, κορυφώνεται μὲ μιὰ σειρὰ ἀλλεπάλληλες ἐσωτερικὲς κρίσεις καὶ σοβαρὰ ρήγματα: λ.χ. τὴν «τρίτη κατάσταση» (1926) ποὺ ἔβαλε τὸ ζήτημα τῆς ἀνοιχτῆς συμμετοχῆς στὸ συνδικαλιστικὸ καὶ πολιτικὸ κίνημα τῆς τάξης καὶ τῆς ἐπίσημης ἐμφάνισης τῆς ἀρχειομαρξιστικῆς ὀργάνωσης· τὸ «φραξιονισμὸ» (1930—31) ποὺ ζήτησε τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ στὴν ἀρχειομαρξιστικὴ ὀργάνωση καὶ συγκέντρωσε σημαντικὸ προλεταριακὸ ἀγωνιστικὸ ὑλικὸ στὴν «Κομμουνιστικὴ Ἑνωτικὴ Ὁμάδα» (ὄργανό της τὸ «Δελτίο»)· τὴν τροτσκιστικὴ τάση ποὺ ἦλθε σὲ σύγκρουση στὰ 1933 — 34 μὲ τὴν ἀρχειομαρξιστικὴ γραφειοκρατία στὰ ζητήματα τοῦ θεωρητικοῦ προσανατολισμοῦ, τῆς ἐσωκομματικῆς δημοκρατίας καὶ τῆς διεθνοῦς σύνδεσης (ὄργανο: «Μπολσεβίκος»).

Ἡ συνεχὴς αὐτὴ πίεση τῆς προλεταριακῆς βάσης τοῦ ἀρχειομαρξισμοῦ ὑποχρέωσε τὴν ἀρχειομαρξιστικὴ γραφειοκρατία μετὰ τὴν παγκαλικὴ παρανομία νὰ ἀποτολμήσει τὴ δειλὴ συμμετοχὴ τοῦ ἀρχειομαρξισμοῦ στὸ συνδικαλιστικό, στὴν ἀρχὴ πάνω σὲ μιὰ οἰκονομικὴ βάση, ἔπειτα σὲ συνεργασία μὲ τοὺς ρεφορμιστὲς (Καλύβας), στὸ τέλος πάνω σὲ μιὰ σεχταριστικὴ σχισματικὴ πολιτικὴ (ἀνεξάρτητα συνδικάτα). Στὴν περίοδο τῆς παγκόσμιας οἰκονομικῆς κρίσης ἡ προλεταριακὴ πίεση τῆς βάσης του ὑποχρέωσε πάλι τὸν ἀρχειομαρξισμὸ νὰ ἐκδηλωθεῖ πολιτικὰ καὶ νὰ συνδεθεῖ μὲ τὴ Διεθνὴ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση (1930). Ἡ περίοδος αὐτὴ — ποὺ εἶναι καὶ ἡ φωτεινότερη φάση στὴ σκοτεινὴ ἱστορία τοῦ ἀρχειομαρξισμοῦ, γιατὶ ἄσχετα μὲ τὰ πολιτικὰ λάθη του συμμετεῖχε ἀνοιχτὰ στοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνες, μπαίνει ἐπικεφαλῆς σημαντικῶν ἀπεργιακῶν μαχῶν (ἀρτεργάτες), ἔχει θύματα — κλείνει στὰ 1934 μὲ τὸ τελευταῖο μεγάλο ρῆγμα στὶς γραμμές του ποὺ προκάλεσε ἡ ἀπόσπασή του ἀπὸ τὴ Διεθνῆ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση. Τὰ πιὸ φωτισμένα καὶ ἀγωνιστικὰ προλεταριακὰ στελέχη καὶ μέλη του μέσα σὲ μιὰ σκληρὴ πάλη μὲ τὴν ἀρχειομαρξιστικὴ γραφειοκρατία ὑπεράσπισαν τὸ πρόγραμμα καὶ τὴ σημαία τῆς 4ης Διεθνοῦς κι ἑνώθηκαν ἀργότερα μὲ τὴν πρώτη τροτσκιστικὴ ἀντιπολίτευση ποὺ εἶχε ἀποκλειστεῖ ἀπὸ τὸ ΚΚΕ μ' ἐπικεφαλῆς τὸν Πουλιόπουλο καὶ ποὺ ἀποτέλεσε τὸν ἰδεολογικὸ πόλο ἕλξης στὶς προλεταριακὲς ἐπαναστατικὲς τάσεις ποὺ εἶχαν κατὰ καιροὺς ἀποσπαστεῖ ἀπὸ τὸν ἀρχειομαρξισμό. Μετὰ τὸ 1934 ὁ ἀρχειομαρξισμὸς συνδέεται μὲ βραχύβια διεθνῆ κεντριστικὰ συγκροτήματα (Γραφεῖο τοῦ Λονδίνου, Διεθνὲς Ἐπαναστατικὸ Μαρξιστικὸ Κέντρο), ὑποστηρίζει ἀργότερα τὸ ἀντιδικτατορικὸ μέτωπο μὲ τὰ ἀστικὰ δημοκρατικὰ κόμματα καὶ ὕστερα ἀπὸ μιὰ σειρὰ ταλαντεύσεων, ἄλλοτε φιλοσταλινικῶν καὶ ἄλλοτε φιλοκαπιταλιστικῶν, μὲ τὶς ἀποφάσεις τῆς 3ης Ἐθνικῆς Συνδιάσκεψής του (1949) βυθίζεται στὸν ἀντιδραστικὸ βοῦρκο ὅπου καὶ σβήνει ὁριστικά.

Ὁ ἀρχειομαρξισμὸς συμπλήρωσε ἔτσι τὴν ἱστορική του διαδρομή: Ἰδιότυπη ἀντικομματικὴ ὀργάνωση στ' ὄνομα ἑνὸς ἀπολίτικου καὶ προπαγανδιστικοῦ ψευτομπολσεβικισμοῦ στὴν περίοδο 1923—30. Ἀριστερὸς κεντρισμὸς στὴν περίοδο 1930—33. Δεξιὸς κεντρισμὸς στὴν περίοδο 1934—45 (ὁ Σφυρῆς, γραμματέας τοῦ ἀρχειομαρξιστικοῦ Π. Γ., προσχώρησε στὴ δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου κι ἔγινε κοινὸς καταδότης). Καὶ τέλος ἀντικομμουνιστικὴ φιλοκα-

πιταλιστική ἔνταξή του στὴν περίοδο τοῦ δεύτερου ἀντάρτικου (συγχαρητήρια τῆς 3ης Ἐθνικῆς Συνδιάσκεψης τοῦ ἀρχειομαρξιστικοῦ κόμματος στὸν ἐθνικὸ στρατὸ γιὰ τὶς νίκες του στὸν ἀνταρτοπόλεμο — στὰ 1950: προκήρυξή του νὰ καταψηφιστεῖ ἡ Δημοκρατικὴ Παράταξη, δηλαδὴ ὁ τότε συνασπισμὸς τῆς Ἀριστερᾶς, καὶ νὰ ψηφιστοῦν τὰ ἀστικὰ δημοκρατικὰ κόμματα). Τὴ χαριστικὴ βολὴ τοῦ τὴν ἔδωσε ἡ ἴδια ἡ ἐργατικὴ τάξη: ὅταν στὶς ἐκλογὲς τοῦ Σεπτέμβρη τοῦ 1951 ὁ ἀρχειομαρξισμὸς — νόμιμο πιὰ καὶ «ἐθνικόφρον» κόμμα — ἔβαλε ὑποψηφιότητες, παρ' ὅλη τὴ ραδιοφωνικὴ προπαγάνδα του, συγκέντρωσε... 53 ψήφους σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Τὸ ἀποσυντεθειμένο πολιτικὸ πτῶμα τοῦ ἀρχειομαρξισμοῦ ἔπαψε ἀπὸ τότε νὰ μολύνει τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.]

Ἡ σωστὴ λοιπὸν ταχτικὴ τῆς ἐνσωμάτωσης μέσα στὸ κίνημα τοῦ ΕΑΜ μὲ σκοπὸ τὴν προσπάθεια γιὰ ἕνα ἐπαναστατικὸ προλεταριακὸ προσανατολισμὸ τῆς βάσης του κατάντουσε π ρ α κ τ ι κ ὰ ἀ δ ύ ν α τ η ἐξαιτίας τῆς λυσσασμένης δίωξης ποὺ εἶχε ἐξαπολύσει ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία ἐναντίον τῶν τροτσκιστῶν. Πολὺ ἐκφραστικὸς εἶναι σχετικὰ ὁ βρωμερὸς συκοφαντικὸς ὀχετὸς ἐναντίον τους: «χαφιέδες», «στηρίγματα τῆς νέας τάξης», «γέρικο, ψωραλέο σκυλολόϊ ποὺ γνώρισε ὅλων τῶν Ἀσφαλειῶν τὴ χρηματοδότηση καὶ μ' αὐτὴ συντηριέται ἀκόμη», «ὑπερεπαναστάτες» προδότες ποὺ ζητοῦν νὰ καλλιεργήσουν τὸ σκουλήκι τῆς ἀμφιβολίας στὴν ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΕ», «τροτσκιστικὴ πέμπτη φάλαγγα» — εἶναι μερικοὶ μόνο ἐνδειχτικοὶ χαραχτηρισμοὶ τῆς «Κομμουνιστικῆς Ἐπιθεώρησης» τοῦ 1943.

Τὸ τεταρτοδιεθνιστικὸ κόμμα ποτὲ δὲν κατέβασε τὴν πολεμική του στὸ ἐπίπεδο τῆς βρισιᾶς καὶ τῆς συκοφαντίας, ποτὲ δὲ χαρακτήρισε σὰν μισθοδοτούμενους ἀπὸ τὴν Ἀσφάλεια τοὺς σταλινικοὺς ἡγέτες. Ἂν χρησιμοποίησε ἔντονους χαρακτηρισμοὺς γιὰ τὶς πράξεις καὶ τὶς παραλείψεις τους, αὐτοὶ ἤτανε χαρακτηρισμοὶ πολιτικοὶ ποὺ ἀνταποκρίνονταν πέρα γιὰ πέρα στὴν ἀλήθεια. Πραγματικὰ κατηγορούμενη μπροστὰ στὸ ἑλληνικὸ προλεταριάτο εἶναι ὁλόκληρη ἡ σταλινικὴ ἡγεσία ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἀντεπαναστατικὴ πολιτική της πράξη, καὶ γιὰ τὴ φυσικὴ (μὲ δολοφονίες) ἐξόντωση δεκάδων ἀπὸ τοὺς καλύτερους τροτσκιστὲς ἀγωνιστὲς τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, ἀλλὰ καὶ γιὰ μιὰ ἀπροκάλυπτη συνεργασία της μὲ τὰ ὄργανα τῆς δικτατορίας τοῦ Μεταξᾶ σὲ βάρος ὅ λ ω ν τῶν φυλακισμένων ἀγωνιστῶν τῆς Ἀκροναυπλίας — καὶ ἰδιαίτερα βέβαια τῶν τροτσκιστῶν. Πάνω στὸ «Κατηγορῶ» ποὺ διατυπώθηκε μὲ συγκεκριμένα καὶ ἀποστομωτικὰ στοιχεῖα (τὴν τελευταία φορὰ ἀπὸ τὴν «Ἐργατικὴ Πάλη» ἀριθ. 64 τοῦ Ἰούνη 1956) καὶ ἡ χτεσινὴ ζαχαριαδικὴ καὶ ἡ σημερινὴ ἀντιζαχαριαδικὴ γραφειοκρατικὴ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ καὶ ὁ «Ριζοσπάστης» ἔχουνε καταπιεῖ τὴ γλώσσα τους. Νά ποιά ἤτανε ἡ καταγγελία μας:

«Τόσο στὸ Κούρνοβο στὶς 6.6.1943 ὅσο καὶ στὴν Καισαριανὴ τὴν Πρωτομαγιὰ τοῦ 1944 ἐκτελέστηκαν ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς τροτσκιστὲς (Π. Πουλιόπουλο,

Ι. Ξυπόλυτο, Ε. Γιαννακό, Ι. Μακρῆ, Χρ. Σούλα, Γ. Κρόκο, Η. Μήτση, Β, Τζαματζᾶ, Δ. Πανταζῆ, Δ. Γιαννακουρέα, Γ. Κοβάνη), μερικοὶ ἀρχειομαρξιστὲς καὶ πολλὲς δεκάδες μέλη καὶ ὀπαδοὶ τοῦ ΚΚΕ ποὺ εἴχανε ζήσει ἐπὶ δικτατορίας Μεταξᾶ πολλὰ χρόνια στὸ στρατόπεδο τῆς 'Ακροναυπλίας. Γιὰ τὸ αἷμα τους ποὺ χύθηκε, συνυπεύθυνη μὲ τὸν ἀξονικὸ ἰμπεριαλισμὸ εἶναι καὶ ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία τοῦ στρατοπέδου 'Ακροναυπλίας καὶ προσωπικὰ οἱ Γιάννης 'Ιωαννίδης, Κώστας Θέος, Βασίλης Μπαρτζιώτας, Λεωνίδας Στρίγκος. Γιατὶ τὴν ἄνοιξη τοῦ 1941, ὅταν κατέρρεε τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου μὲ τὴν προέλαση τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἄξονα κι εἶχε σμπαραλιαστεῖ ἐντελῶς ὁ ντόπιος κρατικὸς μηχανισμός, δημιουργήθηκε στὴν 'Ακροναυπλία μιὰ ἐξαιρετικὴ εὐκαιρία γιὰ ὁμαδικὴ ἔξοδο τῶν κρατουμένων ἀπὸ τὰ κάτεργα. Οἱ χωροφύλακες, πανικόβλητοι ἀπὸ τὶς βόμβες ποὺ ἔρριχναν γύρω ἐκεῖ τὰ γερμανικὰ βομβαρδιστικά, εἴχανε ἐγκαταλείψει τὶς σκοπιὲς καὶ σὲ ἀτομικὲς συζητήσεις τους μὲ κρατουμένους τοὺς ἔλεγαν: «Φύγετε, νὰ φύγουμε καὶ μεῖς, γιατὶ ἀλλιῶς θὰ σκοτωθοῦμε ὅλοι ἀπὸ τὶς βόμβες». Στὴ συνέλευση τῆς 'Ομάδας Συμβίωσης ὁ Πουλιόπουλος πρότεινε νὰ σπάσουνε οἱ 600 κρατούμενοι τὶς κιγκλίδες καὶ νὰ φύγουνε — ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχείρησης ἤτανε ἐξασφαλισμένη 100%, μέσα στὸ χάος ποὺ ἐπικρατοῦσε. Οἱ σταλινικοὶ ἡγέτες ὅμως χαρακτήρισαν τὴν πρόταση αὐτὴ σὰν «προβοκάτσια ποὺ θέλει νὰ ρίξει σὲ περιπέτεια τὴν 'Ομάδα» καὶ εἴπανε στὴ συνέλευση ὅτι ὁ διοικητὴς τοῦ Στρατοπέδου (ἕνα βρωμερὸ κάθαρμα τῆς 'Ασφάλειας) τοὺς ἔδωσε τὸ λόγο του σὰν Ἕλληνας ἀξιωματικὸς» ὅτι θὰ ἀπελευθέρωνε τοὺς κρατουμένους 20 λεπτὰ μετὰ τὴν ἐπιβίβαση τῶν Ἄγγλων στρατιωτῶν στὰ μεταγωγικὰ πλοῖα. Τονίσανε ἔπειτα ὅτι ἡ 'Ομάδα ἔπρεπε νὰ βασιστεῖ στὴν ὑπόσχεσή του αὐτή. Τί ἀκολούθησε; 'Ο διοικητὴς τοῦ στρατοπέδου Γιαννίκος φρόντισε νὰ προσαρμοστεῖ στὴ «νέα τάξη πραγμάτων» καὶ παρέδωσε τοὺς 600 κρατουμένους στοὺς Γερμανοὺς ἀλεξιπτωτιστὲς ποὺ ἔπεσαν πρὶν τελειώσει ἡ ἐπιβίβαση τῶν Ἄγγλων. 'Η εὐκαιρία σίγουρης ἀπόδρασης καὶ τῶν 600 εἶχε πιὰ χαθεῖ. 'Αργότερα βέβαια οἱ γραφειοκράτες αὐτοὶ ἡγέτες — ποὺ εἶναι ὑπόλογοι μπροστὰ στὴν ἐργατικὴ τάξη γιὰ τὴν ἐγκληματικὴ αὐτὴ νομιμοφροσύνη τους — χρησιμοποίησαν τὸν κομματικό τους μηχανισμὸ γιὰ νὰ δραπετεύσουνε ἀπὸ τὸ Τμῆμα Μεταγωγῶν 'Αθηνῶν. 'Αλλὰ ἑκατοντάδες κρατούμενοι (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ σύντροφοί μας) ποὺ δὲ μπόρεσαν νὰ φύγουνε, πληρώσανε μὲ τὴ ζωή τους τὴ νομιμοφροσύνη τῶν σταλινικῶν ἡγετῶν. Τοὺς καταγγέλλουμε γι' αὐτὸ δημόσια σ' ὅλους τοὺς ἐργάτες καὶ σ' ὅλους τοὺς κομμουνιστὲς ἀγωνιστές, μέλη ἢ ὄχι τοῦ ΚΚΕ. Τέτιοι «ἡγέτες» δὲν ἔχουνε θέση μέσα στὶς γραμμὲς τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος».

Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι οὔτε καὶ τώρα πρόκειται νὰ διακόψει τὴ σιωπή του πάνω στὸ θέμα αὐτὸ ὁ «Ριζοσπάστης» τῆς νέας «συλλογικῆς ἡγεσίας» τοῦ ΚΚΕ, ποὺ συνεχίζει τὶς συκοφαντίες του («οἱ τροτσκιστὲς πραχτορεύουν τὸν ἀγώνα τῆς ἐργατικῆς τάξης»). Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι ἀπὸ τὰ μέλη τῆς νέας διοίκησης οἱ Κ. Θέος, Λ. Στρίγκος, Κ. Κολιγιάννης, Ζ. Ζωγράφος, Βατουσιανὸς ἔχουνε προσωπικὲς εὐθύνες γιὰ τὴν ἀντιδραστικὴ αὐτὴ πράξη ποὺ

ὁδήγησε τελικὰ στὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα ἑκατοντάδες ἀγωνιστὲς τοῦ ΚΚΕ καὶ τοὺς καλύτερους μαχητὲς τοῦ τεταρτοδιεθνιστικοῦ κινήματος.

Μὲ μεγάλη δόση ὑποκρισίας καὶ κυνισμοῦ μαζὶ τὸ γραφειοκρατικὸ ἐπιτελεῖο τῆς «συλλογικῆς καθοδήγησης» κατηγορεῖ σ ή μ ε ρ α τοὺς Ζαχαριάδη — Μπαρτζιώτα — Γούσια — Βλαντᾶ γιὰ τὶς συκοφαντίες τους καὶ τὶς βρωμερὲς μέθοδες φυσικῆς ἐξόντωσης τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων τους. Ἡ κατηγορία εἶναι βέβαια πολὺ σωστή! Ἀλλὰ γιατί τόσο καθυστερημένη; Ὁλόκληρες δεκαετίες οἱ τροτσκιστὲς σφυροκοπούσανε (μὲ θυσία τῆς ζωῆς τους συχνὰ) αὐτὴ τὴν κατηγορία. Ποιά ἤτανε τότε ἡ ἀντίδραση τῶν Θέου, Στρίγκου κλπ.; Μήπως ἡ προσωπικότητα καὶ οἱ μέθοδες Ζαχαριάδη δὲν ἐξυμνήθηκαν μὲ τὸν πιὸ ἀηδιαστικὸ λακεδίστικο τρόπο ἀπ' ὅ λ ο υ ς τοὺς σημερινοὺς διαδόχους του; («μεγάλο δάσκαλο, ἀρχηγὸ καὶ μάρτυρα» τὸν εἶχε ἀνακηρύξει ὁ Π. Ροῦσος στὴν «Κομμουνιστικὴ Ἐπιθεώρηση»). Πότε ἀντιταχθήκανε στὶς «συκοφαντίες» καὶ στίς «βρωμερὲς μέθοδες ἐξόντωσης» ποὺ χρησιμοποίησε ὁ Ζαχαριάδης ἐπὶ τρεῖς ὁλόκληρες δεκαετίες; Μήπως οἱ Θέοι, Στρίγκοι, Κολιγιάννηδες, Ζωγράφοι, Γκρόζοι καὶ Βατουσιανοὶ δὲ χρησιμοποίησαν αὐτὲς τὶς μέθοδες «φυσικῆς ἐξόντωσης» καὶ «συκοφαντίας» ἐναντίον τῶν πολιτικῶν τους ἀντιπάλων μέσα κι ἔξω ἀπὸ τὸ ΚΚΕ; Ξεχάσανε τὴ συμπεριφορά τους ἀπέναντι στοὺς σταλινικοὺς κρατουμένους Καπένη, Γάκη, Σταμελάκο, στὴν Ἀκροναυπλία τῆς 4ης Αὐγούστου; Λησμονήσανε τὶς συκοφαντίες, τὶς προκλήσεις καὶ τὶς μέθοδες ἠθικῆς καί φυσικῆς βίας (ἐπιθέσεις) ἐναντίον τῶν κομμουνιστῶν - διεθνιστῶν (τροτσκιστῶν) στὴν Ἀκροναυπλία τῆς μεταξικῆς δικτατορίας καὶ τῆς Κατοχῆς; Τὰ χέρια ὅλων τους εἶναι βαμμένα στὸ αἷμα τῶν τροτσκιστῶν, ὄχι μόνο στὴν περίοδο ποὺ ἀποτελούσανε τὴν κυβέρνηση τῆς «ἐθνικῆς ἑνότητας» μὲ τὸ δήμιο Παπανδρέου ἀλλὰ καὶ μέσα στὸ Δεκέμβρη. Καὶ τὸ σύνθημα «Θάνατος στοὺς τροτσκιστές!» τὸ ρίξανε ἀπὸ τὸν 5ο θάλαμο τῆς Ἀκροναυπλίας στὸ 1940 οἱ ἴδιοι Θέοι, Στρίγκοι κλπ. νεοφώτιστοι «ἐξυγιαντὲς» σήμερα τῆς ζαχαριαδικῆς σαπίλας. Ἀπόδειξη γι' αὐτὸ εἶναι τὸ παρακάτω ντοκουμέντο (γραμμένο ἀπὸ τὸν Π. Πουλιόπουλο) ποὺ στάλθηκε στὸ Γραφεῖο τῆς Ὁμάδας Συμβίωσης πολιτικῶν ἐξορίστων τῆς Ἀκροναυπλίας. Τὸ παραθέτουμε ἐδῶ γιατὶ πρέπει νὰ μάθουνε ὅλοι οἱ ἐργάτες κι οἱ τίμιοι ἀγωνιστὲς τοῦ ΚΚΕ τὴν ποιότητα τῆς σημερινῆς γραφειοκρατικῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ.

τοῦ ΚΚΕ:

Στὴν τελευταία συνέλευση τοῦ 5ου θαλάμου (ἀπομονωμένων) οἱ σύντροφοί μας, ὅπως κάνουμε χρόνια τώρα στὶς συνελεύσεις ὅλων τῶν θαλάμων, εἴπανε τὶς γνῶμες τους γιὰ τὰ ζητήματα τῆς Ὁμάδας μας καὶ τονίσανε τὸ πιὸ σπουδαῖο ἀπ' αὐτά, ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου γιὰ τὴν Ὁμάδα: τὴ γενική σας πολιτική, πού, καθὼς φρονοῦμε, ἀπειλεῖ ἀκόμα μεγαλύτερες καταστροφές, ἂν ριζικὰ δὲν ἀλλάξει — καταστροφὲς καὶ γιὰ τὰ συμφέροντα τῆς πάλης μας κατὰ τῆς Δικτατορίας καὶ γιὰ τὰ συμφέροντα τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριακοῦ κινήματος καὶ γιὰ τὰ συμφέροντα τοῦ ἐργατικοῦ κράτους.

'Αντίθετα μὲ ὅ,τι γινότανε ὡς τώρα, τὸ Γραφεῖο σας, ἀντὶ νὰ ἀπαντήσει μὲ πολιτικὴ ἐπιχειρηματολογία καὶ βρισκόμενο σὲ προφανῆ ἀδυναμία νὰ τὸ κάνει, κατέφυγε ἀ π ο κ λ ε ι σ τ ι κ ὰ σὲ ἕνα μέσο: δήλωσε ἁπλῶς μὲ τὸν ἐπίσημο ὁμιλητή του ὅτι ἐμεῖς ὅλοι εἴμαστε ὄργανα τῆς ἀστυνομίας, ὅτι ἂν μένουμε τόσα χρόνια ἐδῶ, τ ὸ κ ά ν ο υ μ ε μ ὲ τ ὸ μ ο ν α δ ι κ ὸ σ κ ο π ὸ ν ὰ σ τ ε ί λ ο υ μ ε ὅ λ ο υ ς τ ο ὺ ς ἄ λ λ ο υ ς π ο- λ ι τ ι κ ο ὺ ς σ υ ν ε ξ ο ρ ί σ τ ο υ ς σ τ ὴ Δ ι κ τ α τ ο ρ ί α καὶ στὴν ἀστυνομία της καὶ τέλας ὅτι σὲ μᾶς δὲ χρειάζεται ἄλλη ἀπάντηση ἔξω ἀπὸ τὸ ἐ κ τ ε λ ε σ τ ι κ ὸ ἀ π ό σ π α σ μ α.

Δὲν θὰ ἐπιμείνουμε νὰ σᾶς ἀποδείξουμε κάτι ποὺ τὸ ξέρουν ὅλοι, ὅτι δηλαδὴ ὅλη ἡ ὡς τώρα σοσιαλπατριωτικὴ πολιτική σας τοῦ «Λαϊκοῦ Μετώπου», τῆς ταξικῆς συνεργασίας καὶ ἡ φιλοχιτλερικὴ τοῦ πολέμου, ὁδήγησε κατὰ χιλιάδες τοὺς ὀπαδούς της στὸ ἐπονείδιστο προσκύνημα τῆς Δικτατορίας καὶ ἕναν καταπληχτικὰ μεγάλον ἀριθμὸ ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς σας καὶ ἀπὸ τὰ στελέχη σας στὸ 'Υφυπουργεῖο, ἐνῶ ἀ π ὸ τ ὸ π ο λ ι τ ι κ ό μ α ς κ ό μ- μ α ο ὔ τ ε ἕ ν α ς κ α τ α δ ό τ η ς δ ὲ ν β γ ῆ κ ε ὡ ς τ ώ ρ α.

Οὔτε ὑποθέτουμε εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς ξαναθυμίσουμε ὅτι γιὰ νὰ μπορέσει νὰ διευθύνει κάποτε ὁ ἐπίσημος ὁμιλητής σας ἐκτελεστικὸ ἐναντίον μας ἀπόσπασμα θὰ χρειαζότανε εἴτε 1) νὰ καταλάβετε τὴν ἐξουσία — ἀλλὰ ὅλη ἡ πολιτική σας σᾶς κάνει ὀργανικὰ ἀνίκανους νὰ πάρετε καὶ νὰ κρατήσετε τὴν ἐξουσία, ἱκανοὺς δὲ μονάχα νὰ τὴν παραδώσετε στὸν ταξικὸ ἐχθρὸ ('Ισπανία, Γαλλία), εἴτε 2) νὰ καταφέρει νὰ σφετεριστεῖ ὁ ὁμιλητής σας, καὶ οἱ τυχὸν ὅμοιοί του ἐκπρόσωποι τῆς συντηρητικῆς γραφειοκρατίας τοῦ ἐργατικοῦ κράτους, μιὰ ἐξουσία καταχτημένη ἀπὸ τὸ ἐπαναστατικὸ προλεταριάτο καὶ νὰ ἐκτελέσει ὅλη τὴν παλιὰ μπολσεβίκικη φρουρὰ στέλνοντας κατὰ δεκάδες χιλιάδες τοὺς προλετάριους ποὺ ἔκαναν τὴν ἐπανάσταση στὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης, ὅπως ἔγινε στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση — πράγμα ὅμως ἀρκετὰ ἀπίθανο γιὰ τὶς ἄλλες χῶρες μὲ τὶς δοσμένες σήμερα ἱστορικὲς συνθῆκες τοῦ καταρρέοντος καπιταλισμοῦ, εἴτε 3) νὰ τοῦ ἐμπιστευθεῖ ἡ ἀστικὴ ἀστυνομία ἕνα τέτοιο ἀπόσπασμα γιὰ νὰ ξεπαστρέψει τοὺς ἐπαναστάτες — πράγμα ποὺ βέβαια δὲν ἀποκλείεται ἀλλὰ γιὰ τὸ παρὸν δὲν εἶναι νὰ τὸ φοβᾶται κανείς μας.

'Αλλὰ θέλουμε μόνο νὰ σᾶς ρωτήσουμε: Εἶναι ἕτοιμο τὸ Γραφεῖο νὰ σταματήσει τὴ χρησιμοποίηση τέτοιων μεθόδων «συζήτησης» ποὺ εἶναι προφανῶς κ α θ α ρ ὲ ς π ρ ο κ λ ή σ ε ι ς ἀσυμβίβαστες μὲ τὴν ἰδιότητά μας σὰν μελῶν τῆς 'Ομάδας ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἐκτελοῦμε κανονικὰ τὶς ὑποχρεώσεις μας μὲ τὸ ἀπαρέγκλιτο πνεῦμα τῆς ἑνότητας πάλης κατὰ τῶν ἐδῶ ὀργάνων τῆς Δικτατορίας;

Ζητοῦμε μιὰ ἄ μ ε σ η ἀπάντηση ἀπὸ τὴν ὑπεύθυνη Διοίκηση τῆς 'Ομάδας.

'Απρίλης 1940

Μὲ σ.χ.

'Εντολῇ τοῦ πυρήνα τῆς 'Ακροναυπλίας τῆς 'Ενιαίας 'Οργάνωσης Κομμουνιστῶν — Διεθνιστῶν 'Ελλάδας (4η Διεθνής)
'Ο γραμματέας»

Ἡ μόνη ἀπάντηση ποὺ ἔδωσαν τότε τὰ στελέχη τῆς σημερινῆς «νέας» καθοδήγησης τοῦ ΚΚΕ μὲ τὸν ὄγκο τῶν 600 ὀπαδῶν τους πάνω στὸν ὀλιγάριθμο ἀλλὰ σφυρηλατημένο πυρήνα τῶν κομμουνιστῶν — διεθνιστῶν ἦτανε: ἕνας σκληρὸς πόλεμος νεύρων (πλήρης ἀπομόνωση, ἔνταση τῶν προκλήσεων κλπ.) ποὺ ἀπέβλεπε στὸ νὰ σπάσει τὴν ἀγωνιστικὴ ἀντοχὴ τῶν τροτσκιστῶν καὶ νὰ τοὺς ὠθήσει σὲ δηλώσεις μετανοίας — οἱ ἐπιδοκιμασίες ποὺ ἀκούστηκαν στοὺς θαλάμους γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ Τρότσκι ἀπὸ τὸ σταλινικὸ πράκτορα τῆς Γκεπεοὺ τὸν Αὔγουστο τοῦ 1940 στὸ Μεξικὸ — ἀργότερα ὁ χαρακτηρισμὸς (ἀπὸ τὸ Θέο) σὰν «προβοκάτσιας» τῆς πρότασης τοῦ Πουλιόπουλου γιὰ ἀπόδραση καὶ τὸ κτύπημα συντρόφων μας — ἡ ἀντικατάσταση τῆς ἐξωτερικῆς φρούρησης τῶν χωροφυλάκων, ποὺ οὐσιαστικὰ εἶχε παραλύσει, μὲ τὴν ὀργανωμένη ἀπὸ τὴ γραφειοκρατικὴ διοίκηση τῆς Ὁμάδας ἐσωτερικὴ φρούρηση τοῦ στρατοπέδου (μὲ νυκτερινοὺς σκοποὺς κλπ.) γιὰ τὴν παρεμπόδιση τῆς ἀπόδρασης τῶν τροτσκιστῶν — τέλος ἡ ὀργανωμένη ἐπίθεση ἐναντίον τους ἀπὸ τοὺς σταλινικοὺς μπράβους καὶ ὁ τραυματισμὸς συντρόφων μας. Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς δολοφονίες καὶ ἐκτελέσεις πολλῶν δεκάδων τροτσκιστῶν στὰ 1944 εὐθύνονται ἄ μ ε σ α τὰ πρόσωπα τῆς σημερινῆς καθοδήγησης τοῦ ΚΚΕ, ἀφοῦ τότε ἦτανε κρατούμενος ὁ Ζαχαριάδης.

Ὅλα αὐτὰ φανερώνουν ὅτι οἱ μέθοδες τῆς συκοφάντησης καὶ τῆς φυσικῆς ἐξόντωσης δὲν ἦτανε προσωπικὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ Ζαχαριάδη, ἀλλὰ ἀπέρρεαν ἀπὸ τὴν ὠμὴ λειτουργία ὁλόκληρου τοῦ γ ρ α φ ε ι ο κ ρ α τ ι κ ο ῦ μ η χ α ν ι σ μ ο ῦ τοῦ ΚΚΕ ποὺ κύριοι μοχλοί του ἦτανε καὶ συνεχίζουνε σήμερα νὰ εἶναι τὰ πρόσωπα τῆς νέας καθοδήγησης.

Ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία κατόρθωσε στὰ 1944 νὰ θανατώσει δεκάδες τροτσκιστὲς μὲ τοὺς δολοφόνους ἐκτελεστές της. Ἀλλὰ ἡ πρόβλεψη τοῦ πυρήνα Ἀκροναυπλίας τῶν κομμουνιστῶν — διεθνιστῶν βρῆκε μιὰ τραγικὴ γιὰ τὸ ἐργατικὸ κίνημα ἱστορικὴ ἐπαλήθευση. Στὸ ὄργανο τῆς Κομινφόρμ «Γιὰ τὴ διαρκῆ εἰρήνη, γιὰ τὴ λαϊκὴ δημοκρατία» (τεῦχος τῆς 15.2.1948) ὁ Ζαχαριάδης σὲ ἄρθρο του κριτικάρει μὲ πεντάχρονη καθυστέρηση τὴ θέση τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ κατὰ τὴν Κατοχή. Διαπιστώνει «δισταγμούς, ἔλλειψη καθαρῶν προοπτικῶν, αὐταπάτες σχετικὰ μὲ τὴν πολιτικὴ τοῦ ἀγγλοσαξονικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ρόλο ποὺ αὐτὸς ἐννοοῦσε νὰ παίξει». Ἀνακαλύπτει ὅτι ἔγιναν «ἀπαράδεχτες παραχωρήσεις» στὸ Λίβανο κι ὅτι ἦτανε σφάλμα ἡ παραδοχὴ τῆς συμφωνίας τῆς Καζέρτας. «Ὁ μοναδικὸς σκοπὸς — γράφει — τῶν Βρεταννῶν ἦτανε νὰ συντρίψουν τὸ κίνημα τῆς ἐθνικῆς ἀπελευθέρωσης... Συγκατατεθήκαμε νὰ παραχωρήσουμε τὶς θέσεις μας στοὺς Βρεταννοὺς καὶ στοὺς Ἕλληνες πράχτορές τους: τὴ μοναρχοφασιστικὴ ἀντίδραση». Κι ὅμως ὁ ἴδιος ὁ Ζαχαριάδης εἶχε ἐγκρίνει ἀνεπιφύλαχτα τὴ γραμμὴ Σιάντου — Ἰωαννίδη στὴ 12η Ὁλομέλεια (Ἰούνης 1945) τονίζοντας ὅτι τὸ ΚΚΕ καὶ τὸ ΕΑΜ «ἀκολούθησαν τὸ σωστὸ δρόμο καὶ ἀνταποκρίθηκαν ἄξια στὶς προσδοκίες καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ». Τὰ ἴδια εἶχε ἐπαναλάβει στὸ 7ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΕ τὸν Ὀχτώβρη τοῦ 1945. Τὰ στοχαστικὰ μέλη καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ΚΚΕ ἂς θυμηθοῦνε πόσο σωστὰ εἶχε προβλέψει ἀ π ὸ τ ὸ 1940 ὁ Πουλιόπουλος

λιόπουλος τὸ ρόλο τῆς γραφειοκρατίας τοῦ ΚΚΕ ὅταν ὑπογράμμιζε πὼς ἡ πολιτική της θὰ τὴν κάνει ἱκανὴ μονάχα νὰ παραδώσει τὴν ἐξουσία στὸν ταξικὸ ἐχθρό. Κι ἀκόμα πόσο ἔγκαιρα (ἀ π ὸ τ ὸ Γ ε ν ά ρ η τ ο ῦ 1943) εἴχανε προειδοποιήσει οἱ κομμουνιστὲς — διεθνιστὲς γιὰ τὸν ἀντεπαναστατικὸ ρόλο ποὺ θἄπαιζε νικηφόρα ὁ βρεταννικὸς ἰμπεριαλισμὸς «ἀπελευθερώνοντας» τὴν Ἑλλάδα καὶ παλινορθώνοντας τὴν καπιταλιστικὴ ἀντίδραση, ἂν τὸ λαϊκὸ κίνημα δὲν ἐγκατέλειπε τὴν πολιτικὴ τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων. Οἱ τεταρτοδιεθνιστὲς πλήρωσαν ἀληθινὰ μὲ πολὺ αἷμα τὴν ἐπαναστατικὴ προλεταριακὴ πολιτικὴ ποὺ ὑποστηρίξανε μὲ τόση τόλμη καὶ αὐτοθυσία σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἡ μαρξιστικὴ κριτικὴ τῆς σταλινικῆς γενικῆς γραμμῆς χαρακτηριζόταν ἀπὸ τὸ ΚΚΕ σὰν πεμπτοφαλαγγιτισμὸς ποὺ ἔπρεπε νὰ παταχθεῖ μὲ θανατικὴ ἐκτέλεση.

Μερικὰ σεχταριστικὰ σφάλματα ταχτικῆς, χωρὶς μεγάλη πραχτικὴ σημασία, ἦταν ἑπόμενο λοιπὸν νὰ κάνουν οἱ τροτσκιστὲς σ' αὐτὴ τὴν περίοδο, ἀλλὰ οἱ γενικὲς πολιτικὲς θέσεις τοῦ τροτσκιστικοῦ κινήματος ἀποδείχτηκαν ὁ λ ό τ ε λ α σ ω σ τ έ ς.

Καθαρὴ ἀπάτη ἡ σταλινικὴ «αὐτοκριτική»

Μιὰ καὶ ἀναφερόμαστε σὲ ζητήματα αὐτοκριτικῆς, ποὺ τὴν κάναμε ἄλλωστε δημόσια ἀπὸ τὸ 1945—46, ἂς θαυμάσουμε σὲ ἀντιδιαστολὴ ἕνα χαρακτηριστικὸ δεῖγμα τῆς σταλινικῆς «αὐτοκριτικῆς». Ὁ Κόλιας Κούτδης (δηλαδὴ ὁ Νίκος Ζαχαριάδης), ἀρθρογραφώντας στὶς 26 Αὐγούστου 1926, μετὰ τὴν πτώση τῆς δικτατορίας τοῦ Παγκάλου, στὸ «Ριζοσπάστη», γράφει ὅτι «τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀριστερῆς μπουρζουαδικῆς δημοκρατίας», — ὀπορτουνιστικὴ θέση ποὺ ἀποτελεῖ τὸ ἰδεολογικὸ ἔμβρυο τοῦ κατοπινοῦ στρατηγικοῦ ἐκτρώματος τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης γιὰ τὸν «ἀστικοδημοκρατικὸ μετασχηματισμὸ τῆς χώρας». Ὁ ἴδιος ὅμως ὁ Ζαχαριάδης στὴν ἀπόφαση τῆς 6ης Ὁλομέλειας τοῦ 1934 γράφει ὅτι «στὴν πρώτη περίοδο τῆς ὕπαρξης τοῦ ΚΚΕ, ποὺ μόλις εἶχε βγεῖ ἀπὸ τὸ σοσιαλδημοκρατικὸ καβούκι, στὴν καθοδήγησή του ἐπικρατοῦσαν ἀντιλήψεις γιὰ ἐπικείμενο σταθμὸ «λαϊκῆς δημοκρατίας», «ἀριστερῆς» ἢ «καθαρᾶς δημοκρατίας» ποὺ ἀντιστοιχοῦσαν στὴν ὑποστηριζόμενη τότε ταχτικὴ τῆς ὑποστήριξης τῆς πρωτοπόρας μπουρζουαζίας» — χωρὶς ὅμως καθόλου νὰ λέγει ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος μὲ τὸν Εὐτυχιάδη λανσάρανε τὴ θέση τῆς «ἀριστερῆς μπουρζουαδικῆς δημοκρατίας». Ἔτσι μὲ τὴν αἰνιγματικὴ αὐτὴ διατύπωση κριτικάρεται τὸ σύνθημα τῆς «ἀριστερῆς δημοκρατίας» ποὺ παρουσιάζεται ὅμως σὰν νὰ τὸ εἴχανε προβάλει ἄλλοι κι ὄχι ὁ ἴδιος ὁ συντάχτης τῆς ἀπόφασης καὶ «μεγάλος ἀρχηγὸς» τοῦ ΚΚΕ Ζαχαριάδης. Αὐτὴ ἡ γραφειοκρατικὴ θρασύτητα στηριζόταν σὲ δυὸ δεδομένα: στὸ ὅτι λίγοι ὀπα-

δοὶ τοῦ ΚΚΕ θὰ θυμοῦνταν τὴν παλιὰ θέση τοῦ Ζαχαριάδη στὸ 1926 κι ἔπειτα ὅσοι τὴν θυμοῦνταν δὲν θὰ τολμούσανε νὰ τὴν κριτικάρουν.

Ἡ ἱστορικὴ ἐπαλήθευση τῆς τροτσκιστικῆς κριτικῆς

Ποιά ἤτανε ἡ τύχη τῆς σταλινικῆς θεωρίας τοῦ «ἀστικοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ»;

Τὶς πολιτικές της προεκτάσεις καὶ τὶς πολιτικές της συνέπειες τὶς εἴδαμε πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο: Τὸ προλεταριάτο σὰν πρωτοπόρα τάξη ὅλων τῶν ἐκμεταλλευομένων καὶ καταπιεζομένων μαζῶν διαλύεται πολιτικὰ μέσα στὸν ἄμορφο «λαὸ» καὶ ἀργότερα στὸ «ἔθνος», χάνει τὸ στρατηγικό του προσανατολισμὸ καὶ τὴν ταξική του σημαία, περνᾶ στὴν ὑπεράσπιση τῆς ἀστικῆς «πατρίδας», συνεργάζεται ἄλλοτε μὲ τοὺς «δημοκρατικοὺς ἀξιωματικούς», ἄλλοτε μὲ τὴ «φιλελεύθερη καὶ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία» μέσα σὲ «δημοκρατικοὺς συνασπισμοὺς» καὶ σὲ «παλλαϊκὰ μέτωπα», δὲ μπορεῖ νὰ τραβήξει πίσω του τὶς ταλαντευόμενες μικροαστικὲς μάζες οὔτε νὰ ἀποκρούσει τὴ διχτατορία τοῦ Μεταξᾶ ποὺ δίνει ἕνα βαρύτατο χτύπημα στὸ ἐργατικὸ κίνημα καὶ στὴν ἀγωνιστική του πρωτοπορία. Μέσα στὸν πόλεμο παρὰ τὶς ἐξαιρετικὰ εὐνοϊκὲς ἀντικειμενικὲς συνθῆκες γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ διέξοδο ποὺ δημιουργήθηκαν στὴν τελευταία του φάση, τὸ προλεταριάτο γίνεται οὐσιαστικὰ πιόνι στὸ πολεμικὸ παιχνίδι τοῦ «δημοκρατικοῦ» ἰμπεριαλισμοῦ μὲ τὰ συνθήματα τοῦ «ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ πολέμου», τῆς «ἐθνικῆς ἑνότητας» μὲ τὴν μπουρζουαζία, τῆς «ὁμαλῆς δημοκρατικῆς λύσης» ποὺ θὰ τὴν ἔδιναν οἱ «σύμμαχοι ἀπελευθερωτές». Ἀποτέλεσμα: ἡ δεκεμβριανὴ καὶ μεταδεκεμβριανὴ ἐπικράτηση τῆς καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης, ἡ Βάρκιζα, οἱ χιλιάδες φυλακισμένοι καὶ ἐξόριστοι, οἱ ἐκτελέσεις, ἡ Μακρόνησο, τὰ Γιοῦρα, ὁ νέος ἀνταρτοπόλεμος στὴν ὕπαιθρο, χωρὶς ἐφεδρεῖες, ποὺ δὲν βγαίνει ἀπὸ μιὰ ἐπαναστατικὴ ἐξέγερση τῶν χωρικῶν, ξεκομμένος ἀπὸ τὸ προλεταριακὸ κίνημα στὰ βιομηχανικὰ κέντρα, ἡ μεγάλη καὶ ἀτελεσφόρητη ἀπώλεια αἵματος ἀγωνιστικοῦ, ἡ νέα νίκη τῆς καπιταλιστικῆς καὶ ἰμπεριαλιστικῆς ἀντίδρασης, ἡ παρατεινομένη ἀπογοήτευση καὶ παθητικότητα τῶν μαζῶν σὰν συνέπειες τῶν ἥττων.

Ἡ θεωρία τῆς «ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης» δὲν ἤτανε εὔκολο νὰ μὴ κλονιστεῖ ὕστερ' ἀπ' ὅλα αὐτά. Ὁ ἴδιος ὁ εἰσηγητής της προσπάθησε νὰ τὴν κηδέψει μὲ τιμὲς πρῶτα στὴν 5η Ὁλομέλεια τοῦ 1949 κι ἔπειτα στὴν 4η Ὁλομέλεια τοῦ Δεκέμβρη 1953. Ἡ τελευταία αὐτὴ Ὁλομέλεια ἀποφάσισε τὴν ἐπεξεργασία τοῦ Σχεδίου Προγράμματος τοῦ ΚΚΕ. Στὸ Πρόγραμμα αὐτὸ — ποὺ δημοσιεύεται στὰ 1954, ἀλλὰ ἀποσύρεται σὲ λίγον καιρὸ — ὑπάρχουνε δυὸ σημαντικὲς ὁμολογίες πολιτικῆς χρεοκοπίας τῆς σταλινικῆς ἡγεσίας καὶ πολὺ καθυστερημένης «αὐτοκριτικῆς» (βέβαια «κατόπιν ἑορτῆς»), γραφειοκρατικὰ πάντα θολῆς καὶ καμουφλαρισμένης εἴτε μὲ τὶς «καινούργιες συνθῆκες» εἴτε μὲ

τὴν «προδοσία τοῦ προβοκάτορα Σιάντου»: Π ρ ῶ τ ο: Διατυπώνεται ἐκεῖ ἡ ἀντίληψη ὅτι τὸ «ἀστικοδημοκρατικὸ στάδιο τῆς ἐπανάστασης στὴν Ἑλλάδα βασικὰ (!) ξεπεράστηκε», ὅτι «ἡ ἐμμονὴ στὸν ἀστικοδημοκρατικὸ χαραχτήρα καὶ στὸν ἀστικοδημοκρατικὸ σταθμὸ τῆς ἐπανάστασης, σὰν ἀπαραίτητου καὶ ἀναπόφευχτου σταθμοῦ, γίνεται ἐμπόδιο, εἶναι ὀπορτουνισμός, σημαίνει καθυστέρηση στὴν ἀποτίναξη τῶν κεφαλαιοκρατικῶν δεσμῶν καὶ στὴ σοσιαλιστικὴ ἀνοικοδόμηση, δηλαδὴ καταλήγει στὴν ἐνίσχυση τῶν θέσεων τῶν κεφαλαιοκρατῶν ἐκμεταλλευτῶν καὶ τῆς ἀντίδρασης» καὶ ὅτι «ἡ ἐπερχόμενη λαϊκὴ ἐπανάσταση στὴν Ἑλλάδα θὰ εἶναι λαϊκοδημοκρατικὴ (!) — σοσιαλιστική». Δ ε ύ τ ε ρ ο: Τονίζεται ἀκόμα ὅτι «ὁ λαός μας... τὴν πρώτη ἐπανάσταση τὴν ἔχασε γιατί, δίπλα στὴν προδοσία τοῦ προβοκάτορα Σιάντου, ἡ ἡγεσία τοῦ κόμματος ἀκολούθησε λαθεμένη πολιτικὴ ποὺ οὐσιαστικὰ ἀποτελοῦσε ὑποταγὴ στὰ συμφέροντα καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν Ἄγγλων ἰμπεριαλιστῶν».

Ὅταν ὁ Π. Πουλιόπουλος στὴ «Δημοκρατικὴ ἢ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση στὴν Ἑλλάδα;» στὰ 1934 ἔκανε τὴ συντριπτικὴ μαρξιστικὴ κριτικὴ τῆς «ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης» τοῦ Ζαχαριάδη, τότε ὁλόκληρη ἡ γραφειοκρατικὴ κλίκα τοῦ ΚΚΕ τὸν χαρακτήριζε μὲ ἀφροὺς λύσσας «τυφλοπόντικα τῆς ἀντεπανάστασης». Ὅταν τὸ τροτσκιστικὸ κίνημα καυτηρίαζε στὰ 1943—44 τὴν προδεκεμβριανὴ σταλινικὴ πολιτικὴ σὰν μιὰ πολιτικὴ ποὺ ἀντικειμενικὰ ἐξυπηρετοῦσε τὰ συμφέροντα τῶν Ἀγγλοαμερικάνων ἰμπεριαλιστῶν καὶ τῆς ντόπιας κεφαλαιοκρατίας, τότε ἡ σταλινικὴ ἡγεσία ἀκριβῶς γιὰ τὴν κριτική μας αὐτὴ μᾶς ἀποκαλοῦσε «πεμπτοφαλαγγίτικα ὄργανα τῶν ἀσφαλειῶν καὶ τοῦ φασισμοῦ». Εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τὸ λανσάρισμα τῆς «ἀστικοδημοκρατικῆς» στρατηγικῆς καὶ δέκα χρόνια μετὰ τὸ Δεκέμβρη ἡ ἴδια σταλινικὴ ἡγεσία ἐγκαταλείπει δειλὰ - δειλὰ τὴν «ἀστικοδημοκρατικὴ» σὰν «ξεπερασμένη» καὶ χαρακτηρίζει σὰν «ὑποταγὴ στὰ συμφέροντα καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν Ἄγγλων ἰμπεριαλιστῶν» τὴ σταλινικὴ πολιτικὴ τοῦ Λιβάνου καὶ τῆς Καζέρτας ποὺ ἔφερε τὸν Παπανδρέου καὶ τὸν Σκόμπυ στὴν Ἑλλάδα. Τὴν προλεταριακὴ φωνὴ τῶν κομμουνιστῶν - διεθνιστῶν ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία ἐπιχείρησε νὰ τὴν πνίξει μέσα στὸ αἷμα τῶν ἀγωνιστῶν της. Ἡ ἱστορία ὅμως σαρκάζει τώρα καὶ τὴν ἐκδικεῖται σκληρά.

Οἱ προλεταριακοὶ ἀγωνιστὲς τοῦ ΚΚΕ ἂς βγάλουνε τὰ συμπεράσματά τους γιὰ τὸ τί ἀξίζει ὁλόκληρη ἡ σταλινικὴ ἡγεσία σὰν «ἐπιτελεῖο μαρξιστικὸ - λενινιστικό». Λάθη ἔκαναν καὶ οἱ μεγαλύτεροι ἐπαναστάτες καὶ τέτοια λάθη εἶναι ἀναπόφευχτα στὴ δράση, ἀλλὰ ἡ ὑποταγὴ στὰ συμφέροντα καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ, ἡ ἐγκατάλειψη τῶν βασικῶν ἀρχῶν τοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ (τῆς ταξικῆς πάλης, τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ, τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ, τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου) δὲν εἶναι πιὰ ἕνα «λάθος», ἀποτελεῖ καθαρὴ προδοσία.

Ὁ ἀντεπαναστατικὸς ρόλος τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας

Ποιός φταίει γιὰ τὴν ὑποταγὴ αὐτὴ τῆς ἡγεσίας; Φταίει, βέβαια, ὁλόκληρη ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ (μαζὶ καὶ ὁ ἀρχηγός της Ζαχαριάδης), ἀλλὰ στὸ βάθος ὑπάρχει κι ἕνας ἄλλος μεγάλος ὑπεύθυνος ποὺ κρύβεται στὰ παρασκήνια: Εἶναι τὸ ἴδιο τὸ Κρεμλίνο, ἡ σοβιετικὴ γραφειοκρατία. Γιατὶ αὐτὴ ἔδωσε τὶς ντιρεχτίβες ποὺ ἐξυπηρετούσανε ὄχι τὰ συμφέροντα τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καὶ τὰ πραγματικὰ συμφέροντα τοῦ ἐργατικοῦ κράτους τῆς ΕΣΣΔ, ἀλλὰ τὰ συμφέροντα τῆς προνομιούχας κάστας ποὺ διευθύνει τὴν ΕΣΣΔ.

Τὸ Φλεβάρη τοῦ 1939 ἡ 5η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ ΚΚΕ διακήρυττε βέβαια καθαρὰ τὴ σοσιαλπατριωτικὴ θέση της ἀλλὰ διατηροῦσε ὡστόσο ἀκόμα κάποιες φραστικὲς ἐπιφυλάξεις: «Τὸ κόμμα μας ὑπερασπίζει τὴν ἀνεξαρτησία καὶ ἀκεραιότητα τῆς χώρας ἐνάντια στὴν ἀξονικὴ ἀπειλὴ μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις του. Μὰ ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἀκεραιότητας τῆς χώρας βρίσκεται στὴν Ἀθήνα, εἶναι ὁ μοναρχοφασισμός, ποὺ χωρὶς τὴν ἀνατροπή του καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ὑπεράσπιση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδας». Τὶς ἐπιφυλάξεις αὐτὲς βιάστηκε νὰ τὶς ἄρει ἡ Πολιτικὴ Γραμματεία τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς σταλινισμένης 3ης Διεθνοῦς μὲ μιὰ ντιρεχτίβα της ποὺ γνωστοποιήθηκε τὸν Ἰούλη τοῦ 1939 στὴν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ κι ἔλεγε τὰ ἑξῆς: «Ἡ χώρα σας ἀπειλεῖται ἀπὸ τὸ φασιστικὸ ἄξονα καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸν ἰταλικὸ φασισμὸ ποὺ δρᾶ εἰδικὰ στὰ Βαλκάνια. Τὸ πρῶτο καθῆκον τοῦ ΚΚΕ εἶναι ἡ ὑπεράσπιση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας. Ἐφ' ὅσον ἡ κυβέρνηση τοῦ Μεταξᾶ παλεύει κι αὐτὴ κατὰ τοῦ ἴδιου αὐτοῦ κινδύνου, δ ὲ ν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐπιδιώκετε πρῶτα ἀπ' ὅλα τὴν ἀνατροπή της» («Δέκα χρόνια ἀγῶνες» σ. 140—141).

Ὁ σοσιαλπατριωτισμὸς καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων ἤτανε ἀδύνατο νὰ βροῦνε μιὰ συνεπέστερη διατύπωση: Τὸ ΚΚΕ δὲν ἐπιδιώκει π ρ ῶ τ' ἀ π' ὅ λ α τὴν ἀνατροπὴ τῆς κυβέρνησης Μεταξᾶ («μοναρχοφασιστικῆς» κατὰ τὴν ὁρολογία του). Π ρ ῶ τ ο του καθῆκον εἶναι ἡ ὑπεράσπιση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας. Καὶ μιὰ ποὺ ἡ κυβέρνηση Μεταξᾶ παλεύει κατὰ τοῦ ἴδιου αὐτοῦ κινδύνου, ὑπάρχει ἀπὸ τὰ πράγματα ἕνα εἶδος συνεργασίας καὶ ἀσφαλῶς μιὰ κοινὴ ἀφετηρία στὴν ὁποία δήμιοι καὶ θύματα, ἐκμεταλλευτὲς καὶ ἐκμεταλλευόμενοι δίνουν τὰ χέρια γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουνε τὸν «ἐξωτερικὸ ἐχθρό». Σὰν βρυκόλακας βλέπουμε νὰ ξαναζωντανεύει τὸ παλιὸ γνωστὸ σοσιαλπροδοτικὸ μοτίβο ποὺ διέσπασε τὸ εὐρωπαϊκὸ προλεταριάτο στὰ 1914 κι ἔκανε δυνατὸ τὸν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο. Στὰ 1914 ἡ ταξικὴ πολιτικὴ καὶ ὁ προλεταριακὸς διεθνισμὸς ποδοπατήθηκαν ἀπὸ τὴ σοσιαλδημοκρατικὴ γραφειοκρατία μὲ τὰ συνθήματα τοῦ «πολέμου γιὰ τὴ δημοκρατία», γιὰ τὶς «ἐλευθερίες τῶν λαῶν», ἐνάντια στὸν πρωσσικὸ μιλιταρισμό», «ἐνάντια στὴν τσαρικὴ ἀπολυταρχία». Στὰ 1939 ἄλλη μιὰ φορὰ ἡ ταξικὴ πολιτικὴ καὶ ὁ ἐπαναστατικὸς διεθνισμὸς προδίνονται, αὐτὴ τὴ φορὰ ἀπὸ τὴ στα-

λινική γραφειοκρατία, μὲ τὰ συνθήματα γιὰ τὴν «ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία» γιὰ τὴν «πάλη ἐνάντια στὸ φασισμὸ» κ.τ.τ.

Ὅταν μὲ τὸ γράμμα του τῆς 31.10.40 πρὸς τὸ λαὸ τῆς Ἑλλάδας τόνιζε ὅτι «στὸν πόλεμο αὐτὸ ποὺ τὸν διευθύνει ἡ κυβέρνηση Μεταξᾶ, ὅλοι μας πρέπει νὰ δώσουμε ὅλες μας τὶς δυνάμεις, δίχως ἐπιφύλαξη», ὁ Ζαχαριάδης δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ ἐφαρμόζει κατὰ γράμμα τὴ γραμμὴ τῆς σταλινικῆς Κομιντὲρν ποὺ ἤτανε ἡ πολιτικὴ τῆς ταξικῆς συνεργασίας καὶ τοῦ σοσιαλπατριωτισμοῦ. Ἡ μετὰ 17 ὁλόκληρα χρόνια ἐπικριτικὴ φλυαρία τῆς 7ης Ὁλομέλειας τοῦ 1957 γιὰ τὶς λέξεις «δίχως ἐπιφύλαξη» στὸ 1ο γράμμα τοῦ Ζαχαριάδη ἔχει ἕνα χαρακτήρα κωμικό. Γιατὶ δὲν ἀμφισβητεῖ τὴν οὐσία τῆς πολιτικῆς θέσης («ἐθνικὴ ἄμυνα») ποὺ ἤτανε τὸ ψητό, ἀλλὰ τὴ διακοσμητικὴ σάλτσα μὲ τὴν ὁποία σερβιρίστηκε. Ὁ Ζαχαριάδης ἀσφαλῶς ἔχει μεγάλες εὐθύνες γιὰ τὴν ἀντιδραστικὴ πολιτικὴ τοῦ ΚΚΕ. Τὶς εὐθύνες αὐτὲς τὶς ἔχει ὄχι γιὰ τὰ «σεχταριστικὰ» ἢ «ὀπορτουνιστικὰ» προσωπικὰ λάθη του, ἀλλὰ γιατὶ ἔπνιξε κάθε ἰδεολογικὴ ζωὴ στὶς γραμμὲς τοῦ ΚΚΕ καὶ σὰν φανατικὸς καὶ πιστὸς λακὲς τοῦ Κρεμλίνου, μαζὶ μὲ τοὺς σημερινοὺς διαδόχους του καὶ ἐπικριτές του, ὤθησε τὸ ΚΚΕ στὸ γραφειοκρατικὸ καὶ μικροαστικό του ἐκφυλισμὸ κάτω ἀπὸ τὶς ἐντολὲς τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας. Ἀλλὰ κατηγορούμενος μπροστὰ στὸ ἑλληνικὸ προλεταριάτο δὲν εἶναι μόνο ὁ παλιὸς ἀρχηγὸς τοῦ ΚΚΕ, εἶναι ὁλόκληρη ἡ ἡγεσία του, ὁλόκληρος ὁ γραφειοκρατικὸς μηχανισμός του καὶ μαζί τους ὁλόκληρη ἡ σοβιετικὴ γραφειοκρατία.

Ὅταν ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ ΚΚΕ διαπραγματευότανε στὸ Κάϊρο μὲ τὸν Παπανδρέου τὴν «κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας» (δηλαδὴ παζάρευε τὴν προδοσία τῆς ἑλληνικῆς ἐπανάστασης), τότε ἡ σοβιετικὴ πρεσβεία τοῦ Καΐρου, ἐνεργώντας βέβαια κατ᾽ ἐντολὴν τοῦ Κρεμλίνου, «σύστησε» τὴ συμμετοχὴ τοῦ ΚΚΕ στὴν κυβέρνηση Παπανδρέου.

Στὴν ἐξωτερικὴ πολιτική της ἡ σοβιετικὴ γραφειοκρατία ὑπόταξε τὴν πολιτικὴ τῶν Κ.Κ. καὶ τῆς Κ.Δ. ὡς τὴ στιγμὴ τῆς διάλυσής της ἀπὸ τὸ Κρεμλίνο. Κι αὐτὸ γιατὶ ἡ γραφειοκρατία φοβᾶται τὴν ἐπέκταση τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης στὸν κόσμο ἐπειδὴ ὑπονομεύει τὶς ἀντικειμενικὲς βάσεις τῆς κυριαρχίας της. Ὁ Στάλιν συμβούλεψε τὸν Τίτο νὰ συνεργαστεῖ μὲ τὸν Μιχαήλοβιτς, καὶ τὸν Μάο Τσὲ Τοὺγκ νὰ κάνει κυβέρνηση μὲ τὸν Τσὰγκ Κάϊ Σέκ, τὸ δήμιο τῶν ἐργατῶν τῆς Καντώνας. Ἂν ἀνατράπηκε σ᾽ αὐτὲς τὶς χῶρες ἡ κυριαρχία τῆς μπουρζουαζίας, αὐτὸ ἔγινε γιατὶ οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος ἀκολούθησαν αὐτὲς τὶς συμβουλὲς καὶ προσαρμόστηκαν (ἐμπειρικὰ) στὴν ἰσχυρὴ πίεση τῶν μαζῶν. Ἡ σοβιετικὴ γραφειοκρατία παρακίνησε τὴν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ στὴν πολιτικὴ τῆς ταξικῆς συνεργασίας — πολιτικὴ ποὺ ἤτανε ἄλλωστε τόσο προσφιλής, ἀπὸ τὸ 1926, στὸν Ζαχαριάδη. Καὶ ἡ ἡγεσία αὐτή, ποὺ ἔχει τόσο εὐλύγιστη τὴ σπονδυλική της στήλη μπροστὰ στοὺς προνομιούχους τοῦ Κρεμλίνου, ἐξύμνησε αὐτὴ τὴν ἀντιδραστικὴ πολιτικὴ σὰν μεγαλοφυῆ — μιὰ καὶ τὴν καθόρισε ὁ πάνσοφος ἀρχηγὸς τοῦ Κρεμλίνου!

Ὁ Κὰρλ Μὰρξ ἀπ' ὅλα τὰ ἐλαττώματα σιχαινότανε περισσότερο τὴ δουλοπρέπεια. Τὸ χαραχτηριστικὸ γνώρισμα ὅλων σχεδὸν τῶν ἡγεσιῶν τῶν Κ.Κ. ἀπέναντι στὸ Κρεμλίνο ὑπῆρξε ἡ δουλοπρέπεια. Καὶ ἡ ἡγεσία τοῦ ἑλληνικοῦ Κ.Κ. δὲν ξέφυγε ἀπὸ τὸν κανόνα αὐτό. Ὄχι ἀπὸ «λάθος» ἀλλὰ συνειδητὰ ἀκολούθησε τὴν πολιτικὴ «τῆς ὑποταγῆς στὰ συμφέροντα καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν Ἄγγλων ἰμπεριαλιστῶν» γιατὶ αὐτὸ τῆς ζήτησε ἡ γραφειοκρατία τοῦ Κρεμλίνου ποὺ στὴν Τεχεράνη εἶχε παραχωρήσει τὴν Ἑλλάδα στὴ σφαῖρα τῆς ἀγγλικῆς ἐπιρροῆς. Ἔτσι στὰ 1943—44 ἡ ἡγεσία αὐτὴ πρόδωσε τὴν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστασης κι ἔγινε γέφυρα γιὰ νἄρθουνε στὴ χώρα ὁ Σπηλιωτόπουλος καὶ ὁ Παπανδρέου (κύριος πολιτικὸς ἐκπρόσωπος τότε τῆς ντόπιας καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης καὶ τῶν ἰμπεριαλιστῶν συμμάχων της) ποὺ ἀκριβῶς γι' αὐτὸ ὅταν βγῆκε στὸ Κερατσίνι ἀγκάλιασε τὸν Ζέβγο καὶ τοῦ εἶπε: «Μπράβο Γιάννη, καλὰ τὰ κατάφερες!» (ἡ συγχαρητήρια αὐτὴ φράση ἔχει ἀπαθανατιστεῖ στὸ «Ριζοσπάστη» ἐκείνης τῆς ἐποχῆς). Ὁ ἀγγλικὸς ἰμπεριαλισμὸς ἤτανε τόσο βέβαιος ὅτι ἡ διοίκηση τοῦ ΚΚΕ, ἐφαρμόζοντας τὴ γραμμὴ τοῦ Στάλιν, δὲν μποροῦσε νὰ ὁδηγηθεῖ σὲ σύγκρουση μὲ τὶς δυνάμεις τῆς ἀντίδρασης, ὥστε ὅταν ξέσπασαν οἱ ταξικοὶ ἀγῶνες τοῦ Δεκέμβρη (μὲ πρωτοβουλία τῆς ἀντίδρασης καὶ στοὺς ὁποίους σύρθηκε ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ ἀπρόθυμη, χωρὶς πίστη καὶ χωρὶς θέληση γιὰ τὴ νίκη) ὁ Τσῶρτσιλ εἶπε τότε ὅτι οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ ὀργανώθηκαν ἀπὸ τοὺς τροτσκιστές.

Τὴ ματωμένη Κυριακή, 3 τοῦ Δεκέμβρη 1944, τὰ πολυβόλα τοῦ Παπανδρέου σάρωναν στὸ Σύνταγμα ὄχι μόνο τοὺς διαδηλωτές, ἀλλὰ καὶ τὶς αὐταπάτες τῶν μαζῶν κι ὅλο τὸ σύστημα τῆς θανάσιμης σταλινικῆς ἀπάτης γιὰ τὴν «ὁμαλὴ καὶ δημοκρατικὴ λύση τοῦ ἐσωτερικοῦ ἑλληνικοῦ προβλήματος». Παρ' ὅλα αὐτὰ ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ κινήθηκε πάνω στὴ γραμμὴ ὄχι τῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας ἀλλὰ τοῦ συμβιβασμοῦ μὲ τὴν καπιταλιστικὴ ἀντίδραση: μὲ τὸ σύνθημα τῆς «Πανδημοκρατικῆς Κυβέρνησης», μὲ τὶς ἐπαφές της μὲ τοὺς ἰμπεριαλιστὲς δημίους γιὰ τὴ διευθέτηση τῆς κρίσης. Ἀποφεύγοντας νὰ ἐξοπλίσει καὶ νὰ κινητοποιήσει τὶς πιὸ πλατιὲς μάζες ἐνάντια στὸ κέντρο τῆς Ἀθήνας ὅπου ἔπαλλε ἀσθενικὰ ἡ καρδιὰ τοῦ καπιταλιστικοῦ τέρατος, περιορίστηκε σὲ ἁπλὲς κρούσεις στὶς παρυφὲς τῆς Ἀθήνας μὲ τοὺς ὀργανωμένους σχηματισμοὺς τῶν ἐλασιτῶν τῆς πόλης κλπ. Ἔτσι κέρδισε πολύτιμο χρόνο ἡ καπιταλιστικὴ ἀντίδραση, ὁ ἀγγλικὸς ἰμπεριαλισμὸς κινητοποίησε δυνάμεις γιὰ νἄρθει σὲ βοήθειά της, καὶ ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία, προδίνοντας ἄλλη μιὰ φορά, παράδωσε ὅλη τὴ χώρα, τὶς μάζες καὶ 70.000 ἐλασίτες μὲ τὴν ἐπαίσχυντη συμφωνία τῆς Βάρκιζας ἀφοπλισμένους στὸ ἔλεος τῆς ἀφηνιασμένης καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης, ἀφοῦ ἐξασφάλισε σὲ ἀντάλλαγμα τὸ ἀκαταδίωκτο γιὰ λογαριασμό της. Παρὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνες τῶν μαζῶν καὶ τὴ μεγαλύτερη στὴν ἱστορία του κοινωνικὴ κρίση ποὺ γνώρισε τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα στὴν Ἑλλάδα, ἡ ἀντεπανάσταση ἔβγαινε νικήτρια ἀπὸ αὐτὴ τὴ δυναμικὴ

ἀναμέτρηση. Νικήτρια χάρη στὴν ἀντεπαναστατικὴ πολιτικὴ καὶ στὶς ἀντιδραστικὲς μέθοδες ποὺ ἔμπασε μέσα στὸ μαζικὸ ἀντικαπιταλιστικὸ καὶ ἀντιιμπεριαλιστικὸ κίνημα ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία.

Ὁ σταλινισμὸς δὲν ἔβγαλε κανένα δίδαγμα ἀπὸ τὴν ἥττα: Τὸν Ἰούνη τοῦ 1945 μὲ ἀπόφαση τοῦ Π.Γ. τοῦ ΚΚΕ χαράζεται μιὰ γραμμὴ σοσιαλσωβινιστικὴ σχετικὰ μὲ τὸ βορειοηπειρωτικό. Τὸν ἴδιο μήνα στὴ 12η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. χαραχτηρίζεται σὰν ἀπόλυτα σωστὴ ἡ βασικὴ γραμμὴ τοῦ ΚΚΕ στὴν περίοδο τῆς Κατοχῆς καὶ διατυπώνεται ἀπὸ τὸ Ζαχαριάδη ἡ θεωρία τοῦ ἑλληνικοῦ ἄξονα ποὺ θὰ ἰσορροπεῖ δυὸ πόλους: τὸν εὐρωπαϊκὸ - βαλκανικὸ μὲ κέντρο τὴ Ρωσία καὶ τὸ μεσογειακὸ μὲ κέντρο τὴν Ἀγγλία. Στὸ 7ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΕ τὸν Ὀχτώβρη τοῦ 1945 ἡ σταλινικὴ ἡγεσία ἐρωτοτροπεῖ ἀκόμα μὲ τὴ «δυνατότητα γιὰ τὴν ὁμαλὴ δημοκρατικὴ ἐξέλιξη πρὸς τὴ λαϊκὴ δημοκρατία» καὶ δημιουργεῖ αὐταπάτες γιὰ «δημοκρατικὸ προσανατολισμὸ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων». Στὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα ποὺ ἀνεβαίνει στὰ 1945—46 ἐκφυλίζει τὴν πρωτοβουλία καὶ τὴ μαχητικότητα τῶν μαζῶν: πνίγει τὴ δημοκρατία στὰ συνδικάτα, δὲν συνενώνει καὶ δὲν γενικεύει τοὺς μερικοὺς συνδικαλιστικοὺς ἀγῶνες, κατατρίβεται σὲ πολύμηνες ἄγονες «διαπραγματεύσεις ἑνότητας» μὲ τοὺς ἐργατοκάπηλους, παραμελεῖ τὴν ὀργάνωση τῆς πάλης γιὰ τὶς ἄμεσες οἰκονομικὲς καὶ συνδικαλιστικὲς διεκδικήσεις τῶν ἐργατῶν. Στὸ πολιτικὸ κίνημα ποὺ στὴν ἴδια περίοδο, παρὰ τὴν ἥττα τοῦ Δεκέμβρη καὶ τὴ μεταδεκεμβριανὴ τρομοκρατία, ἔχει νὰ ἐπιδείξει τὶς μαζικότατες συγκεντρώσεις τοῦ Σταδίου καὶ τοῦ Παναθηναϊκοῦ, καλλιεργεῖ αὐταπάτες γιὰ τὴ «δημοκρατικότητα τῶν συμμάχων» (εἰδικότερα τῶν Ἀμερικανῶν ἰμπεριαλιστῶν), κάνει προτάσεις συνεργασίας στοὺς Φιλελεύθερους γιὰ ἕνα «Πανδημοκρατικὸ Μέτωπο», δίνει τὸ σφαλερὸ σύνθημα τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς τῆς 31.3.46, ὑποστηρίζει τὴν κυβέρνηση Σοφούλη κλπ. Ἔτσι ὑποσκάπτεται ἡ ταξικὴ δραστηριότητα τῶν προλεταριακῶν μαζῶν, ἡ μαχητική τους διάθεση πέφτει, ἡ καπιταλιστικὴ ἀντίδραση πραγματοποιεῖ νέες ἐπιτυχίες (διάσπαση τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος, ἐκλογὲς 31 Μάρτη 1946, Δημοψήφισμα Παλινόρθωσης κλπ.). Στὴν περίοδο 1946—49 ἡ σταλινικὴ ἡγεσία μπροστὰ στὶς συνέπειες τῆς ὀπορτουνιστικῆς πολιτικῆς της, ποὺ ὁδήγησε στὴν πρώτη καὶ ἀποφασιστικὴ νίκη τῆς ἀντεπανάστασης, μ' ἕνα πήδημα περνᾶ στὸν πολιτικὸ τυχοδιωχτισμό. Ἐγκαταλείπει κάθε δράση μέσα στὰ προλεταριακὰ κέντρα καὶ συγκεντρώνει ὅλες τὶς προσπάθειές της στὴ στρατιωτικὴ ἐπιχείρηση τῆς «ἐλεύθερης Ἑλλάδας τῶν βουνῶν», χωρὶς κἂν στὶς περιοχὲς ποὺ ἐπικρατεῖ νὰ ἐφαρμόζει ἕνα πρόγραμμα κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων ὑπὲρ τῶν φτωχῶν χωρικῶν. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση οἱ τροτσκιστὲς ἔγκαιρα, ἀπὸ τὸν Ὀχτώβρη τοῦ 1946, εἶχανε σωστὰ προβλέψει τὴν ἔκβαση τοῦ νέου ἀνταρτοπόλεμου: «Ἡ δράση τῶν ἀνταρτῶν μόνη της δὲν μπορεῖ νὰ τσακίσει τὴν καπιταλιστικὴ ἐπίθεση. Ἀφημένο μόνο στὶς δικές του δυνάμεις τὸ νέο ἀντάρτικο, ἀργὰ ἢ γρήγορα, εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ ὑποκύψει» («Διαλέξεις - Συζητήσεις ΚΔΚΕ καὶ ΚΚΕ», σ. 18).

Β΄

Ἡ χρόνια κρίση τοῦ ἑλληνικοῦ σταλινισμοῦ

Ἡ 7η πλατειὰ Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ ΚΚΕ ποὺ συνῆλθε τὸ Φλεβάρη τοῦ 1957 μὲ τὶς θέσεις καὶ τὶς ἀποφάσεις της ἐπιβεβαιώνει ὅτι ἡ ἀλλαγὴ ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ καὶ ἡ κριτικὴ ποὺ ἔγινε ἀπὸ τὴν 6η Ὁλομέλεια τοῦ Μάρτη τοῦ 1956 σὲ ὁ ρ ι σ μ έ ν α σημεῖα τῆς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΕ (ἰδιαίτερα τῆς περιόδου 1946—49) καὶ στὸ «ἀνώμαλο ἐσωκομματικὸ καθεστὼς» ποὺ «ἐπέβαλε ὁ Ζαχαριάδης», δὲν σημαίνουνε καμιὰ βαθύτερη ἰδεολογικὴ καὶ ὀργανωτικὴ ἀνάταση τοῦ ΚΚΕ ἀλλὰ ἀποτελοῦν μιὰ φάση τῆς ὀξύτατης κρίσης ποὺ ἤτανε ἀναπόφευκτο νὰ προκαλέσει ἡ ἥττα τοῦ ἀνταρτοπόλεμου στὶς γραμμὲς τοῦ ΚΚΕ καὶ στὴ σφαίρα τῆς φυγάδας ἡγεσίας του, φάση ὅμως ποὺ μπλέχτηκε μὲ τὸ νέο γραφειοκρατικὸ ἑλιγμὸ τῆς «ἀποσταλινοποίησης» στὴν ΕΣΣΔ καὶ γι᾿ αὐτὸ παράσυρε στὴ δίνη της τὸν ἴδιο τὸν Ζαχαριάδη.

Ἂν τὸ ΚΚΕ δὲν εἶχε πάψει νἆναι τὸ προλεταριακὸ κόμμα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, ὕστερ᾿ ἀπὸ μιὰν ἥττα τόσο σοβαρὴ σὰν κι αὐτὴ θἄπρεπε μὲ μιὰ δημοκρατικὴ συζήτηση μέσα στὶς γραμμές του, τὶς μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἀναζητήσει τὶς αἰτίες αὐτῆς τῆς ἥττας καὶ νὰ βγάλει τὰ συμπεράσματά του ἀπὸ τὴν πεῖρα, πολύτιμο ὅπλο γιὰ τοὺς κατοπινοὺς ἀγῶνες. Κάτι τέτοιο βέβαια δὲν μποροῦσε νὰ τὸ κάνει τὸ σαπισμένο ἀπὸ τὴ γραφειοκρατική του διάβρωση ΚΚΕ. Στὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ ποὺ βρίσκονται στὴν Ἑλλάδα δόθηκε ἡ ντιρεχτίβα: «Ὄχι συζητήσεις, αὐτὲς βοηθᾶνε τὴν Ἀσφάλεια. Σιδερένια, μονολιθικὴ πειθαρχία καὶ δουλειά». Καὶ τὰ μέλη αὐτά, παρὰ τὰ ἐρωτηματικὰ καὶ τὶς κριτικές τους σκέψεις, ἀπέφυγαν νὰ συζητήσουν, ξεκινώντας ἀπὸ τὴ σφαλερὴ καὶ ἀντιλενινιστικὴ ἀντίληψη ὅτι κομμουνιστὴς σημαίνει ἕνα ζωντανὸ αὐτόματο ποὺ μὲ τυφλὴ πειθαρχία ἐφαρμόζει τὴ «γραμμή», κι ὄχι ἕνα ὁλοκληρωμένο ἀγωνιστὴ ποὺ δρᾶ μὰ παράλληλα καὶ στοχάζεται. καὶ συζητᾶ ὅταν πρέπει, κι ἀνασκοπεῖ κριτικὰ αὐτὸ ποὺ ἔγινε χτὲς γιὰ νὰ ἀξιοποιήσει τὴν πεῖρα του στοὺς αὐριανοὺς ἀγῶνες. Ἀλλὰ μέσα στοὺς χιλιάδες ἀγωνιστὲς ποὺ βρέθηκαν ὁλόκληρα χρόνια στὸ βουνὸ κι ἔπειτα στὶς «λαϊκὲς δημοκρατίες», ἡ ντιρεχτίβα τῆς σιωπῆς δὲν μποροῦσε νὰ σταθεῖ. Ἡ ἥττα ἤτανε ἕνα γεγονὸς πελώριο, καταθλιπτικό, μὲ δραματικὲς συνέπειες ποὺ προκαλοῦσε ἀντιχτύπους, ἐρωτηματικά, κριτικὲς τάσεις μέσα στὴ μάζα

τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν ὀπαδῶν τοῦ ΚΚΕ καὶ γι' αὐτὸ ἔπρεπε ἡ γραφειοκρατία νὰ παρουσιάσει κάποιες «αἰτίες» καὶ νὰ προβάλει κάποιους «ἀποδιοπομπαίους τράγους». Ἡ συζήτηση ποὺ ἄνοιξε μέσα στὴ σφαίρα τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ πάνω στὸ θέμα τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν ὑπευθύνων τῆς πρόσφατης ἥττας ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκδήλωσης ἑνὸς «ἀντιηγετικοῦ» ρεύματος μέσα στὴ μάζα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ ΚΚΕ. Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ τὴν παρακολουθήσουμε στὶς πολὺ χοντρές της γραμμὲς σύμφωνα μὲ τὰ λιγοστὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχουμε στὴ διάθεσή μας.

Ἡ περίπτωση Μάρκου Βαφειάδη

1. Στὶς 15 Νοέμβρη τοῦ 1948, δηλαδὴ μερικοὺς μῆνες μετὰ τὶς πρῶτες βαριὲς ἀπώλειες τοῦ ἀντάρτικου στὸ Γράμμο ποὺ ἀκολούθησαν τὶς προηγούμενες ἧττες του στὸ Μέτσοβο καὶ στὴν Κόνιτσα, σὲ συνεδρίαση τοῦ Π.Γ. ὁ Μάρκος Βαφειάδης, ἡ δεύτερη τότε μετὰ τὸ Ζαχαριάδη φιγούρα τοῦ ΚΚΕ (μέλος τῆς Γραμματείας τοῦ Π.Γ., ἀρχηγὸς τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ Ἑλλάδας» καὶ πρόεδρος τῆς «Προσωρινῆς Κυβέρνησης»), διατυπώνει σ' ἕνα ἔγγραφό του ντοκουμέντο τὶς παρακάτω τολμηρὲς κριτικὲς παρατηρήσεις γιὰ τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν ταχτικὴ τοῦ ΚΚΕ στὴν περίοδο 1946—48 καὶ τολμηρότερους ἀκόμα χαρακτηρισμοὺς γιὰ τὸ ἐσωκομματικὸ καθεστώς: Λάθος ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς τοῦ 1946. Τὸ ΚΚΕ δημιούργησε αὐταπάτες στὸ λαὸ γιὰ τὴν εἰρηνικὴ λύση τοῦ ἑλληνικοῦ προβλήματος. Τὸ ΚΚΕ δὲν πίστεψε στὴ δυνατότητα νίκης τοῦ ἀντάρτικου, τὸ εἶδε σὰ μέσο ἐκβιασμοῦ καὶ χάραξε μιὰν ἀναποφάσιστη καὶ μεσοβέζικη πολιτική, ἐνῶ ἡ καπιταλιστικὴ ἀντίδραση κέρδιζε καιρὸ καὶ ὀργάνωνε τὶς δυνάμεις της. Τὸ μαζικὸ κίνημα στὴν περίοδο αὐτὴ ὑποχωροῦσε στὶς πόλεις. Ἡ ἐθελοντικὴ στρατολογία τοῦ Δ.Σ.Ε. στὴν ὕπαιθρο ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 1947 δὲν ἔφτανε οὔτε στὸ 10%. Πέρα γιὰ πέρα ἀνεδαφικὲς οἱ ἀποφάσεις τῆς 3ης Ὁλομέλειας τῆς Κ. Ε. (Σεπτέμβρης 1947). Ἡ 4η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. (Ἰούλης 1948) προσπάθησε μὲ μπαλώματα νὰ καλύψει τὰ λάθη τῆς 3ης Ὁλομέλειας. Εὐθύνες τοῦ Ζαχαριάδη πάνω στὸ ζήτημα τῶν ἐφεδρειῶν. Σφαλερὴ ἡ ἐγκατάλειψη τῆς κλασικῆς μορφῆς τοῦ ἀνταρτοπόλεμου καὶ ἡ συγκρότηση σχηματισμῶν ταχτικοῦ στρατοῦ. Ἀνάγκη στρατιωτικῆς βοήθειας ἀπ' τὶς φιλικὲς χῶρες μὲ τὴν ἀναγνώριση τῆς Π.Δ.Κ. «Ἀπὸ τὸ κόμμα μας λείπει, σχεδὸν ἀπὸ παράδοση, ἡ ἐσωκομματικὴ δημοκρατία καὶ οἱ ἑκάστοτε καθοδηγήσεις δὲν ἔκαναν ποτὲς σοβαρὴ αὐτοκριτικὴ τῶν λαθῶν τους. Κάθε ἀντίθετη ἀπόπειρα ποὺ ἔγινε, πνίγεται μὲ τρόπο ἀντικομματικό. Οἱ καθοδηγήσεις τοῦ Κόμματος ἀντὶ νὰ ἀνοίγουν τὸ δρόμο γιὰ θαρρετὴ σκέψη, σοῦ σκοτώνουν τὴ σκέψη. Ἔτσι τὰ στελέχη μας δὲν ἐκφράζουν καθαρὰ τὴ γνώμη τους. Δὲν τολμοῦν νὰ μιλήσουν γιὰ βασικὰ ζητήματα, ἀντίθετα ἀπ' ὅ,τι βάζει ἡ καθοδήγηση. Αὐτὸ τὸ καθεστὼς δημιουρ-

γεῖ ἕνα εἶδος ἐκφυλισμοῦ τῶν στελεχῶν καὶ τῆς κομματικῆς νοοτροπίας. Ἀνώτερα στελέχη μας ἐξαρτοῦν τὴν ἀνάδειξή τους ἀπ' τὴν ἀνοχὴ καὶ τὴ σιωπή. Δημιουργεῖται τὸ καθεστὼς τῆς κολακείας, ποιὸς περισσότερο θὰ λιβανίσει αὐτὸ ποὺ λέει ἡ καθοδήγηση, καὶ τὸ κόμμα ὁδηγιέται σὲ σοβαρὰ λάθη».

2. Ἡ 5η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ ΚΚΕ (Γενάρης 1949) χαρακτηρίζοντας σὰν «συνθηκολόγες» καὶ «τροτσκιστικὲς» τὶς κριτικὲς αὐτὲς ἀπόψεις τοῦ Μάρκου ποὺ προφανῶς διατυπώθηκαν σὲ συνεργασία του μὲ τὴ Χρύσα Χατζηβασιλείου (μέλος τοῦ Π.Γ. ἀπὸ τὸ 7ο Συνέδριο), ἀποφάσισε (;) τὸν «ὁμόφωνο» ἀποκλεισμὸ ἀπὸ τὴν Κ.Ε. καὶ ἀπὸ τὸ κόμμα τοῦ Μάρκου καὶ τῆς Χρύσας. Ἀλλὰ φοβᾶται νὰ ἀνακοινώσει τὴν ἀπόφασή της αὐτὴ καὶ τοὺς λόγους της στὸ κόμμα. Δημοσιεύει μόνο μιὰ δήλωση ὅτι τοὺς «ἀπαλλάσσει ἀπὸ κάθε κομματικὴ δουλειὰ» γιατὶ εἶναι καὶ οἱ δυό τους ἀπὸ πολλοὺς μῆνες «βαριὰ ἄρρωστοι» καὶ δὲν μποροῦνε πιὰ νὰ ἀνταποκριθοῦνε στὰ σοβαρὰ καθήκοντα ποὺ τοὺς εἶχε ἀναθέσει ἡ Κ.Ε. Στὴν Ὁλομέλεια αὐτή, γιὰ πρώτη φορά, ὁ Ζαχαριάδης εἰσηγεῖται τὴν ἐγκατάλειψη τῆς θεμελιακῆς θέσης τοῦ ΚΚΕ γιὰ τὸ χαρακτήρα τῆς ἐπερχόμενης ἐπανάστασης στὴν Ἑλλάδα σὰν «ἀστικοδημοκρατικῆς», ὑποστηρίζοντας ὅτι τώρα πιὰ μόνο «σοσιαλιστικὸς» θἆναι ὁ χαρακτήρας τῆς ἐπανάστασης στὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ὁλομέλεια κάνει ἐπίσης στροφὴ 180 μοιρῶν στὸ μακεδονικὸ ζήτημα.

Ἡ 5η Ὁλομέλεια καὶ τὸ μακεδονικὸ ζήτημα

Πάνω στὸ θέμα αὐτὸ ἡ «Ἐργατικὴ Πάλη» (ὄργανο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Διεθνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδας — Ἑλληνικὸ Τμῆμα τῆς 4ης Διεθνοῦς) στὸ φύλλο 13 τοῦ Ἀπρίλη 1949 σὲ ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο «Μακεδονικὸ ζήτημα, Σταλινισμὸς καὶ 4η Διεθνής» ἔγραφε τὰ ἑξῆς:

«Τὸ μακεδονικὸ ζήτημα ἔγινε πάλι ἐπίκαιρο μὲ τὶς ἀποφάσεις τῆς 5ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τοῦ ΚΚΕ καὶ τῆς Ὁλομέλειας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς ΝΟΦ ποὺ ἔρριξε τὸ σύνθημα γιὰ τὴν «ἕνωση τῆς Μακεδονίας — βουλγαρικῆς, γιουγκοσλαβικῆς καὶ ἑλληνικῆς — σ' ἕνα ἑνιαῖο, ἀνεξάρτητο, ἰσότιμο κράτος μέσα στὴ Λαϊκοδημοκρατικὴ Ὁμοσπονδία τῶν Βαλκανικῶν Λαῶν». Ἡ νέα αὐτὴ στροφὴ τοῦ ἑλληνικοῦ σταλινισμοῦ, πάνω σ' ἕνα ζήτημα ποὺ τὸ θεωροῦσε ἀνύπαρχτο δυὸ δεκαετίες, ἔρχεται ν' ἀποκορυφώσει τὴ σύγχυση μέσα στὶς ἐργαζόμενες ἐργατοαγροτικὲς μάζες τῆς χώρας ποὺ τὴν καλλιέργησε ἡ σταλινικὴ πολιτικὴ ἀπὸ τὸ 1924 μὲ τὶς διάφορες σφαλερὲς ἢ ἀντιδραστικὲς θέσεις της καὶ μὲ τὶς παλινωδίες της γύρω στὸ ζήτημα αὐτό.

Πρὶν ἀναπτύξουμε πῶς μπαίνει τὸ μακεδονικὸ ζήτημα καὶ ποιὰ εἶναι ἡ θέση τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου, θὰ σκιαγραφήσουμε και θὰ ἐξηγήσουμε πρῶτα τὴ σταλινικὴ πολιτικὴ στὶς διάφορες ἀλληλοσυγκρουόμενες φάσεις της:

Στὰ 1924, σὰν συνέπεια τῶν ἀποφάσεων τοῦ 5ου Παγκόσμιου Συνεδρίου

τῆς Κ.Δ., τῆς 7ης Βαλκανικῆς Κομμουνιστικῆς Συνδιάσκεψης καὶ τοῦ Ἕκτου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΕ, ρίχνεται σὰν κεντρικὸ πολιτικὸ σύνθημα τὸ «Ἑνιαία καὶ ἀνεξάρτητη Μακεδονία — Ἑνιαία καὶ ἀνεξάρτητη Θράκη». Τὸ σύνθημα αὐτὸ ἤτανε βασικὰ σφαλερὸ στὸ δεύτερο μέρος του (γιὰ τὴ Θράκη) γιατὶ ἁπλούστατα δ ὲ ν ὑ π ῆ ρ χ ε θρακικὴ ἐθνότητα καὶ ἐθνικὸ θρακικὸ ζήτημα. Ἀλλ' ἀκόμη καὶ στὸ πρῶτο του σκέλος τὸ σύνθημα αὐτὸ ἤτανε ἐντελῶς ἀκατανόητο στὶς μάζες καὶ ἐσφαλμένο θεωρητικὰ - πολιτικὰ γιατὶ τὸ μακεδονικὸ ζήτημα (ποὺ ὑ π ῆ ρ χ ε) τὸ ἀντίκρυζε σὰν ἐ δ α φ ι κ ὸ κι ὄχι σὰν ἐ θ ν ι κ ὸ ποὺ πραγματικὰ ἤτανε. Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ συνθήματος αὐτοῦ στὸ ἑλληνικὸ Κ.Κ. ὀφείλεται: α) γενικὰ στὴν ἐσφαλμένη πολιτικὴ ποὺ υἱοθέτησε τὸ 5ο Συνέδριο τῆς Κ.Δ. (πρῶτος σταθμὸς στὴν ἱστορία τοῦ γραφειοκρατικοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς Κ.Δ.), ὅταν μὲ τὸ στόμα τοῦ εἰσηγητοῦ του Μανουΐλσκι διακήρυξε (ὕστερ' ἀπὸ τὶς προλεταριακὲς ἧττες τοῦ 1923 στὴ Γερμανία καὶ τοῦ 1923—24 στὴ Βουλγαρία) ὅτι οἱ ἐθνικὲς ἐξεγέρσεις — Ράντιτς, Κροάτες, Σλοβάκοι, Μακεδόνες κλπ. — ἤτανε «μπόμπα» ποὺ ἔμπαινε στὰ θεμέλια τοῦ εὐρωπαϊκοῦ καπιταλισμοῦ καὶ β) εἰδικότερα στὸν πολιτικὸ τυχοδιωκτισμὸ τῆς τότε διοίκησης Κολλάρωφ — Δημητρὼφ τοῦ βουλγαρικοῦ Κ.Κ. γιὰ μιὰ συμμαχία μὲ τὸ Μακεδονικὸ Κομιτάτο τῶν Ἀλεξανδρὼφ καὶ Πρωτογκέρωφ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς ὁποίας ἔπρεπε μὲ κάθε θυσία νὰ ριχτεῖ ἀπὸ τὸ ΚΚΕ τὸ σύνθημα «Ἑνιαία καὶ ἀνεξάρτητη Μακεδονία κλπ.», ὁποιεσδήποτε συνέπειες κι ἂν θὰ εἶχε αὐτὸ σὲ βάρος τῆς μαζικῆς του ἐπιρροῆς.

2) Τὸ σύνθημα αὐτὸ οὐσιαστικὰ ἐ γ κ α τ α λ ε ί φ θ η κ ε σὲ λίγο μὲ τὴν ἀξιοθρήνητη κατάρρευση τῆς τυχοδιωκτικῆς πολιτικῆς Κολλάρωφ — Δημητρώφ, ἔπαψε νὰ μπαίνει στὸ κέντρο τῆς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΕ κι ἂν διατηρήθηκε τυπικὰ σ' ὁρισμένα ντοκουμέντα (ἀποφάσεις τοῦ 3ου καὶ τοῦ 4ου Τακτικοῦ Συνεδρίου τοῦ ΚΚΕ, τῆς 4ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τοῦ Δεκέμβρη 1931) αὐτὸ ἔγινε γιὰ λόγους γοήτρου ἀπέναντι τῆς ἀριστερῆς κομμουνιστικῆς ἀντιπολίτευσης (Π. Πουλιόπουλου).

3) Ἐξαφανίζεται ἐντελῶς τὸ σύνθημα «Ἑνιαία καὶ ἀνεξάρτητη Μακεδονία κλπ.» γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἀπόφαση τῆς 5ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. (Δεκέμβρης 1932), ξαναφαίνεται ἐπεισοδιακὰ καὶ ρετουσαρισμένο στὶς ἀποφάσεις τῆς 6ης Ὁλομέλειας τοῦ Γενάρη 1934 («ἐθνικὴ αὐτοδιάθεση μέχρι κρατικοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν καταπιεζομένων Μακεδόνων καὶ Θρακῶν») καὶ τοῦ 5ου Συνεδρίου τὸ Μάρτη 1934 («δικαίωμα τῶν μειονοτήτων γιὰ τὴν ἐθνικὴ αὐτοδιάθεση μέχρι κρατικοῦ ἀποχωρισμοῦ») καὶ ἐγκαταλείπεται ὁλοκληρωτικὰ στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΚΚΕ τὸν Ἰούνη 1935 καὶ ἐπίσημα πιὰ στὶς ἀποφάσεις τοῦ 6ου Συνεδρίου (Δεκέμβρης 1935) ποὺ διακηρύττει τὴν ἀ ν υ π α ρ ξ ί α ἐθνικοῦ μακεδονικοῦ ζητήματος ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τῆς ἐθνολογικῆς σύνθεσης τῆς Μακεδονίας. Παράλληλα οἱ σταλινικοὶ βουλευτὲς μέσα στὴ Βουλὴ ἀποφύγανε μὲ κάθε τρόπο νὰ ὑπερασπίσουν ἔστω καὶ μία (ἀριθ. 1) ἄμεση διεκδίκηση τῶν Μακεδόνων. Ἡ νέα αὐτὴ στροφὴ πάνω στὸ μακεδονικὸ ζήτημα τοῦ σταλινικοῦ ΚΚΕ (ποὺ διατηρήθηκε ὡς τὸ Γενάρη 1949), εὐθυγραμμίζοντάς το μὲ τὴν ἄποψη τῆς ντόπιας μπουρζουαζίας, διακηρύχτηκε μὲ τὸν πιὸ κατηγορηματικὸ τρόπο γιὰ νὰ διευκολύνει τὴν τότε «γενικὴ γραμμή», δηλαδὴ τὴν πολιτικὴ τοῦ «Παλλαϊκοῦ Μετώπου» καὶ τοῦ «Δημοκρατικοῦ Ἀν-

τιφασιστικοῦ Συνασπισμοῦ» μὲ τὴ «φιλελεύθερη - δημοκρατική»(!) πτέρυγα τῆς μπουρζουαζίας (βλέπε Σύμφωνο Σκλάβαινα — Σοφούλη κλπ). Πρίν, κατὰ καὶ μετὰ τὸν πόλεμο ἀκόμα ἡ ἐθνικιστικὴ αὐτὴ πολιτικὴ τοῦ ΚΚΕ βρῆκε τὴν ἀποκορύφωσή της μὲ τὴ διακήρυξη τῶν συνθημάτων γιὰ τὴν «ὑπεράσπιση τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἀκεραιότητας τῆς χώρας», τοῦ «ἐθνικοῦ μετώπου», τοῦ «ἀντιφασιστικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου», τῆς «κυβέρνησης ἐθνικῆς ἑνότητας», τῆς «συνοριακῆς διαρρύθμισης σὲ βάρος τῆς Βουλγαρίας» κλπ.

4) Ἡ τελευταία σταλινικὴ στροφὴ πάνω στὸ μακεδονικὸ (5η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε., Γενάρης 1949) οὐσιαστικὰ ἐπαναλαμβάνει τὸ παλιὸ σύνθημα τοῦ 1924 μέσα στὶς νέες ἱστορικὲς συνθῆκες. Ἡ θέση αὐτὴ σήμερα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὰ συμφέροντα οὔτε τῆς ἑλληνικῆς, οὔτε τῆς βαλκανικῆς, οὔτε τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, πρὸς τὴν ὁποία ὁ σταλινισμὸς σ' ἐθνική, βαλκανικὴ καὶ παγκόσμια κλίμακα εἶναι ἀσυμφιλίωτα ἐχθρικός. Ἐξυπηρετεῖ ἀποκλειστικὰ τὰ συμφέροντα τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας. Αὐτή, ἐκμεταλλευόμενη τοὺς ἐθνικοὺς πόθους τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ γιὰ τὴν αὐτοδιάθεσή του καὶ μπροστὰ στὴν ἀδυναμία της νὰ ἐπικρατήσει στὴν Ἑλλάδα διαμέσου τοῦ ἀντάρτικου κινήματος, ἀποβλέπει νὰ δημιουργήσει ἕνα «ἀνεξάρτητο» μακεδονικὸ κράτος (ἀπὸ τὶς τρεῖς Μακεδονίες: βουλγαρική, γιουγκοσλαβική, ἑλληνική), οὐσιαστικότατα ὅμως ἐξαρτημένο μέσῳ τῆς Βουλγαρίας ἀπὸ τὸ Κρεμλίνο, κράτος ποὺ α) θὰ ἐξασθενίσει τὴν «Ὁμοσπονδιακὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία» τῆς Γιουγκοσλαβίας τοῦ Τίτο, β) θὰ δημιουργήσει μιὰ σοβαρὴ ἐχθρικὴ σφήνα στὰ πλευρά της, γ) θἄχει τὴν τόσο ποθητὴ «διέξοδο στὸ Αἰγαῖο», δ) θὰ πλευροκοπεῖ τὰ ἀντισοβιετικὰ προγεφυρώματα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στὰ Βαλκάνια καὶ στὰ Στενά: Ἑλλάδα καὶ Τουρκία.

Σκοπὸς τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας ποὺ ὑπαγορεύει τὸ σύνθημα τοῦ «ἑνιαίου καὶ ἀνεξάρτητου μακεδονικοῦ κράτους» (μὲ ἄξονά του τὴ βουλγαρικὴ Μακεδονία τοῦ Πιρὶν σ ή μ ε ρ α, τὴ γιουγκοσλαβικὴ «Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας» κ τ ὲ ς) δὲν εἶναι — τὸ ἐπαναλαμβάνουμε — οὔτε ἡ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση τῶν Μακεδόνων (ποὺ ἐπανειλημμένα διακήρυξε ὁ σταλινισμὸς ὅτι πραγματοποιήθηκε μέσα στὰ «λαϊκο - δημοκρατικὰ» καθεστῶτα Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καταπιεζόμενη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μπουρζουαζία μειονότητα), οὔτε ἡ προώθηση τῶν θέσεων τῆς προλεταριακῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, παρὰ ἡ ἐπέκταση τοῦ χώρου ἐκμετάλλευσης τῆς γραφειοκρατίας, σὲ βάρος τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ βέβαια, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ σὲ βάρος τῶν ἴδιων τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγροτικῶν μαζῶν μὲ τὴν ἀλύπητη καταπίεση καὶ ἐκμετάλλευσή τους, τὴν ἐξόντωση τῆς ἀδιάφθορης ἐπαναστατικῆς τους πρωτοπορίας, τὴν κατάπνιξη κάθε ἴχνους ἐλέγχου, κριτικῆς καὶ πρωτοβουλίας τους, τὴ διαφθορὰ τοῦ ταξικοῦ κριτηρίου τους — ὅλα αὐτὰ ἐν ὀνόματι ἑνὸς «σοσιαλισμοῦ» ποὺ εἶναι ἡ πιὸ χτυπητὴ ἄρνηση τῆς πραγματικῆς οὐσίας τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ποὺ καλύπτει τὰ τερατώδη προνόμια μιᾶς δεσποτικῆς καὶ ἀνεξέλεγκτης γραφειοκρατίας...

Ὕστερ' ἀπὸ 17 χρόνια ἐθνικιστικοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ ΚΚΕ σχετικὰ μὲ τὸ μακεδονικό, ἡ ἀπρόοπτη «ἀ ν α κ ά λ υ ψ ή» του στὴν 5η Ὁλομέλεια τοῦ 1949, ὁ τ ρ ό π ο ς μὲ τὸν ὁποῖο τὸ ἀντικρύζει καὶ ἡ σ τ ι γ μ ὴ

στὴν ὁποία τὸ κάνει ἐπίκεντρο τῆς πολιτικῆς του, ὄχι μόνο δὲν διορθώνει τίποτε, ἀλλὰ ἀποτελεῖ μιὰ διπλὴ προδοσία σὲ βάρος καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν καταπιεζομένων ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μπουρζουαζία Μακεδόνων. Τὸ ἑλληνικὸ προλεταριάτο τὸ ἀφήνει ἀπροετοίμαστο ἰδεολογικά, συγχυσμένο πολιτικὰ καὶ ἄναυδο στὴν ἰδεολογικὴ ἐπίθεση καὶ τὴν πίεση τῆς μπουρζουαζίας, καὶ τοῦ κάνει ἀκόμα δυσκολότερη τὴν ἀνασυγκρότηση τῶν σμπαραλιασμένων γραμμῶν του (σχετικὸ εἶναι καὶ τὸ κύμα τῶν δηλώσεων καὶ τῶν λιποταξιῶν στοὺς τελευταίους μῆνες). Ὁ τ ρ ό π ο ς (κρατικὸς ἀποχωρισμὸς ὅ λ η ς τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας) καὶ ἡ σ τ ι γ μ ὴ (περίοδος μεγάλης κατάπτωσης τοῦ προλεταριακοῦ κινήματος) τῆς ξ α φ ν ι κ ῆ ς «ἀνακάλυψης» ἀπὸ τὸ ΚΚΕ τοῦ μακεδονικοῦ ζητήματος, σὲ σ υ σ χ ε τ ι σ μ ὸ μὲ τὶς ἐπίμονα καὶ μακρόχρονα καλλιεργημένες ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ΚΚΕ ἐθνικιστικὲς ἀντιλήψεις, π ε ρ ι ο ρ ί ζ ο υ ν ἀ σ φ υ χ τ ι κ ὰ τὴν πλατιὰ κοινωνικὴ βάση ποὺ ἀπαιτεῖ σήμερα τὸ τεράστιο ἔργο τῆς ἀνατροπῆς στὴν Ἑλλάδα τῆς καπιταλιστικῆς ἐξουσίας ποὺ τρικλίζει μὲν ἡ ἴδια ἀλλὰ στηρίζεται στὴν ἀνεπιφύλαχτη ἐνίσχυση τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ. Ἀλλὰ ὁ σταλινισμὸς προδίνει ἀκόμα κι αὐτὸν τὸν ἱστορικὸ ἀγώνα τῶν Μακεδόνων: α) γιατὶ τοὺς ἀπομονώνει ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ προλεταριάτο ποὺ χωρὶς τὴν ἀνασυγκρότηση τοῦ ταξικοῦ μετώπου του καὶ τὴ νικηφόρα του ἐπαναστατικὴ ἐξόρμηση δὲν μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση ὅσων Μακεδόνων καταπιέζονται ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ ἰμπεριαλιστικὸ ζυγό, β) γιατὶ τὴν ἐνδεχόμενη διάθεσή τους γιὰ τὴν ἑνιαία καὶ ἀνεξάρτητη κρατική τους συγκρότηση (ἀδύνατη χωρὶς τὴν ἀδερφικὴ κατανόηση, συνεργασία καὶ ὑποστήριξη τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ, βουλγαρικοῦ κι ἑλληνικοῦ προλεταριάτου) τὴν ἐκμεταλλεύεται γιὰ νὰ δημιουργήσει ἕνα κράτος - πιόνι στὰ χέρια τοῦ Κρεμλίνου, δηλαδὴ ἕνα κράτος ὅπου οἱ μάζες του θὰ καταδυναστεύονται καὶ θὰ ἐκμεταλλεύονται οἰκονομικὰ ἀπὸ τὴ «λαϊκοδημοκρατικὴ» γραφειοκρατία καὶ θὰ χρησιμοποιοῦνται τελικὰ γιὰ τοὺς ἀντιδραστικοὺς σκοποὺς τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας πρῶτα - πρῶτα στὰ σχέδιά της ἐναντίον τῆς Γιουγκοσλαβίας τοῦ Τίτο.

Πῶς μπαίνει ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς προλεταριακῆς ἐ π α ν α σ τ α τ ι κ ῆ ς πολιτικῆς τὸ μακεδονικὸ ζήτημα μέσα στὶς σημερινὲς ἱστορικὲς συνθῆκες; Ποιά εἶναι τὰ καθήκοντα τοῦ ἑλληνικοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν καταπιεζομένων ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μπουρζουαζία Μακεδόνων; Θὰ τὰ συνοψίσουμε ὅσο μποροῦμε καθαρότερα:

Μέσα στὴ Βαλκανικὴ Μακεδονία (βουλγαρική, γιουγκοσλαβική, ἑλληνική) ὑπάρχει μιὰ καταπιεζόμενη ἐθνότητα: οἱ Μακεδόνες μὲ τὴν ἰδιαίτερη ἐθνική τους συνείδηση, τὴν ἐθνική τους γλώσσα (μακεδονική), τὰ δικά τους ἤθη καὶ ἔθιμα, τοὺς ἐθνικοαπελευθερωτικοὺς ἀγῶνες τους ποὺ κορωνίδα τους στάθηκε ἡ πνιγμένη στὸ αἷμα λαϊκὴ ἐπανάσταση τοῦ Ἴλιντεν (2 Αὐγούστου 1903). Ἡ ἐθνότητα αὐτὴ περιλαμβάνεται σὲ συμπαγεῖς μάζες στὴ βουλγαρικὴ Μακεδονία τοῦ Πιρὶν (ποὺ συγκεντρώνει τὸ μεγαλύτερο ὄγκο της), στὴ γιουγκοσλαβικὴ «λαϊκὴ δημοκρατία τῆς Μακεδονίας» (ποὺ εἶναι ἡ ἐκτενέστερη ἐδαφικὴ περιοχὴ) καὶ σὲ μιὰ συνοριακὴ λωρίδα τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας ποὺ τὴν κατοικοῦνε σύμφωνα μὲ τὶς ἐπίσημες (ἀλλὰ ὄχι ἀληθινὲς) στατιστικὲς τοῦ 1928 ὀγδόντα χιλιάδες, πραγματικὰ ὅμως 200—250 χιλιάδες Μακεδόνες. (Ἡ

ἐθνολογικὴ σύνθεση τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τὸ 1922 κι ἔπειτα ἄλλαξε ἀποφασιστικὰ ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου μὲ τὴν ἑλληνοτουρκικὴ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν καὶ τὴν ἑλληνοβουλγαρικὴ «ἑκουσία» μετανάστευση). Ἡ μακεδονικὴ ἐθνότητα καὶ τὸ ἀπελευθερωτικό της κίνημα ἐγνώρισαν προπολεμικὰ τὴν πιὸ ὠμὴ καταπίεση ἀπὸ τὶς βαλκανικὲς μπουρζουαζίες (ἰδιαίτερα τὴ σερβικὴ καὶ τὴν ἑλληνικὴ) καὶ τὴν πιὸ ὕπουλη ἐκμετάλλευσή τους ἀπὸ τὴ βουλγαρικὴ μπουρζουαζία γιὰ τοὺς δικούς της ἰμπεριαλιστικοὺς σκοπούς. Μεταπολεμικὰ ἡ μακεδονικὴ ἐθνότητα ἐγνώρισε ἀκόμη ἀγριότερη ἐθνικὴ καταπίεση ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μπουρζουαζία, ἐνῶ στὴ Γιουγκοσλαβία καὶ τὴ Βουλγαρία τῆς παραχωρήθηκαν ὅλα τὰ τυπικὰ δικαιώματα ἐθνικῆς ἰσοτιμίας μὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ μὲ τοὺς Βουλγάρους, ἀλλὰ παράλληλα τῆς ἐπιβλήθηκε ἡ καταπίεση κι ἡ ἐκμετάλλευσή της ἀπὸ τὴν προνομιούχα καὶ ἀνεξέλεγκτη γραφειοκρατία.

Τὸ ἐθνικὸ μακεδονικὸ ζήτημα οἱ Ἕλληνες τεταρτοδιεθνιστὲς δὲν τὸ ἀγνόησαν ποτὲ καὶ στιγματίσανε σὰν ἀντιδραστικὴ καὶ ἐθνικιστικὴ τὴ σταλινικὴ πολιτικὴ πάνω στὸ μακεδονικὸ ἀπὸ τὸ 1932 ὣς τὸ 1949. Διακηρύξανε στὸ πρόγραμμά τους καὶ σὲ κάθε σχετικὴ εὐκαιρία ὄχι μόνο ὅτι ὑπερασπίζουνε τὶς ἄμεσες ἐθνικὲς διεκδικήσεις τῶν καταπιεζομένων ἀπὸ τὴ μπουρζουαζία Μακεδόνων (λ.χ. ἐθνικὸ σχολεῖο καὶ ἐλεύθερη χρησιμοποίηση τῆς μακεδονικῆς γλώσσας, ἐθνικὴ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση, ἐλεύθερη ἐκδήλωση τῶν ἐθνικῶν ἐθίμων, θρησκευτικὴ ἐλευθερία, ἴσα πολιτικὰ δικαιώματα μὲ τοὺς Ἕλληνες κλπ.), ἀλλὰ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐθνικῆς τους αὐτοδιάθεσης ὣς τὸν κρατικὸ ἀποχωρισμό, ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ θέλησή τους, τονίζοντας συνάμα ὅτι τὴν π λ έ ρ ι α κ α ὶ ὁ ρ ι σ τ ι κ ὴ λύση τοῦ ἐθνικοῦ τους ζητήματος θὰ τὴν βροῦνε οἱ καταπιεζόμενες λαϊκὲς μάζες τῶν Μακεδόνων (ἀγροτικὲς στὴ μεγάλη τους πλειοψηφία) μ ό ν ο μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐπαναστατικῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν γιὰ τὴν ὁποία εἶναι ἀναγκαία ἡ ταξικὴ ἐπαναστατικὴ συμμαχία ὅλων τῶν καταπιεζομένων μαζῶν τῆς Βαλκανικῆς ἐναντίον τῶν ἐκμεταλλευτῶν καὶ καταπιεστῶν τους. Ἡ ὑπεράσπιση τοῦ δικαιώματος τῶν Μακεδόνων γιὰ τὴν ἐθνική τους αὐτοδιάθεση μέχρι κρατικοῦ ἀποχωρισμοῦ χαρακτηρίστηκε ἀπὸ τὸ κόμμα μας σὰν ἀπαραίτητο στοιχεῖο: α) γιὰ τὴ διεθνιστικὴ διαπαιδαγώγηση τοῦ ἑλληνικοῦ προλεταριάτου καὶ τὴν καταπολέμηση τῆς ἐθνικιστικῆς ἰδεολογίας μέσα στὶς γραμμές του (δὲν ὑποστηρίζουμε τὴν «πατρίδα», δηλαδὴ τὸ χῶρο ἐκμετάλλευσης καὶ καταπίεσης τῆς ἑλληνικῆς κεφαλαιοκρατίας — μοναδική μας «πατρίδα» εἶναι ἡ ἐπανάσταση στὴν Ἑλλάδα, στὰ Βαλκάνια, σ' ὅλο τὸν κόσμο — οἱ Ἕλληνες καπιταλιστὲς καὶ τὸ κράτος τους εἶναι ἀσυμφιλίωτοι ἐχθροί μας — οἱ Μακεδόνες καταπιεζόμενοι εἶναι ταξικά μας ἀδέρφια)· β) γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ταξικῆς συμμαχίας ἑλληνικοῦ προλεταριάτου καὶ μακεδονικῶν καταπιεζομένων μαζῶν καὶ τὴ χρησιμοποίηση τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος σὰν συμμαχικοῦ στοιχείου στὴ γενικότερη πάλη ὅλων τῶν ἐκμεταλλευομένων καὶ καταπιεζομένων μαζῶν τῆς χώρας γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ σοσιαλιστικὴ λύση. Μὰ παράλληλα ποτὲ δὲν παραδεχτήκαμε σὰν σωστὸ τὸ παλιὸ σταλινικὸ σύνθημα τῆς «Ἑνιαίας καὶ ἀνεξάρτητης Μακεδονίας» (δηλαδὴ τὸν κρατικὸ ἀποχωρισμὸ ὅλης τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας, στὴν ὁποία ἡ

μακεδονική ἐθνότητα σήμερα, μετὰ τὴ βίαιη ἐξεθνιστικὴ πολιτικὴ τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας, ἀποτελεῖ μιὰ μικρὴ μειονότητα) καὶ ἀποκαλύψαμε πάντα τὸν τυχοδιωκτικὸ χαραχτῆρα του καὶ τὴ σεχταριστικὴ οὐσία του.

Περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ σήμερα ἡ πλέρια καὶ ὁριστικὴ λύση τοῦ μακεδονικοῦ ζητήματος σὲ βαλκανικὴ κλίμακα (αὐτοδιάθεση τῆς μακεδονικῆς ἐθνότητας — ἑνιαία καὶ ἀνεξάρτητη κρατική της συγκρότηση) εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴν προλεταριακὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση στὰ Βαλκάνια καὶ μὲ τὴν ἵδρυση τῆς ἀληθινῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν (καμιὰ σχέση δὲν ἔχει μαζί της τὸ σταλινικὸ γραφειοκρατικὸ «λαϊκοδημοκρατικὸ» ἔκτρωμα). Κι αὐτὴ ἡ προλεταριακὴ ἐπαναστατικὴ λύση περνᾶ μέσα ἀπὸ δυὸ ἀλληλένδετες γραμμές: Στὴν Ἑλλάδα: ἀδιάλλαχτη ἐπαναστατικὴ πάλη τῶν προλεταριακῶν καὶ ἄλλων καταπιεζομένων μαζῶν ἐναντίον τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας καὶ τοῦ ξένου ἰμπεριαλισμοῦ ποὺ τὴ στηρίζει γιὰ τὴν ὁποία βασικὴ προϋπόθεση εἶναι ἡ ἀνασυγκρότηση τοῦ σμπαραλιασμένου προλεταριακοῦ κινήματος στὴ χώρα πού, ξεκινώντας ἀπὸ τὶς ἄμεσες οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς του διεκδικήσεις, στὴν ἀνοδική του πορεία εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ ὑποστηρίξει ἀνεπιφύλαχτα ὄχι μόνο τὶς ἄμεσες ἐθνικὲς διεκδικήσεις τῶν καταπιεζομένων ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μπουρζουαζία Μακεδόνων, ἀλλὰ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιάθεσής τους μέχρι τοῦ κρατικοῦ τους ἀποχωρισμοῦ. Καὶ στὶς ἄλλες βαλκανικὲς χῶρες: ἐπίμονη, συστηματική, ἀδιάλλαχτη καὶ μ' ὅλες τὶς μέθοδες τῆς ταξικῆς πάλης, ἀπὸ τὶς καταπιεζόμενες ἐργατοαγροτικὲς μάζες, καὶ τοὺς Μακεδόνες φυσικά, διεκδίκηση καὶ ὑπεράσπιση ἐνάντια στὴν προνομιούχα, ἀνεξέλεγκτη καὶ καταπιεστικὴ γραφειοκρατικὴ κάστα ἑνὸς πραγματικὰ ἐπαναστατικοῦ προγράμματος ποὺ μερικὰ ἀπὸ τὰ βασικά του στοιχεῖα εἶναι:

α) Δημοκρατικὴ λειτουργία τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων καὶ τῶν πολιτικῶν ὀργανώσεων — ἐλεύθερη λειτουργία ὅλων τῶν ἐργατικῶν ἀντικαπιταλιστικῶν κομμάτων κι ἐλεύθερη ἔκδοση τοῦ τύπου των — ἐλεύθερος ἔλεγχος καὶ κριτικὴ τῆς συνδικαλιστικῆς, κομματικῆς καὶ κρατικῆς διοίκησης. β) Ἐλεύθερη καὶ δημοκρατικὴ ἐκλογὴ ἐπιτροπῶν ἐργατῶν, χωρικῶν καὶ στρατιωτῶν ποὺ νὰ λογοδοτοῦν, νὰ ἐλέγχονται καὶ νὰ ἀνανεώνονται ἀπὸ τὶς μάζες, χωρὶς ἰδιαίτερα προνόμια, ἀντὶ γιὰ τὰ σημερινὰ γραφειοκρατικὰ ὄργανα. γ) Ἐξοπλισμὸς τῶν ἐργατῶν καὶ φτωχῶν χωρικῶν. δ) Ἀπαλλαγὴ ἀπὸ κάθε οἰκονομική, πολιτικὴ καὶ ἰδεολογικὴ ὑποτέλεια στὸ Κρεμλίνο. ε) Κατάργηση τοῦ οἰκονομικοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ σταμάτημα τῶν ἐπεμβάσεων στὴ Γιουγκοσλαβία τοῦ Τίτο. στ) Ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν φυλακισμένων γιὰ τὶς πολιτικές τους πεποιθήσεις ἀγωνιστῶν τῶν ἐργαζομένων. ζ) Ἐλεύθερη καὶ δημοκρατικὴ συζήτηση τῶν πολιτικῶν ἐκτιμήσεων τῆς 4ης Διεθνοῦς, τῶν σοσιαλιστῶν, τοῦ Τίτο, τοῦ Κόστωφ, τοῦ Μάρκου κλπ. η) Κατάργηση τῶν γραφειοκρατικῶν προνομίων. Πλέρια ἀπαλλοτρίωση οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ τῶν ἐκμεταλλευτῶν. θ) Ἀπεριόριστη ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ ὑποστήριξη τοῦ ἑλληνικοῦ προλεταριάτου στὸ σκληρὸ ἀντικαπιταλιστικό τους ἀγώνα. ι) Βαλκανικὴ Ὁμοσπονδία Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν...».

Αὐτὴ ἤτανε ἀπὸ τὸ 1949 ἡ τροτσκιστικὴ κριτικὴ πάνω στὶς ἀποφάσεις τῆς 5ης Ὁλομέλειας τοῦ 1949. Στὰ 1957 ἡ 7η Ὁλομέλεια κριτικάρει τὴ σταλι-

νικὴ πολιτικὴ τοῦ 1949 πάνω στὸ μακεδονικό, ἀλλὰ γιὰ νὰ ξαναπέσει πίσω στὴ σωβινιστικὴ ἄρνηση τῆς ὕπαρξης μακεδονικοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος. Ἀπὸ τὸν τυχοδιωκτισμὸ πήδημα πάλι στὸν πιὸ χυδαῖο ὀπορτουνισμό.

Νέες ἀνταρσίες: Παρτσαλίδης, Καραγιώργης

3. Στὴν 6η Ὁλομέλεια (Ὀχτώβρης 1949) ἡ κρίση κουφοκαίει ἀλλὰ στὴν 7η Ὁλομέλεια (Μάης 1950) ξεσπᾶ μὲ νέα ἔνταση. Αὐτὴ τὴ φορὰ τὴν ἀντιπολίτευση στὸν Ζαχαριάδη τὴν ἐνσαρκώνει ὁ Μῆτσος Παρτσαλίδης ποὺ ἤτανε τότε, κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ ἴδιου Ζαχαριάδη, ὁ «δεύτερος ἄνθρωπος τοῦ κόμματος» (μέλος τῆς γραμματείας τοῦ Π. Γ. καὶ πρόεδρος τῆς «Προσωρινῆς Δημοκρατικῆς Κυβέρνησης»). Ἡ κριτικὴ πλατφόρμα τοῦ Παρτσαλίδη, παραπλήσια μὲ τὴν πλατφόρμα τοῦ Μάρκου, καταδικάζεται «παμψηφεὶ» καὶ ὁ ἴδιος χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὰ πρωτοπαλλήκαρα τοῦ Ζαχαριάδη (Μπαρτζιώτα, Βλαντᾶ, Γούσια) σὰν «ψεύτης», «τροτσκιστής», «φραξιονιστής» καὶ «ὀπορτουνιστής», ἀλλὰ ὁ Ζαχαριάδης δὲν τολμᾶ νὰ τὸν διαγράψει ἀκόμα, ὑπολογίζει νὰ τὸν μεταπείσει. Ὁ Παρτσαλίδης μένει μόνος στὴν Ὁλομέλεια αὐτή, ἀλλὰ διατηρεῖ τὴ θέση του στὸ Π.Γ.

4. Ἡ κρίση παίρνει εὐρύτερη ἔκταση λίγες μέρες μετὰ τὴν 7η Ὁλομέλεια. Μὲ διαφωνίες προβάλλει τώρα ὁ Κ. Καραγιώργης, ἀπὸ παλιὰ μέλος τῆς Κ.Ε., διευθυντὴς καὶ ἀρθρογράφος τοῦ «Ριζοσπάστη», «ἀντιστράτηγος» τοῦ Δ.Σ.Ε., μέλος τοῦ Ἀνώτατου Πολεμικοῦ Συμβουλίου ποὺ εἶχε ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ζαχαριάδη καὶ ὑπουργὸς τῆς Π.Δ.Κ. Στὴν 5η Ὁλομέλεια εἶχε ταχθεῖ ἐναντίον τῶν ἀπόψεων τοῦ Μάρκου καὶ στὴν 7η Ὁλομέλεια ἐναντίον τῶν ἀπόψεων τοῦ Παρτσαλίδη. Ἀπὸ τὴν 6η Ὁλομέλεια ὅμως ἡ κριτικὴ σκέψη δυναμώνει μέσα του καὶ μετὰ τὴν 7η Ὁλομέλεια παρουσιάζει σημαντικὴ μεταστροφὴ στὶς πολιτικὲς του ἰδέες. Ἡ μεταστροφή του αὐτὴ ἐκδηλώνεται μὲ τὶς ἑξῆς ἀπόψεις ποὺ τὶς βάζει ἀνοιχτὰ μ' ἕνα γράμμα του (6.6.50) στὰ μέλη τῆς Κ.Ε.: «Ὁ Ζαχαριάδης χρεοκόπησε στὴν ἐφαρμογὴ τῆς κομματικῆς γραμμῆς στὴ δεύτερη φάση τῆς ἐπανάστασης, ὅπως καὶ οἱ Ἰωαννίδης, Σιάντος εἶχαν χρεοκοπήσει στὴν πρώτη φάση». «Ὁ Ζαχαριάδης σημείωσε πλήρη ἀποτυχία καὶ παλιὰ καὶ τώρα στὸ διάλεγμα καὶ τὴν ἀνάδειξη στελεχῶν». «Ἡ λέξη αὐτοκριτικὴ δὲν ὑπάρχει στὸ λεξιλόγιο τοῦ Ζαχαριάδη, ἐκτὸς ὅταν φτάνει στὸ ἀπροχώρητο ἡ κατάσταση». Στὸ ΚΚΕ «ὑπάρχει πολὺ ἔκδηλη ἰδεολογικο-πολιτικὴ ἀποτελμάτωση». Στὰ κομματικὰ σώματα ἐπὶ χρόνια τώρα τὰ ἴδια πάντα πρόσωπα «συζητοῦν χωρὶς νὰ μπαίνουν στὴν οὐσία καὶ δέχονται κατὰ κανόνα ὅσα λέει κάθε φορὰ ἡ εἰσήγηση». Κριτικάρει τὸν κομματικὸ μονολιθισμό: «Παμψηφεὶ» καταδικάζονται κατὰ τὴ γερμανικὴ κατοχὴ καὶ ἀμέσως μετὰ ἀπ' αὐτὴ οἱ ἀπόψεις Ζέβγου — Καραγιώργη οἱ ἀντίθετες μὲ τὴν ὀπορτουνιστικὴ γραμμὴ τῆς τότε καθοδήγησης, ἀλλὰ «παμψηφεὶ» ἐπίσης ἐγκρίνεται ἡ βασικὰ ἴδια κριτικὴ ποὺ κάνει μὲ τετράχρονη καθυ-

στέρηση ὁ Ζαχαριάδης. «Παμψηφεὶ» ἔγιναν δεχτὲς οἱ ὀπορτουνιστικὲς ἀντιλήψεις στὰ 1945 τοῦ Ζαχαριάδη α) πῶς ὅταν τὰ ἀστικὰ δημοκρατικὰ κόμματα ἀποφασίσουν εἰσβολὴ στὴν Ἀλβανία, τὸ ΚΚΕ παρὰ τὶς ἐπιφυλάξεις του θὰ τὸ δεχτεῖ, β) γιὰ τὸ ρόλο τῆς Ἀγγλίας στὴν Ἑλλάδα σὰν ἀντιστάθμισμα τῆς πίεσης ἀπὸ βορρᾶ· ἀλλὰ «παμψηφεὶ» ἐπίσης τὰ ἴδια πρόσωπα ἐγκρίνανε μετὰ πέντε ὁλόκληρα χρόνια τὴ σχετικὴ «αὐτοκριτική» τοῦ Ζαχαριάδη. «Παμψηφεὶ» καταδικάστηκαν οἱ ἀπόψεις τοῦ Μάρκου καὶ τοῦ Παρτσαλίδη. Τὸ Π.Γ. νὰ θέσει ὑπόψη τῆς Κ.Ε. καὶ τῆς Κ.Ε.Ε. τὰ κομματικὰ ντοκουμέντα καὶ τὶς διαφορετικὲς ἀπόψεις τῆς 10ετίας 1941—50 γιατὶ ἀλλιώτικα δὲν μπορεῖ νὰ γίνει σοβαρὴ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτική. Ἡ Κομματικὴ Συνδιάσκεψη ποὺ ἀποφάσισε ἡ 7η Ὁλομέλεια δὲν ἔχει καμιὰ ἔννοια γιατὶ «θὰ ἐπικυρώσει ἀναγκαστικὰ ὅ,τι σάπιο ὑπάρχει» — σημασία θὰ εἶχε ἡ ὀργάνωση ἑνὸς σώματος ἀπὸ ἀντιπροσώπους ποὺ δουλεύουν τὰ τελευταῖα χρόνια στὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ συμμετοχὴ τῶν διαφωνούντων Βαφειάδη, Παρτσαλίδη κλπ. Στὸ ΚΚΕ ἔχει δημιουργηθεῖ «κατάσταση ἰδεολογικῆς - πολιτικῆς στειρότητας καὶ ἀπόπνιξη κάθε πνεύματος κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς».

Ὁ Καραγιώργης προχώρησε περισσότερο ἀπὸ τοὺς Βαφειάδη — Παρτσαλίδη στὴν κριτική του. Σὲ μιὰ εἰδικὴ συνεδρίαση τῆς Κ.Ε. ποὺ συζήτησε τὴν περίπτωση Καραγιώργη, ὅταν ὁ Ζαχαριάδης, ἀπαντώντας στὴν κριτική του, ὑποστήριξε ὅτι ἡ πολιτική του ὑπαγορευόταν ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τοῦ Κ.Κ. τῆς ΕΣΣΔ καὶ τοῦ μεγάλου Στάλιν, ὁ Καραγιώργης εἶπε ὅτι δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη οὔτε στὸν ἴδιο τὸν Στάλιν μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. Οἱ ἀπόψεις τοῦ Καραγιώργη χαρακτηρίστηκαν «παμψηφεὶ» σὰν «ἀντικομματικές», «λικβινταριστικές», «χαφιέδικη πλατφόρμα», ὁ ἴδιος σὰν «προβοκάτορας», «πράχτορας ἀπὸ παλιὰ στὴν ὑπηρεσία τῶν Ἀμερικανῶν καὶ τῶν Ἄγγλων ἰμπεριαλιστῶν καὶ τῶν κατασκοπευτικῶν τους ὑπηρεσιῶν» (ὁ τελευταῖος χαρακτηρισμὸς εἶναι τοῦ Πέτρου Ρούσου, χτεσινοῦ ζαχαριαδικοῦ λακὲ καὶ σημερινοῦ ἀντιζαχαριαδικοῦ «ἐξυγιαντῆ»). «Παμψηφεὶ» (μὲ καταδικαστικὴ ψῆφο τοῦ ἴδιου τοῦ Παρτσαλίδη) διαγράφτηκε ὁ Καραγιώργης ἀπὸ κομματικὸ μέλος καὶ ρίχτηκε μὲ ἀπόφαση τοῦ Π. Γ. ἄρρωστος στὶς φυλακὲς ὅπου ἐξαφανίστηκαν τὰ ἴχνη του.

Ἡ 3η Συνδιάσκεψη τοῦ Κ.Κ.Ε.

5. Ἡ 3η Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ ποὺ συνῆλθε στὶς 15—16 Ὀκτωβρίου 1950 δικαίωσε τὴν πρόβλεψη τοῦ Καραγιώργη ὅτι θὰ ἐπικύρωνε τὴ σαπίλα ποὺ ὑπῆρχε. Προηγούμενα στὸ περιοδικὸ «Νέος Κόσμος» τοῦ Αὐγούστου 1950 καὶ σὲ εἰδικὴ ἔκδοση μὲ τὸν τίτλο «Πρὸς τὴν 3η Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ» δημοσιεύτηκαν ὀγκώδη «ντοκουμέντα» τῶν Ζαχαριάδη, Μπαρτζιώτα, Βλαντᾶ, Γούσια ποὺ συγκεντρώνανε τὰ

πυρά τους ἐναντίον τοῦ Μάρκου, τῆς Χρύσας, τοῦ Παρτσαλίδη, τοῦ Καραγιώργη, τοῦ Ἀποστόλου κλπ. Στὸ ἴδιο τεῦχος δημοσιεύεται ἡ πλατφόρμα τοῦ Μάρκου (μὲ τὸ χαρακτηρισμὸ «ὀπορτουνιστική»), οἱ ἀπόψεις τοῦ Παρτσαλίδη (ἕνα σημείωμά του καὶ ὁμιλίες του στὴν 7η Ὁλομέλεια), ἡ πλατφόρμα τοῦ Καραγιώργη (μὲ τὸ χαρακτηρισμὸ «ἀντικομματική, λικβινταριστική») καὶ οἱ σχετικὲς ἀποφάσεις τοῦ Π.Γ. καὶ τῆς Κ.Ε. πάνω στὶς πλατφόρμες αὐτές. Ἡ βασικὴ πολιτικὴ ἐκτίμηση τῆς Συνδιάσκεψης αὐτῆς ἦτανε ὅτι ἡ κατάσταση στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἐπαναστατικὴ καὶ γι᾽ αὐτὸ μὲ τὴν προκήρυξή της πρὸς τὸν ἑλληνικὸ λαὸ καὶ τοὺς στρατιῶτες τοὺς καλοῦσε νά... ἐπαναστατήσουνε καὶ νὰ ἀνέβουνε στὰ βουνά. Ἐκτίμηση ποὺ ἔρχονταν σὲ γοερὴ ἀντίφαση ὄχι μόνο μὲ τὸ συσχετισμὸ τῶν ταξικῶν δυνάμεων στὶς πόλεις καὶ τὴν ἐξάρθρωση τοῦ μαζικοῦ κινήματος, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ στρατιωτικὴ συντριβὴ τοῦ ἀντάρτικου στὴν περίοδο 1948—50 ποὺ ὄχι μόνο ἀπέτυχε στοὺς στρατηγικούς του σκοποὺς (κατάληψη τῆς ἐξουσίας στὴν Ἑλλάδα ἢ τουλάχιστο μιᾶς ἐδαφικῆς περιοχῆς γιὰ τὴν «Προσωρινὴ Δημοκρατικὴ Κυβέρνηση») ἀλλὰ καὶ εἶχε βαρύτατες ἀπώλειες σὲ ἀνθρώπινο δυναμικό*.

Ἡ 3η Συνδιάσκεψη ἔριξε σὰν κεντρικὸ πολιτικὸ σύνθημα τὸ «πανελλαδικὸ παλλαϊκὸ μέτωπο» (ἀπὸ τὸ 1953 τὸ σύνθημα ρετουσάρεται σὲ «πανελλαδικὸ πατριωτικὸ μέτωπο» ποὺ πρέπει νὰ σχηματίσει μιὰ «πατριωτικὴ κυβέρνηση συνασπισμοῦ»).

Ἕνας «μεγάλος ἥρωας» μεταμορφώνεται σὲ «ξεσκολισμένο προβοκάτορα»

Τὸ ἐντυπωσιακότερο ὅμως «τρὺκ» τῆς 3ης Συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚΕ εἶναι ἡ κατηγορία τοῦ Ζαχαριάδη ἐναντίον τοῦ παλιοῦ γραμματέα τῆς Κ.Ε. Σιάντου ὅτι ἦτανε «ξεσκολισμένος προβοκάτορας» στὴν ὑπηρεσία τῆς Ἰντέλλιτζενς Σέρβις. Αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ συκοφαντία δὲν κατευθυνότανε ἐνάντια σὲ τροτσκιστὲς εἴτε σὲ διαφωνοῦντες μὲ τὸν Ζαχαριάδη σταλινικοὺς ἡγέτες, ἀλλὰ σ᾽ ἕνα «μεγάλο νεκρὸ» τοῦ ΚΚΕ ποὺ εἶχε πεθάνει ξαφνικὰ στὶς 20 Μάη 1947 (3½ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν 3η Συνδιάσκεψη) ἀπὸ «καρδιακὴ πάθηση» στὸ σπίτι τοῦ σταλινικοῦ γιατροῦ Κόκκαλη, φίλου τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ κατόπιν μέλους τῆς «Προσωρινῆς Δημοκρατικῆς Κυβέρνησης», καὶ εἶχε κηδευτεῖ μὲ μεγάλες τιμὲς ἀπὸ τὸ ΚΚΕ.

Μὲ συμμετοχὴ στὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα τῶν καπνεργατῶν ἀπὸ παιδὶ 15 χρονῶν, ἕνας ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ (ἀπὸ τὸ 1920),

* Ὁ ὑποστράτηγος Δ. Ζαφειρόπουλος στὸ βιβλίο του «Ὁ ἀντισυμμοριακὸς ἀγών» (σ. 670) δίνει τὰ παρακάτω ἐπίσημα στοιχεῖα τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ — ποὺ τὰ παραθέτομε βέβαια μὲ κάθε ἐπιφύλαξη — γιὰ

μὲ ἀγωνιστικὴ ζωὴ διώξεων καὶ φυλακίσεων πού τὸ Π.Γ. τῆς Κ.Ε. τοῦ ΚΚΕ τὴ χαρακτήριζε τὸ 1947 σὰν «ὑποδειγματική» γιὰ τὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ, ὁ Σιάντος ἀπὸ «ἄξιος τιμονιέρης τοῦ ΚΚΕ», «γέρος τοῦ Ἀγώνα», «μεγάλος ἥρωας τῆς ἑλληνικῆς ἀντίστασης» (κατὰ τὸν Κασέν), «μεγάλος κομμουνιστὴς καὶ ἀγωνιστὴς τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας» (κατὰ τὸν Πόλιτ), ἔγινε ταχυδακτυλουργικὰ στὴν 3η Συνδιάσκεψη «ὕποπτος», «χαφιές», «πράχτορας» καὶ «ξεσκολισμένος μεγαλοπροβοκάτορας». Ὁ Ζαχαριάδης γιὰ νὰ στηρίξει τὴν κατηγορία του ἀνέφερε 12 «στοιχεῖα», τὸ ἕνα πιὸ ἀστήριχτο ἀπὸ τὸ ἄλλο, ποὺ ξαφνιάζουνε μὲ τὴν χοντροκοπιά τους: λ.χ. ὅτι ὁ Σιάντος ἤτανε πράχτορας γιατὶ στὸν πόλεμο τοῦ 1912 ἤτανε λοχίας μαζὶ μὲ τὸν Κονδύλη, ὅτι ἤτανε ὕποπτος γιατὶ σὲ ὥριμη ἡλικία πῆρε μέρος στὸ κίνημα, γιατὶ εἶχε κρατήσει συμφιλιωτικὴ στάση στὸ «λικβινταρισμό», γιατὶ δραπέτευσε δυὸ φορές, γιατὶ ἡ πολιτική του ὁδήγησε στὴ δεκεμβριανὴ ἧττα καὶ στὴ Βάρκιζα κλπ.

Ἐνῶ τίποτε δὲν στηρίζει τὴν φανταστικὴ ὑπόθεση ὅτι ὁ Σιάντος ἤτανε χαφιές, ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία προκαλεῖ βάσιμες ὑποψίες σὲ βάρος τοῦ ἴδιου τοῦ Ζαχαριάδη*.

Ὁ «μεγάλος ἀρχηγὸς» τοῦ ΚΚΕ — ποὺ ἤτανε γνήσιος μαθητὴς τοῦ Στάλιν καὶ στὶς ἐγκληματικὲς μέθοδες τῆς ἀπαλλαγῆς του εἴτε ἀπὸ τοὺς ἐνοχλητικοὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους εἴτε ἀπὸ τοὺς ἀνυπόταχτους συντρόφους του — εἶχε κάθε συμφέρον ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Σιάντου γιὰ τοὺς παρακάτω λόγους: α) Ὁ Σιάντος ἤτανε ἡ «δεύτερη κορυφὴ» μέσα στὸ ΚΚΕ ἀλλὰ εἶχε ἀποκτήσει δυσανάλογα μεγάλο γόητρο μέσα στὶς κομματικὲς γραμμὲς κατὰ τὴν περίοδο τῆς Κατοχῆς — καὶ οἱ «δεύτεροι ἄνθρωποι» μέσα στὶς σταλινικὲς γραφειοκρατικὲς πυραμίδες συγκεντρώνουνε συνήθως τὶς ἀνήσυχες φροντίδες τῶν «πρώτων ἀνθρώπων» ποὺ διατρέχουνε πάντα τὸν κίνδυνο νὰ γίνουνε ἀποδιοπομπαῖοι (ἐμφαντικὸς ἄλλωστε εἶναι ὁ παραμερισμὸς ἀπὸ τὸν Ζαχαριάδη ἀργότερα τῶν δυὸ - τριῶν «δεύτερων» προσωπικοτήτων τοῦ ΚΚΕ, τοῦ Μάρκου, τοῦ Παρτσαλίδη, τοῦ Ἰωαννίδη). β) Ὁ Σιάντος εἶναι πιθανὸ νὰ ἐκδήλωσε, ἂν ὄχι διαφωνία, κάποιο σκεπτικισμὸ γιὰ τὸ ἀβέβαιο μέλλον τοῦ νέου ἀνταρτοπόλεμου καὶ νὰ ζήτησε νὰ μείνει στὸν παράνομο κομματικὸ μηχανισμὸ τῶν πόλεων (χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ φράση τοῦ Ζαχαριάδη στὴν 3η Συνδιάσκεψη: «Δὲν μποροῦσα νὰ φύγω γιὰ τὸ βουνὸ καὶ ν' ἀφήσω

τὴν περίοδο 1946 — 50: Ἀπώλειες ἀνταρτῶν: νεκροὶ 38.421, συλληφθέντες 23.960, παραδοθέντες 21.544 (γενικὸ σύνολο 83.925). Ἀπώλειες κυβερνητικοῦ στρατοῦ: νεκροὶ 8.440, τραυματίες 29.496, «ἀγνοούμενοι» 5.446 (γενικὸ σύνολο 43.482). Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» δὲν ξέρουμε ἂν δόθηκαν σχετικοὶ ἀριθμοί.

* Ὄψιμες, ὅπως πάντα, ὁμολογίες γίνονται σήμερα ἀπὸ τὴ μεταζαχαριαδικὴ «συλλογικὴ ἡγεσία» τοῦ ΚΚΕ: «Ἡ ὑπὸ τοὺς Ζαχαριάδη — Μπαρτζιώτα — Γούσια — Βλαντᾶ καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ χρησιμοποίησε γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς λαθεμένης τους πολιτικῆς γραμμῆς τὶς πιὸ βρωμερὲς μέθοδες καὶ συκοφαντίες μὲ σκοπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ ἀκόμα (ὅσο περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι τους) τὴ φυσικὴ ἐξόντωση ὅλων ἐκείνων ποὺ ἐκφράζονταν ἐνάντια στὴν πολιτική τους γραμμή» («Νέος Κόσμος», ἀριθ. 11 τοῦ 1956, σελ. 56).

πίσω μου τὸ Σιάντο»). γ) Ὁ Σιάντος ἤτανε ἀσφαλῶς ἡ ὑπεύθυνη κορυφὴ τοῦ ΚΚΕ στὸν ὁποῖο θὰ διαβιβάστηκε ἡ ντιρεχτίβα τοῦ Κρεμλίνου γιὰ τὴ συγκρότηση κυβέρνησης «ἐθνικῆς ἑνότητας» μὲ τὸν Παπανδρέου — ποὺ ἀποτέλεσε τὴν φόρμουλα τῆς μεγαλύτερης ἱστορικῆς προδοσίας ποὺ γνώρισε τὸ ἑλληνικὸ ἐργατικὸ κίνημα ἀπὸ μέρος τοῦ ΚΚΕ — εἶναι πιθανότατο λοιπὸν ὁ Σιάντος νὰ καταδικάστηκε ἀπὸ τὸν «ἀρχηγό» του νὰ γίνει ἀποδιοπομπαῖος καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ ὄχι μόνο γιατὶ ἤτανε ἕνας ἐπικίνδυνος μάρτυς τῆς προδοσίας μὰ καὶ γιατὶ μετὰ τὸ θάνατό του μποροῦσε νὰ καταγγελθεῖ ἄνετα σὰν πράχτορας τῶν Ἄγγλων ἰμπεριαλιστῶν γιὰ νὰ καλυφθοῦν ἔτσι οἱ πραγματικοὶ ἔνοχοι τῆς προδοσίας καὶ νὰ «ἱκανοποιηθεῖ» παράλληλα ἡ ἀνησυχητικὰ ὡριμάζουσα συνείδηση τῶν προλεταριακῶν στοιχείων τοῦ ΚΚΕ ὅτι μέσα στὴν ἴδια τὴν ἡγεσία του πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ ἡ πηγὴ τῆς ἥττας τοῦ Δεκέμβρη.

Ἡ ὑπόθεση Ἄρη Βελουχιώτη

Ἡ σκοτεινὴ αὐτὴ «ὑπόθεση Σιάντου» θυμίζει τὴν ἀκόμα πιὸ δραματικὴ «ὑπόθεση Ἄρη Βελουχιώτη» (Θανάση Κλάρα), τοῦ πρωτεργάτη καὶ σκληροτράχηλου ἀρχικαπετάνιου τοῦ ΕΛΑΣ ποὺ ἀρνήθηκε νὰ δεχτεῖ τὴ συνθηκολόγηση τῆς Βάρκιζας καὶ νὰ καταθέσει τὰ ὅπλα. Ὁ Ἄρης παίρνει τὴν ἡρωϊκὴ ἀπόφαση νὰ πολεμήσει καὶ ὄχι νὰ παραδοθεῖ, ἀντίθετα ἀπὸ τὴ «γραμμὴ» τοῦ ΚΚΕ. Ἡ γραφειοκρατία ὅμως, ποὺ δὲν ἔχει μέσα της τίποτε τὸ ἀνθρώπινο, δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀνεχθεῖ τέτοιες «ἀνταρσίες». Ὅποιος δὲν συμφωνεῖ μαζί της, πρέπει νὰ ἐξαφανιστεῖ. Δὲν περιορίζεται νὰ διαγράψει τὸν Βελουχιώτη γιὰ ἀπειθαρχία. Τὸν χαρακτηρίζει σὰν «προδότη» ποὺ ἀναπτύσσει «ὕποπτη δράση ποὺ μονάχα τὸν ἐχθρὸ ὠφελεῖ» (ἀπόφαση Π. Γ. 15.6.45). Ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ Ἄρης εἶναι ξεγραμμένος πιὰ ἀπὸ τὴ ζωή. Στὶς 19 τοῦ Ἰούνη τοῦ 1945, ὕστερ᾽ ἀπὸ κατάδοση, ἡ ὁμάδα του κυκλώνεται ἀπὸ τὶς κυβερνητικὲς δυνάμεις κι ὁ Βελουχιώτης σκοτώνεται στὴ μάχη. Ἀλλὰ ἡ ἀνερχόμενη καπιταλιστικὴ ἀντεπανάσταση τοῦδωσε μόνο τὴ χαριστικὴ βολή. Τὴ θανάσιμη πισώπλατη στιλετιὰ τὴν κάρφωσε στὸν Ἄρη, ἄνανδρα, 4 μέρες προτήτερα ἡ ἴδια ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Π.Γ. ποὺ ἔδωσε καὶ τὸ σῆμα τῆς κατάδοσης. Πρόκειται γιὰ ἕνα ἀπὸ τὰ ἀποκρουστικότερα στίγματα συνεργασίας σταλινικῆς γραφειοκρατίας καὶ καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης γιὰ τὴν ἐξόντωση ἐπαναστατῶν.

Ἡ κρίση βαθαίνει

6. Στὴν 3η Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ ἐπικράτησε ἡ κλίκα Ζαχαριάδη. Ὁ Παρτσαλίδης χαρακτηρίστηκε «πόλος συσπείρωσης τῶν ἀντι-

κομματικῶν, διεφθαρμένων, ὕποπτων καὶ προδοτικῶν στοιχείων», ἀποκλείστηκε ἀπὸ τὴν Κ.Ε. καὶ στάλθηκε νὰ πιάσει δουλειὰ σ' ἕνα ἐργοστάσιο. Ἀλλὰ ἡ κρίση δὲν μπορεῖ νὰ τελειώσει αὐτοῦ. Ἀγκαλιάζει ἀρκετὰ μέλη τῆς Κ.Ε. (Χατζῆ, Τσιάντη, Βέττα, Βατουσιανό...) ποὺ ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν Κ.Ε. γιὰ «ἀνικανότητα», τὸν Μαυρομάτη ποὺ διαγράφεται γιὰ ἀντισοβιετικὲς ἐκδηλώσεις καὶ ἀργότερα (1952) τὸν Ἰωαννίδη, ὀργανωτικὸ γραμματέα τοῦ ΚΚΕ ἀπὸ τὸ 7ο Συνέδριο, τὸν Θέο κ.ἄ. Ὁ Ζαχαριάδης στηρίζεται κυρίως στὴν τριανδρία τῶν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσή του ἀνώτερων στελεχῶν Μπαρτζιώτα — Βλαντᾶ — Γούσια. Στὶς παράνομες ὀργανώσεις τοῦ ΚΚΕ στὴν Ἑλλάδα ὅπου τὸ «ἀντιηγετικὸ» ρεῦμα διογκώνεται, τὰ καθοδηγητικὰ στελέχη φαίνεται ὅτι διαφωνοῦν μεταξύ τους. Ἡ παγκόσμια καμπάνια ποὺ ὀργανώθηκε γύρω ἀπὸ τὴ σύλληψη, τὶς δίκες καὶ τὴν ἐκτέλεση τοῦ Νίκου Μπελογιάννη, ἀπὸ τὴ μιά, καὶ ἡ συκοφαντικὴ δυσφήμηση ποὺ ἐξαπολύθηκε ἐνάντια στὸν Βαβούδη καὶ τὸν Πλουμπίδη, ἀγωνιστικὰ κι αὐτὰ καθοδηγητικὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ ποὺ ἔδωσαν τὴ ζωή τους, ἀλλὰ ποὺ τοὺς κατηγόρησε ἡ ἡγεσία τοῦ Ζαχαριάδη σὰν «χαφιέδες», ἀπὸ τὴν ἄλλη — δείχνουνε ἀνάγλυφα τὴν ὀξύτητα, τὴν ἔκταση καὶ τὶς συνέπειες τῆς ἐσωκομματικῆς κρίσης τοῦ ΚΚΕ. «Ὁ Μπελογιάννης — γράφει ὁ Ζαχαριάδης — πάλαιψε ἀμείλιχτα γιὰ τὴν κομματικὴ γραμμὴ καὶ τὴν ἑνότητα τοῦ κόμματος. Ἦταν ἀδυσώπητος ἐνάντια στοὺς ὀπορτουνιστές, τοὺς πουλημένους «ἀντιηγετικούς», ἐνάντια σ' ὅλους τοὺς κρυφοὺς καὶ φανεροὺς ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κόμματος» («Ριζοσπάστης», Ἀπρίλης 1952). Ὁ βρωμερὸς συκοφαντικὸς ὀχετὸς τοῦ Ζαχαριάδη ἐναντίον τῶν Βαβούδη καὶ Πλουμπίδη εἶναι ἐπίσης πολὺ χαρακτηριστικὸς γιὰ τὸ ποιοὺς θεωροῦσε «ὀπορτουνιστὲς» καὶ «ἀντιηγετικούς».

Τὸ λυκόφως τοῦ «μεγάλου ἀρχηγοῦ»

Τὸ συγκρότημα Ζαχαριάδη, παρὰ τὴν ὀξύτατη ἐσωκομματικὴ κρίση τοῦ ΚΚΕ, ἐπιπλέει ἀκόμα καὶ στὴν 3η Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ καὶ στὶς πέντε πρῶτες πλατιὲς Ὁλομέλειες τῆς Κ.Ε. (1950—55). Ἡ θέση ὅμως τοῦ Ζαχαριάδη γίνεται ὁλοένα περισσότερο δύσκολη ἀπὸ τὸ 1953. Σ' αὐτὸ συντρέχουνε οἱ ἑξῆς παράγοντες: Ἡ γενικὴ ἀτμόσφαιρα ποὺ δημιουργήθηκε μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Στάλιν στὴν ΕΣΣΔ καὶ στὶς «λαϊκὲς δημοκρατίες» μὲ τὴν ἄνοδο τοῦ ἀντιγραφειοκρατικοῦ κινήματος τῶν μαζῶν καὶ μὲ τὴ νέα γραφειοκρατικὴ στροφὴ τῆς «ἀποσταλινοποίησης». Οἱ μοριακὲς μεταβολὲς ποὺ συντελοῦνται μέσα στὴ συνείδηση μιᾶς σημαντικῆς μερίδας προλεταριακῶν μελῶν τοῦ ΚΚΕ στὴν Ἑλλάδα ποὺ ἄρχισαν νὰ σκέφτονται κριτικὰ πάνω στὶς ἧττες τοῦ κινήματος, στὶς πολιτικὲς εὐθύνες καὶ στὶς μέθοδες τῆς ζαχαριαδικῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ. Ἡ ἀνησυχία τῶν περισσοτέρων στελεχῶν τῆς ζαχαριαδικῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ στενό του ἐπιτελεῖο (Μπαρτζιώτα, Βλαντᾶ, Γού-

σια) γιὰ τὴν ἴδια τὴν προσωπική τους τύχη κάτω ἀπὸ τὸ καθεστὼς τῆς παντοδυναμίας τοῦ Ζαχαριάδη καὶ τῆς τριμελοῦς γραμματείας τοῦ Π.Γ., ἐνῶ θᾶταν λιγότερο ἀβέβαιη κάτω ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς «συλλογικῆς ἡγεσίας». Ἡ φραξιονιστικὴ δράση τῶν διαγραμμένων ἀπὸ τὸ ΚΚΕ ἡγετῶν (Παρτσαλίδη, Μάρκου κλπ.) γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀνατροπὴ τοῦ συγκροτήματος Ζαχαριάδη ἀποτελοῦσε ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου. Ἡ 4η Ὁλομέλεια (1953) ψηφίζει κατ᾽ ἀρχὴν ἕνα σχέδιο προγράμματος. Τὸ σχέδιο αὐτό: α) ἐγκατέλειπε σὰν «ξεπερασμένη» τὴ στρατηγικὴ τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης, β) μιλοῦσε γιὰ μιὰ «λαϊκοδημοκρατικὴ - σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση» ποὺ θὰ ἐγκαθιστοῦσε μιὰ ἐξουσία «λαϊκῆς δημοκρατίας» ποὺ «θὰ ἐκτελοῦσε λειτουργίες τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου» καὶ γ) φόρτωνε τὶς εὐθύνες τῆς ἥττας τῆς «δεύτερης ἐπανάστασης» στὸν «προβοκάτορα» Μάρκο καὶ στὸν «προδότη» Τίτο. Ἀλλὰ στὴν 5η Ὁλομέλεια τὸ σχέδιο ἀποσύρεται ἀπὸ τὴ συζήτηση. Στὸν πολιτικὸ ὁρίζοντα εἶχε τότε παρουσιαστεῖ ἡ προσέγγιση τοῦ Κρεμλίνου πρὸς τὸν Τίτο. Στὸ διάστημα ἀπὸ τὴν 5η ὥς τὴν 6η Ὁλομέλεια τοῦ 1956 τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ζαχαριαδικῆς Κ.Ε. καὶ τῆς ΚΚΕ ποὺ βγῆκαν ἀπὸ τὴν 3η Συνδιάσκεψη στρέφονται ἐναντίον τῆς ἡγεσίας Ζαχαριάδη ποὺ ἔχει χάσει πιὰ ὅπως φαίνεται τὴν ὑποστήριξη τοῦ Κρεμλίνου. Πολὺ «σταλινικός», πολὺ «ἀντιτικός», ὑπερσυγκεντρωτικὸς «ἀρχηγὸς» καὶ κύριος ὑπεύθυνος στὴ συνείδηση τῶν κομματικῶν μελῶν γιὰ τὶς ἧττες τῆς περιόδου 1946—49 καὶ τὶς ὀλέθριες συνέπειές τους — ὁ Ζαχαριάδης δὲν μποροῦσε τώρα πιὰ νὰ ἀποφύγει τὸ γκρέμισμά του ἀπὸ τὸ θρόνο στὸν ὁποῖο τὸν εἶχε ὑψώσει πρὶν ἀπὸ 25 χρόνια ἡ εὔνοια τοῦ σταλινικοῦ Κρεμλίνου.

Τὸ γκρέμισμα ἑνὸς εἰδώλου

7. Ἡ 6η Ὁλομέλεια τοῦ Μάρτη τοῦ 1956 — στὴν ὁποία ὁ Ζαχαριάδης δὲν παίρνει μέρος, ἴσως γιατὶ θεωρεῖ ὁριστικὰ χαμένο καὶ μάταιο κάθε ἀγώνα — καθαιρεῖ τὸ «μεγάλο ἀρχηγὸ» ἀπὸ τὰ πόστα τοῦ γενικοῦ γραμματέα τῆς Κ.Ε. καὶ τοῦ μέλους τοῦ Π.Γ., δηλαδὴ τὸν «καρατομεῖ» ἐν ὀνόματι τῆς «συλλογικῆς ἡγεσίας», ἀκριβῶς ὅπως ἕνα μήνα προτήτερα, τὸ 20ὸ Συνέδριο τοῦ Κ.Κ. τῆς ΕΣΣΔ εἶχε «καρατομήσει» τὸν Στάλιν ἐν ὀνόματι τῆς σοβιετικῆς «συλλογικῆς ἡγεσίας». Κι αὐτὴ ἡ 6η Ὁλομέλεια αὐτοδιαφημίζεται σὰν «σταθμὸς» στὴν ἱστορία τοῦ ΚΚΕ, ἀπαράλλαχτα ὅπως μιὰ ἄλλη 6η Ὁλομέλεια (τοῦ 1934). Στὶς γενικές της γραμμὲς παρουσιάζεται σὰν μιὰ ἀντανάκλαση τοῦ 20οῦ Συνεδρίου τοῦ Κ.Κ. τῆς ΕΣΣΔ: Καταδίκη τῆς προσωπολατρίας καὶ στὸ Συνέδριο καὶ στὴν Ὁλομέλεια. Ὑποβιβασμὸς καὶ κριτικάρισμα στὴν ΕΣΣΔ τοῦ νεκροῦ «μεγάλου ἀρχηγοῦ» — καθαίρεση στὴν Ὁλομέλεια τῆς ζωντανῆς μικρογραφίας του μέσα στὸ ΚΚΕ. Καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις: ἀντικατάσταση τοῦ φετὶχ τοῦ ἀρχηγοῦ μὲ τὸ φετὶχ τῆς

«συλλογικῆς ἡγεσίας» — ἐπαγρύπνηση πάνω στὰ «ἀντικομματικὰ» στοιχεῖα κτλ. Στὸ θεωρητικὸ τομέα, ὅπως στὸ 20ὸ Συνέδριο, ἔτσι καὶ στὴν 6η Ὁλομέλεια παρουσιάζεται μεγαλύτερο βάλτωμα στὸ ρεφορμιστικὸ - ρεβιζιονιστικὸ τέλμα. Τὸ 20ὸ Συνέδριο λανσάρει τὴν ἄποψη τῆς εἰρηνικῆς, ὁμαλῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας μὲ τὸ κοινοβούλιο ποὺ θὰ μετατραπεῖ ἀπὸ ὄργανο τῆς κεφαλαιοκρατίας σὲ ὄργανο τῆς ἀληθινῆς λαϊκῆς ἐξουσίας (ἀπροσχημάτιστη ἀποκήρυξη καὶ κυνικὴ ἀπάρνηση τῆς μαρξιστικῆς - λενινιστικῆς θεωρίας γιὰ τὸ κράτος, ἐν ὀνόματι κάποιου «μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ» γραφειοκρατικῆς ἐπινόησης τοῦ 1956). Ἀπὸ τὸν ξώπετσο καὶ φρασεολογικὸ ἔστω ριζοσπαστισμὸ τοῦ Σχεδίου Προγράμματος τοῦ ΚΚΕ γιὰ τὴ «λαϊκοδημοκρατικὴ - σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση», ἡ 6η Ὁλομέλεια τοῦ 1956 ξαναγυρίζει πίσω στὴν «ἀστικοδημοκρατικὴ ἐπανάσταση». Ἐπιμένει ἰδιαίτερα στὰ «ἀριστερίστικα» καὶ «σεχταριστικὰ» λάθη τοῦ Ζαχαριάδη τῆς περιόδου 1946—1949, παρακάμπτει τὴν ἀσύγκριτα μεγαλύτερη καὶ πρωταρχικὴ ἧττα τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1944, συνέπεια τοῦ στρατηγικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ ὅλης τῆς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΕ στὴν Κατοχή, καὶ καλύπτει ἔνοχα τοὺς πραγματικοὺς ὑπαίτιους ἐκείνης τῆς προδοσίας*, ποὺ ἤτανε ὁλόκληρη ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ καὶ τὸ ἀντεπαναστατικὸ Κρεμλίνο.

Ἀλλὰ ἡ 6η Ὁλομέλεια δὲν εἶναι μονάχα μιὰ ἁπλὴ ἀντανάκλαση τοῦ 20οῦ Συνεδρίου. Εἶναι συνάμα καὶ μιὰ προσπάθεια τῆς γραφειοκρατικῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ νὰ σταθεῖ «συλλογικὰ» (θυσιάζοντας τὸν «ἀρ-

---

* Ὁ χαρακτηρισμὸς «προδοσία» δὲν ἔχει τὴν παραμικρὴ ὑπερβολή. Γιατὶ στὰ 1944, μέσα στὶς πιὸ εὐνοϊκὲς ἐθνικὰ καὶ διεθνῶς συνθῆκες, εἶχε οὐσιαστικὰ περάσει ἡ ἐξουσία στὸ ΚΚΕ (διαμέσου τοῦ ΕΑΜ — ΕΛΑΣ), ἀλλὰ ἡ γραφειοκρατικὴ ἡγεσία του συνειδητὰ τὴν παράδωσε στὰ χέρια τῆς ντόπιας καὶ ξένης καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης, ὄχι βέβαια ἐπειδὴ ἡ ἡγεσία αὐτὴ ἤτανε πράχτορας τοῦ βρετανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ἀλλὰ γιατὶ αὐτὸ ὑπαγορεύανε τότε τὰ συμφέροντα καὶ οἱ ἐπιδιώξεις τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας. Ἡ διαφορὰ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς πράξης μὲ τὴν τυχοδιωχτικὴ περιπέτεια τοῦ 1946—49 (ὑπαγορευμένη κι αὐτὴ ἀπὸ τὸ Κρεμλίνο στὴν περίοδο τοῦ «ψυχροῦ πολέμου») εἶναι ὁλοφάνερη. Στὰ 1946—49 τὸ ΚΚΕ προσπάθησε τὴν ἐξουσία, ποὺ στὰ 1944 παραχώρησε στὴν καπιταλιστικὴ ἀντίδραση, νὰ τὴν πάρει πίσω, τώρα ὅμως μέσα σὲ συνθῆκες δυσμενεῖς ἐθνικὰ καὶ διεθνῶς. Τὸν ὅρο «προδοσία» τὸν ἔχουνε χρησιμοποιήσει ἀκόμα καὶ ἡγέτες τιῦ ΚΚΕ (Ζαχαριάδης: «προδοσία τοῦ Σιάντου», «ὑποταγὴ στὰ συμφέροντα καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν Ἄγγλων ἰμπεριαλιστῶν». Καραγιώργης: «ἀγγλόφιλη» ἡ πολιτικὴ γραμμὴ Ἰωαννίδη — Σιάντου στὴν Κατοχὴ κλπ.). Μόνο σὰν προδοσία μπορεῖ ἀκριβόλογα νὰ χαρακτηριστεῖ τὸ ἱστορικὸ ἔγκλημα τοῦ ἑλληνικοῦ σταλινισμοῦ στὰ 1944. Τὸ ΚΚΕ μὲ τὶς 380.000 μέλη καὶ τὶς 70.000 ἐλασίτες, τὸ ΚΚΕ ποὺ ἐπηρέαζε σχεδὸν τὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ καὶ βρισκότανε ἐπὶ κεφαλῆς ἑνὸς πανίσχυρου ἀντιιμπεριαλιστικοῦ καὶ ἀντικαπιταλιστικοῦ μαζικοῦ κινήματος, τὸ ΚΚΕ ποὺ ἔδωσε χιλιάδες θύματα καὶ κυριαρχοῦσε σχεδὸν σ' ὅλη τὴν χώρα, συνεργάστηκε μὲ τὴ χρεοκοπημένη καὶ ἀπομονωμένη ντόπια καπιταλιστικὴ ἀντίδραση καὶ τὸν ἀγγλικὸ ἰμπεριαλισμὸ καὶ τοὺς μεταβίβασε ἔτσι τὴν ἐξουσία ποὺ τοῦ εἴχανε ἐμπιστευθεῖ οἱ μάζες.

χηγὸ καὶ στοὺς στενοὺς ἐπιτελεῖς του) στὴν ἀφυπνιζόμενη κριτικὴ συνείδηση μιᾶς σημαντικῆς μερίδας προλεταριακῶν μελῶν καὶ κατώτερων στελεχῶν το ΚΚΕ πού, ἀνήσυχα ἀπὸ τὶς ἧττες τοῦ μαζικοῦ κινήματος καὶ τὴν κατάσταση τοῦ κόμματός τους, ἐκδηλώνουνε μὲ κάποιο τρόπο τὴ δυσπιστία, ἂν ὄχι τὴν ἀντίθεσή τους, πρὸς τὴν πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθήθηκε, τὶς μέθοδες ποὺ ἐπικρατήσανε καὶ τὴν ἀξία τῆς ἔξω ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς πάλης καὶ ἀνεξέλεγκτης ἀπὸ τὴν κομματικὴ βάση ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ. Αὐτὲς οἱ ἀργὲς καὶ περιορισμένες, ἀκόμα, διαφοροποιήσεις μέσα στὴν ἀγωνιστικὴ προλεταριακὴ βάση τοῦ ΚΚΕ προκαλοῦν ἐλπίδες ὅτι ἀπὸ τὴ σημερινὴ ὀξύτατη κρίση τοῦ παγκόσμιου καὶ ἑλληνικοῦ σταλινισμοῦ θὰ ἀναβλύσουνε νέες σημαντικὲς ἀγωνιστικὲς δυνάμεις γιὰ τὴν ἀνόρθωση καὶ τὸ μαρξιστικὸ - λενινιστικὸ προσανατολισμὸ τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.

8. Ἡ 7η Ὁλομέλεια (1957) ὁλοκληρώνει τὴν ἐκκαθάριση τῆς ἡγεσίας Ζαχαριάδη. Καθαιρεῖ ἀπὸ τὴν Κ.Ε. «παμψηφεὶ» (!) τὸν πρώην γενικὸ γραμματέα καὶ ἀρχηγὸ τοῦ ΚΚΕ καὶ τὸν διαγράφει ἀπὸ μέλος τοῦ ΚΚΕ. Στὸ σημεῖο αὐτὸ οἱ διάδοχοι τοῦ Ζαχαριάδη δείχνουνε τὴν ἴδια μ' αὐτὸν περιφρόνηση στοὺς τύπους τοῦ κομματικοῦ Καταστατικοῦ: ἐμποδίζουν τὴ δημοκρατικὴ λειτουργία τοῦ κόμματος καὶ τὴν ἀβίαστη λήψη ἀπόφασης στὸ ἀντιπροσωπευτικὸ ὑπεύθυνο σῶμα του (συνέδριο ἢ συνδιάσκεψη) ἀφοῦ μιὰ ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. μπορεῖ ν' ἀλλάξει τὸ Π.Γ. ἀλλὰ δὲν δικαιοῦται νὰ διαγράψει μιὰ μερίδα ἢ ἕνα μέλος τῆς Κ.Ε. ποὺ εἶναι ζήτημα συνεδρίου ἢ συνδιάσκεψης. Ὁ Ζαχαριάδης γίνεται τώρα μὲ τὴ σειρά του θέμα τῆς ὠμῆς λειτουργίας τοῦ γραφειοκρατικοῦ μηχανισμοῦ ποὺ εἶχε ὁ ἴδιος σφυρηλατήσει σ' ὁλόκληρη τὴν πολιτικὴ του σταδιοδρομία. Γιὰ τὶς ἀπόψεις του καὶ γιὰ τὴ θέση του μέσα στὸ ΚΚΕ δὲν ἀποφασίζει τὸ κόμμα ἀλλὰ ὁ διοικητικὸς μηχανισμός του. Ἡ Ὁλομέλεια ἀποκαθιστᾶ τοὺς Μάρκο Βαφειάδη καὶ Μ. Βατουσιανὸ σὰν μέλη τῆς Κ.Ε. καὶ ἐκλέγει Π.Γ. ἀπὸ τοὺς Α. Γκρόζο, Μ. Παρτσαλίδη, Κ. Κολιγιάννη, Μ. Βαφειάδη, Λ. Στρίγκο, Κ. Θέο καὶ Π. Ροῦσο. Πρόεδρος τῆς Κ.Ε. ἐκλέγεται ὁ Α. Γκρόζος. Τὸ «νέο» γραφειοκρατικὸ ἐπιτελεῖο τοῦ ΚΚΕ ἀποτελεῖται ἀπὸ παλιοὺς στενοὺς συνεργάτες τοῦ Ζαχαριάδη ἐξ ὁλοκλήρου συνυπεύθυνους γιὰ ὅλη τὴν πολιτικὴ ποὺ ἀκολούθησε τὸ ΚΚΕ στὴν περίοδο 1941—49 ποὺ εἶναι ἡ περίοδος τῶν δυὸ μεγάλων καὶ ἱστορικῆς σημασίας ἡττῶν ποὺ γνώρισε τὸ ἑλληνικὸ ἐργατικὸ κίνημα κάτω ἀπὸ τὴ σταλινικὴ του καθοδήγηση.

Ὁλοκληρωτικὸς ἰδεολογικὸς ἐκφυλισμὸς τοῦ Κ.Κ.Ε.

Στὶς πολιτικές της θέσεις ἡ 7η Ὁλομέλεια ἐπιβεβαιώνει ἀκόμα μιὰ φορὰ τὴν ὁλοκληρωτκὴ ἰδεολογικὴ ἀποσύνθεση τοῦ ΚΚΕ ποὺ ὑπῆρξε κάποτε τὸ ἐπαναστατικὸ κόμμα τοῦ προλεταριάτου στὴν Ἑλλάδα. Ἐκδηλώνει ὁλόκληρη τὴ γραφειοκρατική της λύσσα ἐνάντια στὴ

μεγαλειώδη πολιτική ἐπανάσταση που ἔκανε τὸ οὑγγρικὸ προλεταριάτο γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς γραφειοκρατικῆς ἐκμετάλλευσης καὶ τυραννίας καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση μιᾶς γνήσιας σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας τῶν ἐργατικῶν συμβουλίων. Ἐπικρίνει τοὺς λόγους τοῦ Τίτο στὴν Πόλα καὶ τοῦ Καρντέλι στὴ Λαϊκὴ Σκουψίνα τῆς Γιουγκοσλαβίας ποὺ ἀναφέρονται (ἀπὸ σκοπιὰ «κεντριστική») στὴν οὑγγρικὴ προλεταριακὴ ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη τοῦ 1956. Ἀναμασᾶ τοὺς ἀναίσχυντα ρεβιζιονιστικοὺς ἀφορισμοὺς τοῦ Χρουστσὼφ γιὰ τὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξη καπιταλιστικοῦ καὶ σοσιαλιστικοῦ συστήματος καὶ τὴν ὁμαλή, εἰρηνικὴ μετάβαση ἀπὸ τὸ καπιταλιστικὸ καθεστὼς στὴ «λαϊκὴ δημοκρατία» καὶ στὸ σοσιαλισμό. Ἐπιμένει ἐμφαντικὰ στὸν ἀστικοδημοκρατικὸ χαρακτήρα τῆς ἐπανάστασης, ἂν καὶ ὁμολογεῖ ὅτι μόνο «ὁρισμένα μισοφεουδαρχικὰ ὑπολείμματα» ἐπιζοῦν στὴν οἰκονομία τῆς χώρας.

Στὴν Προγραμματικὴ Διακήρυξή της ἡ 7η Ὁλομέλεια διαπιστώνει ὅτι «σήμερα ὑπάρχουν πιὸ πολλὲς προϋποθέσεις νὰ ἀκολουθηθεῖ ὁ εἰρηνικὸς δρόμος» καὶ λίγες γραμμὲς παρακάτω ὅτι «ἡ ξενόδουλη πλουτοκρατικὴ ὀλιγαρχία ποὺ βρίσκεται στὴν ἀρχή, δὲν παραιτεῖται ποτὲ θεληματικὰ ἀπὸ τὰ προνόμιά της».

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ γραφειοκρατικὸς κυνισμὸς περιφρονεῖ καὶ τὴ στοιχειώδη λογική: Ἀφοῦ δὲν παραιτεῖται π ο τ ὲ θεληματικὰ ἀπὸ τὰ προνόμιά της ἡ πλουτοκρατικὴ ὀλιγαρχία ποὺ κυβερνᾶ, πῶς εἶναι δυνατὸ ε ἰ ρ η ν ι κ ὰ οἱ ἐκμεταλλευόμενες μάζες νὰ τῆς ἀποσπάσουνε τὴν ἐξουσία ποὺ ἐξασφαλίζει τὰ προνόμιά της αὐτά; Ὑπάρχει ἱστορικὸ προηγούμενο μιᾶς τέτοιας εἰρηνικῆς κατάργησης τοῦ καπιταλισμοῦ ἢ μήπως ἡ παγκόσμια πείρα τῆς ρωσικῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης, τῆς τρίτης κινέζικης ἐπανάστασης, τῆς ἰνδοκινέζικης ἐπανάστασης, τῆς γιουγκοσλαβικῆς ἐπανάστασης κλπ., δὲν βεβαιώνει τὸ ἀντίθετο; Ἀκόμα ἡ πρόσφατη κι αἱματηρότατη ἑλληνικὴ πείρα τί δείχνει;

Κεντρικὸ πολιτικὸ σύστημα τῆς 7ης Ὁλομέλειας εἶναι πάντα τὸ «πατριωτικὸ μέτωπο ὅλων τῶν τάξεων καὶ ὅλων τῶν στρωμάτων» τῆς κοινωνίας ποὺ, στηρίζοντας μιὰ «ἐθνικὴ κυβέρνηση συνασπισμοῦ», θὰ «ἀπαλλάξει τὴ χώρα ἀπὸ τὰ ξένα ἰμπεριαλιστικὰ δεσμὰ» καὶ θὰ πραγματοποιήσει τὴ «δημοκρατικὴ ἀλλαγὴ» γιὰ τὴν ὁποία ἐνδιαφέρονται, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ Προγραμματικὴ Διακήρυξη τῆς Ὁλομέλειας, ὄχι μόνο οἱ ἐργάτες, οἱ ἀγρότες, τὰ μεσαῖα στρώματα τῶν πόλεων, ἡ νεολαία, ἀλλὰ καὶ ἡ «ἐθνικὴ διανόηση», οἱ «πατριῶτες ἀξιωματικοί», ὁ «πατριωτικὸς κλῆρος» καὶ ἡ «μὴ μονοπωλιακή, ἐθνικὴ ἀστικὴ τάξη». Ἡ Ὁλομέλεια χειροκροτεῖ τὴν πολιτικὴ πράξη τῆς «Δημοκρατικῆς Ἕνωσης» στὶς ἐκλογὲς τοῦ Φλεβάρη 1956 ποὺ ἀναζωογόνησε τεχνητά, μὲ τοὺς ψήφους τῆς Ἀριστερᾶς, τὸ χρεοκοπημένο «Δημοκρατικὸ Κέντρο» καὶ ἐπέτρεψε στὸν ἀρχηγό της Παπανδρέου μὲ τὸν ὄγκο τῶν βουλευτῶν του ποὺ παρουσίασε στὴ Βουλὴ νὰ εὐθυγραμμιστεῖ μὲ τὴν κυβερνητικὴ θέση γιὰ τὴ μὴ παραχώρηση γενικῆς πολιτικῆς ἀμνηστίας.

Στὸν τομέα τῆς συνδικαλιστικῆς πολιτικῆς ἡ 7η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε., καταδικάζοντας τὴν προηγούμενη σεχταριστικὴ γραμμὴ (ποὺ προσανατολιζότανε στὴ δημιουργία δεύτερων συνδικάτων, κέντρων, ὁμοσπονδιῶν, συνομοσπονδίας), κάνει στροφὴ 180 μοιρῶν καὶ χαράζει μιὰ πολιτικὴ ποὺ στὶς γενικές της γραμμὲς φαίνεται σωστὴ (συνδικαλιστικὴ ἑνότητα, δημοκρατικὴ λειτουργία, ὀργάνωση τῶν ἀγώνων τῆς τάξης) ἀλλὰ ποὺ κλείνει τὰ σπέρματα ἑνὸς σ υ μ φ ι λ ι ω τ ι σ μ ο ῦ μὲ τὴν ἐργατοκαπηλικὴ ἀπεργοσπαστικὴ κλίκα Μακρῆ. Εἰσηγητὴς τοῦ θέματος αὐτοῦ στὴν 7η Ὁλομέλεια ἦτανε ὁ Κ. Θέος, γνωστὸς γιὰ τὰ σάλτα του ἀπὸ τὸν πιὸ ἐξωφρενικὸ συνδικαλιστικὸ τυχοδιωκτισμὸ («γενικὲς πολιτικὲς ἀπεργίες» κατὰ τὴν τριτοπεριοδικὴ σταλινικὴ ἐξόρμηση τοῦ 1929—1931) στὸν πιὸ χυδαῖο συνδικαλιστικὸ ὀπορτουνισμὸ (ἀσυγχώρητη πρόωρη λύση τῆς μεγαλειώδους παγκαπνεργατικῆς ἀπεργίας τοῦ Μάη τοῦ 1936 στὴ Σαλονίκη). Καὶ στὴν εἰσήγησή του αὐτὴ διακρίνονται καθαρὰ τὰ σπέρματα τοῦ συμφιλιωτισμοῦ ἀπέναντι στοὺς Μακρῆδες: λ.χ. ὅτι «στὸ ρεῦμα τῆς συνδικαλιστικῆς ἑνότητας θὰ τραβηχτοῦν καὶ ἀνώτατα ἀκόμα στελέχη ποὺ σήμερα παίρνουν ἐχθρικὴ θέση στὸ ζήτημα τῆς ὀργάνωσης τῶν ἀγώνων γιὰ τὶς ἄμεσες διεκδικήσεις τῶν ἐργαζομένων καθὼς καὶ στὸ ζήτημα τῆς δημοκρατικῆς λειτουργίας τῶν συνδικάτων», καλοπιάσματα τῶν ἐργατοκαπήλων κ.ἄ. Ἐνῶ εἶναι χίλιες φορὲς βεβαιωμένο πὼς οἱ Μακρῆδες ἐνδιαφέρονται γιὰ μιὰν «ἑνότητα» ποὺ δὲν θὰ ἀπειλεῖ τὴ θέση τους, τὰ προνόμιά τους καὶ τὴν ἀντεργατικὴ καὶ ἀντιδραστική τους πολιτική, κι ὄχι γιὰ μιὰν ἑνότητα πραγματικὰ ἀγωνιστική, ἀληθινὰ δημοκρατική, γνήσια ἐξυπηρετικὴ τῶν συμφερόντων τῶν ἐργατῶν πού, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὑπονομεύει τὴ θέση τῆς συνδικαλιστικῆς γραφειοκρατίας, θὰ τὴν πολεμήσουνε ἀνοιχτὰ ἢ θὰ τὴ σαμποτάρουνε ὕπουλα. Οἱ ἀντιδράσεις αὐτὲς τῆς συνδικαλιστικῆς γραφειοκρατίας τῆς ΓΣΕΕ δὲν πρέπει βέβαια νὰ στρέψουνε τὴ συνδικαλιστικὴ πρωτοπορία στὴν εὔκολη λύση (καθαρόαιμα συνδικάτα) ποὺ θὰ μεγάλωνε καὶ θὰ καθιέρωνε τὴ διάσπαση μέσα στὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα. Ἀλλὰ εἶναι ἐγκληματικὸ νὰ δημιουργοῦμε αὐταπάτες στοὺς ἐργάτες γιὰ τὰ ἐμπόδια ποὺ ἔχουνε νὰ ἀντιμετωπίσουνε στὸ δρόμο γιὰ τὴν ἀγωνιστικὴ καὶ δημοκρατικὴ ἑνότητα τῶν ταξικῶν ὀργανώσεών τους, ἐνῶ ἴσα - ἴσα μιὰ τέτοια ἑνότητα μπορεῖ νὰ σφυρηλατηθεῖ καὶ νὰ γίνει γόνιμη μόνο ἂν καθαρίσει τελικὰ ὅλη τὴ σαπίλα τῶν συνδικαλιστικῶν γραφειοκρατιῶν κάθε μάρκας ποὺ φέρανε στὸ παρελθὸν τόσες ζημιὲς στὸ συνδικαλιστικό μας κίνημα.

Ὅλες οἱ ἀπόψεις ποὺ διατυπώνονται τόσο στὴν ἔκθεση τοῦ Κολιγιάννη (ποὺ εἶναι ὁ κύριος πολιτικὸς εἰσηγητὴς στὴν 7η Ὁλομέλεια) ὅσο καὶ στ' ἄλλα σχετικὰ ντοκουμέντα (πολιτικὴ ἀπόφαση — προγραμματικὴ διακήρυξη) διαποτίζονται ἀπὸ μιὰ κεντρικὴ ἀ ν τ ι κ υ β ε ρ ν η τ ι κ ή, κι ὄχι ἀντικαπιταλιστική, ἰδέα: Ὅτι γιὰ τὸ «ἐθνικὸ ξεπούλημα» (κατὰ τὴν ἀγοραία σταλινικὴ ἔκφραση), γιὰ τὴ λαϊκὴ δυστυχία καὶ καταπίεση, γιὰ τὴν ἰμπεριαλιστικὴ διείσδυση, γιὰ τὴν ἀντι-

κομμουνιστική ένταξη τῆς χώρας καὶ τὴ μετατροπή της σὲ πολεμικὸ ἀεροδρόμιο εὐθύνεται ἡ νεοσυναγερμική κυβέρνηση Καραμανλῆ ποὺ πρέπει νὰ ἀνατραπεῖ ἀπὸ ἕνα «ἐθνικὸ πατριωτικὸ μέτωπο» προσανατολισμένο στὴν «ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση» τῆς χώρας καὶ στὴν «ἀποκατάσταση τῆς δημοκρατικῆς τάξης» — μέτωπο ποὺ θὰ στηρίξει μιὰ «ἐθνικὴ κυβέρνηση συνασπισμοῦ».

Αὐτὴ εἶναι ἡ πεμπτουσία τῶν φλύαρων νεοσταλινικῶν εἰσηγήσεων καὶ ἀποφάσεων τῆς 7ης Ὁλομέλειας. Δὲν δείχνουνε στὶς μάζες ὅτι ἡ καπιταλιστικὴ κυβέρνηση Καραμανλῆ εἶναι σήμερα ὁ πολιτικὸς ἐνσαρκωτὴς τῆς ἀντεργατικῆς, ἀντιλαϊκῆς, ὑπεραντιδραστικῆς μέσα στὸ ἱστορικὸ ἀδιέξοδό της ντόπιας κεφαλαιοκρατίας ποὺ σὰν ἰμπεριαλιστικὸς δορυφόρος προετοιμάζεται νὰ τοὺς στείλει σ' ἕνα ἀντισοβιετικὸ σφαγεῖο. Δὲν προβάλλουν σὰν μοναδικὴ διέξοδο ἀπὸ τὴν κατάσταση τὴ νικηφόρα ἔκβαση τῆς πάλης τῶν ἐκμεταλλευομένων καὶ καταπιεζομένων μαζῶν ποὺ ξεκινᾶ ἀπὸ τὶς ταξικές τους διεκδικήσεις, περνᾶ ἀπὸ τὴν ἀνατροπὴ τῆς σημερινῆς κυβέρνησης (ποὺ ἀποτελεῖ ἕ ν α ἀπὸ τὰ πολλὰ πιόνια τῆς καπιταλιστικῆς καὶ ἰμπεριαλιστικῆς ἀντίδρασης) καὶ ὁλοκληρώνεται μὲ τὴν ἀνατροπὴ τῆς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς κυριαρχίας τοῦ κεφαλαίου καὶ τὴν ἐπιβολὴ ἑνὸς νέου κοινωνικοῦ καθεστῶτος, ἐπαναστατικοῦ σοσιαλιστικοῦ, ποὺ θὰ ἐκφράζει τὴν κυρίαρχη θέληση καὶ τὰ γενικὰ ἱστορικὰ συμφέροντα τῶν ἐκμεταλλευομένων καὶ καταπιεζομένων σήμερα μαζῶν. Οἱ ἀποφάσεις τῆς 7ης Ὁλομέλειας περιορίζονται νὰ βάλουνε ζήτημα κυβερνητικῆς ἀλλαγῆς ποὺ θὰ μεταμορφώσει «εἰρηνικὰ» τὴ σημερινὴ καπιταλιστικὴ κόλαση σὲ λαϊκοδημοκρατικὸ προθάλαμο ἑνὸς «σοσιαλιστικοῦ» παραδείσου (κατὰ τὸ πρότυπο βέβαια τῶν «σοσιαλιστικῶν» παραδείσων τῆς φίρμας Στάλιν — Χρουστσώφ). Ἀντὶ νὰ διακηρύξουνε τὴν ἀνάγκη ἑνὸς ἀ ν τ ι κ α π ι τ α λ ι σ τ ι κ ο ῦ κ α ὶ ἀ ν τ ι μ π ε ρ ι α λ ι σ τ ι κ ο ῦ μ ε τ ώ π ο υ π ά λ η ς τῶν μαζῶν (ταξικοῦ στὴν οὐσία του καὶ δημοκρατικοῦ στὴ διάρθρωσή του) γύρω ἀπὸ ἕνα ἄμεσο καὶ μεταβατικὸ πρόγραμμα οἰκονομικῶν, συνδικαλιστικῶν, πολιτικῶν καὶ δημοκρατικῶν διεκδικήσεων, φλυαροῦνε πάλι γιὰ «ἐθνικὸ μέτωπο» μὲ τὴν «ἐθνικὴ ἀστικὴ τάξη», γιὰ «ἐθνικοαπελευθερωτικὸ» βασικὰ ἀγώνα κλπ.

Ὑπολογίζουνε ἔτσι οἱ διάδοχοι τοῦ Ζαχαριάδη νὰ παραπλανήσουνε πάλι τὶς μάζες ἀπὸ τὸν ἱστορικὰ ἀναπότρεπτο ταξικό τους δρόμο καὶ νὰ ἐκμεταλλευτοῦνε τοὺς ἀγῶνες τους γιὰ τοὺς σκοπούς τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας. Ἡ σοβιετικὴ γραφειοκρατία δὲν θέλει βέβαια «ἀμερικανόδουλες» κυβερνήσεις στὴν Ἑλλάδα καὶ στὶς ἄλλες καπιταλιστικὲς χῶρες, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ γραφειοκρατικό της ἔνστικτο βλέπει σὰν τὸ χάρο τὶς ἀληθινὰ ἐπαναστατικὲς κυβερνήσεις τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν. Γιατὶ ἡ ἐπέχταση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης τοῦ προλεταριάτου ὑπονομεύει τὰ προνόμιά της καὶ τὴν ἐξουσία ποὺ σφετερίστηκε ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη, ἀφοῦ στραγγάλισε τὴ σοβιετικὴ δημοκρατία μέσα στὸ κράτος καὶ τὸ δημοκρατικὸ συγκεντρωτισμὸ μέσα

στὸ κόμμα κι ἐξόντωσε φυσικὰ τὴ μαρξιστικὴ - λενινιστικὴ ἀντιπολίτευση καὶ κάθε κριτικὴ τάση. Γι' αὐτὸ σήμερα ματοκυλᾶ τὶς προλεταριακὲς ἀντιγραφειοκρατικὲς ἐξεγέρσεις στὴν Ἀνατολικὴ Γερμανία, στὰ στρατόπεδα καταναγκαστικῆς δουλειᾶς στὴν ΕΣΣΔ, στὸ Πόζναν, στὴν Οὐγγαρία*.

Συμπεράσματα

9. Ἡ πείρα τῆς τελευταίας 25ετίας, ποὺ τὴν ἔζησαν τόσο ἔντονα τὸ προλεταριάτο καὶ ἡ ἀγωνιστική του πρωτοπορία, μᾶς δίνει τὴ σημερινὴ σύνθετη καὶ ἀντιφατικὴ πολιτικὴ φυσιογνωμία τοῦ ΚΚΕ στὸ στίβο τῆς ταξικῆς πάλης:

— Τὸ ΚΚΕ εἶναι ἕνα κόμμα καταπιεζομένων καὶ ἐκμεταλλευομένων μαζῶν, ἀλλὰ ὄχι τὸ μαρξιστικὸ ἐπαναστατικὸ κόμμα τοῦ προλεταριάτου γιατὶ α) τὸ πρόγραμμά του εἶναι μεταρρυθμιστικό, β) ἡ πολιτική του πράξη ὑπῆρξε ἀντεπαναστατική, γ) ἡ κοινωνική του σύνθεση εἶναι ἀποφασιστικὰ μικροαστική, δ) ἡ ἡγεσία του ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐπαγγελματίες λακέδες στὴν ὑπηρεσία τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας, ε) τὸ ἐσωτερικό του καθεστὼς εἶναι ὁ γραφειοκρατικὸς συγκεντρωτισμός, στ) οἱ ἐγκληματικὲς μέθοδες τῆς ἡγεσίας του δυσφημοῦνε τὴν ἔννοια τοῦ κομμουνισμοῦ.

— Τὸ ΚΚΕ μπαίνει ἐπὶ κεφαλῆς ἀντικαπιταλιστικῶν καὶ ἀντιιμπεριαλιστικῶν ἀγώνων τῶν μαζῶν, ἀλλὰ οὔτε θέλει οὔτε μπορεῖ νὰ τοὺς προσανατολίσει στὴν κατεύθυνση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης τοῦ προλεταριάτου γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση μιᾶς γνήσιας καὶ ἀντιπροσωπευτικῆς ἐργατοαγροτικῆς δημοκρατίας τῶν Συμβουλίων. Μὲ τὴ συμμετοχή του στὴν ἀστικὴ κυβέρνηση συνασπισμοῦ (τὴν κυβέρνηση «ἐθνικῆς ἑνότητας» στὰ 1944) φρέναρε καὶ ἐμπόδισε τοὺς ταξικοὺς ἀγῶνες. Ἡ ἡγεσία του ὅσες φορὲς βρέθηκε ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἰσχυρὲς πιέσεις (τοῦ κινήματος τῶν μαζῶν ἀπὸ τὴ μιά, τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας ἀπὸ τὴν ἄλλη) προσαρμόστηκε μὲ μικρὲς ταλαντεύσεις στὴν πίεση τῆς γραφειοκρατίας, θυσιάζοντας συνειδητὰ τὰ συμφέροντα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸν κόσμο κι ἐπαληθεύοντας ἔτσι τὴν τροτσκιστικὴ πρόβλεψη ὅτι θὰ γίνει ὁ «ἀριστερὸς βοηθὸς τῆς καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης»**. Ἡ γραφειοκρατικὴ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ ὅσες φορὲς

---

* Βλ. φυλλάδια: «Ἀπὸ τὸν Στάλιν στὸν Χρουστσὼφ» καὶ «Ἡ Οὐγγρικὴ πολιτικὴ ἐπανάσταση καὶ ὁ ληστρικὸς πόλεμος γιὰ τὰ πετρέλαια».

** Βλ. Π. Πουλιόπουλου: «Βασιλεία, Δημοκρατία, Κομμουνισμὸς» (Ἀθήνα, 1935). Ὁ ἀντικομμουνιστὴς «θεωρητικὸς» Θ. Παπακωνσταντίνου στὸ βιβλίο του «Ἀνατομία τῆς ἐπαναστάσεως» συνειδητὰ διαστρέφει τὴν ἀλήθεια ὅταν παρουσιάζει τὸ ΚΚΕ σὰν κόμμα ἐπαναστατικό, ὅταν ταυτίζει τὸ σταλινισμὸ μὲ τὸν κομμουνισμὸ κι ὅταν παρασιωπᾶ τὸ κεφαλαιῶδες γεγονὸς ὅτι τὸ ΚΚΕ εἶχε στὰ χέρια του τὴν ἐξουσία καὶ τὴν παράδωσε στὰ 1944 στὸν Παπανδρέου καὶ στοὺς Ἄγγλους ἰμπεριαλιστὲς συμμάχους του.

ἀναγκάστηκε νὰ πολεμήσει μὲ τὶς δυνάμεις τῆς καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης (Δεκέμβρης 1944, ἀνταρτοπόλεμος 1946—49) ἔδειξε καθαρὰ τὴν ἀντίθεσή της στὴν πλατύτατη κινητοποίηση τῶν ἐκμεταλλευομένων μαζῶν, στὸν ἐξοπλισμό τους καὶ στὴν ὀργάνωσή τους γύρω σὲ ἐπιτροπὲς ἢ συμβούλια δημοκρατικὰ ἐκλεγμένα ἀπὸ τὶς μάζες, καὶ τὴν ἀπόφασή της νὰ στηριχτεῖ ἀποκλειστικὰ σὲ ἔνοπλα σώματα μὲ στρατιωτικὴ πειθαρχία κάτω ἀπὸ τὸ δικό της γραφειοκρατικὸ ἔλεγχο, μὲ μηχανισμὸ δηλαδὴ βολικὸ γιὰ τὴν ἐξόντωση τῶν προλεταριακῶν ἐπαναστατῶν καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἐνδεχόμενα προλεταριακῶν ἐπαναστατικῶν ἐξεγέρσεων γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση μιᾶς ἀληθινῆς ἐργατοαγροτικῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας τῶν Συμβουλίων.

—Ἐξαιτίας τῶν παλιῶν του ἱστορικῶν δεσμῶν μὲ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καὶ τὸ πρῶτο ἐργατικὸ κράτος, τῶν παλιῶν του ἐπαναστατικῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἀντικαπιταλιστικῶν ἀγώνων του, τὸ ΚΚΕ πλαισιώνεται ἀπὸ τὶς πλατιὲς προχωρημένες πολιτικὰ ἐργατοαγροτικὲς μάζες τῆς χώρας ποὺ τὸ ἔχουνε τροφοδοτήσει καὶ τὸ τροφοδοτοῦνε ἀκόμα μὲ ἀγωνιστὲς ἁγνούς, μαχητικούς, μὲ ἀναμφισβήτητο προλεταριακὸ ἡρωισμὸ καὶ ἐπαναστατικὴ αὐτοθυσία. Ἀνάμεσα στὶς ἀγωνιστικὲς μάζες ποὺ ἐπηρεάζει καὶ τοὺς προλεταριακοὺς μαχητὲς τῆς βάσης του, ἀπὸ τὴ μιά, καὶ στὴν προνομιούχα, ἀντεργατικὴ καὶ ἀντεπαναστατικὴ ὥς τὶς βαθύτερες ἶνες της γραφειοκρατικὴ ἡγεσία του, ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὑπάρχει μιὰ ἀσυμφιλίωτη ἀντίφαση ποὺ ἀποτελεῖ τὴν πηγὴ τῆς μακρόχρονης ἐσωτερικῆς κρίσης τοῦ ΚΚΕ. Ἡ διεθνὴς ἐπαναστατικὴ ἄνοδος, ἡ κατάρρευση τοῦ σταλινισμοῦ καὶ ἡ θανάσιμη κρίση ποὺ περνᾶ ἡ γραφειοκρατικὴ ἐξουσία στὰ ἀντικαπιταλιστικὰ κράτη μὲ τὸ ἀνερχόμενο κύμα τῆς πολιτικῆς ἐπανάστασης γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς γνήσιας σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας, εἶναι ἀντικειμενικοὶ παράγοντες ποὺ ὑπονομεύουνε τὴν παντοδυναμία τοῦ γραφειοκρατικοῦ μηχανισμοῦ στὸ ΚΚΕ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ὅμως οἱ συνθῆκες τῆς παρανομίας τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ ἔλλειψη τοῦ μαρξιστικοῦ διαφωτισμοῦ τῶν προλεταριακῶν μελῶν τοῦ ΚΚΕ ἐμποδίσανε σημαντικὲς διαφοροποιήσεις μέσα στὶς γραμμὲς τῶν κομματικῶν ὀργανώσεών του στὴν Ἑλλάδα. Συμπληρωματικὴ ἀντίφαση ὑπάρχει ἀνάμεσα στὶς παράνομες ὀργανώσεις τοῦ ΚΚΕ καὶ στὴν «κομματικὴ καθοδήγηση» τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὶς ἀντιφάσεις αὐτὲς δὲν μπορεῖ νὰ τὶς σβήσει οὔτε ἡ καθαίρεση καὶ τὸ διώξιμο τοῦ «μεγάλου ἀρχηγοῦ» Ζαχαριάδη, οὔτε ἡ «συλλογικὴ ἡγεσία» τῶν Παρτσαλίδη — Κολιγιάννη — Θέου καὶ τῶν ἄλλων χρεοκοπημένων ἡγετῶν τοῦ ΚΚΕ. Μοριακὲς ἐξελίξεις συντελοῦνται καθημερινὰ μέσα στὴ μάζα τῶν προλεταριακῶν μελῶν τοῦ ΚΚΕ ποὺ ἀρχίζουνε νὰ ἀμφιβάλλουνε γιὰ τὴν ἀξία ὄχι πιὰ μόνο τοῦ Ζαχαριάδη ἀλλὰ ὁλόκληρης τῆς κομματικῆς ἡγεσίας, παλιᾶς καὶ νέας. Εἶναι χαρακτηριστικὲς γι' αὐτὸ οἱ ἀγωνιώδεις ἐκκλήσεις τῆς «συλλογικῆς ἡγεσίας» γιὰ τὴν ἐξασφάλιση μιᾶς μονολιθικῆς

ἑνότητας γύρω ἀπὸ τὴ «νέα» πολιτικὴ τῆς 6ης καὶ τῆς 7ης Ὁλομέλειας καὶ τὴ νέα καθοδήγηση.

10. Ἡ ἀναμφισβήτητη ἱστορικὴ χρεοκοπία τοῦ ΚΚΕ καὶ ἡ ὀξύτατη καὶ χρόνια ἐσωκομματική του κρίση κάνουνε ἄλλη μιὰ φορὰ καίριο τὸ πρόβλημα ὄχι τῆς ἀναγέννησης τοῦ ΚΚΕ ἀλλὰ τῆς δημιουργίας τοῦ νέου μαζικοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος τοῦ προλεταριάτου — ἑλληνικοῦ τμήματος τῆς νέας ἐπαναστατικῆς Διεθνοῦς — ποὺ θὰ θεμελιωθεῖ στὴν ἐπαναστατικὴ προλεταριακὴ στρατηγική, σὲ ταξικὸ μεταβατικὸ πολιτικὸ πρόγραμμα, σὲ ἐσωκομματικὸ καθεστὼς δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ, στὴν ἀφομοίωση τῶν διδαγμάτων τῆς ἱστορικῆς πείρας τοῦ διεθνοῦς καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κινήματος. Οἱ γνήσιοι προλεταριακοὶ ἀγωνιστὲς τοῦ ΚΚΕ θὰ συμβάλουνε ἀποφασιστικὰ στὸ νέο καθῆκον ποὺ βάζει ἡ ἱστορία μπροστὰ στὸ ἐργατικὸ κίνημα τῆς χώρας, ἀφοῦ βεβαιωθοῦνε μὲ τὴ δική τους πείρα ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἀνορθωθεῖ καὶ νὰ ξαναγεννηθεῖ τὸ σαπισμένο πιὰ ἀπὸ τὴ γραφειοκρατική του διάβρωση ΚΚΕ. Ἡ στενότατη πραχτικὴ συνεργασία τῶν κομμουνιστῶν - διεθνιστῶν (τεταρτοδιεθνιστῶν) μὲ τὰ ἀγωνιστικὰ αὐτὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ στὸ πεδίο μιᾶς ἑνιαίας ταξικῆς συνδικαλιστικῆς καὶ πολιτικῆς δράσης γιὰ τὶς ἄμεσες καὶ μεταβατικὲς διεκδικήσεις τῶν ἐκμεταλλευομένων μαζῶν, ἡ συντροφικὴ συζήτηση τῶν καθημερινῶν καὶ βασικῶν προβλημάτων τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ἡ ἀμοιβαία ἀνταλλαγὴ τῆς ἱστορικῆς πείρας ἀπὸ τὶς ἧττες τοῦ κινήματος, ἀποτελεῖ ἕνα ἐπίκαιρο καὶ πρωταρχικὸ καθῆκον τῆς μαρξιστικῆς - διεθνιστικῆς πρωτοπορίας ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ ὁποίου θὰ ἐξασφαλιστοῦν σὲ σημαντικὸ βαθμὸ οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴ γρήγορη ἀνόρθωση καὶ τὴ νικηφόρα πρόοδο τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στὴν Ἑλλάδα.

Γ΄

Γενικὸ διάγραμμα
τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι χώρα: καπιταλιστικὴ — μὲ χαμηλὸ ἐπίπεδο ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν της δυνάμεων — μὲ ἀναιμικὴ ἐσωτερικὴ ἀγορὰ — ἐξαρτημένη σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὴ διεθνῆ καπιταλιστικὴ ἀγορὰ καὶ ὑποτελὴς στὴν ξένη ἰμπεριαλιστικὴ «βοήθεια» — μὲ χαμηλότατο ἐθνικὸ εἰσόδημα — μὲ τὸ κατώτερο στὴν Εὐρώπη βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐργαζομένων — μὲ ὑψηλὸ ποσοστὸ καπιταλιστικοῦ κέρδους — μὲ μεγάλο βαθμὸ ἀγροτικῆς ὑποαπασχόλησης καὶ ἐργατικῆς ἀνεργίας (25%) — μὲ μεγάλο ποσοστὸ ἐμπορομεσιτικοῦ παρασιτισμοῦ (300.000 ἔμποροι) — μὲ ἀνεκμετάλλευτους φυσικοὺς πόρους — χωρὶς βαριὰ βιομηχανία (μεταλλουργική, ἠλεκτροχημική, μηχανουργική) — μὲ ἐλαφρὰ βιομηχανία ποὺ στὸ μεγαλύτερο μέρος χρησιμοποιεῖ ἐγχώριες πρῶτες ὕλες — μὲ καθυστερημένη, στὸν τεχνικό της ἐξοπλισμό, γεωργία ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὸ βασικὸ παραγωγικὸ κλάδο τῆς χώρας — μὲ σημαντικὸ βαθμὸ διείσδυσης στὴν οἰκονομία της τοῦ ξένου κεφαλαίου καὶ μὲ σαφεῖς τάσεις διείσδυσης τοῦ μεγάλου ἑλληνικοῦ κεφαλαίου στὶς «ὑπανάπτυκτες» χῶρες (π.χ. Λίβανος, Λιβύη...) — μὲ ἀποφασιστικὸ προβάδισμα τοῦ μονοπωλιακοῦ - χρηματιστικοῦ κεφαλαίου (ντόπιου καὶ ξένου) στὴν ἐκμετάλλευση τοῦ λαϊκοῦ μόχθου καὶ τῶν φυσικῶν πόρων — μὲ ὑπεραντιδραστικὴ τὴ διάρθρωση τοῦ διοικητικοῦ καὶ κρατικοῦ μηχανισμοῦ της — μὲ ὑπερσυντηρητικὴ τὴ φυσιογνωμία τῶν μεγάλων ἀστικῶν κομμάτων — μὲ μεγάλες πληβειακὲς καὶ προλεταριακὲς ἐπαναστατικὲς παραδόσεις τῶν ἐκμεταλλευομένων τάξεων — μὲ γεωγραφικὴ θέση (στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο καὶ στὰ Βαλκάνια) ποὺ τὴν ἔκαμε στόχο στὶς δυὸ παγκόσμιες πολεμικὲς συγκρούσεις, ἐνῶ σήμερα ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμὸς τὴ θεωρεῖ «ζωτικὸ χῶρο» του στὴν προσπάθειά του νὰ σφυρηλατήσει ἕνα πολεμικὸ κλοιὸ γύρω ἀπὸ τὴν ΕΣΣΔ καὶ τὶς «λαϊκὲς δημοκρατίες» — μὲ τεράστια ἀντιπαραγωγικὴ ἐπιβάρυνση τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ (στρατιωτικές, ἀστυνομικές, γραφειοκρατικές, πολεμοπροετοιμαστικὲς δαπάνες) — μὲ συντριπτικὸ ποσοστὸ φορολογικῆς ἐπιβάρυνσης τῶν προλεταριακῶν καὶ μικροαστικῶν μαζῶν — μὲ

χαώδη κοινωνικὸ διαφορισμό: οἱ 500 οἰκογένειες (τῆς «Ἔκθεσης Ἄρμουρ») ποὺ ἀποτελοῦν τὴν καπιταλιστικὴ ὀλιγαρχία μὲ τὰ ἰλιγγιώδη ὑπερκέρδη της, ἀπὸ τὴ μιά, καὶ ἡ ἀπέραντη μάζα τῶν φτωχῶν, πολὺ φτωχῶν, πάμφτωχων ἐργατῶν καὶ χωρικῶν, ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἑλληνικοῦ καπιταλισμοῦ πῆρε τὸν πιὸ γοργὸ ρυθμὸ στὴν περίοδο 1912—1929 μὲ τὴν ἀπότομη διεύρυνση τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς. Γιὰ τὴν εὔρυνση αὐτὴ συντελέσανε διάφοροι παράγοντες: οἱ νικηφόροι βαλκανικοὶ πόλεμοι τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας τοῦ 1912—13· οἱ συνέπειες τῆς ἰμπεριαλιστικῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας (στὴν περίπτωση αὐτὴ ὄχι ἡ ἐδαφικὴ ἐπέχταση, ἀλλὰ ἀντίθετα ἡ στρατιωτικοπολιτικὴ ἥττα τῆς ἑλληνικῆς κεφαλαιοκρατίας βοηθήσανε τὴν ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ μὲ τὴν εἰσροὴ 1½ ἑκατομμυρίου προσφύγων)· ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση καὶ ἡ ἀποκατάσταση τῶν προσφύγων· ἡ ἄθρόα καὶ φτηνὴ προσφορὰ ἐργατικῶν χεριῶν (τὰ μεροκάματα ἔπεσαν στὰ 1923 κατὰ 50% σὲ σύγκριση μὲ τὸ 1914)· ἡ πληθωριστικὴ κυκλοφορία, τὸ προστατευτικὸ δασμολόγιο καὶ τὰ ἄλλα μέτρα τῆς πολιτικῆς τοῦ οἰκονομικοῦ ἐθνικισμοῦ.

Ἀπὸ τὸ 1929 ἡ ἑλληνικὴ καπιταλιστικὴ οἰκονομία περνάει στὴν περίοδο τῆς κρίσης ποὺ τερματίζεται στὰ 1933 μὲ κοινωνικοὺς ἀντιχτύπους ποὺ συνεχίστηκαν. Μετὰ τὴν κρίση ἡ σχετικὴ αὔξηση τῆς βιομηχανικῆς καὶ τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς (σιτηρὰ) δὲν σημαίνει καθόλου ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων. Ἡ αὔξηση τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς δὲν συνοδεύεται ἀπὸ μιὰ ἀντίστοιχη ἀνάπτυξη τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ, ἀλλὰ ὀφείλεται στὴ συστηματοποίηση τῆς παραγωγῆς καὶ στὴν ὑπερεκμετάλλευση τῆς ἐργατικῆς δύναμης. Ἡ σημαντικότερη ἀπὸ τὶς παραγωγικές δυνάμεις, ἡ ἀνθρώπινη ἐργασία, ποὺ πλήρωσε τὶς συνέπειες τῆς οἰκονομικῆς κρίσης τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος, πλήρωσε καὶ πάλι τὶς συνέπειες τῆς βιομηχανικῆς του δραστηριότητας. Στὰ 1935 ὁ μεγαλοβιομήχανος ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ν. Κανελλόπουλος ὑπογραμμίζει ὅτι γιὰ τὴν κυβέρνηση πρωταρχικὴ προϋπόθεση τῆς «ἐκβιομηχάνισης» τῆς χώρας εἶναι «ἡ φυσικὴ λιτότης τοῦ Ἕλληνος» ποὺ εἶναι «ἐξόχως πολύτιμον ὅπλον διὰ τὰς μάχας ποὺ θὰ δώσει ἡ ἑλληνικὴ ἐργασία εἰς τὸ μέλλον» καὶ ζητᾶ νὰ καταργηθεῖ ἀκόμα καὶ νομοθετικὰ ἡ ἐργατικὴ νομοθεσία παρόλο ποὺ στὴν πράξη πολὺ λίγο ἐφαρμοζότανε.

Ἡ οἰκονομικὴ θέση τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν χειροτέρευσε ἀκόμα περισσότερο στὰ ἀκόλουθα χρόνια σὰν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιβολῆς τῆς δικτατορίας τῆς 4ης Αὐγούστου, τοῦ πολέμου καὶ τῆς Κατοχῆς — συνέπειες ὅλα αὐτὰ τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος στὴ χώρα καὶ τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ της περιβάλλοντος.

Τὸ χαμηλὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν μαζῶν

Ἡ δλοένα μεγαλύτερη ἐξαθλίωση τῶν ἐργατῶν, φτωχῶν χωρικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐκμεταλλευομένων μαζῶν εἶναι χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο τῆς περιόδου τῆς μεταπολεμικῆς ἀνασυγκρότησης. Ὁ ἴδιος ὁ σημερινὸς πρωθυπουργὸς στὶς προγραμματικές του δηλώσεις ἀναγνώριζε ὅτι «χαρακτηριστικὰ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἶναι ἡ ἀνεργία, ἡ ὑποαπασχόληση, τὸ χαμηλὸν βιοτικὸν ἐπίπεδον καὶ ἡ ἄνισος κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος» καὶ φυσικὰ ὑποσχέθηκε νὰ θεραπεύσει ὅλες αὐτὲς τὶς πληγές.

Τὸ χαμηλὸ ἐπίπεδο ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων στὴν καπιταλιστικὴ Ἑλλάδα φαίνεται μὲ πολὺ καθαρὸ τρόπο στοὺς δεῖχτες τοῦ κατὰ κεφαλὴ ἐθνικοῦ εἰσοδήματός της κρινόμενους συγκριτικὰ μὲ τοὺς δεῖχτες ἄλλων χωρῶν. Καὶ οἱ δεῖχτες αὐτοὶ εἶναι κατὰ μέσον ὅρο τὸ χρόνο γιὰ τὸν Ἕλληνα 150 δολλάρια (δηλαδὴ 375 δρχ. τὸ μήνα), γιὰ τὸν Ἰταλὸ 345 δολλάρια, γιὰ τὸ Γάλλο 425, γιὰ τὸν Ὁλλανδὸ 600, γιὰ τὸ Βέλγο 850, γιὰ τὸ Δανὸ 880, γιὰ τὸ Νορβηγὸ καὶ τὸν Ἄγγλο 890 γιὰ τὸν Ἀμερικανὸ 1.500.

Ἡ μέση ἀμοιβὴ ἐργασίας ὑπολογίζεται γιὰ τὴν Ἑλλάδα σὲ 15 σέντς (4,50 δρχ.) τὴν ὥρα, γιὰ τὴν Ὁλλανδία 24 σέντς, γιὰ τὴν Ἰταλία 28, γιὰ τὴ Γαλλία 40, γιὰ τὴν Ἀγγλία 48, γιὰ τὴ Νορβηγία 60, γιὰ τὴν Ἀμερικὴ 195.

Ἡ πορεία τῆς ἐξαθλίωσης τῶν ἐργαζομένων εἰκονίζεται παραστατικὰ στὴν πτώση τῆς ἐτήσιας κατανάλωσης τοῦ κρέατος ποὺ περιορίστηκε ἀπὸ τὰ 20 στὰ 13 κιλὰ κατὰ κάτοικο στὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τὶς ἄλλες χῶρες καταναλίσκομε 2—3 φορὲς λιγότερα ζωικὰ λευκώματα γιὰ τὴ συντήρησή μας. Κι ἂν φτάνομε, μὲ δυσκολία, τὶς 2.520 θερμίδες τὴ μέρα, ἐνῶ στὶς ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χῶρες καταναλίσκονται κατ' ἄτομο τὴ μέρα 2.880—3.170 θερμίδες, ὑπάρχει ὡστόσο μιὰ σοβαρὴ ποιοτικὴ διαφορά: τὰ 70% ἀπὸ τὶς θερμίδες ὀφείλονται στὴν κατανάλωση ψωμιοῦ.

Ἡ στατιστικὴ ἐπίσης ποὺ μᾶς δίνει τὸ ὑπουργεῖο Κοινωνικῆς Προνοίας εἶναι πολὺ ὠμὰ ἐκφραστική: Τὰ 30% τοῦ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ (ποὺ ὑπολογίζεται σὲ 7.632.831 ἄτομα), δηλαδὴ 2.234.305 ἄτομα ἔχουν ἡμερήσιο εἰσόδημα 4 δρχ. Ἄλλα 561.314 ἄτομα ἔχουνε ἡμερήσιο εἰσόδημα 4—6 δρχ. Κι ἄλλα 188.185 ἄτομα ἔχουνε εἰσόδημα τὴ μέρα μέχρις 8 δρχ. Ἔτσι συνολικὰ 2.983.804 ἄτομα (ποσοστὸ 39% τοῦ πληθυσμοῦ) ζοῦνε μὲ ἡμερήσιο εἰσόδημα ἀπὸ 4—8 δρχ. Ἄλλα 3.000.000 ἄτομα ζοῦνε μὲ εἰσόδημα 8—20 δρχ. Δηλαδὴ τὰ 80% τοῦ πληθυσμοῦ εἴτε λιμοχτονοῦνε εἴτε ὑποσιτίζονται. Σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια στατιστικὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπόρων ἐξακολουθεῖ νὰ ἀνεβαίνει ἀπὸ τριμηνία σὲ τριμηνία: Στὸ τρίμηνο Ἀπριλίου — Ἰουνίου 1955 ἤτανε 2.670.726. Στὸ τρίμηνο Ἰουλίου — Σεπτεμβρίου 1955 ἔφτασε τοὺς 2.764.017. Στὸ τέταρτο τρίμηνο τοῦ 1955 ἀνέβηκε σὲ 2.983.804. Μέσα σ' ἕνα ἑξάμηνο,

δηλαδή, 313.018 καινούργιοι ἄποροι προστέθηκαν στοὺς παλιούς.

Τὸ εἰσόδημα ἀπὸ τὸ μεροκάματο τοῦ πατέρα μιᾶς 4μελοῦς ἐργατικῆς οἰκογένειας ὑπολογίστηκε γιὰ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1957 σὲ 1.187 δρχ. τὸ μήνα, ἐνῶ τὰ ἔξοδα γιὰ τὴ στοιχειώδη της διαβίωση ὑπολογίστηκαν σὲ 2.577 δρχ. Δηλαδὴ ὑπάρχει ἔλλειμμα 1.390 δρχ. Τὸ μεροκάματο καλύπτει μόνο τὰ 45% τῶν ἀπαραίτητων ἀναγκῶν ἑνὸς ἐργατόσπιτου μὲ 4 ἄτομα (πατέρας, μητέρα, δυὸ μικρὰ παιδιά). Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς ΓΣΕΕ, τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1957 τὸ κατώτερο μεροκάματο τοῦ μαθητευομένου ἦτανε 12—16 δρχ., τῆς ἐργάτριας 32 δρχ., τοῦ ἐργάτη 42 δρχ. Ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα τὰ μεροκάματα κυμαίνονται ἀκόμα παρακάτω (λ.χ. στὴν Κέρκυρα στὰ ἔργα τοῦ προγράμματος «Πρόνοια — Ἐργασία» τὰ μεροκάματα εἶναι 15 — 18 δρχ.).

Ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς βιοτικῆς κατάστασης τοῦ ἐργάτη ποὺ δουλεύει, εἶναι ἀκόμη πιὸ δραματικὴ ἡ κατάσταση τῶν ἀνέργων ποὺ ὑπολογίζονται σὲ 200.000 καὶ τοῦ 1.000.000 τῶν ὑποαπασχολουμένων.

Ἡ ζοφερὴ εἰκόνα τῆς κατάστασης τῶν φτωχῶν χωρικῶν

Ἡ κατάσταση τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν εἶναι ἀκόμα πιὸ σκοτεινή.

Ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἀποτελεῖ τὰ 62,5% τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Οἱ πολὺ φτωχὲς ἀγροτικὲς οἰκογένειες (1—9 στρέμματα ὁ κλῆρος τους) εἶναι 483.461 καὶ ἀντιπροσωπεύουνε ποσοστὸ 36% τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ μὲ 2.308.498 στρέμματα, τὰ 6,4% τῆς καλλιεργούμενης γῆς. Ἀκολουθοῦνε οἱ 299.394 φτωχὲς οἰκογένειες (10—19 στρέμματα) ποὺ ἀποτελοῦνε τὰ 22,7% καὶ διαθέτουνε 4.138.439 στρέμματα, τὰ 11,5% τῆς καλλιεργούμενης γῆς. Δηλαδὴ ἡ ἀγροτικὴ φτωχολογιὰ ἀγκαλιάζει 783.000 οἰκογένειες ποὺ ἀντιπροσωπεύουνε τὰ 60% τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ μὲ 6.446.000 στρέμματα, δηλαδὴ τὰ 18% τῆς καλλιεργούμενης γῆς. Τὸ μηνιαῖο εἰσόδημά τους (σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης) εἶναι κατὰ μέσον ὅρο 316 δρχ. Ἔπειτα ἔρχονται οἱ «μεσαῖοι» χωρικοὶ (20—49 στρέμματα), 369.000 οἰκογένειες ποὺ ἔχουνε 11.489.000 στρέμματα καὶ ἀποτελοῦνε τὰ 28% τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Τὸ εἰσόδημά τους κατὰ μήνα ὑπολογίζεται σὲ 658 δρχ. Ἀκολουθοῦνε οἱ 160.000 εὔπορες καὶ πλούσιες ἀγροτικὲς οἰκογένειες καὶ οἱ γαιοκτήμονες εἰσοδηματίες (50—400 καὶ πάνω στρέμματα) ποὺ ἐκμεταλλεύονται 18.120.000 στρέμματα, δηλαδὴ τὰ 50,28% τῆς γῆς καὶ ποὺ ἀντιπροσωπεύουνε μόλις τὰ 12% τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Τὸ καθαρὰ ἀγροτικὸ προλεταριάτο (ἐργάτες γῆς) ὑπολογίζεται στὰ 8,8% τοῦ συνολικοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Δὲν εἶναι λοιπὸν καθόλου περίεργο τὸ ὑψηλὸ ποσοστὸ τῶν ἀπόρων ποὺ ἔχουνε πολλὲς ἀγροτικὲς περιοχές: ἡ Εὐρυτανία τὰ 86% τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ Πρέβεζα τὰ 75%, τὰ Τρίκαλα τὰ 70%, ἡ Θεσπρωτία τὰ 69%, ἡ Κοζάνη καὶ ἡ Ἄρτα τὰ 51%, ὅπως δὲν εἶναι περίεργα τὰ φαινόμενα τῆς ἀθρόας συρροῆς χωρικῶν στὶς πόλεις καὶ τῆς ἀπελπισμένης μεταναστευτικῆς ἐξόδου τους γιὰ τὶς χῶρες τῆς Νότιας Ἀμερικῆς, τὸν Καναδᾶ καὶ τὴν Αὐστραλία. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ (60%) ὑποσιτίζεται γιατὶ τὰ εἰσοδήματά της εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ 70% τοῦ κόστους τῆς στοιχειώδους διατροφῆς της, χωρὶς νὰ λογαριάσουμε καθόλου τὶς ἄλλες βιοτικὲς ἀνάγκες της. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ συνολικοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος στὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα ἔπεσε ἀπὸ τὰ 45% ποὺ ἤτανε προπολεμικά, στὰ 35—40% στὰ 1955—56.

Ἡ γενικὴ αὐτὴ εἰκόνα συμπληρώνεται μὲ τὰ ἑξῆς στοιχεῖα: 500.000 μικρὰ παιδιὰ κουρελιάρικα καὶ πεινασμένα. Ἄλλα 500.000 ἀδενοπαθῆ. Ἡ παιδικὴ θνησιμότητα ποὺ ὑπάρχει στὴν Εὐρώπη (ἀναλογία 50 : 10.000), στὶς ἑλληνικὲς πόλεις εἶναι διπλάσια καὶ στὰ ἑλληνικὰ χωριὰ τετραπλάσια. Ἡ Ἑλλάδα ἔρχεται πρώτη στὸ ποσοστὸ τῆς μητρικῆς θνησιμότητας. Τὰ 42% τῶν καπνεργατῶν καὶ τῶν καπνεργατριῶν πεθαίνουνε ἀπὸ φυματίωση. Ἑξακόσες εἴκοσι χιλιάδες οἰκογένειες στεγάζονται (ἀγόρια, κορίτσια μὲ τοὺς γονεῖς) σ᾽ ἕνα δωμάτιο. Οἱ συντάξεις τῶν ἀπόμαχων τῆς δουλειᾶς εἶναι συντάξεις πείνας καὶ λιμοκτονίας. Ὁρισμένα εἴδη λαϊκῆς διατροφῆς (ρύζι, ρέγγες, μπακαλιάρος, ἐλιές, μακαρόνια, λάδι κ.ἄ.) ἀνατιμήθηκαν κατὰ 100% μέσα στὴν τελευταία τριετία — κι αὐτὴ ἀκόμα ἡ τιμὴ τοῦ ψωμιοῦ γνώρισε ἀλλεπάλληλες αὐξήσεις. Ὁ γενικὸς τιμάριθμος κόστους ζωῆς ἀνεβαίνει ἐξακολουθητικά, ἄλλοτε ἀργὰ κι ἄλλοτε γρήγορα, ἀπὸ μήνα σὲ μήνα, ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο. Ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἀπὸ 3.503 ἑκατ. δραχμὲς στὶς 31.12.1953 ἀνέβηκε σὲ 6.113 ἑκατ. δρχ. στὶς 31.12.1956 — εἴμαστε ἡ δεύτερη στὰ ρεκὸρ τοῦ πληθωρισμοῦ χώρα τῆς Εὐρώπης, μὲ πρώτη τὴν Ἱσπανία τοῦ Φράνκο.

Τὰ ὑπερκέρδη τῶν καπιταλιστῶν

Ἀντίθεση χτυπητὴ στὴν ἀπαθλίωση καὶ στὴν πείνα ποὺ μαστίζει τὶς ἐκμεταλλευόμενες καὶ καταπιεζόμενες τάξεις τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελοῦνε τὰ ὑπερκέρδη καὶ ἡ χλιδὴ τῆς κεφαλαιοκρατίας. Στὴν περίοδο 1948—1950 τὸ ποσοστὸ τοῦ βιομηχανικοῦ κέρδους ἀνέβηκε ἀπὸ 26,2% σὲ 33,4% πάνω στὶς τιμὲς τῶν ἐμπορευμάτων. Τὸ 1948 τὰ κέρδη τῶν βιομηχάνων ὑπολογίστηκαν σὲ 1167 ἑκατ. σημερινὲς δρχ., τὸ 1953 ἀνέβηκαν στὰ 3369 ἑκατομμύρια, τὸ 1955 σὲ 2280 ἑκατ. Στὸν τελευταῖο αὐτὸ χρόνο οἱ 140.000 περίπου ἐργάτες τῶν 500 αὐτῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων πληρώθηκαν συνολικὰ 170 ἑκατομμύρια δρχ. γιὰ μεροκάματα, δηλαδὴ κατὰ μέσον ὅρο κάπου ἕνα χιλιάρικο τὸ μήνα. Πρέπει

νὰ ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι ὁ γενικὸς δείχτης τῆς διομηχανικῆς δραστηριότητας παρουσίασε στὰ 1955 μιὰ κάμψη σὲ σχέση μὲ τὸ 1954, κάμψη ποὺ συνεχίστηκε καὶ τὸ 1956, ἀλλὰ οἱ οἰκοδομικὲς ἐπιχειρήσεις (ποὺ ἀπορροφᾶνε καὶ τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τῶν ἐπενδυομένων ἰδιωτικῶν κεφαλαίων: 59% στὸ 1954) κι ἔπειτα τὰ κεφάλαια ποὺ εἶναι τοποθετημένα στὶς ἐπικοινωνίες - μεταφορὲς καὶ στὴν ἐνέργεια πραγματοποιοῦνε ἐξακολουθητικὰ μεγάλα ὑπερκέρδη. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ὕψωση τῶν μετοχῶν τῶν διομηχανικῶν οἰκοδομικῶν ὅλων ἀπὸ 100 μονάδες τὸ 1952 σὲ 329 τὸ 1955.

Τὰ κυβερνητικὰ μέτρα δημιούργησαν σκανδαλωδῶς εὐνοϊκὲς συνθῆκες γιὰ τὸ κεφάλαιο. Ἡ νομισματικὴ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ 1953 ὑπῆρξε μιὰ μεγάλη ληστρικὴ ἐπιχείρηση σὲ βάρος τῶν ἐργατῶν, τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν φτωχῶν χωρικῶν καὶ πρὸς ὄφελος τῶν καπιταλιστῶν τῆς πόλης καὶ τῶν μεγαλοπαραγωγῶν τῆς ὑπαίθρου. Μετὰ τὴν κατάργηση στὰ 1953 τῆς εἰσφορᾶς 300% πάνω στὰ εἴδη πολυτελείας, οἱ εἰσαγωγὲς τέτοιων εἰδῶν στοίχιζαν 50% φτηνότερα στὴν κεφαλαιοκρατία, ἐνῶ ἀντίθετα τὰ εἰσαγόμενα εἴδη λαϊκῆς κατανάλωσης ἐπιβαρύνθηκαν μὲ τὴν ὑποτίμηση τῆς δραχμῆς κατὰ 100%. Ἔτσι γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ αὐτοκινήτων τὸ 1953 διατέθηκαν 6,4 ἑκατ. δολλ., τὸ 1954 14,8, τὸ 1955 17,7 (ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 5 ἑκατ. δολλ. εἶναι γιὰ κοῦρσες πολυτελείας). Σὲ 3 δισεκατομμύρια δρχ. ὑπολογίζονται οἱ πιστώσεις ποὺ πάγωσαν. Τὸ οἰκονομικὸ ἔτος 1953—54 ἡ ἄμεση φορολογία εἶναι τὰ 16,5% (1683 ἑκατ. δρχ.) τῶν κάθε φύσης δημοσίων ἐσόδων, τὸ 1954—1955 εἶναι τὰ 16,7%, τὸ 1955—56 τὰ 15,8%. Ἀντίστοιχα γιὰ τὸ 1953—1954 ἡ ἔμμεση φορολογία ἤτανε τὰ 54,2% (5514 ἑκατ. δρχ.) ποὺ ἀνέβηκε στὰ 56% τὸ 1954—55 γιὰ νὰ φτάσει τὰ 65,5% τὸ 1955—56.

Ἡ κυβέρνηση συντρίβει μὲ ὅλη της τὴν πολιτικὴ καὶ τὰ λογῆς - λογῆς φορολογικὰ βάρη «μεσαῖες» τάξεις τῆς πόλης καὶ τοῦ χωριοῦ πρὸς ὄφελος τῶν μεγάλων καπιταλιστικῶν συγκροτημάτων. Μονοπωλεῖ ἡ κυβέρνηση καὶ τὴ στοιχειώδη ἀκόμη ἐκπαίδευση ὑπὲρ τῶν πλουσίων μὲ τὸν τριπλασιασμὸ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν. Εἶναι χαρακτηριστικὸ στὸ σημεῖο αὐτὸ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν ποὺ εἶχαν ἐγγραφεῖ στὴν α΄ δημοτικοῦ σημείωσε τὴν ἀκόλουθη καμπύλη: στὰ 1938 ἤτανε 231 χιλιάδες, στὰ 1949 περιορίστηκε στὶς 180.569, στὰ 1956 ἔπεσε στὶς 153.461 — κι αὐτὸ ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς ἔχει αὐξηθεῖ. Ἡ κυβέρνηση καταληστεύει τοὺς πόρους τῶν ἀσφαλιστικῶν ταμείων τῶν ἐργαζομένων. Καταργεῖ καὶ τὰ τελευταῖα ἀπομεινάρια ἀπὸ παλιές τους κατακτήσεις οἰκονομικές, συνδικαλιστικές, πολιτικές. Ἕξη χρόνια μετὰ τὴ λήξη τοῦ ἀνταρτοπολέμου κρατεῖ πέντε χιλιάδες πολιτικοὺς ἐξορίστους καὶ κατάδικους στὶς φυλακὲς μακρυὰ ἀπὸ τὴν παραγωγικὴ δουλειά, ἐνῶ δεκάδες χιλιάδες πολίτες τοὺς κρατᾶ καθηλωμένους στὶς «λαϊκὲς δημοκρατίες» ἀρνούμενη νὰ δώσει γενικὴ ἀμνηστία. Διατηρεῖ καὶ ἐνισχύει μέσα στὸ ἐργατικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα ἕνα ἀπεργοσπαστικὸ γραφειοκρατικὸ μηχανισμὸ ἐργατοκαπήλων γιὰ νὰ κρατεῖ ὑποδουλωμένη τὴν ἐργατικὴ

τάξη. Ρίχνει συστηματικὰ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν μαζῶν γιὰ νὰ ἐξασφαλίζει τὸ ὑψηλὸ ποσοστὸ κέρδους στὸ κεφάλαιο καὶ νὰ κρατᾶ τοὺς ἐργαζόμενους ὑποταγμένους σ' αὐτό. Διαθέτει ἀπὸ τὸν κρατικὸ προϋπολογισμὸ μέσα σ' ἕνα χρόνο 6 δισεκατομμύρια δραχμὲς γιὰ στρατιωτικο-πολεμικὲς δαπάνες, ἐνῶ ἐγκρίνει μόνο 250—300 ἑκατομμύρια δρχ. γιὰ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις.

Μὲ τὴ μέθοδο τῆς συγκέντρωσης καὶ τὶς «τιμὲς ἀσφαλείας» τῶν ἀγροτικῶν ἐμπορευμάτων ὁ καπιταλιστικὸς μηχανισμὸς ληστεύει τὶς ἀγροτικὲς μάζες: α) γιατὶ οἱ τιμὲς ἀσφαλείας εἶναι κατώτερες ἀπὸ τὶς προπολεμικὲς ἔτσι ποὺ νὰ μὴν ἐξασφαλίζεται οὔτε ἡ ἁπλὴ ἀναπαραγωγή, β) γιατὶ συχνὰ τὸ ποσὸ δὲν καταβάλλεται ὁλόκληρο ἀλλὰ μὲ προκαταβολὲς καὶ μὲ δόσεις ποὺ κλιμακώνονται σὲ ἀρκετοὺς μῆνες, ἔτσι ποὺ νὰ χάνουν ἕνα μέρος τῆς ἀγοραστικῆς τους ἀξίας τὰ χρήματα αὐτὰ (μὲ τὴν αὔξηση τοῦ τιμαρίθμου) καὶ νὰ ὑποδουλώνεται στὸ μεταξὺ ὁ φτωχὸς ἀγρότης στὸ ἐμπορικὸ κεφάλαιο (ἀγοράζοντας, ἀκριβότερα, ὅ,τι χρειάζεται μὲ πίστωση) εἴτε στοὺς τοκογλύφους (μὲ τὰ δάνεια ποὺ παίρνει). Παράλληλα ὅμως τὰ καπιταλιστικὰ μονοπώλια — ποὺ ὄργανά τους εἶναι τὸ σύγχρονο ἀστικὸ κράτος καὶ οἱ κυβερνήσεις του — ὑψώνουνε τὶς τιμὲς τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἀγρότες γιὰ τὴ συντήρησή τους καὶ τὴν ἀναπαραγωγὴ τοῦ προϊόντος ποὺ καλλιεργοῦνε κι ἔτσι μὲ τὸ ἄνοιγμα τῆς ψαλίδας ἀνάμεσα στὶς τιμὲς τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ τῶν βιομηχανικῶν ἐμπορευμάτων ἀγροτικῆς κατανάλωσης ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὸ κεφάλαιο (τραπεζικό, βιομηχανικό, ἐμπορικό, τοκογλυφικὸ) πραγματοποιεῖ διπλὰ κέρδη, σὲ βάρος τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν καὶ σὲ βάρος τῶν καταναλωτικῶν μαζῶν ποὺ ἀκριβοπληρώνουνε στὴν ἀγορὰ τὸ ἐξευτελιστικὰ πληρωνόμενο στὸν παραγωγὸ εἶδος (λ.χ. τὸ λάδι ποὺ ἀγοράζεται στὸ χωριὸ 14 δρχ. φτάνει περνώντας ἀπὸ τὴν παρασιτικὴ ἁλυσίδα τῶν διαμέσων ἐμπορομεσιτῶν στὴν ἀγορὰ τῆς Ἀθήνας στὴν τιμὴ τῶν 40 δρχ.). Ἐκτὸς αὐτοῦ, τὸ κράτος ἢ ὁ αὐτόνομος ὀργανισμὸς ποὺ θὰ συγκεντρώσει τὸ προϊὸν τοῦ χωρικοῦ, τὸ παραχωρεῖ στοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς βιομηχάνους ἐπὶ πιστώσει καὶ μὲ ἀσήμαντο τόκο γιὰ τὴν ἐξαγωγὴ ἢ τὴ βιομηχανοποίησή του — μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἡ ἀγροτικὴ παραγωγὴ ἐνσωματώνεται στὸ μηχανισμὸ τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς διεθνοῦς καπιταλιστικῆς ἀγορᾶς.

Στὰ πλοκάμια τοῦ ξένου κεφαλαίου

Τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης τῆς χώρας ἡ κυβέρνηση προσπαθεῖ νὰ τὸ λύσει μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου 2687) 1953, δηλαδὴ μὲ τὴν παραχώρηση εἰδικῶν προνομίων (φορολογικὴ ἀπαλλαγή, ἐλευθερία ἐπανεξαγωγῆς του μὲ τὰ κέρδη κλπ.) γιὰ τὴν προσέλκυση ξένων κεφαλαίων ποὺ ἐπαυξάνουνε τὸ βαθμὸ οἰκο-

νομικῆς ἐξάρτησης τῆς χώρας καὶ ἀπομύζησής της ἀπὸ τὸ ξένο κεφάλαιο. Τὸ κεφάλαιο αὐτὸ — ποὺ θἄπρεπε νὰ χαρακτηριστεῖ μᾶλλον διεθνὲς παρὰ ξένο, ἀφοῦ καὶ τὸ ἑλληνικὸ κεφάλαιο βρίσκει τρόπο νὰ συνδυάζεται μὲ τὸ ξένο, καὶ νὰ ἐπενδύεται μ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους — τείνει νὰ τοποθετηθεῖ σὲ ἐπιχειρήσεις ὄχι παραγωγικὲς ἀλλὰ σὲ ἀντιπαραγωγικὲς καὶ κερδοσκοπικές. Λ.χ. ἡ μεγαλύτερη βραχυπρόθεσμη ἐπένδυση (2.000.000 δολλάρια) ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὰ 22% ὅλου τοῦ ποσοῦ τῶν βραχυπροθέσμων τοποθετήσεων ποὺ ἔγιναν μέχρι τὶς 30.6.56 ἦτανε τῆς Φέρστ Νάσιοναλ Μπὰνκ τῆς Νέας Ὑόρκης γιὰ τὴ χρηματοδότηση τῆς ἐκτέλεσης παραγγελιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πυριτιδοποιείου καὶ Καλυκοποιείου (Μποδοσάκης). Ἐξάλλου ἡ μεγαλύτερη μακροπρόθεσμη ἐπένδυση (8.350.000 δολλάρια σὲ σύνολο μέχρι 30.6.1956 ἐπενδύσεων 12.970.000 δολλαρίων) ἔγινε ἀπὸ τὴν ἀμερικάνικη ἑταιρεία Κέννεκοτ Κόππερ Κορπορέσιον γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση ἀμιάντου στὴν Κοζάνη, ὀρυκτὸ ποὺ ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερα τὴν ἀμερικάνικη πολεμικὴ βιομηχανία.

Εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὸ ὅτι τὰ σχέδια ἐκβιομηχάνισης ἀντιμετωπίσανε τὴ «λυσσώδη ἀντίδραση» (κατὰ τὸν καθηγητὴ Νικολαΐδη) στὸν Ὀργανισμὸ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας ἀπὸ τὶς μεγάλες ἰμπεριαλιστικὲς δυνάμεις καὶ ἰδιαίτερα τοὺς Ἀμερικανοὺς ἰμπεριαλιστές. Καθὼς καὶ ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς ἀγροτικὸς σύμβουλος Ἰεζεκιὴλ σύστησε τὸν περιορισμὸ τῆς καλλιέργειας καπνοῦ καὶ βαμβακιοῦ, τὸ μερικὸ ξερρίζωμα τῶν λιόδεντρων καὶ τῶν ἀμπελιῶν καὶ τὴν ἐπίδοση στὴν καλλιέργεια πατάτας, λαχανικῶν καὶ σόγιας. Τίποτε φυσικότερο ἀφοῦ τὸ ὑπαγορεύουνε τὰ συμφέροντα τῶν πανίσχυρων καπιταλιστικῶν μονοπωλίων ποὺ θέλουνε τὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ τὶς ἄλλες ὑπανάπτυκτες χῶρες, ἀγορὰ γιὰ τὰ βιομηχανικὰ ἐμπορεύματά τους, πηγὴ φτηνῶν πρώτων ὑλῶν ποὺ ἔχουνε ἀνάγκη, καὶ σταθερὰ προσανατολισμένη στὶς ἐμπορικὲς ἀνταλλαγὲς μὲ τὸ «δυτικὸ κόσμο» τους. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια στὴν Ἑλλάδα (ὅπως καὶ στὶς ἄλλες χῶρες) ἐξυπηρετεῖ αὐτοὺς τοὺς συνδυασμένους σκοπούς: οἰκονομικὴ ὑποστήριξη τῆς ντόπιας κυρίαρχης τάξης — πολιτικὴ ἐξάρτηση καὶ πολεμικὴ ἀξιοποίηση τῆς χώρας — ἀποσυμφόρηση τῶν τεράστιων ἀποθεμάτων τῶν ἀγροτικῶν ἐμπορευμάτων ποὺ ἔχουνε συσσωρευθεῖ στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες (λ.χ. 20 ἑκατομμύρια δολλάρια ἀπὸ τὴν πρὸς Ἑλλάδα ἀμερικάνικη βοήθεια τοῦ 1956 δόθηκαν σὲ ἀγροτικὰ προϊόντα: σπορέλαιο, στάρι, γάλα, καλαμπόκι, τυρὶ κ.ἄ.). Ἀπὸ τὰ 3 δισεκατομμύρια δολλάρια τῆς συνολικῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας πρὸς τὴν Ἑλλάδα οὔτε τὰ μισὰ δὲν χρησιμοποιήθηκαν γιὰ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις.

Ἀντισοβιετικὸ προγεφύρωμα

Γενικὰ ἡ πολιτικὴ τῆς κυρίαρχης καπιταλιστικῆς τάξης στὴν Ἑλλάδα καὶ συγκεκριμένα σήμερα ἡ πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης Καραμαν-

λὴ κινεῖται μέσα στὰ ἑξῆς πλαίσια: ἀποκορύφωση τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν ἐργατικῶν καὶ φτωχοαγροτικῶν μαζῶν καὶ τῶν μικροαστικῶν μαζῶν τῆς πόλης γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ντόπιων καὶ ξένων καπιταλιστικῶν μονοπωλίων — καταδυνάστευση τῶν ἐκμεταλλευομένων τάξεων μὲ τὴ σφυρηλάτηση πάνω τους τῶν δεσμῶν τοῦ ἀστυνομικοῦ κράτους καὶ τῶν δεσμῶν τῆς ἀπεργοσπαστικῆς ἐργατοκαπηλικῆς κλίκας στὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα — διατήρηση τοῦ πολιτικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος σὲ κατάσταση παρανομίας — πλήρης ὑποδούλωσή της στὸν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμὸ — ἀποφασιστικὴ ἔνταξη στὸν ἀντισοβιετικὸ ἰμπεριαλιστικὸ συνασπισμὸ τοῦ ΝΑΤΟ, πολεμικὸς προσανατολισμὸς τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, συστηματικὴ μετατροπὴ τῆς χώρας σ' ἕνα ἀντισοβιετικὸ προγεφύρωμα κάτω ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ* — στένεμα τοῦ καπιταλιστικοῦ ἀδιεξόδου ἀπὸ τὴ βαθειὰ κοινωνικὴ κρίση τοῦ συστήματος ποὺ ἀποτελματώνει τὴν οἰκονομία καὶ ἀποσυνθέτει τὶς παραγωγικὲς δυνάμεις τῆς χώρας καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὴν πρωταρχικὴ καὶ τὴ σπουδαιότερη παραγωγικὴ δύναμη: τὴν ἐργατικὴ καὶ φτωχοαγροτικὴ τάξη.

Ἡ διάταξη τῶν πολιτικῶν κομμάτων τῆς χώρας

Ἡ «Ἐθνικὴ Ριζοσπαστικὴ Ἕνωσις» — ὅπως ἀποκαλεῖται σήμερα ὁ χτεσινὸς «Συναγερμός», ποὺ ὑπῆρξε ἡ πολιτικὴ μετονομασία τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος μὲ ἀρχηγὸ τὸν Παπάγο — ἀναμφισβήτητα συγκεντρώνει αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὄχι μόνο τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ ποὺ βλέπει σ' αὐτὴ ἕνα πιστὸ λακὲ της ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποστήριξη τοῦ μεγάλου κεφαλαίου (Μποδοσάκη, Ἠλιάσκου, Ἀνδρεάδη, Ὠνάση, Νιάρχου, Κατσάμπα κλπ.), τοῦ Θρόνου καὶ τῆς μιλιταριστικῆς κάστας. Ἀντίστροφα γίνεται ὁλοένα περισσότερο μισητὴ στὶς προλεταριακὲς μάζες σὲ σημαντικὰ τμήματα τῶν φτωχῶν καὶ τῶν μεσαίων χωρικῶν, ἐνῶ μιὰ μερίδα τοῦ κεφαλαίου (τοῦ ἐμπορικοῦ κυρίως) ζητᾶ ἀναπροσανατολισμὸ τῆς ἐμπορικῆς της πολιτικῆς γιὰ τὴν τοποθέτηση τῶν ἐξαγωγικῶν προϊόντων στὶς ἀγορὲς τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἀποφύσεις ἐπίσης τοῦ παλιοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος πρέπει νὰ θεωρηθοῦν τὰ δυὸ ἔξω ἀπὸ τὸ Κοινοβούλιο κόμματα: τὸ Λαϊκὸ Κοινωνικὸ Κόμμα τοῦ Στεφανόπουλου καὶ τὸ Κόμμα τῶν Προοδευτικῶν τοῦ Μαρκεζίνη.

* Πάνω στὸ θέμα τοῦ προετοιμαζόμενου πολέμου, τοῦ χαρακτήρα του καὶ τῶν προοπτικῶν του μέσα στὸ ν έ ο, μεταπολεμικό, συσχετισμὸ τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων στὸν παγκόσμιο στίβο ἡ μαρξιστική του ἀνάλυση δίνεται μὲ τὸ βιβλίο τοῦ Μ. Πάμπλο: «Ὁ πόλεμος ποὺ ἔρχεται».

᾿Απέναντι στὴν Ε.Ρ.Ε., καὶ μὲ ὑπολογίσιμη ἐκπροσώπησή τους στὸ Κοινοβούλιο χάρη στὴν τελευταία ἐκλογική τους συνεργασία μὲ τὴν ἀριστερά, τοποθετοῦνται τὰ κόμματα ἐκεῖνα ποὺ ἀποσπάστηκαν ἀπὸ τὸν κορμὸ τοῦ παλιοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων: Τὸ σημερινὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων μὲ συναρχηγοὺς τὸν Παπανδρέου (τὴ δυναμικότερη κοινοβουλευτικὴ φιγούρα ποὺ διαθέτει σήμερα ὁ ἀστικὸς πολιτικὸς κόσμος καὶ γνωστὸ δήμιο τῶν ἐργαζομένων) καὶ τὸν Σοφοκλῆ Βενιζέλο (μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ὕπουλα ἀντιδραστικὲς «προσωπικότητες» τῆς ἀστικῆς πολιτικῆς σκηνῆς). Ἡ ΕΠΕΚ τοῦ Παπαπολίτη ποὺ φυτοζωεῖ μὲ τὰ ὑπολείμματα τοῦ μεγάλου λαϊκοῦ ρεύματος ποὺ εἶχε σχηματιστεῖ γύρω ἀπὸ τὸ πλαστηρικὸ πρόγραμμα τῆς «ἀλλαγῆς» στὴν ἀναζήτηση τότε διεξόδου ἀπὸ τὸ ἀσφυχτικὸ πολιτικὸ καθεστὼς τοῦ ἀστυνομικοῦ κράτους. Τὸ ΔΚΕΛ μὲ ἐπικεφαλῆς σήμερα τὸν Καρτάλη, κόμμα ποὺ στηρίζεται κοινωνικὰ σὲ ριζοσπαστικὲς μικροαστικὲς μάζες ποὺ ζητᾶνε πολιτικὴ καὶ κοινοβουλευτικὴ συνεργασία μὲ τὴν ᾿Αριστερὰ στὴ βάση ἑνὸς μίνιμουμ μεταρρυθμιστικοῦ προγράμματος διεκδικήσεων καὶ ἑνὸς ἐξωτερικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς χώρας σὲ μιὰ πολιτικὴ ἴσης φιλίας ἢ οὐδετερότητας, ἐνῶ ἡ πολιτικὴ τοῦ δημαγωγοῦ ἀρχηγοῦ του ταλαντεύεται ἀνάμεσα στὴ συνεργασία μὲ τὴν ἀριστερὰ στὴν προεκλογικὴ περίοδο καὶ στὴν ἑνοποίηση τῶν κομμάτων τοῦ «Δημοκρατικοῦ Κέντρου» στὴ μετεκλογικὴ περίοδο.

Στὰ ἀριστερὰ τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ πίνακα βρίσκεται τοποθετημένη ἡ ΕΔΑ, τὸ μόνο νόμιμο κόμμα ποὺ βασίζεται στὴν πλατιὰ λαϊκὴ ἐπιρροὴ τοῦ παράνομου ΚΚΕ, μὲ ἐπιρροὴ εὐρύτατη πάνω στὶς προλεταριακὲς μάζες καὶ σὲ προχωρημένα πλατιὰ τμήματα τῶν μικροαστικῶν μαζῶν τῆς πόλης καὶ τοῦ χωριοῦ.

Πραγματικὰ ὅμως ἡ πολιτικὴ πόλωση γίνεται ἀνάμεσα στὴ «Δεξιὰ» τοῦ Καραμανλῆ καὶ στὴν «᾿Αριστερὰ» τῆς ΕΔΑ. Ἂν τὰ κόμματα τοῦ «Δημοκρατικοῦ Κέντρου» διαθέτουνε μιὰ πολὺ σημαντικότερη ἀπὸ τὴν ΕΔΑ κονοβουλευτικὴ ἐκπροσώπηση, αὐτὸ ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ στὴν ἐκλογικὴ συνεργασία τους μὲ τὴν ΕΔΑ. Χωρὶς τὴ συνεργασία αὐτή, ἡ ΕΔΑ θὰ ἀποτελοῦσε τὸ δεύτερο σὲ ἀριθμὸ βουλευτῶν κόμμα μέσα στὴ Βουλή. Ἡ πολιτικὴ χρεοκοπία τοῦ ἀστικοῦ φιλελευθερισμοῦ εἶναι ἕνα ἀναμφισβήτητο γνώρισμα τῶν πολιτικῶν ἐξελίξεων στὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τὸ Μικρασιατικὸ πόλεμο οἱ λαϊκὲς μάζες δὲν γνώρισαν ἀπὸ τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων παρὰ τὴν πείνα, τὸ ἰδιώνυμο, τὸ βούρδουλα καὶ τὰ στρατιωτικὰ κινήματα. Ὁ ᾿Ελ. Βενιζέλος, ἐνσαρκωτὴς τῆς ἀστικῆς «ἀνόρθωσης» καὶ ὁ συνεπέστερος ἐκπρόσωπος τῆς ἰμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς τοῦ ἑλληνικοῦ κεφαλαίου στὴν περίοδο 1910—1920, στάθηκε ὁ πρῶτος στραγγαλιστὴς τῶν καταχτήσεων τῆς ἐργατικῆς τάξης, ὁ πρωτεργάτης τῆς ἀπολυταρχικῆς μεταρρύθμισης τοῦ Συντάγματος, ὁ στυλοβάτης τοῦ Θρόνου. Οἱ Σοφούλης, Σ. Βενιζέλος, Παπανδρέου ἀκολούθησαν τὸ δρόμο ποὺ ἐκεῖνος ἄνοιξε καὶ ποὺ τὸν ἐπέβαλε ἡ ἐποχὴ τῆς παρακμῆς τοῦ καπιταλισμοῦ μέσα στὴν ὁποία ἐξαφανίστηκαν οἱ

οὐσιώδεις διαφορὲς ἀνάμεσα στὴ συντηρητικὴ μερίδα (παλιὸ Λαϊκὸ Κόμμα) καὶ στὴ «φιλελεύθερη» μερίδα (παλιὸ Κόμμα Φιλελευθέρων) τῆς μπουρζουαζίας.

Ἡ συνεργασία ΕΔΑ καὶ Δημοκρατικοῦ Κέντρου

Ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξαφανίστηκαν οἱ οὐσιώδεις διαφορὲς ἀνάμεσα στὸ παλιὸ συντηρητικὸ καὶ στὸ παλιὸ φιλελεύθερο κόμμα τῆς κεφαλαιοκρατίας, θἄτανε σφάλμα νὰ συμπεράνουμε ὅτι δὲν ὑπάρχει καμιὰ πολιτικὴ διαφορὰ ἀνάμεσα σὲ Καραμανλῆ καὶ Παπανδρέου. Ἡ διαφορὰ αὐτὴ ὅμως «δὲν εἶναι διαφορὰ ταξικῆς οὐσίας», τονίζαμε στὴν ἐκλογική μας θέση στὶς ἐκλογὲς τῆς 19ης τοῦ Φλεβάρη*. «Εἶναι κι οἱ δυό τους ἀστικὰ κόμματα. Ἀπέναντι σ' ἕνα ταξικὸ κίνδυνο ἀπὸ τὸ προλεταριάτο θὰ δώσουνε τὰ χέρια καὶ θὰ βρεθοῦνε στὸ ἴδιο ἀντιδραστικὸ ὁδόφραγμα. Ἡ σχετικὴ πολιτικὴ διαφορά τους βρίσκεται στὶς μέθοδες καταπίεσης καὶ ἐκμετάλλευσης. Ὁ Καραμανλῆς ἐνσαρκώνει τὴ μέθοδο τῆς οὐσιαστικῆς διχτατορίας τῆς στρατιωτικῆς κλίκας καὶ τῆς Αὐλῆς μὲ κοινοβουλευτικὸ μανδύα, ἐκφράζει τὴν ἀστικὴ ἀνάγκη τῆς «ἰσχυρῆς κυβέρνησης». Ὁ Παπανδρέου ἐνσαρκώνει τὴ μέθοδο τῆς ψευτοδημοκρατικῆς δημαγωγίας μὲ ψίχουλα ἀπατηλῶν παραχωρήσεων καὶ μὲ συνδυασμὸ ἀστυνομικῶν μέτρων καταπίεσης. Οἱ δυὸ αὐτὲς μέθοδες ἐναλλάσσονται ἀπὸ τὴν ἀστικὴ τάξη γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος τῆς ἐκμετάλλευσης καὶ καταπίεσης, ἀνάλογα μὲ τὶς συγκεκριμένες κάθε φορὰ πολιτικὲς συνθῆκες ἐθνικὲς καὶ διεθνεῖς, καὶ τὸ συσχετισμὸ τῶν ταξικῶν δυνάμεων στὴ χώρα. Ἡ θεωρία τοῦ «μικρότερου κακοῦ» δὲν εἶναι μιὰ προλεταριακὴ πολιτική. Τὸ προλεταριάτο καὶ τὰ κόμματά του ἀγωνίζονται γιὰ τὸ καλὸ καὶ ὄχι γιὰ τὸ «μικρότερο κακό», γιατὶ τότε ἐγκαταλείπουν τὸν ἀνεξάρτητο ταξικό τους ρόλο καὶ γίνονται οὐρὰ τῆς ψευτοδημοκρατικῆς καὶ ψευτοφιλελεύθερης τάσης τῆς μπουρζουαζίας, τάσης ποὺ στὴν περίοδο τῆς ἀποσύνθεσης τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος ἔχει πολὺ περιορισμένα περιθώρια ἔστω καὶ μικρῶν παραχωρήσεων οἰκονομικοῦ καὶ πολιτικοῦ χαραχτήρα. Ἡ χρεοκοπία τοῦ ἀστικοῦ φιλελευθερισμοῦ ὄχι μόνο στὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ διεθνῶς δείχνει ὅτι οἱ ὀξυμένοι κοινωνικοὶ ἀνταγωνισμοὶ τῆς ἐποχῆς μας δὲν ἀφήνουν περιθώρια γιὰ δημοκρατικὰ εἰδύλια. Ἂν θὰ κερδηθεῖ κάποια, ἔστω καὶ στοιχειώδης, οἰκονομικὴ ἢ πολιτικὴ διεκδίκησή μας, αὐτὸ θὰ γίνει μόνο μὲ τὴ σκληρὴ ταξικὴ πάλη τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν ἐκμεταλλευομένων στρωμάτων τοῦ λαοῦ. Κι αὐτὴ ἡ κατάσταση θὰ ἐξανεμιστεῖ γρήγορα ἂν τὸ προλεταριάτο καὶ οἱ σύμμαχοί του ἐφησυχάσουν καὶ δὲν συνεχίσουνε νὰ πλαταίνουνε καὶ νὰ βαθαίνουνε τὴν πάλη τους ὣς τὴν κατάχτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς κυβέρνησης τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν».

* Στὸ φυλλάδιο «Οἱ ἐκλογὲς τῆς 19ης τοῦ Φλεβάρη».

'Αντίθετα ἀπὸ τὶς ὑποδείξεις μας γιὰ μιὰ ἀνεξάρτητη ἐκλογικὴ ἐμφάνιση τῆς ἀριστερᾶς μὲ τὴ μορφὴ τοῦ Δημοκρατικοῦ Μετώπου (ΕΔΑ + ΔΚΕΛ) πάνω σ' ἕνα μίνιμουμ πρόγραμμα διεκδικήσεων τῶν μαζῶν, ἀκολουθήθηκε ἡ πολιτικὴ τῆς ἐκλογικῆς συμπαράταξης 'Αριστερᾶς καὶ Κέντρου μὲ ἀποτέλεσμα τὴν τεχνητὴ νεκρανάσταση τοῦ Δημοκρατικοῦ Κέντρου ποὺ ἐκπροσωπεῖται σήμερα χάρη στοὺς ψήφους τῆς 'Αριστερᾶς μὲ πολλαπλάσιες βουλευτικὲς ἕδρες ἀπ' ὅ,τι ἡ ΕΔΑ. 'Ο σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖο ἐπιδιώχτηκε αὐτὴ ἡ συνεργασία ἀποδείχτηκε χιμαιρικός: ἡ κυβέρνηση Καραμανλῆ ἔμεινε στὴν ἐξουσία στηριζόμενη σὲ μιὰ σημαντικὴ κοινοβουλευτικὴ ὑπεροχή. Κι ἀποδείχτηκε συνάμα ὅτι καμιὰ κοινοβουλευτικὴ κομπίνα δὲν μπορεῖ νὰ ἀνατρέψει τὸ δοσμένο συσχετισμὸ τῶν ταξικῶν δυνάμεων, ποὺ στὴν περίπτωση αὐτὴ ἤτανε ὑπὲρ τῆς καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης. Ὅταν τὸ προλεταριάτο εἶναι γονατισμένο, οἱ μικροαστικὲς μάζες ταλαντεύονται πρὸς τὴν πλευρὰ τῆς καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης. Θἄφτανε μονάχα ἡ παράθεση τῶν δειχτῶν τῆς προλεταριακῆς συνδικαλιστικῆς δράσης γιὰ νὰ φανεῖ ἡ κάμψη τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ἰδίως μετὰ τὴν ἄνοδο τοῦ Συναγερμοῦ στὴν κυβέρνηση ποὺ ἀποτέλεσε μιὰ ἧττα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καὶ εἶχε τοὺς ἀντιχτύπους της. 'Απὸ τὸ 1952 (τελευταῖο χρόνο τῆς κυβέρνησης Πλαστήρα) ὁ δείχτης τῆς ἀπεργιακῆς δραστηριότητας, σὲ ἀριθμοὺς ἀπεργῶν καὶ σὲ χαμένες ὧρες ἐργασίας, σημειώνει μιὰ συνεχῆ πτώση ποὺ στὸ 1954 φτάνει τὸ κατώτερό της σημεῖο: κάτω ἀπὸ τὰ 25% τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπεργῶν καὶ τῆς χρονικῆς διάρκειας τῶν ἀπεργιῶν τοῦ 1952. 'Απὸ τὸ 1955 ἡ ἀπεργιακὴ δραστηριότητα ἀρχίζει νὰ ἀναζωογονεῖται, παρ' ὅλη τὴ φοβερὴ τροχοπέδη τῆς ἀπεργοσπαστικῆς κλίκας τῶν Μακρήδων, Θεοδώρου κλπ. Ἔτσι στὰ 1955 ἔχουμε 212 ἀπεργίες μὲ 263.450 ἀπεργοὺς ἐργάτες καὶ ὑπαλλήλους καὶ στὰ 1956 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπεργῶν ξεπερνάει τὶς 300.000. 'Η ἀνοδικὴ κίνηση συνεχίζεται καὶ στὰ 1957 καὶ εἶναι τόσο ἰσχυρὴ ἡ πίεση τῶν μαζῶν ὥστε ἡ ἴδια ἡ ἐργατοκαπηλικὴ διοίκηση τῆς ΓΣΕΕ ἀναγκάζεται νὰ ὀργανώσει, ὡ ς ἕ ν α β α θ μ ό, μερικὲς ἀπεργιακὲς ἐκδηλώσεις, γιὰ νὰ τορπιλλίσει, ἐννοεῖται, εὐρύτερες κινητοποιήσεις (λ.χ. τὴν πανελλαδικὴ ἀπεργία).

'Η σταλινικὴ πολιτικὴ ὁδηγεῖ σὲ νέες ἧττες

'Η γενικὴ πολιτικὴ γραμμὴ τῆς γραφειοκρατικῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ καὶ τῆς μικροαστικῆς ἡγεσίας τῆς ΕΔΑ εἶναι μιὰ πολιτικὴ ποὺ προετοιμάζει τελικὰ νέες ἧττες ἂν δὲν βρεῖ ἔγκαιρη καὶ ἀποτελεσματικὴ ἀντίδραση μέσα στὶς γραμμὲς τοῦ προλεταριάτου καὶ τῆς ἀγωνιστικῆς του πρωτοπορίας. Κι ἡ γραμμὴ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀντιδραστικὴ πολιτικὴ φλυαρία γιὰ τὴ συγκρότηση ἑνὸς «ἐθνικοῦ πατριωτικοῦ μετώπου» μὲ τοὺς «προοδευτικοὺς ἐμπόρους καὶ βιομηχάνους καὶ ὅλους τοὺς τίμιους πατριῶτες» καὶ τὰ «πατριωτικὰ κόμματα» ποὺ διαμέσου μιᾶς «πατριωτικῆς κυβέρνησης δημοκρατικῆς ἀλλαγῆς» θὰ κάνει τὴν 'Ελλάδα «ἀνεξάρτητη καὶ δημοκρατική». Τὴ λογικὴ προέκταση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς τὴν ὑποστήριξε ὁ Πασαλίδης στὴ Συνδιάσκεψη τῆς ΕΔΑ:

«Εἴμαστε πρόθυμοι νὰ ὑποστηρίξουμε καὶ τὴν κυβέρνηση Καραμανλῆ ἂν ἀναλάβει νὰ ἐφαρμόσει ἕνα πρόγραμμα ἑλληνικῆς πολιτικῆς» («Αὐγὴ» 17.7.56).

Φυσικὰ θἄτανε μάταιο νὰ ψάξει νὰ βρεῖ κανένας τὴν παραμικρὴ σχέση ἀνάμεσα σὲ μιὰ τέτοια πολιτικὴ καὶ στὶς στοιχειωδέστερες ἔννοιες τοῦ μαρξισμοῦ. Γιατὶ γιὰ «πατριωτικὴ» καὶ γιὰ «ἑλληνικὴ» πολιτικὴ μιλᾶνε πάντα ἡ κυρίαρχη τάξη, τὰ κόμματά της, οἱ κυβερνήσεις της, ὁ τύπος της, προσπαθώντας ἔτσι νὰ παραπλανήσουνε τὶς μάζες ποὺ μὲ τὸ ταξικό τους ἔνστιχτο καὶ τὴν αἱματηρὴ πείρα τους νιώθουνε ὅτι ἡ κοινωνία εἶναι χωρισμένη σὲ παράσιτα, ἐκμεταλλευτὲς καὶ καταπιεστές, ἀπὸ τὴ μιά, σὲ παραγωγικὰ ἐργαζόμενους, ἐκμεταλλευόμενους καὶ καταπιεζόμενους, ἀπὸ τὴν ἄλλη, κι ἔτσι δὲν ὑπάρχει μιὰ ἐθνικὴ πολιτικὴ πάνω ἀπὸ τάξεις, ἀλλὰ ταξικὴ πολιτικὴ τῆς κυρίαρχης καπιταλιστικῆς τάξης καὶ ταξικὴ πολιτικὴ τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν λαϊκῶν συμμάχων του.

Ἂς θυμηθοῦμε μονάχα τὴν ἀκριβοπληρωμένη πείρα τῆς πολιτικῆς τῆς ταξικῆς συνεργασίας:

Τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1936 ὁ Ζαχαριάδης διαφημίζοντας τὴν «ἐξαιρετικὴ σημασία τοῦ Συμφώνου Παλλαϊκοῦ Μετώπου καὶ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων» καυχιόταν πὼς ἀποτελεῖ «τὸ κλειδὶ γιὰ τὴν παραπέρα λαϊκὴ ἐξέλιξη» καὶ πὼς «ὁ Μεταξᾶς, ἕνα ἀπὸ τὰ γερὰ κόζια (sic !) τῆς μοναρχίας καὶ τῆς ἀντίδρασης, θ' ἀποτύχει πέρα γιὰ πέρα». Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς: Οἱ βενιζελικοὶ βουλευτὲς παρεμβαίνουν στὰ ἐπαναστατικὰ γεγονότα τῆς Θεσσαλονίκης (9—10 τοῦ Μάη) καὶ βοηθᾶνε μὲ ἐπιτυχία στὴν «ἀποκατάσταση τῆς τάξεως» ποὺ εἶχε ξεφύγει τότε ἀπὸ τὰ χέρια τῆς κυβέρνησης καὶ τέλος στὶς 4 Αὐγούστου 1936 τὸ «γερὸ κόζι τῆς ἀντίδρασης» πετυχαίνει πέρα γιὰ πέρα νὰ ἐπιβάλει τὴ διχτατορία του.

Στὴν περίοδο τῆς κατοχῆς ἡ «ἐθνικὴ ἑνότητα» μὲ τὸ «λαοκράτη» Παπανδρέου καταλήγει τελικὰ στὸ Δεκέμβρη καὶ στὴν ἐπικράτηση τῆς ντόπιας ἀντίδρασης καὶ τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Τὸ Φλεβάρη τοῦ 1956 ἡ «Δημοκρατικὴ Ἕνωση» μὲ τὸ δήμιο Παπανδρέου καὶ τὸ «μοναρχοφασίστα» Τσαλδάρη ξαναζωντανεύει τεχνητὰ δυὸ ἀστικὰ πολιτικὰ συγκροτήματα ποὺ εἶχανε ἀπογυμνωθεῖ ἀπὸ λαϊκὲς μάζες.

Ἡ προδοτικὴ πολιτικὴ τοῦ «πατριωτικοῦ μετώπου», ἂν δὲν γίνει σκόνη κάτω ἀπὸ τὸ ἀργὰ ἀνορθωνόμενο ταξικὸ κίνημα τῶν μαζῶν καὶ ἀπὸ τὸν ἀλύπητο στιγματισμό της ἐκ μέρους τῆς πλατιᾶς προλεταριακῆς πρωτοπορίας, θὰ εὐνουχίσει πάλι τὸ μαζικὸ κίνημα καὶ θὰ στρώσει τὸ δρόμο γιὰ νέες ἐπιτυχίες τῆς ἀντίδρασης.

Τὸ κυπριακὸ ζήτημα

Τὸ κυπριακὸ πρόβλημα τὸν τελευταῖο καιρὸ ἀπασχόλησε πολὺ τὴν κυβέρνηση, τὰ κόμματα τῆς ἀστικῆς ἀντιπολίτευσης, τὸ ΚΚΕ, τὴν ΕΔΑ, πλατιὲς λαϊκὲς μάζες καὶ τὴ νεολαία. Θόρυβος καὶ πολεμικὴ ἀπὸ τὸν Τύπο καὶ μέσα στὴ Βουλή, ψηφίσματα συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων, διαδηλώσεις στοὺς

δρόμους, συγκρούσεις μὲ τὴν ἀστυνομία, νεκροί, τραυματισμένοι. Ἂς δοῦμε τί βρίσκεται πίσω ἀπ' ὅλα αὐτά. Πρῶτα - πρῶτα ὑπάρχει ἡ πάλη ἑνὸς ἀποικιακοῦ λαοῦ — τοῦ κυπριακοῦ — ἐναντίον τῆς καταπίεσης τοῦ βρετανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καὶ ἡ διεκδίκηση τοῦ ἐθνικοῦ - δημοκρατικοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιάθεσής του. Ἔπειτα ὑπάρχει ἡ προσπάθεια τῆς κυπριακῆς μπουρζουαζίας καὶ τῆς μισοφεουδαρχικῆς Ἐκκλησίας ποὺ ἐκπροσωποῦνται ἀπὸ τὴν Ἐθναρχία νὰ ἐκμεταλλευτοῦν τὸν ἀντιιμπεριαλιστικὸ ἀγώνα τῶν ἑλληνικῶν λαϊκῶν μαζῶν τῆς Κύπρου γιὰ τὰ δικά τους ταξικὰ συμφέροντα ποὺ συμπίπτουν μὲ τὰ συμφέροντα τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας στὴν ἐπιδίωξη τῆς «ἕνωσης μὲ τὴν Ἑλλάδα». Τρίτο: τὰ γενικότερα συμφέροντα τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας τὴν ὠθήσανε νὰ υἱοθετήσει φυσικὰ τὴν «ἕνωση» καὶ νὰ ἀνακινήσει, μὲ τὴν κυβέρνηση Παπάγου, ἀποφασιστικὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ στὴν ἀγγλικὴ κυβέρνηση καὶ στὸν ΟΗΕ ὑπολογίζοντας ὅτι μ' ἕνα συνδυασμὸ φιλικῶν παρακλήσεων καὶ διπλωματικῶν πιέσεων καὶ μὲ τὴν ἐνίσχυση τοῦ προστάτη της ἀμερικανικοῦ «παράγοντα» θὰ ὑποχωροῦσε τελικὰ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνηση, ἐνῶ παράλληλα θὰ στρεφόταν ἡ δυσαρέσκεια τῶν ἑλληνικῶν καταπιεζομένων μαζῶν ἀπὸ τὰ μέσα (δηλαδὴ τὴν ἐσωτερικὴ κατάσταση) στὰ ἔξω, στὴ «λύση» τοῦ κυπριακοῦ. Ἀλλὰ οἱ ὑπολογισμοί της αὐτοὶ διαψεύδονται. Ὁ ἀγγλικὸς ἰμπεριαλισμὸς ἀντιδρᾶ γιατὶ χρειάζεται στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο τὴν κυπριακή του βάση ποὺ γίνεται ἡ κύρια βάση του ὕστερ' ἀπὸ τὸ χάσιμο τῆς αἰγυπτιακῆς. Ἡ κατάσταση ὁδηγεῖ στὴν ἔνταση τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδας μὲ τὴ «σύμμαχό» της στὸ Βαλκανικὸ Σύμφωνο Τουρκία. Οἱ διαδηλώσεις γιὰ τὸ κυπριακὸ δίνουνε τὴν εὐκαιρία σὲ προβολὴ ἀντιιμπεριαλιστικῶν καὶ ἀντικυβερνητικῶν συνθημάτων («Ἀποχώρηση ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ», «Κάτω ἡ κυβέρνηση») καὶ σὲ συγκρούσεις τῶν διαδηλωτῶν μὲ τὴν ἀστυνομία ποὺ σ' ἕνα μεγάλο βαθμὸ ἐκφράζουνε τὰ ἀντικαπιταλιστικὰ αἰσθήματα τῶν μαζῶν καὶ ἰδιαίτερα τῆς νεολαίας. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἰμπεριαλιστὲς τάσσονται μὲ τὶς ἀγγλικὲς ἀπόψεις, δείχνουνε τὴ διάθεσή τους νὰ μὴν ἀντιταχθοῦνε στὶς τουρκικὲς καὶ πιέζουνε τὴν ἑλληνικὴ κυβέρνηση νὰ συμβιβαστεῖ πάνω στὴν ἀγγλικὴ θέση. Ἔτσι ἡ κυβέρνηση Καραμανλῆ ἀναγκάζεται νὰ προσανατολιστεῖ, κρατώντας κάποια προσχήματα, στὸ «κλείσιμο» μὲ κάθε τρόπο τοῦ κυπριακοῦ ποὺ γίνεται πληγὴ τόσο στὴ σφαίρα τῶν διεθνῶν καὶ βαλκανικῶν της συμμαχιῶν ὅσο καὶ στὸν ἐσωτερικὸ τομέα, ἐφόσον οἱ διαδηλώσεις γιὰ τὸ κυπριακὸ καταλήγουνε σὲ ταξικὲς στὸ βάθος συγκρούσεις μὲ τὴν ἀστυνομία. (Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι μὲ τὰ αἱματηρὰ γεγονότα τῆς 9ης Μαΐου 1956 ἐπαληθεύτηκε ἡ πρόβλεψη τοῦ 4ου Συνεδρίου τοῦ ΚΔΚΕ ὅτι, μέσα ἀπὸ τὶς νόμιμες συγκεντρώσεις γιὰ τὸ κυπριακό, μπορούσανε νὰ ἀναπηδήσουνε παραμορφωμένες μορφὲς ταξικῶν ἐκδηλώσεων ποὺ θἄπρεπε νὰ τὶς βαθύνουμε καὶ νὰ τὶς πλατύνουμε).

Πάνω στὸ κυπριακὸ ἡ σχετικὴ θέση ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἀπόφαση τοῦ 4ου τακτικοῦ Συνεδρίου τοῦ Κομμουνιστικοῦ - Διεθνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδας (ἑλληνικοῦ τμήματος τῆς 4ης Διεθνοῦς), ποὺ συνῆλθε τὸ 1955, διατηρεῖ ὅλη της τὴν ἀξία, γι' αὐτὸ καὶ τὴν παραθέτουμε: «Ἡ ἀστικὴ ἐθνικιστικὴ καὶ ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατικὴ δημαγωγία συναντιῶνται στὸ σύνθημα τῆς «ἕ-

νωσης μὲ τὴ μητέρα Ἑλλάδα». Ὁ σταλινισμὸς μάλιστα πλειοδοτεῖ σὲ ἐθνικιστικὴ μαχητικότητα χωρὶς νὰ σκοτίζεται καθόλου γιὰ τὰ ταξικὰ προβλήματα καὶ τὰ ταξικὰ συμφέροντα τῶν ἐργατῶν καὶ φτωχῶν χωρικῶν τῆς Κύπρου. Βέβαια ἔχουνε ἕνα ἀναμφισβήτητα προοδευτικὸ χαραχτήρα ἡ διεκδίκηση τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιάθεσης ἀπὸ τὶς καταπιεζόμενες μάζες καὶ ἡ πάλη τους ἐνάντια στὸν ἀγγλικὸ ἰμπεριαλιστικὸ ζυγό, ἀποτελώντας ἕνα ἐπεισόδιο τῆς ὁλοένα διογκωνόμενης ἐξέγερσης τῶν ἀποικιακῶν καὶ μισοαποικιακῶν λαῶν τοῦ κόσμου ἐνάντια στὶς ἰμπεριαλιστικὲς μητροπόλεις. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Κόμμα μας ὑπερασπίζει ἀνεπιφύλαχτα τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιάθεσης τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ ὡς τὸν κρατικό του ἀποχωρισμὸ ἀπὸ τὴ βρεταννικὴ αὐτοκρατορία. Τὸ καθῆκον ὅμως τῆς προλεταριακῆς πρωτοπορίας ξεπερνᾶ κατὰ πολὺ τὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς ἀντιιμπεριαλιστικῆς διεκδίκησης. Πρέπει νὰ προειδοποιήσουμε τὶς κυπριακὲς λαϊκὲς μάζες πάνω στὸ ἀντιδραστικὸ πολιτικὸ κλίμα ποὺ τὸ ἐνσαρκώνει ἡ κυβέρνηση τοῦ Συναγερμοῦ, πάνω στὸν ἀντιδραστικὸ καὶ ἐκμεταλλευτικὸ ρόλο τῆς κυπριακῆς Ἐκκλησίας καὶ μπουρζουαζίας, πάνω στὴν ἀνάγκη τῆς ὀργάνωσης τοῦ ταξικοῦ μετώπου πάλης γιὰ τὶς διεκδικήσεις τῶν Κυπρίων ἐργατῶν καὶ φτωχῶν χωρικῶν, προβάλλοντας, κοντὰ στὸ σύνθημα τῆς αὐτοδιάθεσης τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, τὸ σύνθημα γιὰ μιὰ ἀνεξάρτητη ἐργατοαγροτικὴ δημοκρατία τῆς Κύπρου καὶ γιὰ μιὰ κυβέρνηση ἐργατῶν — χωρικῶν ποὺ μόνο αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσει τὴν πραγματικὴ ἐθνικὴ ἐλευθερία τῶν κυπριακῶν μαζῶν καὶ τὴν καλυτέρευση τῶν οἰκονομικῶν, πολιτικῶν καὶ πολιτιστικῶν συνθηκῶν τους. Τὸ πρόγραμμά μας λοιπὸν πάνω στὸ κυπριακὸ περιλαμβάνει τρία ἀλληλένδετα γενικὰ συνθήματα: Αὐτοδιάθεση τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ — Ταξικὸ μέτωπο πάλης γιὰ τὶς διεκδικήσεις του — Κυβέρνηση ἐργατῶν — χωρικῶν καὶ ἀνεξάρτητη ἐργατοαγροτικὴ δημοκρατία στὴν Κύπρο. Στιγματίζοντας τὸ ἐθνικιστικὸ μίσος ποὺ καλλιεργεῖται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ καπιταλιστικὴ ὀλιγαρχία, τὴν Ἐθναρχία καὶ τὰ ὄργανά τους ἐνάντια στὸν ἀγγλικὸ λαό, νὰ δείξουμε στὶς κυπριακὲς ἐκμεταλλευόμενες καὶ καταπιεζόμενες μάζες ὅτι φυσικὸς ταξικός τους σύμμαχος εἶναι τὸ ἴδιο τὸ βρεταννικὸ προλεταριάτο ποὺ στὴ διεθνιστική του ἀλληλεγγύη πρέπει νὰ γίνεται ἀδιάκοπη ἔκκληση καὶ νὰ ἀποδείξουμε ὅτι ἡ ἑνωτικὴ κάψα τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας ὀφείλεται στὰ πεζὰ ταξικὰ συμφέροντά της γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς καπιταλιστικῆς ἐκμετάλλευσης σὲ χῶρο καὶ σὲ μάζα, γιὰ τὴν αὔξηση τῆς μερίδας ποὺ προσφέρεται σὰν κρέας γιὰ τὰ κανόνια στὶς προετοιμαζόμενες πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τελικὰ γιὰ τὴν ἀπόσπαση τῆς προσοχῆς τῶν ντόπιων ἐκμεταλλευομένων καὶ καταπιεζομένων μαζῶν ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ κατάσταση καὶ τὴν ἀπασχόλησή τους μὲ ἕνα ἐξωτερικὸ θέμα».

Ἀπὸ τὴν παραπάνω γενικὴ θέση βγαίνουνε τὰ συγκεκριμένα πολιτικὰ καθήκοντα τοῦ κυπριακοῦ προλεταριάτου: Ἐναντίον τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ποὺ καταδυναστεύει τὶς ἀποικιακὲς μάζες τῆς Κύπρου, πάλη μὲ τὶς προλεταριακὲς μέθοδες: ἀπεργίες, μαζικὲς συγκεντρώσεις, διαδηλώσεις, ὀργάνωση ἐργατικῶν πολιτοφυλακῶν καὶ ἀγροτικῶν πολιτοφυλακῶν. Καμμιὰ ἐμπιστοσύνη στὰ ὄργανα τῆς κυπριακῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς μπουρζουαζίας, τὴν

Ἐθναρχία καὶ τὴν ΕΟΚΑ. Κι ἂν δὲν συνθηκολογήσουνε μὲ τὸν ἀγγλικὸ ἰμπεριαλισμό, κινοῦνται πάντα γιὰ ν' ἀλλάξουνε τὸ βρεταννικὸ σῆμα τῶν δεσμῶν ἐκμετάλλευσης καὶ καταπίεσης τῶν κυπριακῶν μαζῶν μὲ τὸ ἑλληνικὸ «ἐθνικὸ» σῆμα. Ἕνα δίχτυ ἀπὸ ἐπιτροπὲς ἐργατῶν καὶ φτωχῶν χωρικῶν νὰ ἁπλωθεῖ στὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά. Νὰ ἐξοπλιστοῦν οἱ ἐργάτες καὶ οἱ φτωχοὶ χωρικοί. Καμπάνια γιὰ τὸ σύνθημα: «Ἡ γῆ στοὺς χωρικοὺς ποὺ τὴν καλλιεργοῦνε!». Ἐπίμονη διακήρυξη τῶν ἀδελφικῶν καὶ διεθνιστικῶν αἰσθημάτων τῶν Ἑλληνο - Κυπρίων πρὸς τοὺς Τούρκους ἐργάτες καὶ χωρικοὺς τῆς Κύπρου, σφυρηλάτηση μαζί τους τοῦ ἑνιαίου μετώπου πάλης ὅλων τῶν ἐργαζομένων τῆς Κύπρου, ἄσχετα ἀπὸ τὴν ἐθνική τους προέλευση, ἐνάντια στοὺς Βρεταννοὺς ἰμπεριαλιστὲς καὶ τοὺς ντόπιους ἐκμεταλλευτὲς Ἕλληνες καὶ Τούρκους. Καμπάνια συστηματικὴ καὶ ἀδιάκοπη στοὺς Ἄγγλους φαντάρους νὰ συναδελφωθοῦνε μὲ τὰ ταξικὰ ἀδέρφια τους στὴν Κύπρο, νὰ στρέψουνε τὰ ὅπλα ἐνάντια στοὺς ἀξιωματικούς τους, νὰ χρησιμοποιήσουνε τὰ ὅπλα αὐτὰ γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση μιᾶς ἐλεύθερης ἐργατοαγροτικῆς δημοκρατίας στὴν Κύπρο. Καμπάνια πρὸς τὸ βρεταννικὸ προλεταριάτο γιὰ νὰ βοηθήσει τὶς ἀδελφές του κυπριακὲς μάζες ἐνεργητικὰ μὲ ἀπεργίες, διαδηλώσεις, μποϋκοτάρισμα τῶν ἀποστολῶν πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ στρατιωτῶν στὴν Κύπρο. Ἔκκληση στὸ προλεταριάτο ὅλου τοῦ κόσμου καὶ τοὺς ἀποικιακοὺς λαοὺς νὰ ἐκφράσουν τὴ διεθνιστική τους ἀλληλεγγύη μὲ τὴν ἀποστολὴ διεθνῶν ταξιαρχιῶν, ἐράνων, ἐνισχύσεων σὲ ὅπλα καὶ ὑλικὸ κ.τ.τ. Μόνο μὲ μιὰ τέτοια πολιτικὴ μπορεῖ πραγματικὰ νὰ περάσει ἡ ἡγεσία τῆς πάλης ἐναντίον τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στὰ χέρια τοῦ προλεταριάτου, νὰ συνδυαστεῖ ὁ ἐθνικοαπελευθερωτικὸς μὲ τὸν κοινωνικοαπελευθερωτικὸ ἀγώνα, νὰ βαδίσει ἀκάθεκτα πρὸς τὴ νίκη καὶ νὰ γίνει συνάμα μοχλὸς γιὰ τὴν ἄνοδο τοῦ εὐρωπαϊκοῦ καὶ ἰδιαίτερα τοῦ ἀγγλικοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος.

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ αὐτοδιάθεση καὶ ἡ «ἕνωση μὲ τὴν Ἑλλάδα», ὁ σ τ ρ α τ η γ ι κ ὸ ς σ κ ο π ὸ ς τῆς κυπριακῆς προλεταριακῆς πρωτοπορίας, ἀλλὰ ἡ ἐ ρ γ α τ ο α γ ρ ο τ ι κ ὴ δ η μ ο κ ρ α τ ί α τ ῆ ς Κ ύ π ρ ο υ, τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦνε τὰ ἄμεσα καὶ μεταβατικὰ συνθήματα τῶν Κυπρίων, τῶν Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων ἐργαζομένων γιὰ τὴν ἄμεση αὐτοδιάθεση, χωρὶς κανένα ἔλεγχο, καμιὰ δέσμευση, καμιὰ πολεμικὴ βάση κλπ.

Ὄχι «ἐθνικὸ πατριωτικὸ μέτωπο»!

Μέσα σ' ἕνα ὠκεανὸ σύγχυσης ἀγωνίζεται νὰ ρίξει τὶς μάζες ἡ γενικὴ πολιτικὴ γραμμὴ τῆς γραφειοκρατικῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ. Ποιὸ εἶναι τὸ κεντρικὸ πρόβλημα τῆς στιγμῆς; «Πανελλαδικὸ πατριωτικὸ μέτωπο γιὰ τὴν ἀποτίναξη τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμερικανοκρατίας καὶ τοῦ καθεστῶτος τῆς ἀμερικανοκανοδουλείας καὶ γιὰ νὰ σχηματιστεῖ μιὰ πατριωτικὴ κυβέρνηση συνασπισμοῦ» — ἀποφάνθηκε τὸ Σχέδιο Προγράμματος τοῦ 1954 ποὺ λίγο παρακάτω μιλᾶ γιὰ «κατοχὴ τῆς ἀμερικανο-

κρατίας». «Ἐθνικὸ πατριωτικὸ μέτωπο», ἐπιμένουν ἡ 6η καὶ 7η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. (1956—1957) μὲ «συσπείρωση ὅλων τῶν προοδευτικῶν - πατριωτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας στὴν πάλη γιὰ μιὰ ἀνεξάρτητη, δημοκρατικὴ Ἑλλάδα, γιὰ τὴν εἰρήνη». Ἡ ἡγεσία τῆς ΕΔΑ κόβεται γιὰ τὴν «πανεθνικὴ ἑνότητα στὸν ἀγώνα γιὰ μιὰ ἀνεξάρτητη, εἰρηνική, δημοκρατικὴ καὶ εὐτυχισμένη Ἑλλάδα», διακηρύττει ὅτι θὰ δείξει «κατανόηση» (!) ἀπέναντι στοὺς ἡγετικοὺς παράγοντες ἄλλων κομμάτων καὶ δηλώνει ὅτι θὰ ὑποστηρίξει ἀκόμα καὶ τὶς πρωτοβουλίες τῆς κυβέρνησης Καραμανλῆ ποὺ «θὰ ἐξυπηρετοῦν τὰ ἐθνικὰ καὶ λαϊκὰ συμφέροντα» (Πολιτικὴ Ἀπόφαση τῆς Συνδιάσκεψης τῆς ΕΔΑ, «Αὐγὴ» 24.7.56). Δύσκολο εἶναι νὰ βρεῖ κανένας τόσους πολλοὺς ὀγκόλιθους ὀπορτουνισμοῦ συσσωρευμένους μέσα σὲ τόσες λίγες γραμμές.

Σὲ μιὰ ἀποικιακὴ ἢ μισοαποικιακή, φεουδαρχικὴ ἢ μισοφεουδαρχικὴ χώρα, κοινωνικοὶ μοχλοὶ τῆς ἐπανάστασης εἶναι ἀναμφισβήτητα τὸ ἀγροτικὸ πρόβλημα, ἡ ἑνοποίηση τῆς χώρας, ἡ ἀποτίναξη τοῦ ξένου ἰμπεριαλιστικοῦ ζυγοῦ. Ἀλλὰ ἡ Ἑλλάδα δὲν εἶναι μιὰ τέτοια χώρα. Τὸ ἐθνικό της πρόβλημα ἔχει λυθεῖ πολλὲς δεκαετίες πρίν, μὲ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821, τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους τοῦ 1912 — 13 καὶ τὴ δημιουργία ἑνὸς ἑνιαίου κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Τὸ ἀγροτικό της πρόβλημα ἔχει λυθεῖ μὲ τὴν ἀστικὴ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση («ἀποκατάσταση» γηγενῶν ἀχτημόνων — ἐποικισμὸς προσφύγων).

Πολλὰ μεγάλα προβλήματα ἀντιμετωπίζουνε σήμερα οἱ φτωχὲς ἀγροτικὲς μάζες: Τὴν ὑπερεκμετάλλευσή τους ἀπὸ τὰ ἐμπορομεσιτικὰ παράσιτα, τὰ καπιταλιστικὰ μονοπώλια καὶ τὸ καπιταλιστικὸ κράτος. Τὴν ὑποαπασχόληση καὶ τὴν ἀπαθλίωσή τους. Τὴ χαμηλὴ παραγωγικότητα καὶ τὶς «τιμὲς ἀσφαλείας» ποὺ δὲν καλύπτουνε τὸ παραγωγικὸ κόστος*. Τὸ μικρὸ καὶ κομματιασμένο κλῆρο. Τὴν ἔλλειψη σὲ γενικὴ κλίμακα ἐφαρμογῆς συγχρονισμένων μεθόδων καὶ μηχανικῆς καλλιεργείας. Τὴ μεγάλη κοινωνικὴ καὶ ἐκπολιτιστικὴ καθυστέρηση τοῦ χωριοῦ. Ὑπάρχουνε ἀκόμα ἕνα σωρὸ μερικότερα προβλήματα (καπνικό, σταφιδικό, γεωργικῆς οἰκοτεχνίας, ὀρεινῆς οἰκονομίας κλπ.). Ὅλα ὅμως αὐτά, κι ὅσα ἐκτέθηκαν ἀναλυτικὰ στὸ Α΄ Πανελλήνιο Ἀγροτοσυνεταιριστικὸ Συνέδριο τοῦ Νοέμβρη 1956, ἀνάγονται σὲ ἕνα κεφαλαιῶδες ζήτημα: στὴν καπιταλιστικὴ ἐκμετάλλευση τῆς πλατιᾶς μάζας τῶν χωρικῶν, στὴν ὀργάνωση καὶ ἀνάπτυξη τῆς ταξικῆς πάλης τῶν ἐκμεταλλευομένων ἀγροτῶν γιὰ τὶς ἄμεσές τους διεκδικήσεις, καὶ παραπέρα στὸ πλάτεμα καὶ τὸ βάθεμα αὐτῆς τῆς πάλης σὲ συμμαχία μὲ τὸ πρωτοπόρο προλεταριάτο ἐνάντια στὸν κοινὸ ταξικὸ ἐχθρό τους — τὴν καπιταλιστικὴ τάξη καὶ τὴν καπιταλιστικὴ ἐξουσία — γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς ἐπαναστατικῆς κυ-

* Ὁ καθηγητὴς Χρυσὸς Εὐελπίδης στὸ βιβλίο του «Γεωργικὴ Οἰκονομικὴ» ὑπολογίζει τὸ ἔλλειμμα τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων σὲ 5,2% γιὰ τὸ 1954 ποὺ ἀνέβηκε σὲ 9,1% τοῦ 1955 κι ἔμεινε στὸ ἴδιο ποσοστὸ τὸ 1958. Τὸ ἔλλειμμα αὐτὸ καλύπτεται κυρίως ἀπὸ τὴν ἀπλήρωτη δουλειὰ τοῦ ἀγρότη καὶ τῆς οἰκογένειας του καὶ κατὰ δεύτερο λόγο ἀπὸ τὴ μερικὴ φθορὰ τῶν ἄλλων συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς.

βέρνησης τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν, στηριγμένης στὰ συμβούλια τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν.

Οὔτε ἡ νέα ταξικὴ διαφοροποίηση στὴν ὕπαιθρο, οὔτε τὰ ἀσήμαντα ὑπολείμματα μισοφεουδαρχικῶν σχέσεων*, οὔτε ἡ διείσδυση ξένου κεφαλαίου καὶ ἡ οἰκονομικοπολιτικὴ ἐξάρτηση τῆς χώρας, ἴσαμε χτὲς ἀπὸ τὸν ἀγγλικὸ ἰμπεριαλισμό, σήμερα ἀπὸ τὸν ἀμερικάνικο, δημιουργοῦνε κανένα νέο ἀγροτικὸ πρόβλημα - μοχλὸ μιᾶς ἰδιαίτερης «ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης» εἴτε ἕνα νέο ἐθνικὸ πρόβλημα - μοχλὸ μιᾶς «ἐθνικοαπελευθερωτικῆς ἐπανάστασης». Ὅλα αὐτὰ τὰ φαινόμενα παρακολουθοῦνε τὴν καπιταλιστικὴ κοινωνία: ταξικὴ διαφοροποίηση στὴν πόλη καὶ στὴν ὕπαιθρο, κυρίαρχες καὶ μάλιστα μοντέρνες καπιταλιστικὲς σχέσεις πλάϊ σὲ «ὑπολείμματα» (πολὺ ἀσήμαντα καὶ τοπικοῦ χαραχτήρα στὴν Ἑλλάδα) παλιῶν οἰκονομικῶν σχέσεων, ἐξάρτηση οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ τῶν ἀσθενέστερων καπιταλιστικῶν κρατῶν ἀπὸ τὰ ἰσχυρότερα ἰμπεριαλιστικὰ κράτη. Θἄφτανε μονάχα νὰ σκεφτεῖ κανένας τὴ μεταπολεμικὴ οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἐξάρτηση εὐρωπαϊκῶν ἰμπεριαλιστικῶν κρατῶν ὅπως ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία, ἡ Δυτικὴ Γερμανία ἀπὸ τὸν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμὸ γιὰ νὰ καταλάβει πόσο κούφια εἶναι ἡ βάση τῆς σταλινικῆς θέσης γιὰ «ἀποικιακὴ ἐξάρτηση» εἴτε γιὰ «κατοχὴ τῆς ἀμερικανοκρατίας» (τὴν ὥρα ποὺ ὑπάρχουν ἀμερικάνικες ἀεροπορικὲς βάσεις ἀκόμα καὶ στὴν Ἀγγλία).

Ὅλη αὐτὴ ἡ ἄθλια φλυαρία τῶν σταλινικῶν ἐντύπων καὶ τῶν σταλινικῶν θέσεων ἀποβλέπει σ᾽ ἕνα πραχτικὸ σκοπό: νὰ παραπλανήσει τὸ προλεταριάτο καὶ τοὺς ταξικοὺς συμμάχους του ἀπὸ τὸ σωστὸ δρόμο τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης γιὰ τὴν κατάχτηση τῆς ἐξουσίας — νὰ πραγματοποιήσει τὴ συνεργασία μὲ μιὰ μερίδα τῆς μπουρζουαζίας μὲ σκοπὸ τὴν ἀναθεώρηση τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ ἀστικοῦ κράτους καὶ τὴν ἀπομάκρυνσή του ἀπὸ τὸν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀντιδραστικὴ οὐτοπία, γιατί: α) ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ ἔχει *ταξικὸ* χαραχτήρα, εἶναι ἡ προέκταση τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, καὶ ὅσο κυριαρχεῖ ἡ κεφαλαιοκρατία κι ἡ μιὰ κι ἡ ἄλλη πολιτικὴ ἔχουνε κατεύθυνση ἀντιδραστικὴ καὶ ἀντεπαναστατική· β) ὅπου ἔχομε περιπτώσεις μιᾶς περισσότερο ἢ λιγότερο συνεποῦς ἀντιιμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς, αὐτὲς ἐξηγοῦνται εἴτε ἀπὸ τὴ μὴ καπιταλιστικὴ φύση τοῦ κράτους (Γιουγκοσλαβία), εἴτε ἀπὸ τὸ μισοαποικιακὸ χαραχτήρα τῆς χώρας (Αἴγυπτος) ποὺ τὴ φέρνει σὲ σύγκρουση μὲ τὴν ἰμπεριαλιστικὴ κυριαρχία, εἴτε τέλος ἀπὸ τὴν ειδικὴ θέση μιᾶς νεαρῆς ὄχι ἰμπεριαλιστικῆς

---

* Ὁ γεωπόνος Εὐστ. Πανάγος στὴ μελέτη του «Τὸ πρόβλημα γῆς» («Νέα Οἰκονομία», Δεκέμβρης 1956) ὑπολογίζει στὶς ἑξῆς ἀναλογίες τὰ ὑπολείμματα αὐτά: «α) Τὸ 10% περίπου τῶν καλλιεργημένων ἐδαφῶν δὲν εἶναι ἰδιοκτησίες τῶν καλλιεργητῶν. Γι᾽ αὐτὰ πληρώνεται γαιοπρόσοδος ἀπὸ τοὺς καλλιεργητὲς ὑψηλότερη ἀπὸ τὸ 6% τῆς ἀξίας τῆς γῆς. β) Τὸ 2% τοῦ συνόλου τῶν γεωργῶν, χωρὶς νὰ ὑπολογίζονται οἱ ἐργάτες γῆς, εἶναι τελείως χωρὶς κλῆρο καὶ γ) Τὰ 11% τῶν γεωργῶν εἶναι ἰδιοκτῆτες μικρῶν ἐκτάσεων καὶ ἐνοικιαστὲς ἢ κολλῆγοι ξένων κτημάτων».

μπουρζουαζίας πού μόλις χτὲς ἀποσπάστηκε ἀπὸ τὴν ξένη ἰμπεριαλιστικὴ κυριαρχία καὶ πού εἶναι σφηνωμένη μέσα σ᾽ ἕνα εὐρύτερο ἀντιιμπεριαλιστικὸ καὶ ἀντικαπιταλιστικὸ ἐδαφικὸ πλαίσιο (Ἰνδίες). Ἀλλὰ ἡ ἑλληνικὴ μπουρζουαζία εἶναι ἀπὸ ἱστορικοὺς λόγους συνυφασμένη μὲ τὸ ξένο κεφάλαιο καὶ τὸν ἰμπεριαλισμό, εἶναι μιὰ μπουρζουαζία ἰ μ π ε ρ ι α λ ι σ τ ι κ ὴ πού τὄδειξε σ᾽ ἐπανειλημμένες περιπτώσεις (παγκόσμιους πολέμους, μικρασιατικὲς ἐκστρατεῖες, οὐκρανικὲς ἐκστρατεῖες) καὶ μὲ τὴ σημερινή της ἔνταξη στὸ ΝΑΤΟ πού τὴ θέλουν ὅλα τὰ ἀστικά της κόμματα.

Ἡ ἀποτίναξη τῶν δεσμῶν ὑποτέλειας στὸ ξένο κεφάλαιο καὶ στὸν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμὸ ἀποτελεῖ λοιπὸν ὁλοκληρωτικὸ μέρος τῆς πάλης γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς ντόπιας καπιταλιστικῆς κυριαρχίας, τῆς πάλης γιὰ τὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση. Οἱ μομφὲς πού δίνει ἡ γραφειοκρατικὴ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ στὴν καπιταλιστικὴ κυβέρνηση τοῦ Καραμανλῆ ὅτι δὲν ἀκολουθεῖ ἑ λ λ η ν ι κ ὴ πολιτικὴ ἔχουνε ἕνα κωμικὸ χαραχτήρα, γιατὶ ἁπλούστατα αὐτὴ εἶναι ἡ πολιτικὴ πού συμφέρει στὴν κυρίαρχη τάξη: τὴν κεφαλαιοκρατία. Εἶναι μαρξιστικὰ ἀκατανόητο νὰ κάνει ἕνα Κ.Κ. ἔκκληση στὴν ἐκμεταλλευτικὴ καὶ καταπιεστικὴ τάξη καὶ τὶς κυβερνήσεις της νὰ ἀκολουθήσουνε μιὰ πολιτικὴ ἀντίθετη ἀπὸ τὰ γενικὰ ταξικὰ συμφέροντά τους. Ἐνῶ τὸ κομμουνιστκὸ καθῆκον βρίσκεται στὸ νὰ δείξουμε στὶς ἐκμεταλλευόμενες καὶ καταπιεζόμενες τάξεις ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς κυρίαρχης τάξης στρέφεται ἐναντίον τους, νὰ βαθύνουμε καὶ νὰ πλατύνουμε τοὺς ταξικούς τους ἀγῶνες ὥς τὴν ἐπαναστατικὴ ἀνατροπή της καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας. Ἀλλ᾽ αὐτὸ τὸ καθῆκον σημαίνει προλεταριακὸ ἐπαναστατικὸ προσανατολισμὸ πού δ ὲ ν σ υ μ φ έ ρ ε ι στὴ γραφειοκρατία. Κι ὄχι τὸν προσανατολισμὸ στὶς εἰρηνικὲς δημοκρατικὲς ἐξελίξεις καὶ στὴν κοινοβουλευτικὴ κατάχτηση τῆς ἐξουσίας πού συμφέρει στὴ γραφειοκρατία, ἀλλὰ παραπλανᾶ τὸ προλεταριάτο.

Γιὰ ἕνα ἀγωνιστικὸ μέτωπο τῶν μαζῶν

Τὸ «ἐθνικὸ πατριωτικὸ μέτωπο» εἶναι ἡ πολιτικὴ φόρμουλα τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων πού προετοιμάζει, ἂν δὲν ματαιωθεῖ, ν έ ε ς π ρ ο λ ε τ α ρ ι α κ ὲ ς ἧ τ τ ε ς. Χρειάζεται λοιπὸν ἕνα κεντρικὸ πολιτικὸ σύνθημα πού ν᾽ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν προλεταριακὴ πολιτικὴ τῆς πάλης τῶν τάξεων. Μόνο ἕνα μ ε τ α β α τ ι κ ὸ σύνθημα μετώπου ἀνταποκρίνεται στὴ σ η μ ε ρ ι ν ὴ κατάσταση: τὸ Δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ὸ Ἀ ν τ ι κ α π ι τ α λ ι σ τ ι κ ὸ Μ έ τ ω π ο, νόμιμο ἀλλὰ ἀγωνιστικό, πλατὺ καὶ δημοκρατικὰ ὀργανωμένο, πού θὰ βασιστεῖ κοινωνικὰ στὶς ἐκμεταλλευόμενες μάζες: τοὺς ἐργάτες, τοὺς φτωχοὺς χωρικοὺς καὶ τοὺς ἄλλους καταπιεζομένους.

Τὸ Μέτωπο αὐτὸ ποὺ ἀπὸ τὴ φύση του θὰ εἶναι καὶ Μέτωπο ἀντιιμπεριαλιστικὸ θὰ ὀργανώσει, συντονίσει καὶ κατευθύνει τοὺς ἀγῶνες τους πάνω σ' ἕνα μ ί ν ι μ ο υ μ πρόγραμμα οἰκονομικῶν — συνδικαλιστικῶν — πολιτικῶν διεκδικήσεων ποὺ τὸ ἴδιο τὸ Μέτωπο θὰ τὸ ἐπεξεργαστεῖ καὶ ποὺ νομίζομε πὼς μπορεῖ νὰ εἶναι: Τιμαριθμικὲς αὐξήσεις τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων (γιὰ νὰ φτάσουνε ἀρχικὰ τὸ προπολεμικὸ ἐπίπεδο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὑπολείπονται· γιὰ νὰ προσαρμοστοῦν ἀκόλουθα στὸ μέσο μισθολογικὸ ἐπίπεδο τῶν Εὐρωπαίων ἐργατῶν). Ἐξίσωση τοῦ γυναικείου μεροκάματου καὶ μισθοῦ μὲ τὸν ἀνδρικό. Κατώτερο ὅριο ἡμερομισθίου ποὺ νὰ ἐξασφαλίζει τουλάχιστο τὴ στοιχειώδη συντήρηση. Τὸ ὅριο αὐτὸ πρέπει νἆναι σήμερα γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ τὴ γυναίκα 90 δρχ., γιὰ τὸ μαθητευόμενο 50. Κατώτερο ὅριο μισθοῦ γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ τὴ γυναίκα 2.700 δρχ,, γιὰ τὸ νεαρὸ ὑπάλληλο 1500. Ἀπορρόφηση τῶν ἀνέργων στὴν παραγωγικὴ δουλειὰ καὶ ὡς τότε συνεχὴς ἐπιδότησή τους μὲ τὰ 3)4 τοῦ μεροκάματου. 7ωρη ἐργάσιμη μέρα. 5ωρη γιὰ τοὺς νέους καὶ τοὺς ἐργαζομένους σὲ ἀνθυγιεινὲς ἐργασίες. Ἐφαρμογὴ προγράμματος λαϊκῆς στέγης καὶ ὁδοποιΐας στὶς λαϊκὲς συνοικίες ποὺ νὰ ἐλέγχεται ἀπὸ τὶς μάζες αὐτῶν τῶν συνοικιῶν καὶ ποὺ θἄλυνε πραγματικὰ τὸ πρόβλημα τῶν παραγκοστεγασμένων ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων, ἐνῶ θἄδινε δουλειὰ σὲ δεκάδες χιλιάδες ἄνεργα ἐργατικὰ χέρια· οἱ πόροι του νὰ ἐξευρεθοῦν μὲ τὴ γενναία περικοπὴ τῶν κονδυλίων τοῦ προϋπολογισμοῦ ποὺ διατίθενται γιὰ στρατιωτικο - πολεμικὲς δαπάνες, μὲ τὴν πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς τῶν μεγαλοκαρχαριῶν καὶ μὲ εἰδικὴ φορολογία στὶς καπιταλιστικὲς ἐπιχειρήσεις. Δωρεὰν ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευση στοὺς νέους. Ἀπαγόρευση τῆς ἐργασίας στὰ ἀγόρια κάτω τῶν 14 χρονῶν καὶ στὰ κορίτσια κάτω τῶν 16 χρονῶν. Διάσωση τοῦ ΙΚΑ ἀπὸ τὴν οὐσιαστική του χρεοκοπία, μὲ τὴν ἄμεση καταβολὴ ἀπὸ τὸ κράτος καὶ τοὺς καπιταλιστὲς ἐργοδότες ὅλων τῶν ποσῶν ποὺ τοῦ ὀφείλονται, μὲ τὴν κατάργηση ὅλων τῶν νόμων ποὺ τὸ ἔπληξαν καὶ μὲ τὴν πραγματικὴ καὶ ἀποφασιστικὴ ἐκπροσώπηση (αἱρετή, ἀνακλητή, ὄχι προνομιούχα) τῶν ἐργαζομένων στὴ διοίκησή του. Κατάργηση τῶν πιστοποιητικῶν κοινωνικῶν φρονημάτων καὶ ἐπαναπρόσληψη τῶν «ἐκκαθαρισθέντων». Κατάργηση τῶν κυβερνητικῶν μέτρων ποὺ μονοπωλοῦνε τὴν ἐκπαίδευση γιὰ τοὺς λίγους. Κατάργηση τοῦ νόμου 3239)1955 καὶ ὅλων τῶν ἀντεργατικῶν νόμων. Συνδικαλιστικὲς ἐλευθερίες: κατάργηση τῆς ἀστυνομικῆς καὶ κρατικῆς ἐπέμβασης στὰ συνδικάτα, ἐλεύθερες ἐκλογές σ' αὐτά, ἐφαρμογὴ τῆς ἀναλογικῆς ἐκπροσώπησης σ' ὅλες τὶς διοικήσεις (σωματείων, ὁμοσπονδιῶν, ἐργατικῶν κέντρων καὶ Γενικῆς Συνομοσπονδίας Ἐργατῶν), ἐφαρμογὴ τῆς ἐργατικῆς δημοκρατίας, κατάργηση κάθε περιορισμοῦ καὶ ἀπαγόρευσης στὸ δικαίωμα τῆς ἀπεργίας. Κατάργηση τῆς ὑποχρεωτικῆς εἰσφορᾶς. Ἀποδέσμευση τῶν ἀποθεματικῶν τῶν ἀσφαλιστικῶν ταμείων. Νὰ σταματήσει κάθε κρατικὴ ἐπέμβαση στὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς ἀσφάλισης. Νὰ ἀκυρωθοῦν τὰ ἀποτελέσματα τέτοιων ἐπεμβάσεων. Τὰ σοβαρὰ καὶ πολύπλοκα ἀσφαλιστικὰ προβλήματα νὰ συζητηθοῦν καὶ νὰ λυθοῦν σ' ἕνα δημοκρατικὰ ὀργανωμένο πανελλαδικὸ συνέδριο τῶν ἀσφαλισμένων τοῦ ΙΚΑ καὶ τῶν ἄλλων ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν. Πολιτικὲς καὶ δημοκρατικὲς ἐλευθερίες: Κατάργηση τῶν

ἀνελεύθερων νόμων, ἐλευθεροτυπία, ἐπαναφορὰ τῶν ἐργατικῶν νόμων ποὺ καταργήθηκαν, νομιμοποίηση ὅ λ ω ν τῶν κομμάτων τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, κατάργηση τῶν στρατοπέδων ἐξορίστων καὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς διοικητικῆς ἐκτόπισης. Γενικὴ ἀμνηστία στοὺς φυλακισμένους, ἐξορίστους, διωκομένους καὶ στερημένους ἀπὸ τὰ πολιτικὰ δικαιώματά τους ἀγωνιστές, ὅ π ο υ καὶ ἂν εὑρίσκονται. Κατάργηση τοῦ πλειοψηφικοῦ, ἐκλογὲς μὲ τὸ ἁπλὸ ἀναλογικὸ σύστημα καὶ γιὰ Συνταχτικὴ Συνέλευση. Νὰ καταργηθεῖ ἡ ἑτεροδικία, νὰ φύγουν οἱ ξένες ἀποστολὲς καὶ στρατιωτικὲς προφυλακὲς καὶ νὰ ξηλωθοῦν οἱ πολεμικὲς βάσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἀποχώρηση ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ καὶ τὴ Βαλκανικὴ Συμμαχία. Νὰ σταματήσουνε τὰ θερμοπυρηνικὰ πειράματα ποὺ ἀπειλοῦνε μὲ συμφορὲς τὴν ἀνθρωπότητα. Πλατιὲς ἐμπορικὲς ἀνταλλαγές, πολιτιστικὲς ἐπικοινωνίες καὶ εἰρηνικὲς σχέσεις μὲ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Γῆς — Γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἀγρότες: Σβήσιμο τῶν χρεῶν τους στοὺς τοκογλύφους, στὶς τράπεζες καὶ στὸ Κράτος. Ἐφαρμογὴ προγράμματος ἀγροτικῆς στέγης. Τὸ ΙΚΑ καὶ γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἀγρότες. Ἐφοδιασμός τους ἀπὸ τὸ κράτος μὲ σύγχρονα μηχανικὰ μέσα καλλιέργειας καὶ συγκομιδῆς, μὲ σπόρους, λιπάσματα, τεχνικὲς γνώσεις — ἐφοδιασμὸς ποὺ μπορεῖ νὰ γίνει ἂν περικοποῦν οἱ στρατιωτικοπολεμικὲς δαπάνες τοῦ προϋπολογισμοῦ. Συνεταιριστικὴ τράπεζα διοικούμενη ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς συνεταιρισμένους ἀγρότες, χωρὶς καμιὰ κρατικὴ παρέμβαση καὶ μὲ κεφάλαια ποὺ νὰ ἐξευρεθοῦνε ἀπὸ τὴν περικοπὴ τῶν στρατιωτικῶν κονδυλίων καὶ ἀπὸ εἰδικὴ φορολογία στὸ κεφάλαιο. Ἀπαλλοτρίωση τῶν μεγάλων χτημάτων, ἰδιωτικῶν κρατικῶν, ἐκκλησιαστικῶν, χωρὶς καμιὰ ἐπιβάρυνση γιὰ τοὺς ἀγρότες, χωρὶς ἀποζημίωση γιὰ τοὺς ἰδιοχτῆτες καὶ ἄμεση διανομή τους στοὺς ἀχτήμονες ἢ μισοαχτήμονες ἀπὸ τὶς ταξικές τους ὀργανώσεις. Ἐξασφάλιση ἱκανοποιητικῶν τιμῶν ἀσφαλείας γιὰ τὰ προϊόντα τους. — Γιὰ τοὺς φτωχοὺς βιοπαλαιστὲς τῆς πόλης (ἐπαγγελματίες, βιοτέχνες κλπ.): Ἀνακούφισή τους ἀπὸ τὴ συντριπτικὴ φορολογικὴ ἐπιβάρυνση — σβήσιμο τῶν χρεῶν τους πρὸς τὸ Δημόσιο — ἄμεση μείωση τῆς φορολογίας τους κατὰ 50%. Ἐλάττωση τῆς ἔμμεσης φορολογίας, αὔξηση τῆς ἄμεσης. — Κυβέρνηση τοῦ Δημοκρατικοῦ Ἀντικαπιταλιστικοῦ Μετώπου ποὺ νὰ ἐφαρμόσει τὸ πρόγραμμα αὐτὸ στηριγμένη στὶς δημοκρατικὰ ἐκλεγμένες ἐπιτροπὲς ἀπὸ τὶς μαζικὲς ὀργανώσεις βάσης αὐτοῦ τοῦ Μετώπου.

Κανένα βιώσιμο Μέτωπο δὲν μπορεῖ νὰ συγκροτηθεῖ γραφειοκρατικά, ἀπὸ τὰ πάνω, ἐρήμην τῶν μαζῶν, χωρὶς τὴν ἀνάπτυξη τῆς μαζικῆς δραστηριότητας τῶν καταπιεζομένων σ᾽ αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Ἡ προπαγάνδα καὶ ἡ ζύμωση γύρω ἀπὸ τὸ κεντρικὸ πολιτικὸ σύνθημα τοῦ Δ.Α.Μ. μέσα στὶς μάζες εἶναι ἕνα ὑπεύθυνο δύσκολο, βαρὺ ἔργο τῆς προλεταριακῆς πρωτοπορίας, ἕνα καθῆκον ποὺ καλύπτει ὄχι μόνο τὴν τρέχουσα στιγμὴ ἀλλὰ ὁλόκληρη τὴν τωρινὴ φάση τῆς ἱστορικῆς περιόδου ποὺ περνᾶμε στὴν Ἑλλάδα. Ἀναπτύσσοντας τὴ στενότερη ἑνιαιομετωπικὴ συνεργασία της γιὰ τὰ ἄμεσα προβλήματα τῶν μαζῶν στὴ λαϊκὴ συνοικία (λ.χ. ζητήματα στέγασης, ὁδοποιίας, ὕδρευσης, φωτι-

σμοῦ, ἐκπαιδευτικά, ἀνεργίας κλπ.) γιὰ τὶς διεκδικήσεις τῶν ἐργατῶν στὸ ἐργοστάσιο στὸν τόπο δουλειᾶς, στὸ συνδικάτο, πρέπει νὰ βρεῖ τὸν τρόπο νὰ ἐξηγήσει στὶς μάζες τὴν ἀνάγκη τοῦ Δημοκρατικοῦ Ἀντικαπιταλιστικοῦ Μετώπου καὶ νὰ τὶς κινήσει σ' αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Οἱ ἀγωνιστικοὶ ὀπαδοὶ τῆς ΕΔΑ καὶ τοῦ ΔΚΕΛ, κομμάτων ποὺ μιλᾶνε στ' ὄνομα τῆς «δημοκρατικῆς ἀριστερᾶς» καὶ τοῦ «ἐργαζομένου λαοῦ», παρὰ τὶς ἀντιδράσεις ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ σημερινὸ πολιτικὸ προσανατολισμὸ τῶν ἡγεσιῶν τους, πρέπει νὰ βάλουνε τὸ θέμα τοῦ Μετώπου γιὰ συζήτηση μέσα στὶς γραμμὲς τῶν ὀργανώσεών τους. Κατὰ πρῶτο λόγο ἡ ΕΔΑ κι ἔπειτα τὸ ΔΚΕΛ σὰν κόμματα ποὺ ἐπηρεάζουνε λαϊκὲς μάζες, προχωρημένες πολιτικὰ καὶ μὲ ἀγωνιστικὴ διάθεση, πρέπει νὰ ἀποτελέσουνε τὰ κύρια πολιτικὰ στηρίγματα γιὰ τὴ δημιουργία αὐτοῦ τοῦ Μετώπου, ἂν μπορέσουνε νὰ ἀπαλλαχτοῦνε ἀπὸ τὴν ὀλέθρια πολιτικὴ τῆς ἡγεσίας τους.

Ὄχι μόνο στοὺς ἐργάτες, ἀλλὰ καὶ στοὺς ταξικοὺς συμμάχους τοῦ προλεταριάτου, τοὺς φτωχοὺς ἀγρότες, ἀνεβαίνει τὸ κίνημα τῶν ἄμεσων διεκδικήσεών τους ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ συλλαλητήρια τῆς Κρήτης, ἀπὸ τὸ Πανθεσσαλικὸ Συνέδριο τῶν Τρικάλων, ἀπὸ τὸ Α' Πανελλήνιο Ἀγροτοσυνεταιριστικὸ Συνέδριο τοῦ Νοέμβρη 1956. Τὰ κυβερνητικὰ μέτρα χτυπήσανε σκληρὰ τοὺς φτωχοὺς σταφιδοπαραγωγούς, σιτοπαραγωγούς, καπνοπαραγωγούς, ὀρυζοπαραγωγούς, βαμβακοπαραγωγούς, ἐνῶ ὠφελήσανε τοὺς καπιταλιστές. Μέσα σὲ ὅλες τὶς ἐκμεταλλευόμενες τάξεις φουντώνει ἡ ἀγανάχτηση καὶ ἀνεβαίνει ἡ ἀγωνιστική τους διάθεση ἐναντίον τῆς κυβέρνησης τῆς καπιταλιστικῆς ὀλιγαρχίας. Ἡ λαϊκὴ αὐτὴ ἀγανάχτηση ποὺ παίρνει ὁλοένα περισσότερο ἐνεργητικὲς μορφὲς πάλης κάνει ὁλοένα δυσκολότερη τὴ θέση τῆς κυβέρνησης Καραμανλῆ, παρ' ὅλη τὴν ἀποφασιστικὴ πλειοψηφία ποὺ διαθέτει σὲ βουλευτικὲς ἕδρες. Ἡ κατάσταση γενικὰ ἐξελίσσεται στὴν κατεύθυνση μιᾶς ὀξείας πολιτικῆς κρίσης τῆς κεφαλαιοκρατίας, ποὺ μπορεῖ νὰ κάνει ἀπειλητικὸ τὸν κίνδυνο μιᾶς στρατιωτικῆς δικτατορίας ἂν τὸ ἐργατικὸ κίνημα δὲν προλάβει νὰ ξεπεράσει τὴ σημερινή του καθυστέρηση, νὰ ἀνασυγκροτηθεῖ ἔγκαιρα καὶ νὰ γίνει ὁ φωτεινὸς καθοδηγητὴς τῶν ἄλλων λαϊκῶν μαζῶν μὲ ἰδεολογικὸ ἄξονά του τὴν πολιτικὴ τῆς ταξικῆς πάλης κι ὄχι τὴν πολιτικὴ τῆς ταξικῆς συνεργασίας ποὺ ὑποστηρίζει ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ.

Ὅλες αὐτὲς οἱ διαθέσεις καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν μαζῶν καὶ ἡ κριτικὴ ἀξιοποίηση τῆς παλιᾶς αἱματηρῆς πείρας ἀπὸ ὁλοένα περισσότερα στοιχεῖα τῆς πρωτοπορίας εἶναι τὸ ἐλπιδοφόρο μήνυμα ὅτι τὸ κατώτερο σημεῖο τῆς πτώσης τοῦ μαζικοῦ ἀντικαπιταλιστικοῦ κινήματος ἔχει ξεπεραστεῖ κι ὅτι βρισκόμαστε ἤδη στὴν πρώτη φάση μιᾶς ἀργῆς ἀκόμα πορείας πρὸς τὴν ἀνόρθωσή του. Μέσα σ' αὐτὲς τὶς νέες συνθῆκες ποὺ δημιουργοῦνται καὶ ποὺ τροφοδοτοῦνται ἀπὸ τὸ διεθνὲς ἐπαναστατικὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς ἡ γραμμὴ πορείας ποὺ χάραξε τὸ ΚΔΚΕ, ἑλληνικὸ τμῆμα τῆς 4ης Διεθνοῦς, πιστεύουμε πὼς θὰ βρεῖ μιὰ σημαντικὴ ἀπή-

χηση μέσα στὶς μάζες καὶ τοὺς ἀγωνιστές τους γιὰ νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ νίκη τῶν αὐριανῶν ἀγώνων τῶν ἐκμεταλλευομένων καὶ καταπιεζομένων.

Πρὸς τὴν ἀνόρθωση τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος

Τὸ ἐργατικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα ἀπὸ τὸ 1918 ποὺ ἱδρύθηκε ἡ Γενικὴ Συνομοσπονδία Ἐργατῶν Ἑλλάδος μέχρι σήμερα πέρασε πολλὲς δοκιμασίες. Πάνω στὸ σῶμα του εἶναι χαραγμένα βαθιὰ τὰ ἴχνη τῆς γενικότερης διαμόρφωσης καὶ ἐξέλιξης τῶν ταξικῶν ἀγώνων στὴ χώρα. Μιὰ γρήγορη ἱστορικὴ ἀνασκόπηση θὰ βοηθήσει στὸ σωστὸ ἀντίκρυσμα τῶν ἄμεσων προβλημάτων ποὺ παρουσιάζει ἡ τρέχουσα φάση τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος.

Ἀπὸ τοὺς πρώτους μῆνες τῆς ἵδρυσής της ἡ ΓΣΕΕ γνώρισε τὰ καταπιεστικὰ μέτρα τῆς βενιζελικῆς κυβέρνησης. Ἡ πρώτη γενικὴ πανελλαδικὴ ἀπεργία τοῦ Ἰούνη τοῦ 1919 ἔγινε μὲ τὸ πολιτικὸ αἴτημα τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἐξορισμένων στὴ Φολέγανδρο ἐπαναστατικῶν μελῶν τῆς διοίκησης τῆς ΓΣΕΕ. Οἱ καπιταλιστικὲς κυβερνήσεις (ἀκόμα καὶ οἱ πιὸ «δημοκρατικὲς») ἀντιμετώπισαν μὲ τὴν αἱματηρὴ βία κάθε σοβαρὴ ἀπεργιακὴ κινητοποίηση. Πολλοὶ ἐργάτες σκοτώθηκαν ἀπὸ τὶς σφαῖρες τῶν «ὀργάνων τῆς τάξεως» στὸ Πασαλιμάνι τὸν Αὔγουστο τοῦ 1923, στὴν ἐργατικὴ πρωτομαγιὰ τοῦ 1924 ἔξω ἀπὸ τὸ Ἐργατικὸ Κέντρο Ἀθηνῶν, στὴν παγκαπνεργατικὴ ἀπεργία τῆς Καβάλας τὸ Σεπτέμβρη τοῦ 1924, στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὸ Ἀγρίνι τὸ 1927 κατὰ τὴν πανελλαδικὴ καπνεργατικὴ ἀπεργία, στὸ Λαύριο καὶ στὴν Ἐλευσίνα τὸ 1929, στὴν Καβάλλα τὸ 1932, στὸ Νάουσα τὸ 1933, στὸ Ἐργατικὸ Κέντρο Θεσσαλονίκης τὸ Φλεβάρη τοῦ 1933, στὸ Ἀλιβέρι τὸ 1933, στὴν Καλαμάτα τὸ 1934, στὴ Θεσσαλονίκη στὶς 9 Μάη 1936, στὰ κρατητήρια καὶ στὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης τῆς δικτατορίας τῆς 4ης Αὐγούστου — γιὰ νὰ περιοριστοῦμε μόνο στὴν προπολεμικὴ περίοδο ἀφοῦ τὰ μετέπειτα γεγονότα εἶναι πρόσφατα στὴ μνήμη μας.

Ἡ αἱματηρὴ βία εἶναι λοιπὸν ἡ ὠμὴ ἀπάντηση τῆς καπιταλιστικῆς ἐξουσίας στοὺς ἐργατικοὺς συνδικαλιστικοὺς ἀγῶνες.

Τὸ ὑπεραντιδραστικὸ πολιτικὸ κλίμα ποὺ ἀντιμετώπισε ἀπὸ πολὺ νωρὶς τὸ προλεταριακὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα στὴν Ἑλλάδα ἄφησε τὴ σφραγίδα του καὶ στὴν ἐξέλιξη τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος. Στὸ 3ο Πανελλαδικὸ Συνέδριο τῆς ΓΣΕΕ (Μάρτης 1926) μὲ τὴν ὑποστήριξη τῆς παγκαλικῆς δικτατορίας ἐπικρατεῖ στὸν ἀνώτερο συνδικαλιστικὸ ὀργανισμὸ τῆς ἐργατικῆς τάξης τὸ μπλὸκ τῶν ἐργατοκαπήλων τοῦ Πειραιᾶ (Μαρίνης, Καλομοίρης, Κλήμης κλπ.) καὶ τῶν σοσιαλρεφορμιστῶν (Στρατῆς, Οἰκονόμου, Λάσκαρης, Σουανίδης...). Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο περνᾶ κάτω ἀπὸ τὴν ἔμμεση ἐπιρροὴ τοῦ ἀστικοῦ κράτους ἡ ΓΣΕΕ, ποὺ στὸ 4ο Πανελλαδικὸ Συνέδριο (1928) διαγράφει τοὺς ἐπαναστάτες ἀντιπροσώπους ποδοπατώντας ἔτσι τὴ συνδικαλιστικὴ δημοκρατία. Ἀντὶ ὅμως νὰ παλέψει ἐνάντια στὴ διάσπαση, μέσα στοὺς συνδικαλισμένους ἐργάτες, γιὰ τὴ συνδικαλιστικὴ ἑνότητα τῆς τάξης, γιὰ τὴν ἐργατικὴ δη-

μ ο κ ρ α τ ί α, γιὰ τὴν τ α ξ ι κ ὴ κ α θ ο δ ή γ η σ η τῆς κ α θ η μ ε ρ ι ν ῆ ς π ά λ η ς τοῦ προλεταριάτου, ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία, ποὺ εἶχε ἐπικρατήσει πιὰ στὸ ΚΚΕ, ἀκολούθησε τὸν ε ὔ κ ο λ ο ἀλλὰ ὀλέθριο δρόμο: δέχτηκε τὴ διάσπαση σὰν ὁριστικὸ γεγονός, ἀπόσπασε τοὺς ἐπαναστάτες συνδικαλιστὲς ἀπὸ τὶς ἐργατικὲς μάζες, ὀργάνωσε τὰ «ἐπαναστατικὰ συνδικάτα» καὶ περνώντας πρῶτα ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τῶν ἀριστερῶν Ὁμοσπονδιῶν κι ἔπειτα ἀπὸ τὸ Πενταμελὲς Γραφεῖο, κατάληξε στὴν ἵδρυση τῆς Ἑνωτικῆς Συνομοσπονδίας τὸ Φλεβάρη τοῦ 1929. Πρωταγωνιστὴς τῆς ὑπερσεχταριστικῆς αὐτῆς πολιτικῆς στὸ συνδικαλιστικὸ ἦτανε τότε (μαζὶ μὲ τοὺς Εὐαγγέλου, Στύλο, Μάλαμα) ὁ ἴδιος ὁ Κ. Θέος, ὁ εἰσηγητὴς τῆς «ἀντισεχταριστικῆς» συνδικαλιστικῆς πολιτικῆς στὴν 7η Ὁλομέλεια τοῦ 1957. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ σταλινικοῦ τυχοδιωκτισμοῦ τῆς «τρίτης καὶ τελευταίας περιόδου», τῶν «μαχητικῶν διαδηλώσεων», τῶν «γενικῶν πολιτικῶν ἀπεργιῶν» ποὺ ἐφαρμόζοντας τὶς σχετικὲς ἀποφάσεις τοῦ 4ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΕ (1928) ἐξαρθρώνουνε τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα καὶ ἀπομονώνουνε ὁλότελα τὴν ἀγωνιστικὴ πρωτοπορία ἀπὸ τὶς προλεταριακὲς μάζες. Ὅταν ἀργότερα στὸ 1931 (5ο Πανελλαδικὸ Συνέδριο τῆς ΓΣΕΕ) τὸ μπλὸκ ἐργατοκαπήλων - ρεφορμιστῶν σπάζει καὶ δημιουργοῦνται τὰ Ἀνεξάρτητα Συνδικάτα (Στρατῆς), ἡ ἐπαναστατικὴ παράταξη βρίσκεται σὲ ἀδυναμία νὰ ἐπωφεληθεῖ καὶ ἡ διάσπαση μέσα στὸ ἐπαγγελματικὸ κίνημα κορυφώνεται.

Ἡ σ υ ν δ ι κ α λ ι σ τ ι κ ὴ δ ι ά σ π α σ η β ο ή θ η σ ε λ ο ι π ὸ ν ἄ μ ε σ α τ ὴ ν ἑ λ λ η ν ι κ ὴ κ ε φ α λ α ι ο κ ρ α τ ί α κ α ὶ τ ὸ κ ρ ά τ ο ς τ η ς.

Ἀπὸ τὸ 1935 ἡ σταλινικὴ πολιτικὴ τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων προετοίμασε τὸ ἔδαφος σὲ νέες ἧττες τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος καὶ στὴ μετέπειτα ἐγκαθίδρυση τῆς δικτατορίας Μεταξᾶ — Γλύξμπουργκ. Ἡ συνδικαλιστικὴ γραφειοκρατία τῆς Ἑνωτικῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας (Κ. Θέος κλπ.) διαποτισμένη μὲ τὸ πνεῦμα αὐτὸ προδίνει τοὺς ἐξεγερμένους ἐργάτες τῆς Θεσσαλονίκης τὸ Μάη τοῦ 1936, γίνεται οὐρὰ τῶν βενιζελικῶν βουλευτῶν ποὺ στηρίζουνε στὴν κρίσιμη ἐκείνη στιγμὴ τὴν κυβέρνηση τοῦ δημίου τῶν ἐργατῶν καὶ ὑποψήφιου δικτάτορα Μεταξᾶ καὶ λύνει ἐπαίσχυντα τὴν καπνεργατικὴ ἀπεργία. Ἀκόμα κι αὐτὴ ἡ Κ.Ε. τοῦ ΚΚΕ στὴν ἀπόφασή της τῆς 14.5.1936 ὁμολογεῖ ὅτι «ἡ φράξια τῆς Ε.Γ.Σ. καὶ προσωπικὰ ὁ σ. Θέος στὴν ἄμεση διαχείριση τόσο τῶν διαπραγματεύσεων μὲ τὴν κυβέρνηση, ὅσο καὶ τῶν συνεννοήσεων μὲ τὴ Γ. Σ., πῆρε προσωπικὰ πρωτοβουλίες ποὺ ἔβλαψαν τὰ ζητήματα ποὺ διαχειρίστηκε. Συγκεκριμένα χωρὶς τὴν ἔγκριση τῶν ὀργανισμῶν ποὺ ἐκπροσωποῦσε, χωρὶς τὴν ἐξασφάλιση τῶν ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων καὶ ἐγγυήσεων γιὰ τὴν κατοχύρωση τῶν καπνεργατικῶν συμφερόντων καὶ τῶν συμφερόντων ὅλου τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ, ὑπόγραφε τὴ λύση τῆς καπνεργατικῆς ἀπεργίας» («Κομμ. Ἐπιθεώρηση», 1.6.1936). Ἀργότερα στὰ 1944, ὁ σταλινικὸς ὑπουργὸς Ἐργασίας Πορφυρογένης τῆς ἀστικῆς κυβέρνησης Παπανδρέου, ἐφαρμόζοντας ἔμπραχτα τὴν προδοτικὴ πολιτικὴ τῆς «ἐθνικῆς ἑνότητας» καὶ τῆς ἀνόρθωσης τῆς καπιταλιστικῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ ἀστικοῦ κράτους, ἀπορρίπτει τὶς διεκδικήσεις τῶν ἐργατῶν καὶ ἐλαττώ-

νει τὰ ἐργατικὰ μεροκάματα, ἐνῶ οἱ φανατισμένοι ὀπαδοὶ τοῦ ΚΚΕ ἀντιμετωπίζουνε μὲ τὴ βία τοὺς τροτσκιστὲς συνδικαλιστὲς ποὺ ἔχουνε τὸ θάρρος νὰ καταγγείλουνε στοὺς ἐργάτες τὴν ἀντεργατικὴ πολιτικὴ (περίπτωση Τάσου Δημητρίου στοὺς λινοτύπες κλπ.).

Ἡ ἐγκατάλειψη τῆς ταξικῆς πολιτικῆς στὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα καὶ τὸ στραγγάλισμα ἀπὸ τὴ γραφειοκρατία τῆς συνδικαλιστικῆς δημοκρατίας ἔστρωσε τὸ δρόμο γιὰ τὶς νίκες τῆς καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης.

Τὸ συμπέρασμα ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀκριβοπληρωμένη αὐτὴ πείρα τοῦ προλεταριάτου εἶναι ὅτι οἱ συνδικαλιστικὲς γραφειοκρατίες (ἐργατοκαπηλική, σοσιαλρεφορμιστική, σταλινική), ἡ κάθε μιὰ βέβαια ἀπὸ τὴ δική της σκοπιὰ καὶ γιὰ τοὺς ἰδιαίτερούς της λόγους, ὑπονομεύσανε ἐγκληματικὰ τὸ ἐργατικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα, διασπώντας το, καταργώντας τὴ συνδικαλιστικὴ δημοκρατία καὶ ἐμποδίζοντας τὴν ταξική του δράση. Ἡ ἀφομοίωση τῆς πείρας αὐτῆς ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐργάτες καὶ κατὰ πρῶτο λόγο ἀπὸ τὴν πλατιὰ ἀγωνιστική τους πρωτοπορία εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀνόρθωση καὶ τὴν πρόοδο τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος καθὼς καὶ γιὰ τὴ σφυρηλάτηση μιᾶς νέας φωτισμένης καὶ μαχητικῆς συνδικαλιστικῆς ἡγεσίας.

Τὸ Δημοκρατικὸ Συνδικαλιστικὸ Κίνημα, ποὺ ἀποτελεῖ, στὴ σημερινὴ φάση, τὴν πιὸ πυκνὴ καὶ πιὸ προχωρημένη συγκέντρωση τῶν στοιχείων τῆς ἐργατικῆς συνδικαλιστικῆς πρωτοπορίας, θὰ συμβάλει ἀποφασιστικὰ στὴν ἀνόρθωση τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος μόνο ἂν οἰκοδομηθεῖ ἀδιάσειστα στὴν τριπλὴ θεμελιακὴ βάση τῆς ἐργατικῆς δημοκρατίας, τῆς ταξικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς συνδικαλιστικῆς ἑνότητας. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀκριβῶς τὸ Δ.Σ.Κ. πρέπει νὰ ἐνισχυθεῖ, νὰ σφυρηλατηθεῖ, νὰ ἐξοπλιστεῖ προγραμματικά, νὰ μαζικοποιηθεῖ. Ἐπεξεργαζόμενο δημοκρατικὰ τὸ ἄμεσο καὶ μεταβατικὸ πρόγραμμα τῶν συνδικαλιστικῶν προλεταριακῶν διεκδικήσεων (ποὺ τὰ κύρια συνθήματά του περιλαμβάνονται, κατὰ τὴ γνώμη μας, στὸ παραπάνω ἀναφερόμενο γενικότερο πρόγραμμα τοῦ Δημοκρατικοῦ Ἀντικαπιταλιστικοῦ Μετώπου) πρέπει νὰ ἐργαστεῖ συστηματικὰ γιὰ τὴν υἱοθέτησή του ἀπὸ τοὺς ἐργάτες. Ἡ σχετικὴ ζύμωση πρέπει νὰ γίνει ὄχι μονάχα στὸ σωματεῖο, μὰ καὶ στὸ ἐργοστάσιο ὅπου δίνεται ἡ δυνατότητα ἄμεσης ἐπικοινωνίας μὲ ὅλους τοὺς ἐργάτες. Ἡ ἐπίμονη καὶ ὑπομονητικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐκλογὴ ἐπιτροπῶν ἀγώνα καὶ ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, ποὺ θὰ λογοδοτοῦνε στοὺς ἐκλογεῖς τους, θὰ ἐλέγχονται καὶ θὰ ἀνανεώνονται ἀπὸ αὐτούς, ἔχει τεράστια σημασία. Γιατὶ ἕνα τέτοιο δίχτυ ἐπιτροπῶν ἀγώνα καὶ ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν θὰ δημιουργήσει, παράπλευρα ἀπὸ τὸ πατροπαράδοτο σωματεῖο, ἕνα νέο ταξικὸ ὀργανωτικὸ πλέγμα ποὺ θἆταν ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητο στὶς ἐπιδιώξεις καὶ στὶς ἐπιδράσεις τῆς ἐργατικῆς μάζας, ἄπειρα πιὸ δημοκρατικὸ ἀπὸ τὸ σωματεῖο καὶ κατὰ συνέπεια σ' αὐτὸ ὄχι

μόνο θὰ μποροῦσε νὰ καταπολεμηθεῖ καλύτερα κάθε γραφειοκρατικὴ τάση μὰ καὶ νὰ ἀναπτυχθεῖ ἡ πρωτοβουλία καὶ ἡ ταξικὴ συνείδηση τῶν μαζῶν. Αὐτὸ τὸ δίχτυ τῶν ἐπιτροπῶν ποὺ θἄχει μιὰ ἄμεση, ζεστὴ ἀνταπόκριση μὲ τὴν πηγή του, τὶς ἐργοστασιακὲς μάζες, θὰ βοηθήσει ἀποτελεσματικὰ στὸ νὰ ξεπεραστεῖ ἡ σημερινὴ κρίση συνδικαλιστικῆς ἡγεσίας καὶ νὰ ἀνδρωθεῖ μιὰ νέα πλατιὰ συνδικαλιστικὴ ἡγεσία, ἀγωνιστική, δημοκρατική, ἀντιγραφειοκρατική.

Ἡ ἐξασφάλιση τῆς συνδικαλιστικῆς ἑνότητας μὲ τὴν ἐπαναφορὰ τῶν ἀποκλεισμένων σωματείων στοὺς ἀνώτερους καὶ στὸ ἀνώτατο συνδικαλιστικὸ ὀργανισμὸ τῆς ἐργατικῆς τάξης (Ὁμοσπονδίες, Κέντρα, Γενικὴ Συνομοσπονδία) καὶ μὲ τὴν ἑνοποίηση τῶν διπλῶν σωματείων, πρέπει νὰ συνοδευτεῖ ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς συνδικαλιστικῆς δημοκρατίας μέσα στὰ ἐργατικὰ συνδικάτα: Δημοκρατικὲς γενικὲς συνελεύσεις καὶ ἐλεύθερες δημοκρατικὲς ἐκλογὲς μὲ ἀναλογικὴ ἐκπροσώπηση σ᾽ ὅλη τὴν κλίμακα τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανισμῶν. Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὶς συνελεύσεις τῶν σωματείων, περνώντας στὰ συνέδρια τῶν Ὁμοσπονδιῶν καὶ τῶν Ἐργατικῶν Κέντρων καὶ καταλήγοντας σ᾽ ἕνα ἐλεύθερο, δημοκρατικὸ καὶ γνήσια ἀντιπροσωπευτικὸ Πανελλαδικὸ Συνέδριο τῆς ΓΣΕΕ, ποὺ θὰ συζητήσει δημοκρατικὰ τὰ φλέγοντα ζητήματα τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ θὰ πάρει ἀποφάσεις γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς πάλης γιὰ τὴν ἐπιβίωσή της.

Ἀνυπόφορη ἔχει γίνει ἡ κατάσταση τῶν ἐργατικῶν μαζῶν: Τὸ μισθολογικό τους ἐπίπεδο βρίσκεται 30% κάτω ἀπὸ τὸ προπολεμικὸ ποὺ καὶ τότε ἦτανε τὸ πιὸ ἄθλιο τῆς Εὐρώπης. Τὸ ἐργατικὸ εἰσόδημα, ποὺ εἶναι κατώτερο ἀπὸ τὰ 50% τῶν ἐξόδων στοιχειώδους συντήρησης, καλύπτει μόλις τὰ 30% τῆς ἀξίας τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ἐνῶ στὶς ἄλλες εὐρωπαϊκὲς καπιταλιστικὲς χῶρες ἡ ἀναλογία αὐτὴ ἀνεβαίνει στὰ 60%. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ ποσοστὸ τοῦ βιομηχανικοῦ κέρδους εἶναι ὑπερδιπλάσιο κι ὅτι πρέπει τουλάχιστο νὰ διπλασιαστοῦνε τὰ ἐργατκὰ μεροκάματα γιὰ νὰ φτάσουνε τὸ ἀντίστοιχο εὐρωπαϊκὸ ἐπίπεδο. Μικρὰ ἀγόρια καὶ κορίτσια δουλεύουνε 12—14 ὧρες γιὰ 12 δρχ. μεροκάματο, ἐξαντλητικά, καὶ τὰ ἐργατικὰ ἀτυχήματα κάνουνε θραύση. Στὰ 1953—1956 ὁ τιμάριθμος ἀνέβηκε κατὰ 60% ἐνῶ οἱ ἐργατικὲς ἀποδοχὲς «αναπροσαρμόστηκαν» μόνο κατὰ 40%. Οἱ συνταξιοῦχοι παίρνουνε μηνιαῖες συντάξεις πείνας 300 — 600 δρχ. Ἡ ἀνεργία αὐξάνει: πάνω ἀπὸ 200 χιλιάδες ἄνεργοι σὲ ἀριθμὸ 800.000 ἐργατῶν. Ἡ ἀπελπισμένη μετανάστευση τῆς ἐργατικῆς νεολαίας παίρνει χρόνο μὲ τὸ χρόνο μεγαλύτερες διαστάσεις. Ἡ θέση τῆς ἐργαζόμενης γυναίκας εἶναι ἀκόμα πιὸ ἀπελπιστική, λαμβάνοντας ὑπόψη τὰ γυναικεῖα μεροκάματα ποὺ εἶναι μικρότερα ἀπὸ τὰ ἀνδρικά.

Τὸ τελευταῖο κύμα ἐργατικῶν ἀπεργιῶν, ποὺ ἀναγκάστηκε νὰ ὀργανώσει ἡ ἴδια ἡ διοίκηση τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας, δείχνει τὴν ἔκταση καὶ τὴν ἔνταση τῆς ἀγανάχτησης τῶν ἐργαζομένων ἐνάντια

στὴν καπιταλιστικὴ ὑπερεκμετάλλευση καὶ τὴ διάθεσή τους νὰ ἀγωνιστοῦνε.

Ἡ κατάσταση τῆς ἐντεινόμενης ἀπαθλίωσης τῶν ἐργαζομένων, τῆς ἐπεχτεινόμενης ἀνεργίας καὶ ὑποαπασχόλησης, τῆς κατάργησης τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν, συνδυασμένη μὲ τὶς ἀντιλαϊκὲς συνέπειες ἀπὸ τὴν πολύπλευρη συμμετοχὴ τῆς ἑλληνικῆς κεφαλαιοκρατίας στὰ ἀντισοβιετικὰ πολεμικὰ σχέδια τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ, τὴν ἐγκατάσταση πολεμικῶν βάσεων στὴ χώρα κλπ., ἀπειλεῖ τὴν ἐργατικὴ τάξη μὲ τὸν ἀφανισμό της καὶ τὴν κοινωνία μὲ ὀπισθοδρόμηση σὲ μιὰ κατάσταση βαρβαρότητας. Ἔτσι ἡ πάλη γιὰ τὸ ψωμί, τὴ δουλειά, τὶς δημοκρατικὲς ἐλευθερίες καὶ τὴ ματαίωση τῶν ἀντιδραστικῶν σχεδίων τῆς ντόπιας κεφαλαιοκρατίας καὶ τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλιστικοῦ πάτρωνά της δὲν μπορεῖ νἄχει ἄλλο κεντρικὸ στρατηγικὸ σκοπὸ ἀπὸ τὴν ἀνατροπὴ τῆς καπιταλιστικῆς ἐξουσίας καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου ποὺ σημαίνει τὴν οἰκοδόμηση μιᾶς γνήσιας σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας τῶν συμβουλίων τῶν ἐργατῶν, χωρικῶν καὶ στρατιωτῶν, ἀφοῦ τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα ἀποδείχνεται ἀνίκανο νὰ ἐξασφαλίσει τὸ ψωμί, τὴ δουλειά, τὶς δημοκρατικὲς ἐλευθερίες, τὴν κοινωνικὴ πρόοδο καὶ τὴν εἰρήνη τῶν λαῶν τῆς Γῆς.

Ἡ ἀναπόσπαστη, συστηματική, εὐλύγιστη σύνδεση τῶν καθημερινῶν ἀγώνων τῶν μαζῶν μὲ τὸν ἐπαναστατικὸ στρατηγικὸ σκοπὸ τοῦ προλεταριάτου εἶναι τὸ θεμελιῶδες καθῆκον τῆς ἀγωνιστικῆς πρωτοπορίας. Μέσα στοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς οἱ ἐκμεταλλευόμενες καὶ καταπιεζόμενες μάζες θὰ πεισθοῦνε μὲ τὴν πραχτική τους πείρα ὅτι καμιὰ πραγματικὴ «δημοκρατικὴ ἀλλαγή», καμιὰ σημαντικὴ καὶ μόνιμη ἄνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαζῶν, καμιὰ εἰρηνικὴ «λαϊκοδημοκρατική» μεταρρύθμιση τῆς κοινωνίας δὲν εἶναι δυνατὴ μέσα στὰ καπιταλιστικὰ πλαίσια. Χωρὶς τὶς ὀλέθριες αὐτὲς αὐταπάτες, μὲ πλήρη συνείδηση τῆς τροχοπέδης ποὺ ἀποτελεῖ ἡ γραφειοκρατικὴ πολιτικὴ καὶ ἡγεσία, συσπειρωνόμενες γύρω ἀπὸ μιὰ νέα ἡγεσία προλεταριακή, ἐπαναστατική, ἀντιγραφειοκρατική, οἱ ἐκμεταλλευόμενες καὶ καταπιεζόμενες λαϊκὲς μάζες τῆς χώρας, μὲ πρωτοπόρα τὴν ἐργατικὴ τάξη, θὰ τραβήξουνε θριαμβικὰ τὴν ἀνοδικὴ πορεία τους μέσα ἀπὸ τοὺς καθημερινοὺς ἄμεσους ἀγῶνες στὴν ἐγκαθίδρυση τῆς ἐργατοαγροτικῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας τῶν συμβουλίων ποὺ θὰ πλαισιωθεῖ μέσα στὶς Ἑνωμένες Σοσιαλιστικὲς Πολιτεῖες τῆς Εὐρώπης καὶ τελικὰ στὴν Παγκόσμια Σοσιαλιστικὴ Δημοκρατία.